སྐབས་བཅུ་དྲུག་པ།

ཚོགས་དུས་བཞི་པ།
གྲོས་ཚོགས་ལས་རིམ་གསར་ཤྲོགབྲོད་རྒྱལ་ལྲོ་ ༢༡༤༤ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༢༩ ཕི་ལྲོ་ ༢༠༡༧ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༩

གསར་ཨང། ༡ འདྲོན་ཨང། ༡༨ དྷརྨ་ཤཱལཱ

རྩོམ་སྒྲིག་ཚོགས་ཆུང།

རྩོམ་སྒྲིག་པ།
བྩོ་བཟང་ཉྒྲི་མ།

གསར་འགྩོད་པ།

བསྟན་པ་དར་ཕྱུགབྱམས་པ་ཆྩོས་འཛིན།
གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན།
བསྟན་འཛིན་སྐལ་ལྡན།
སྐལ་བཟང་ཐེག་མཆྩོགབསྟན་འཛིན་ཆྩོས་གྲགས།

ཀམ་སྤུ་ཀྲར་འགྩོད་འཇུག་པ། བྱམས་པ་དབྱངས་འཛོམས།
བསྟན་འཛིན་སྩོལ་མ།

Tibetan Parliament-in-Exile
Central Tibetan Administration Gangchen Kyishong, Kangra Dharamsala-176215, H.P. INDIA Ph. :+91 1892 222481
Fax : +91 1892 224593

Web:
www.tibetanparliament.org
www.chithu.org

དཀར་ཆགཨང། གནད་དོན། ཤོག་གྲངས།
༡ དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གི་ཚོགས་འདུ་དབུ་འཛུགས་ཀི་གསུང་བཤད།
(༡ ཕི་ལོ་ ༢༠༡༧ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༩ ཉིན་གི་ཐུན་དང་པོ།)

༡༌༌༌༡༠

༢ གཞུང་འབྲེལ་མྱ་ངན་གུས་འདུད་ཀི་རྲེས་དྲན་གི་གྲོས་ཆོད་གྲོས་འཆར། ཡིག་ཆ་ཨང་ ༣ པ། ༡༡༌༌༌༡༣
༣ གཞུང་འབྲེལ་མྱ་ངན་གུས་འདུད་ཀི་རྲེས་དྲན་གི་གྲོས་ཆོད་གྲོས་འཆར། ཡིག་ཆ་ཨང་ ༤ པ། ༡༣༌༌༌༡༨
༤ གཞུང་འབྲེལ་མྱ་ངན་གུས་འདུད་ཀི་རྲེས་དྲན་གི་གྲོས་ཆོད་གྲོས་འཆར། ཡིག་ཆ་ཨང་ ༥ པ། ༡༩༌༌༌༢༠
༥ གཞུང་འབྲེལ་མྱ་ངན་གུས་འདུད་ཀི་རྲེས་དྲན་གི་གྲོས་ཆོད་གྲོས་འཆར། ཡིག་ཆ་ཨང་ ༦ པ། ༢༡༌༌༌༢༣
༦ གཞུང་འབྲེལ་མྱ་ངན་གུས་འདུད་ཀི་རྲེས་དྲན་གི་གྲོས་ཆོད་གྲོས་འཆར། ཡིག་ཆ་ཨང་ ༧ པ། ༢༣༌༌༌༢༤
༧ གཞུང་འབྲེལ་གདུང་སྲེམས་མཉམ་སྲེད་ཀི་གྲོས་ཆོད་གྲོས་འཆར། ཡིག་ཆ་ཨང་ ༨ པ། ༢༥༌༌༌༣༡
༨ གཞུང་འབྲེལ་གདུང་སྲེམས་མཉམ་སྲེད་ཀི་གྲོས་ཆོད་གྲོས་འཆར་ཐོག་ལ་བགྲོ་གྲེང་། ཡིག་ཆ་ཨང་
༨ པ།(༣༡ ཕི་ལོ་ ༢༠༡༧ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༩ ཉིན་གི་ཐུན་གཉིས་པ།) (༥༣ ཕི་ལོ་ ༢༠༡༧ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༩
ཉིན་གི་ཐུན་གསུམ་པ།) (༨༢ ཕི་ལོ་ ༢༠༡༧ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༩ ཉིན་གི་ཐུན་བཞི་པ།)

༣༡༌༌༌༌༩༣

༩

བོད་མིའི་སིག་འཛུགས་ཆོས་རིག་ལས་ཁུངས་ཀི་ཕི་ལོ་ ༢༠༡༦ ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༡ ནས་ཕི་ལོ་
༢༠༡༧ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༣༡ བར་གི་ལོ་འཁོར་ལས་བསོམས་སིང་བསྡུས། ཡིག་ཆ་ཨང་ ༩ པ།

༩༤༌༌༌༌༡༠༣

༡༠ བོད་མིའི་སིག་འཛུགས་ཀི་ཆོས་རིག་ལས་ཁུངས་མ་ལག་དང་བཅས་པའི་ཕི་ལོ་ ༢༠༡༦༌༌༌༢༠༡༧
ལོའི་ལོ་འཁོར་ལས་བསོམས་རྒྱས་པ་ཤོག་གྲངས་ ༢༩༨ ཡོད་པར་སི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་ནས་ཞིབ་
འཇུག་ཞུས་པའི་གྲུབ་དོན་སན་ཐོ། ཡིག་ཆ་ཨང་ ༡༠ པ།

༡༠༣༌༌༌༌༡༠༤

༡༡ གཞུང་འབྲེལ་གྲོས་འཆར། ཡིག་ཆ་ཨང་ ༡༡ པ། ༡༠༥༌༌༌༡༠༥
༡༢ ཕི་ལོ་ ༢༠༡༦ ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༡ ནས་ཕི་ལོ་ ༢༠༡༧ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༣༡ བར་གི་ཆོས་རིག་ལས་
ཁུངས་ཁྱབ་ཁོངས་དང་བཅས་པའི་ལས་བསོམས་རྒྱས་པར་སི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་རྒྱུན་འབྲེལ་སྲེ་
ཚན་ནས་ཞིབ་འཇུག་གིས་དོགས་འདྲི་གནང་བའི་ལན་འདྲེབས།

༡༠༥༌༌༌༡༠༦

༡༣ ཆོས་རིག་ལས་ཁུངས་ཀི་ཁྱབ་ཁོངས་དང་བཅས་པའི་ལས་བསོམས་ཐོག་སི་ཡོངས་བགྲོ་གྲེང་དང་
བཀའ་ཤག་གི་ལན་འདྲེབས་གསལ་བཤད་བཅས། ཡིག་ཆ་ཨང་ ༩ པ།

༡༠༦༌༌༌༡༡༩

1

༄༅། །བོད་རྒྱལ་ལོ་ ༢༡༤༤ རབ་གནས་མེ་བྱ་ཟླ་བའི་ཚེས་ ༢༩ ཕི་ལོ་ ༢༠༡༧ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༩
རེས་གཟའ་མིག་དམར་སྔ་དོ་ཕག་ཚོད་ ༩།༣༠ ཐོག་སྐབས་བཅུ་དྲུག་པའི་
བོད་མི་མང་སི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀི་གོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་བཞི་པ་
དབུ་འཛུགས་དང་འབེལ་བོད་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོའི་
རྒྱལ་གླུ་རྔམ་བརིད་ལྡན་པའི་ངང་ཕུལ།
ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་ནས།
དེ་རིང་གི་ལས་རིམ་དང་པོ། ཚོགས་འདུ་དབུ་འཛུགས་ཀི་གསལ་བསྒྲགས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། སྐབས་བཅུ་དྲུག་པའི་བོད་མི་མང་སི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀི་གོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་བཞི་པ་དབུ་འཛུགས་ཞུ་རྒྱུའི་གསལ་བསྒྲགས་གནང་། དེ་རིང་གི་ལས་རིམ་གཉིས་པ། བོད་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོའི་རྒྱལ་གླུ་ལེན་རྒྱུ་ཡིན།

དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་ནས་བོད་མི་མང་སི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀི་གོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་བཞི་པའི་ཚོགས་འདུ་དབུ་འཛུགས་ཀི་གསུང་བཤད།
༄༅། །ལྷར་བཅས་སིད་ཞིའི་གཙུག་རྒྱན་འཇིག་རེན་ཞི་བདེའི་དེད་དཔོན། ཁམས་གསུམ་ཆོས་ཀི་རྒྱལ་པོ་སི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ལ་སོ་གསུམ་གུས་ཕག་སྔོན་དུ་བཏང་བའི་ཐོག་ནས། དེ་རིང་སྐབས་བཅུ་དྲུག་པའི་བོད་མི་མང་སི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀི་གོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་བཞི་པའི་ཐོག་ལ་ཆིབས་བསྒྱུར་གནང་བའི་དཔལ་ལྡན་སིད་སྐྱོང་མཆོག་གི་དབུས་དཔལ་ལྡན་བཀའ་བོན་རྣམ་པ་དང་། དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཞོན་མཆོག་གི་དབུས་པའི་གོས་ཚོགས་ཀི་བཀུར་འོས་སི་འཐུས་རྣམ་པ། ང་ཚོ་ཟླ་བ་དྲུག་གི་རེས་སུ་ཚང་མ་སྐུ་གཟུགས་གསལ་ཐང་ངང་ལྷན་འཛོམས་བྱུང་བ་དེར། ཚོགས་གཙོ་སེལ་པོའི་ངོས་ནས་དགའ་བསུ་དང་བཅས་འཚམས་འདིའི་བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
ད་རེས་ང་ཚོ་སྐབས་བཅུ་དྲུག་པའི་གོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་བཞི་པ་དེ་རིང་ནས་བཟུང་ཕི་ཚེས་ ༢༨ བར་ཉིན་དགུའི་
རིང་འཚོགས་རྒྱུ་རེད། དེ་རིང་གི་གོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་འདིའི་ཐོག་ལ་བཀུར་འོས་སི་འཐུས་གཅིག་གི་སྐུ་གཟུགས་བདེ་མིན་གི་ཐོག་ནས་དགོངས་པ་ཞུས་པ་མ་གཏོགས། དེ་མིན་ཚང་མ་ལྷན་བཅར་ཞུས་ཐུབ་པ་བྱུང་ཡོད་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དེ་བཞིན་སྐབས་བཅུ་དྲུག་པའི་སི་འཐུས་རྣམ་པས་གཞུང་འབེལ་ཕོགས་བསྐྱོད་ཀི་ཐུགས་འགན་ཆེར་བཞེས་ཐོག་རྒྱ་བལ་འབྲུག་གསུམ་གི་ས་གནས་མང་ཆེ་བའི་ནང་བཀུར་འོས་སི་འཐུས་རྣམ་པ་ཕེབས་ཐུབ་པ་བྱུང་ཡོད། ས་གནས་ཀི་གནས་སྟངས་སོགས་ཀི་རེན་པས་རིགས་གཅིག་ད་དུང་ལྷག་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་ང་ཚོ་གོས་ཚོགས་གྲུབ་པའི་རེས་སུ་སི་འཐུས་རྣམ་པ་ཚོ་ས་གནས་སོ་སོར་ཕེབས་རྒྱུ་ཡིན་པ་དང་། ས་གནས་ལ་ཕེབས་པའི་སྐབས་སུ་གཙོ་བོ་མི་མང་གི་གནས་སྟངས་དང་། བོད་ནང་གི་ཛ་དག་གི་གནས་སྟངས། རྒྱལ་སིའི་ཆབ་སིད་ཀི་གནས་བབ་ཐོག་ནས་བོད་ཀི་གནས་སྟངས་ལ་གསལ་བཤད་གནང་རྒྱུ་དང་། ལྷག་པར་དུ་སི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་མཛད་པ་འཕིན་ལས་ངོ་སོད་གནང་རྒྱུ་དང་། དེ་དང་འབེལ་བའི་བོད་མིའི་གནས་ཡུལ་གི་ས་གནས་ཁག་གི་འཕོད་བསྟེན་དང་ཤེས་ཡོན་གི་གནས་སྟངས་སོགས་ཀི་སྐོར་ལ་བཀུར་འོས་སི་འཐུས་རྣམ་པས་ཐུགས་ཁུར་

2

ཆེན་པོའི་ཐོག་ནས་སྙན་ཐོ་ཡང་ཕེབས་སོང་། སྙན་ཐོ་ཕེབས་པ་ནང་བཞིན་སི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་རྣམ་པས་སྙན་སྒྲོན་དང་དབྱེ་གསེས་བྱས་ཏེ། དཔལ་ལྡན་བཀའ་ཤག་ལ་ཡར་ཕུལ། བཀའ་ཤག་ནས་འབེལ་ཡོད་ལྷན་ཁང་འབེལ་ཆགས་སུ་ཆགས་ལ་མར་བཏང་ནས་མཇུག་སྐྱོང་བྱ་རྒྱུ་སོགས་ལན་འདེབས་གང་ལ་གང་འཚམ་འབྱོར་ཚར་སོང་། ལན་འདེབས་འབྱོར་བ་དང་ས་གནས་ཀི་གནས་སྟངས་དངོས་སུ་གཟིགས་ཞིབ་གནང་མཁན་ཚོས་ལས་དོན་དང་འབེལ་བའི་ཐོག་ལ་བར་ཁྱད་ཤོར་བ་དེ་འད་བྱུང་སོང་ན། ད་རེས་གོས་ཚོགས་འདི་གཙོ་བོ་ལས་བསོམས་ཀི་གོས་ཚོགས་ཡིན་དུས། གནད་དོན་འདི་ཚོའི་སང་ལ་བགོ་གེང་དང་གོ་བསྡུར་གེང་སོང་སོགས་ཞུ་ཆོག་གི་རེད་ཅེས་ཞུ་འདོད་བྱུང་།
དེ་བཞིན་དུ་བོད་ནང་གི་ཛ་དག་གནས་སྟངས་སྐོར་ལ་རེད། རྩ་བའི་བོད་མི་མང་གི་མང་གཙོ་དབུ་བརེས་པའི་མཛད་སོའི་
ཐོག་ལའང་བོད་མི་མང་སི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀི་ངོས་ནས་གཏམ་བཤད་ཡོངས་ཁྱབ་གསལ་བསྒྲགས་ ཤིག་ཀང་གནང་ཡོད་པ་རེད། དེ་བཞིན་གཞུང་འབེལ་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་ཀི་གོས་ཆོད་གོས་འཆར་ཞིག་ཀང་རིམ་པས་ཡོང་གི་རེད། དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་བོད་ནང་གི་ཛ་དག་གི་གནས་སྟངས་རེད། ཆབ་སིད་ཀི་གནས་བབ་སོགས་གནད་དོན་མང་པོ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད་དུས། དེ་རིང་ཚོགས་གཙོས་དབུ་འབྱེད་ཀི་གཏམ་བཤད་སྐབས་སུ་དེ་ཚོའི་སྐོར་ལ་ཞིབ་ཕ་ཞུ་རྒྱུའི་འབད་བརྩོན་བྱེད་ཀི་མིན། འོན་ཀང་བོད་ནང་གི་ཛ་དག་གི་གནས་སྟངས་དེ་མུ་མཐུད་དེ་གནས་བསད་ཡོད་པ་ཞིག་ཆགས་བསད་ཡོད་དུས། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ནང་ལ་འཛུགས་སྐྲུན་གི་ལས་གཞི་མང་པོ་ཞིག་བཏིང་ནས་བོད་ནང་ལ་བསམ་བོའི་སོབ་གསོ་མང་པོ་སད་པ་དང་། དེ་འདའི་ཐོག་ནས་བོད་ནང་ལ་བདེ་སྐྱིད་དང་འབྱོར་འབིང་གི་སི་ཚོགས་ཡོད་ཅེས་རྒྱལ་ཁབ་ཕི་ལོགས་སུའང་དིལ་བསྒྲགས་ཤུགས་ཆེ་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་དོན་དངོས་སུ་བོད་ནང་ལ་འཛུགས་སྐྲུན་གི་ལས་གཞི་མང་ཆེ་བ་ཞིག་རྒྱ་ནག་གཞུང་རང་གི་ཁེ་ཕན་དང་འབེལ་བ་ཡོད་པ་ཞིག་ཆགས་བསད་ཡོད། ཕི་ལོ་ ༢༠༠༩ ནས་བཟུང་ད་ལྟའི་བར་དུ་རང་ལུས་མེ་བསེགས་གནང་མཁན་གངས་ ༡༤༩ ཙམ་བྱུང་ཡོད་པ་དང་། ཁོང་རྣམ་པའི་མངོན་འདོད་གཞིར་བཟུང་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་ངོས་ནས་དེའི་ཐོག་ལ་རོགས་ཞིབ་དང་འགན་འཁུར་རྐང་ལེན་གི་ཐོག་ནས་ལན་འདེབས་ཚུལ་ལྡན་གང་ཡང་གནང་མེད། ཡིན་ནའང་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་སྟངས་འཛིན་འོག་བོད་ནང་གི་འགོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་། ཁོར་ཡུག་གི་གནས་སྟངས། ཆོས་དད་རང་དབང་གི་གནས་སྟངས། འགོ་འདུག་སོད་གསུམ་གི་རང་དབང་སོགས་མེད་པ་ཧ་ཅང་གསལ་པོ་རེད། རྒྱུ་མཚན་དེར་བརེན་ཉེ་ཆར་ཨ་རིའི་ཕི་སིད་ཀི་སྙན་ཐོའི་ནང་ལ་བོད་ནང་ལ་ཆོས་དད་རང་དབང་མེད་པའི་གནས་ཚུལ་གསལ་སྟོན་གནང་ཡོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་མཉམ་འབེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀི་འགོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལྷན་ཚོགས་ཀི་ཚོགས་འདུ་རིམ་པའི་ནང་གེང་སོང་རབས་དང་རིམ་པ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། གེང་སོང་བྱུང་བ་དེ་དག་དངོས་གནས་དོན་ལ་གནས་པ་ཆགས་ཡོད་པ་རེད། དེར་བརེན་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ཀི་དཀའ་རོག་མ་སེལ་བར་དུ་གནས་ཐུབ་རྒྱུ་མེད་པ་གསལ་པོ་རེད། ཡིན་ནའང་ད་ལྟའི་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་འགོ་ཁིད་སིད་འཛིན་ཞི་ཅིང་ཕིང་རེད། འབྱུང་འགྱུར་ཏང་གི་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་ ༡༩ པ་འཚོགས་ཀི་ཡོད་པ་དང་། དེའི་རེས་འབེལ་གི་ཐོག་ལ་འགོ་ཁིད་ཡོང་མཁན་གི་ངོས་ནས་དགོངས་པ་ཟབ་བཞེས་གནང་རྒྱུ་ཞིག་དང་། ལྷག་པར་དུ་བོད་དོན་གི་ཐོག་ལ་བསྐྱར་ཞིབ་ཡོང་རྒྱུ་དང་༸སྐྱབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེའི་དགོངས་གཞི་རེད། བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀི་སིད་བྱུས་ལངས་ཕོགས་དབུ་མའི་ལམ་གི་ཐོག་ནས་བོད་རྒྱ་འབེལ་མོལ་ཡོང་རྒྱུར་དགོངས་པ་ཆེ་བཞེས་གནང་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་ཟེར་ནས་དེ་རིང་གི་གོ་སྐབས་འདི་བརྒྱུད་ནས་གསལ་འདེབས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

3

དེ་བཞིན་དེ་སྔོན་གི་ཕི་ཟླ་ ༥ པའི་ནང་ལ་རེད། ཨ་རིའི་གོས་ཚོགས་ཀི་ཆེས་མཐོའི་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་ཆུང་ལྕམ་སྐུ་ Nancy Pelosi མཆོག་གིས་དབུ་ཁིད་པའི་ཆེས་མཐོའི་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་ཆུང་ཞིག་བཞུགས་སར་དྷ་རམ་ས་ལར་ཕེབས་ཐུབ་པ་དང་། སི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་དང་མཇལ་འཕད་གནང་བ། གཞན་ཡང་བཀའ་ཤག་དང་གོས་ཚོགས་དེ་བཞིན་མི་མང་གི་ཚོགས་འདུའི་ནང་ལ་མཉམ་ཞུགས་གནང་ཐུབ་པའང་བྱུང་ཡོད་པ་རེད།
དེ་རེས་ལྕམ་སྐུ་ Nancy Pelosi ཨ་རིར་ཕིར་ཕེབས་ཚར་བའི་རེས། ལྡི་ལི་ཨ་རིའི་གཞུང་ཚབ་བརྒྱུད་ནས་ཚོགས་
གཙོའི་མིང་ཐོག་ནས་ཕག་བིས་གནང་བའང་བྱུང་སོང་། དེ་དག་གི་ཐོག་ནས་བལྟ་ཡོང་དུས། ང་ཚོའི་སྒྲིག་འཛུགས་འདི་མང་གཙོའི་ལམ་ནས་བསྐྱོད་ཐུབ་པ་ཞིག་དང་། དེ་ཡང་སྐྱབས་བཅོལ་བའི་གནས་སྟངས་ཀི་ཐོག་ནས་ནུས་པ་ལྡན་པ་ཞིག་མཐོང་གི་ཡོད་པར་ང་ཚོས་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀི་ཡོད། ལྷག་པར་དུ་སི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་དབུ་བཞུགས་ཀི་ཐོག་ནས། ང་ཚོ་མི་མང་གི་ཚོགས་ཆེན་འཚོགས་པའི་སྐབས་སུ་ཁོང་རྣམ་པ་སྔ་ལོར་བོད་དུ་ཕེབས་ཡོད་པ་དང་། སྐབས་དེར་ཕོ་བང་པོ་ཏཱ་ལ་མཇལ་བ་མ་ཟད་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་གཟིམ་ཆུང་མཇལ་ཁ་ཞུ་རྒྱུ་དང་། སྐབས་དེ་རང་ལ་ཁོང་དང་ཁོང་གི་ཕག་རོགས་རྣམ་པས་༸གོང་ས་མཆོག་ཕིར་གཟིམ་ཆུང་དེར་གདན་འདེན་ཞུ་ཐུབ་རྒྱུའི་ཐད། གང་ཐུབ་ཅི་ཐུབ་ཀིས་འབད་བརྩོན་ཞུ་རྒྱུའི་དམ་བཅའ་ཡང་བཞག་ཡོད་ཟེར་ནས། དེ་འདའི་གསུང་བཤད་གཏིང་ཟབ་པོ་གནང་ཡོད་པ་རེད། མདོར་ན་བོད་ཀི་གནད་དོན་གི་ཐོག་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་མཁན་གི་ཐོག་ནས་བལྟས་ཚེ་ཧ་ཅང་གི་ཚད་མཐོན་པོ་ཞིག་དང་། དེ་ཡང་ཁ་ཞེ་མེད་པར་སྙིང་ཁོང་རུས་པའི་གཏིང་ནས་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གིས་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་བ་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་ཞུ་ཡི་ཡོད། དེ་བཞིན་གནད་ཡོད་རྒྱ་གར་གོས་ཚོགས་གོང་འོག་གཉིས་རེད། སུད་སི་གོས་ཚོགས་ཀི་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་ཆུང་འདིར་ཕེབས་ཐུབ་ཡོད་པ་རེད། ཉེ་ཆར་ཚོགས་གཙོ་སུད་སི་བོད་རིགས་མི་མང་གིས་མགོན་འབོད་གནང་པ་བཞིན་སུད་སིར་བཅར་བ་དང་། སྐབས་དེར་སུད་སི་གོས་ཚོགས་ཀི་ཚོགས་གཙོ་ཟུར་པ་ལྕམ་སྐུ་ Maya Graf མཆོག་དང་མཇལ་འཕད་བྱུང་། ཁོང་མཇལ་བའི་སྐབས་སུ་སེམས་འགུལ་ཆེན་པོ་དང་ཧ་ཅང་གི་སེམས་ཐག་ཉེ་པོ་གནང་གི་འདུག དེ་ཚོའི་ཐོག་ནས་བོད་ཀི་ཁོར་ཡུག་གི་ཐོག་ལ་དམིགས་བསལ་གི་སེམས་ཁུར་གནང་ནས་ལས་འགུལ་སེལ་གི་ཡིན་ཟེར་ནས་ཞལ་བཞེས་གནང་སོང་། བྱས་ཙང་ང་ཚོས་འདི་འདའི་ནུས་པ་དང་རིག་པ་བསྒྲིམས་པ་ཡིན་ན། རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་མཁན་ཚོ་ཧ་ཅང་གི་ཚད་མཐོན་པོ་དང་བོ་ཐག་ཉེ་པོ། ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་ཅིག་ཆགས་བསད་འདུག དེ་བཞིན་ང་རང་ཚོར་བཅའ་ཁིམས་ཀིས་འགན་དབང་བསྐུར་བ་གཞིར་བཟུང་བོད་དོན་བདེན་མཐའ་སེལ་ཐབས། བཙན་བྱོལ་སི་ཚོགས་བདེ་ཐབས། བོད་ཀི་ཁོར་ཡུག་གི་ཐོག་ལ་ཐུགས་སྣང་གནང་དགོས་པའི་གནས་སྟངས་ཤིག་ཆགས་བསད་ཡོད་པ་རེད། དེའི་ཐོག་ལ་དཔལ་ལྡན་སིད་སྐྱོང་མཆོག་དབུས་པའི་འཛིན་སྐྱོང་བཀའ་ཤག་གི་བཀའ་བོན་རྣམ་པས་ཕག་ལས་ཧུར་ཐག་གནང་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་ད་རེས་ཀི་གོ་སྐབས་འདི་བརྒྱུད་ནས་བསྔགས་བརོད་ཞུ་རྒྱུ་དང་།
ང་ཚོ་གོས་ཚོགས་ཀི་ངོས་ནས་ཡིན་ནའང་ནུས་པས་མ་འདང་བ་མ་གཏོགས་གང་ཐུབ་ཀིས་ཞུས་ཡོད་བསམ་པའི་ཚོར་
སྣང་དེ་ཡོད། དེ་བཞིན་སི་འཐུས་ཀི་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་ཆུང་ཞིག་ཉི་ཧོང་ལ་ཕེབས་ཐུབ་ཡོད། ཉི་ཧོང་ལ་ཕེབས་ཐུབ་པའི་ཐོག་ནས་ཉི་ཧོང་གི་གོས་ཚོགས་འཐུས་མི་དང་མཇལ་འཕད་ཀང་ཞུས་ཡོད། ཉེ་ཆར་རུ་སོག་ལའང་ཕེབས་ཐུབ་པ་བྱུང་ཡོད། དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་བོད་ནང་གི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་རེད། བཙན་བྱོལ་སྒྲིག་འཛུགས་ཀི་གནས་སྟངས། སི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་

4

མཆོག་གི་མཛད་འཕིན་བཅས་ཀི་ཐོག་ལ་གཏིང་ཟབ་པོའི་བག་ཆགས་འཇོག་ཐུབ་པའི་རེ་བ་བྱས་ནས་ཕེབས་ཐུབ་ཡོད། ཕེབས་པ་གཞིར་བཟུང་དོན་འབས་གང་ལ་གང་འཚམ་ཡག་པོ་བྱུང་འདུག་ཟེར་ནས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
ད་ལྟ་གོས་ཚོགས་ཚར་བའི་རེས་ལ་ཡུ་རོབ་ཀི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ཅིག་ནང་ང་ཚོ་སི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀི་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་
ཆུང་ཞིག་ཕེབས་ཐུབ་རྒྱུའི་བང་ཞིག་བསྒྲིགས་བཞག་ཡོད་ལ། གང་ལ་གང་འཚམ་ཐག་བཅད་ཟིན་པ་ཡིན་ཟེར་ནས་ཞུ་འདོད་བྱུང་། དེ་བཞིན་ང་ཚོར་གལ་ཆེ་བ་ཞིག སི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་མཛད་འཕིན་ཆགས་བསད་ཡོད་
པ་རེད། སི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་མཛད་འཕིན་དང་འབེལ་བའི་ཐོག་ནས་ཁོང་གི་ཐུགས་རེ་ག་རེ་གནང་བ་བཞིན་ང་ཚོ་གོས་ཚོགས་ར་བའི་ནང་ཞུགས་མཁན་རྣམ་པ་རེད། དེ་མིན་གི་བོད་མི་སི་བོ་གནམ་བསྟན་པ་ཡོངས་ཀིས་ཁོང་གི་མཛད་འཕིན་དེར་རེས་སུ་བཟུང་ཐུབ་རྒྱུར་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གི་ཐོག་ནས་འགན་འཁུར་དགོས་རྒྱུ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཆགས་བསད་ཡོད། ཉེ་ཆར་སི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་འཇར་མན་དུ་ཕེབས་སྐབས། འཇར་མན་བོད་རིགས་རྣམས་ལ་ཐུག་པའི་སྐབས་སུ་བཀའ་སོབ་ཅིག་ཕེབས་འདུག ཁོང་ད་དུང་དགུང་ལོ་བཅོ་ལྔ། ཉི་ཤུ་བཞུགས་ཀི་རེད། དེའི་རིང་ལ་བོད་དོན་བདེན་མཐའ་གསལ་བའམ་གཞིས་བྱེས་མཉམ་འཛོམས་ཡོང་གི་རེད་ཟེར་ནས་དེ་འདའི་བཀའ་སོབ་ཕེབས་འདུག དེ་འད་ཡིན་ཙང་བཀའ་སོབ་ཕེབས་པ་དེ་དག་སེམས་ལ་བཅངས་ནས་༸སྐྱབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེ་སྐུ་ཚེ་བསྐལ་བརྒྱར་བརན་པའི་ཆེད་དང་། བོད་མིའི་སི་དོན་གི་བསོད་ནམས་གོང་མཐོར་གཏོང་རྒྱུའི་ཆེད་དུ་བོད་མི་སི་བོ་གནམ་བསྟན་ཡོངས་སུ་རོགས་པས་འགན་འཁུར་དགོས་རྒྱུ་དང་། དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་དགོངས་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བཞེས་དགོས་རྒྱུ་ཧ་ཅང་གི་གལ་ཆེན་པོ་ཆགས་ཀི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་༸སྐྱབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེའི་མཛད་པ་འཕིན་ལས་དང་འབེལ་བའི་ཐོག་ནས་གཙོ་བོ་ད་ལྟའི་གནས་སྟངས་ལ་བལྟས་པ་ཡིན་ན། དགུང་ལོ་ ༨༣ ལ་ཕེབས་ཀི་ཡོད་པ་རེད། སྐྱེ་བོ་ཕལ་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་མཚོན་ན་འདི་ལྟ་བུའི་མཛད་འཕིན་བསྐྱང་རྒྱུ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཁག་པོ་རེད། ཡིན་ནའང་དེ་འདའི་གནས་སྟངས་སུ་ཐུག་པ་ཡིན་ནའང་གཙོ་བོ་བོད་མི་མང་དང་བོད་མི་རིགས་ཀིས་༸སྐྱབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ལ་བོ་གཏད་བཅོལ་བ་གཞིར་བཟུང་གིས་ད་ལྟའི་མཛད་འཕིན་ཁག་རྒྱ་ཆེ་རུ་དང་དོ་སྣང་གནང་མཁན་མང་དུ་འགོ་བཞིན་པའི་གནས་སྟངས་ཆགས་བསད་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་ང་རང་ཚོ་བོད་པའི་ངོས་ནས་ཡིན་ནའང་༸སྐྱབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེས་ཐུགས་རེའི་བཀའ་དིན་བསྐྱངས་པ་རྣམས་ལ་བཀའ་དིན་དུ་ཚོར་ཞིང་ངོས་འཛིན་བྱས་པའི་ཐོག་ནས། ང་ཚོས་བཀའ་དིན་རེས་སུ་དན་དགོས་པ་གཅིག་དང་། དུས་ནམ་ཡང་སྐད་ཅིག་ཕ་མོ་ཙམ་ལའང་དིན་ལན་ལོག་འཇལ་གི་ངོ་བོར་མི་འགོ་བ་བྱ་དགོས་པ་དེ། ང་ཚོའི་ལས་འགན་གལ་ཆེ་ ཤོས་ནང་གི་ཆེ་ཤོས་ ཤིག་ཀང་ཆགས་ཀི་འདུག དེ་ཡིན་དུས་དེ་རིང་ཚོགས་གཙོས་གནད་དོན་དེ་གལ་ཆེན་པོའི་སོ་ནས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
དེ་ནས་ད་ལྟ་ང་ཚོ་སྐབས་བཅུ་དྲུག་པའི་གོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་ ༤ པའི་ལས་རིམ་དང་འབེལ་བའི་ཐོག་ནས་ཏོག་
ཙམ་ཞིག་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ད་ལྟ་ང་ཚོའི་ལས་རིམ་ནང་ལ་གཞུང་འབེལ་མྱ་ངན་གུས་འདུད་ཀི་གོས་ཆོད་གོས་འཆར་ལྔ་ཡོད། གཙོ་བོ་གཅིག་དེ་འཇམ་མགོན་༸རྒྱལ་བའི་རྒྱལ་ཚབ་དགའ་ལྡན་ཁི་ཐོག་ ༡༠༣ པ་༸སྐྱབས་རེ་བོ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་དང་། དེ་བཞིན་ཉེ་ཆར་ཞྭ་དཀར་བསྟན་པའི་གཙུག་རྒྱན་སྨན་རི་ཁི་འཛིན་ ༣༣ པ་༸སྐྱབས་རེ་ལུང་རོགས་བསྟན་པའི་ཉི་མ་རིན་པོ་ཆེ་ཁོང་རྣམ་གཉིས་ང་ཚོ་བོད་ཀི་ཆོས་བརྒྱུད་ཀི་དབུ་ཁིད་ཀི་བ་ཆེན་ཆགས་བསད་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་ཁོང་རྣམ་གཉིས་

5

ཕོགས་གཅིག་ནས་ཆོས་ཕོགས་ཀི་ཐོག་ནས་ཞུས་པ་ཡིན་ན། གདུལ་བྱ་རག་འཛིན་ཅན་གི་ངོ་བོར་དགོངས་པ་གཞན་དོན་དུ་གཤེགས་པ་དེ་ལྟ་བུའི་འགེལ་བཤད་རྒྱག་ཆོག་གི་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་ཕོགས་གཅིག་ནས་གཟུགས་སྐུའི་བཀོད་པ་བསྡུས་ཚར་བ་ཡིན་དུས། ༸སྐྱབས་རེ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀི་ཐུགས་དགོངས་ཟབ་མོ་ཡོངས་སུ་རོགས་རྒྱུའི་ཆེད་དང་། དེ་བཞིན་རེས་འཇུག་ལྟོས་བཅས་རྣམས་ལ་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་ཞུ་ཕིར་མྱ་ངན་གུས་འདུད་ཀི་གོས་ཆོད་གོས་འཆར་ཁུར་ཡོད།
དེ་བཞིན་བོད་ནང་ལ་རང་ལུས་མེར་བསེགས་གནང་མཁན་ཁ་སང་གོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་གསུམ་པ་ཚར་བའི་རེས་
ལ་ ༤ བྱུང་འདུག དེའི་ནང་ནས་གཅིག་ཚེ་སོག་ཤོར་བ་དང་། དེ་བཞིན་བཙན་བྱོལ་ནང་ནས་ཀང་རང་ལུས་མེར་བསེགས་གནང་མཁན་གཉིས་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཚོའི་ཐོག་ལའང་ང་ཚོས་ཁོང་རྣམ་པའི་དམིགས་ཡུལ་གཞིར་བཟུང་འགྲུབ་ཐུབ་པའི་གསོལ་འདེབས་སྨོན་ལམ་ཞུ་རྒྱུ་དང་། དེ་ནས་རེས་འཇུག་ནང་མི་ལྟོས་བཅས་རྣམས་ལ་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་ཞུ་རྒྱུའི་གོས་ཆོད་གོས་འཆར་གཅིག་དང་། དེ་བཞིན་སི་ཟུར་ཚེ་རིང་སྒྲོལ་མ་ལགས་ཉེ་ཆར་སྐུ་གོངས་པ་རེད། ཁོང་འཚོ་ཞིང་བཞུགས་པའི་སྐབས་སུ་བོད་སི་པའི་དོན་དུ་འགན་ཁུར་མང་པོ་ཞིག་བཞེས་ཡོད་པ་རེད། འདི་ཚོའི་ཐོག་ལ་ང་ཚོས་མཛད་རེས་དེ་དག་ལ་རེས་སུ་ཡི་རངས་ཞུ་རྒྱུ་དང་། འབེལ་ཡོད་ནང་མི་ལྟོས་བཅས་རྣམས་ལ་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་ཞུ་རྒྱུའི་གོས་ཆོད་གོས་འཆར་ཞིག་ཡོད། དེ་ནས་དེ་རིང་གི་ལས་ཉིན་དང་པོ་རང་ལ། ང་ཚོའི་གཞུང་འབེལ་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་ཀི་གོས་ཆོད་གོས་འཆར་དེ་
གོས་ཚོགས་ཀི་ལས་རིམ་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ཆགས་བསད་ཡོད་པ་རེད། དེའི་ནང་ལ་ང་ཚོས་བོད་ཕི་ནང་གཉིས་ཀི་གནས་སྟངས་དང་ཆབ་སིད་ཀི་གནས་སྟངས་སོགས་གནད་དོན་མང་པོ་ཞིག་སྔོན་གེང་ནང་དུའང་གེང་ཡོད་པ་རེད་ལ་གོས་ཆོད་ཀང་རིམ་པ་བཞག་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་བཀུར་འོས་སི་འཐུས་རྣམ་པས་འགན་ཁུར་ཆེ་བཞེས་ཀི་ཐོག་ནས་ཆ་ཤས་བཞེས་མཁན་ཡོང་བའི་རེ་བ་ཞུ་བཞིན་ཡོད། དེ་ནས་ཆ་ཤས་བཞེས་པའི་སྐབས་སུ་ཡིན་ནའང་དེ་སྔོན་གི་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་སྐབས་བགོ་གེང་མང་བ་ཞིག་གོས་ཆོད་ཀི་ངོ་གདོང་དང་མ་མཐུན་པའི་སེར་སོ་སོའི་ཚོར་བ་གསུང་སའི་སིངས་ཆ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཆགས་རྒྱུའི་གནས་སྟངས་ཡོང་བསད་ཀི་འདུག དེ་ཡིན་དུས་དེ་འད་མ་ཡོང་བའི་ཐོག་ནས་དངོས་ཡོད་གནས་སྟངས་དང་མཐུན་པའི་སོ་ནས། གོས་ཆོད་ཀི་ངོ་གདོང་དང་མཐུན་པའི་ངོས་ནས་དགོངས་པ་ཆེ་བཞེས་ཀིས་ཆ་ཤས་བཞེས་རོགས་གནང་ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
དེ་ནས་ལས་རིམ་གཞན་ཞིག་ནི། མང་ཚོགས་རྩིས་ཁའི་ཚོགས་ཆུང་སྐབས་ ༨ པའི་སྙན་ཐོ་དེ་འདིར་ཕེབས་ཡོད་པ་རེད།
དེའི་ཐོག་ནས་ང་ཚོ་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀི་དབུས་ས་མ་ལག་དང་བཅས་པའི་རྩིས་དང་འབེལ་བའི་ཐོག་ནས་ད་ལྟ་གང་ལ་གང་འཚམ་གིས་རྩིས་གཙང་བྱུང་ཐུབ་པ་དང་ཡག་པོ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་མུ་མཐུད་ནས་མཇུག་སྐྱོང་འགོ་དགོས་དུས། དེ་ཚོའི་ཐོག་ལའང་མང་ཚོགས་རྩིས་ཁའི་ཚོགས་ཆུང་གི་ཚོགས་གཙོ་གཙོས་པའི་ཚོགས་མི་ཚང་མས་ཧུར་ཐག་གནང་སོང་། སྙན་ཐོ་དེ་ད་རེས་གོས་ཚོགས་ནང་བསེབ་ཀི་ཡོད་པ་རེད། དེའི་ཐོག་ལ་ང་ཚོས་བགོ་གེང་ཞུ་རྒྱུ་དང་། གཞན་ཡང་མཇུག་སྐྱོང་བྱ་རྒྱུའི་གོས་ཆོད་གོས་འཆར་ཞིག་ཀང་ཡོང་དགོས་པའི་གནས་སྟངས་ཤིག་ཆགས་བསད་ཡོད་པ་རེད།
དེ་བཞིན་ཁིམས་སྒྲིག་བསྐྱར་བཅོས་ཁག་ཅིག་ཡོད། དེ་ནས་ད་རེས་གོས་ཚོགས་ཀི་ལས་ཉིན་མང་ཆེ་བ་དེ་བཀའ་བོན་
རྣམ་པའི་ལས་བསོམས་ཀི་ཐོག་ལ་གཏོང་དགོས་པ་ཆགས་ཀི་ཡོད་པ་རེད། རྩ་བའི་ལས་བསོམས་རྒྱས་པ་དེ་ལྷན་ཁང་ཁག་ནས་ཚུར་གནང་། དེ་ནས་སི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་ཀི་སེ་ཚན་གསུམ་གིས་ཆ་བགོས་བྱས་ནས་དེ་ཚོར་ཞིབ་འཇུག་དང་། དེ་ནས་ཞིབ་

6

འཇུག་བྱས་ཟིན་པའི་སྙན་ཐོ་དེ་སི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་ནང་དུ་བསྣམས་ནས་གཏན་འབེབས་བྱས་ནས། དེ་རིང་འདིར་གོས་ཚོགས་ནང་ལ་འབེལ་ཡོད་ལས་ཁུངས་སོ་སོར་ཕེབས་ཀི་ཡོད་པ་རེད། དེ་གཞིར་བཟུང་གི་ཐོག་ནས་འབེལ་ཡོད་བཀའ་བོན་སོ་སོའི་ངོས་ནས་ཀང་ལས་བསོམས་བསྡུས་པ་རེ་རེ་ཐད་ཀར་གོས་ཚོགས་རང་ལ་སྙན་སྒྲོན་ཞུ་ཡི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ནས་དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་ང་ཚོས་བགོ་གེང་བྱ་རྒྱུ་དང་། དི་བ་དིས་ལན་གནང་རྒྱུ་རེད། དེ་ནས་ང་ཚོའི་གོས་ཚོགས་ཀི་ལས་ཉིན་མང་ཆེ་བ་ཞིག་དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་གཏོང་དགོས་པ་ཆགས་ཀི་ཡོད་པ་རེད། དེ་གཅིག་ཞུ་འདོད་བྱུང་།
དེ་ནས་གོས་ཚོགས་ཀི་ལས་རིམ་ལ་ཆ་ཤས་ལེན་པའི་སྐབས་སུ། རྩ་བའི་ངས་སྔོན་ལ་ཞུས་ཟིན་པ་ཡིན། གོས་ཚོགས་
ནང་བསམ་ཚུལ་མ་མཐུན་པའི་རིགས་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། དེ་གནད་འགག་ཆེན་པོ་ཅི་ཡང་མ་རེད། དེ་འད་ཡོང་ཆོག་གི་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་ཡོང་བའི་སྐབས་སུ་ཕན་ཚུན་གི་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སང་ཟེར་ནའང་འད། ང་རང་ཚོ་སོ་སོའི་ཚོར་བའི་དབང་དུ་སོང་ནས་གཞན་ལ་རྣམ་འགྱུར་དག་པོ་སྟོན་པ་དང་། དེ་ཇི་བཞིན་ཚིག་རྩུབ་པོ་དང་ཐ་ཤལ་གི་རིགས་བེད་སོད་གནང་བ་དེ་འད་མ་ཡོང་བ་གནང་དགོས་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། ཆ་ཤས་ལེན་པའི་སྐབས་སུ་སོ་སོའི་ངོས་ནས་ཆ་ཤས་བཞེས་པའི་དུས་ཚོད་དེ་རང་ལ་ཁུངས་ལུང་རྒྱུ་མཚན་ཚད་དང་ལྡན་པ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་ཆ་ཤས་བཞེས་ཐུབ་པ་ཡིན་ན། གོས་ཚོགས་ཀི་ཆེ་མཐོང་དང་གོས་ཚོགས་ཀི་བརན་འཕིན་གཟིགས་མཁན་རྣམ་པ་ཡིན་ནའང་། ད་རེས་གོས་ཚོགས་འདི་གནད་དོན་གི་ཐོག་ལ་གེང་མོལ་ཡག་པོ་འགོ་ཡི་འདུག་སྙམ་པའི་ཚོར་སྣང་ཞིག་སོད་ཐུབ་དགོས་རྒྱུ་དེ་ཧ་ཅང་གི་གལ་ཆེན་པོ་རེད། ད་ལྟ་ང་ཚོའི་གོས་ཚོགས་འདིར་བཙན་བྱོལ་ནང་ནས་ཨ་ཅང་ཅང་། བོད་ནང་ནས་ཀང་དོ་སྣང་གནང་སོད་མཁན་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་འད། དེ་འད་ཡིན་དུས་ང་རང་ཚོ་བོད་མི་ས་ཡ་དྲུག་མཚོན་པའི་ངོ་ཚབ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཆགས་བསད་ཡོད་དུས། འདིའི་ཐོག་ལ་ཚང་མས་ཐུགས་གཟབ་གནང་བའི་ཐོག་ནས་ཚིག་བརོད་བེད་སོད་གཏོང་རྒྱུ་དང་། གོས་ཚོགས་ཀི་ལས་རིམ་ཐོག་ལ་ཆ་ཤས་བཞེས་སྟངས་སོགས་གང་ཅིའི་ཐད་ནས་ཚུལ་དང་ལྡན་པ་ཞིག་ཡོང་ཐུབ་རྒྱུར་ཚང་མས་འགན་ཁུར་ཆེ་བཞེས་གནང་རོགས་གནང་ཞེས་ཞུ་འདོད་བྱུང་།
དེ་ནས་ཚོགས་གཙོའི་མཇུག་བསོམས་ཀི་སྐད་ཆ་བཤད་རྒྱུ་དེ། འདིར་མཚམས་འཇོག་རྒྱུ་ཡིན། ཚང་མར་བཀྲ་ཤིས་
བདེ་ལེགས་ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་དང་། སྐབས་ ༡༦ པའི་གོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་ ༤ པ་འདི་དོན་ཕན་ལྡན་པ་ཞིག་ཡོང་རྒྱུར་ཚང་མས་མཐུན་འགྱུར་གནང་རོགས་གནང་ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ཐུགས་རེ་ཆེ།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་ནས།
དེ་རིང་གི་ལས་རིམ་བཞི་པ། སི་འཐུས་ཟླ་བ་ཕུན་སྐྱིད་ལགས། ལས་རིམ་རྣམ་གཞག་གསུངས་རོགས་གནང་།

སི་འཐུས་ཟླ་བ་ཕུན་སྐྱིད་ལགས་ནས།
དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག ད་ལྟ་ལས་རིམ་གལ་ཆེན་པོ་མང་པོ་ཞིག་ད་རེས་ཀི་གོས་ཚོགས་ཀི་ནང་ལ་འགོ་དགོས་ཀི་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་ད་ལྟ་ལས་རིམ་རྣམ་གཞག་འདོན་དགོས་པའི་གནད་འགག་དེ་ག་རེ་ཆགས་སོང་ཟེར་ན། སི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་ཀི་གནས་འཕིན་འདོན་ཐེངས་ ༡༠༣ དང་ ༡༠༤ ཡི་ནང་དོན་དེའི་ནང་ལ། སི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་ཀི་ཕག་ལས་གནང་ཕོགས་དང་།

7

སི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་དང་བཀའ་ཤག་དབར་ལ་ཡིག་འབེལ་གནང་བའི་བརྒྱུད་རིམ་ནང་ལ། བཀའ་ཤག་གིས་སི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་ལ་མར་ཕག་བིས་གནང་བའི་ནང་། དོན་ཚན་དྲུག་ཅན་ཞིག་གནང་ཡོད་པ་རེད། དེའི་ནང་ལ་སི་འཐུས་དེ་དག་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་བཀའ་ལ་མི་བརྩི་མཁན། བཅའ་ཁིམས་ལ་བརྩི་བཀུར་མི་ཞུ་མཁན་ཞེས་སི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་ཀིས་ཕག་བིས་གནང་བའི་བརྒྱུད་རིམ་འདིའི་ཐོག་ལ་ལན་འདི་འད་ཞིག་གནང་ཡོད་པ་སོང་ཙང་། འདིའི་གནས་བབ་དེ་ད་ལྟ་གཙང་མ་ཆགས་མེད་པ་སོང་ཙང་། དེར་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་གི་སྐུ་ཚབ་དེ་ཁིམས་དང་སྒྲིག་གཞི་ལ་མི་བརྩི་མཁན་དང་བཅའ་ཁིམས་ལ་མི་བརྩི་མཁན། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་བཀའ་ལ་མི་བརྩི་མཁན་དེ་དག་གིས་ད་ལྟ་ཚོགས་འདུ་མུ་མཐུད་ནས་ཚོགས་ཏེ་བཅའ་ཁིམས་དང་ཁིམས་སྒྲིག་གི་ཐོག་ནས་མི་མང་གི་སྐུ་ཚབ་བྱས་ནས་ཐག་གཅོད་གང་འད་ཞིག་གནང་གི་ཡིན་ནམ་ཞེས་འདི་ངའི་འདི་བ་ཡིན། དེའི་ནང་ནས། དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་ནས། ད་ལྟ་ལས་རིམ་རྣམ་གཞག་གསུང་རོགས་གནང་། བཀུར་འོས་སི་འཐུས་ལགས་ནས། ལས་རིམ་རྣམ་གཞག་དེ་ཡིན། བྱས་ཙང་དེ་ཡིན་དུས་གོས་ཚོགས་མུ་མཐུད་ནས་འཚོགས་རྒྱུ་དེ། གོས་ཚོགས་འཚོགས་པར་བྱ་རྒྱུར་སི་འཐུས་དེ་དག་ཁིམས་མཐུན་དགོས་ཀི་ཡོད་པ་རེད། བཅའ་ཁིམས་ལ་བརྩི་བཀུར་ཞུ་མཁན་དགོས་ཀི་ཡོད་པ་རེད། བཅའ་ཁིམས་ལ་བརྩི་བཀུར་ཞུ་མཁན་མ་ཡིན་པར་འད་ཆགས་ཆགས་བྱས་ནས་དེའི་ནང་བསད་ན། བསད་རྒྱུའི་འོས་བབ་མི་འདུག བྱས་ཙང་འདི་གཙང་མ་མ་ཆགས་བར་དུ་ཚོགས་འདུ་འཚོགས་རྒྱུ་ཡོད་པ་མ་རེད། བཞུགས་མོལ་ཚོགས་འདུ་ཚོགས་དགོས་ནའང་འད། བཀའ་སི་ལྷན་རྒྱས་ཚོགས་དགོས་ནའང་འད། གང་ལྟར་གནད་དོན་དེ་གཙང་མ་ཆགས་ནས་ང་ཚོའི་ཁིམས་སྒྲིག་དེ་དག་གཏན་འབེབས་བྱ་དགོས་པ་རེད་མ་གཏོགས། ཁིམས་འགལ་རང་རང་ཡར་འཛོམས་ནས་ཁིམས་སྒྲིག་གཏན་འབེབས་བྱ་རྒྱུར་འོས་འབབ་ཡོད་པ་མ་རེད་ཅེས་ལས་རིམ་རྣམ་གཞག་ཞུ་རྒྱུ་དེ་ཡིན།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་ནས།
ད་ལྟ་བཀུར་འོས་སི་འཐུས་མཆོག་གིས་ལས་རིམ་རྣམ་གཞག་བཏོན་པ་ཡིན་དུས། འདིའི་ཐོག་ལ་གསལ་བཤད་ཞུ་རྒྱུར། སི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་དང་བཀའ་ཤག་དབར་ལ་ཡིག་འབེལ་མང་པོ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། ཡིག་འབེལ་ཚང་མ་ཕིར་འཐེན་བྱས་པ་ཡིན་ཟེར་ནས། ཉེ་ཆར་བཀའ་ཤག་གི་ལན་སེབས་སོང་། དེ་ཡིན་དུས་དེ་དང་འབེལ་བའི་ཐོག་ནས་ལན་འདེབས་ཆ་ཚང་ཕིར་འཐེན་བྱས་པ་ཡིན་ཟེར་ནས་ལན་ཕེབས་པ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་བཀའ་ཤག་གིས་ཕིར་འཐེན་བྱས་པ་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་ཞུ་ཡི་ཡོད། འདིའི་གནས་སྟངས་དེ་ད་ལྟ་ལྷག་མེད་པ་ཞིག་དང་། དེ་ཡིན་དུས་ད་ལྟ་ལས་རིམ་མུ་མཐུད་ནས་འགོ་རྒྱུ་ཡིན། སྐུ་ངོ་ལས་རིམ་རྣམ་གཞག་རེད་དམ། སི་འཐུས་ཐུབ་བསྟན་ལུང་རིགས་ལགས། ལས་རིམ་རྣམ་གཞག་གསུང་རོགས་གནང་།

སི་འཐུས་ཐུབ་བསྟན་ལུང་རིགས་ལགས་ནས།
དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག ངས་ལས་རིམ་རྣམ་གཞག་ཞུ་རྒྱུ་འདི་ད་ལྟ་གོང་དུ་ལས་རིམ་རྣམ་གཞག་བཏོན་ཟིན་པ་དེ་དང་འབེལ་བ་ཆགས་བསད་ཡོད། བཀའ་ཤག་གིས་སི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་ལ་མར་ཕག་བིས་གནང་བ་འདིའི་ནང་ལ་སི་འཐུས་ཚོ་བཅའ་ཁིམས་དང་བརྒལ་བ། བཅའ་ཁིམས་ལ་བརྩི་བཀུར་མི་བྱེད་མཁན་ཡིན་པའི་ཚིག་བེད་སོད་བཏང་སྟེ་མར་བཏང་གནང་པ་འདིའི་

8

ཐོག་ནས་སི་འཐུས་ཚོ་ཁིམས་བརྒལ་བྱེད་སོད་མཁན། བཅའ་ཁིམས་ལ་བརྩི་བཀུར་མི་ཞུ་མཁན་ཞིག་ཆགས་བསད་ཡོད་པ་རེད། འདི་ཆགས་བསད་དུས་ང་རང་ཚོའི་སི་འཐུས་ཀིས་དམ་བཅའ་ཕུལ་བའི་སྐབས་སུ་བཅའ་ཁིམས་ལ་ཡིད་ཆེས་བོ་གཏད་ཀི་ཐོག་ནས་ལས་འཁུར་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་གི་ཐོག་ལ། དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་ནས། ལགས་སོ། ད་ལྟ་ལས་རིམ་རྣམ་གཞག་ཐད་ཀར་གསུང་རོགས་གནང་། སི་འཐུས་ཐུབ་བསྟན་ལུང་རིགས་ལགས་ནས། ལགས་འོང་། ལས་རིམ་རྣམ་གཞག་རང་ཡིན། ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་འཕེན་མཆོག་ནས། ལས་རིམ་རྣམ་གཞག སི་འཐུས་ཐུབ་བསྟན་ལུང་རིགས་ལགས་ནས། སོང་ཙང་དམ་བཅའ་རང་དང་བརྒལ་བསད་ཀི་ཡོད་པ་རེད། ད་ལྟ་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་ནས་མར་གསལ་བཤད་གནང་པ་རེད། ཕིར་འཐེན་གནང་པ་ཡིན་གསུངས་པ་རེད། ཕིར་འཐེན་གནང་བ་ཡིན་གསུང་རྒྱུ་འདི་ཚིག་གི་ངོ་གདོང་འདི་ཕིར་འཐེན་གནང་པ་མ་གཏོགས་པ་དོན་ལ་ཕིར་འཐེན་གནང་ཡོད་པ་མ་རེད་ཅེས། དོན་ལ་སི་འཐུས་རྣམ་པ་ཚོས་བཅའ་ཁིམས་དང་བརྒལ་བའི་ཕག་ལས་གནང་གི་འདུག་གསུང་རྒྱུ་དེ་གང་དུ་གསུངས་ཡོད་དམ། གསུང་ས་དེ་་་་་།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་ནས།
ལས་རིམ་རྣམ་གཞག་རང་གསུང་རོགས་གནང་། སྐུ་ངོ་ལས་རིམ་རྣམ་གཞག་ཞུས་ཟིན་པ་ཡིན་ནམ། ལགས་སོ། སི་འཐུས་དགེ་བཤེས་སྨོན་ལམ་མཐར་ཕིན་ལགས། ལས་རིམ་རྣམ་གཞག་གསུང་རོགས་གནང།

སི་འཐུས་དགེ་བཤེས་སྨོན་ལམ་མཐར་ཕིན་ལགས་ནས།
དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག གནད་དོན་འདིའི་སྐོར་ལ་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་གསལ་བཤད་གནང་ཟིན་པ་རེད། ཕིར་འཐེན་བྱས་པ་དང་འདིའི་སྐོར་ལ་བརྒྱུད་རིམ་གསུང་བསད་པ་ཡིན་ན། ང་ཚོས་ཕར་ཡི་གེ་ག་རེ་བཏང་ཡོད། འདིའི་ནང་ཚིག་ཆ་ཤས་ག་རེའི་སོ་ནས་ཡིན་པ་དེ་དག་ཡོངས་སུ་རོགས་པ་ཕིར་འཐེན་བྱས་ཡོད་དམ་ཟེར་དུས། ཕིར་འཐེར་བྱས་ཡོད་པ་གསུངས་ཟིན་སྐབས། ཕལ་ཆེར་ཡི་གེ་འབི་མཁན་དེ་འདི་ནས་ཡིན་ཚུལ་གི་འགེལ་བཤད་བརྒྱབ་བསད་ན་འགིག་གི་རེད་དམ། འདི་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ཚིག་ཕིར་འཐེན་བྱས་པ་རེད་མ་གཏོགས་པའི་དོན་ཕིར་འཐེན་བྱས་ཡོད་པ་མ་རེད་གསུངས་དུས། བཀའ་བསྡུར་གནང་ས་དེར་ད་ལྟའི་བཀུར་འོས་སི་འཐུས་དེ་བཞུགས་ཡོད་པ་རེད་དམ། འདི་སུས་མཁྱེན་རོགས་ཡོད་པ་རེད་དམ་ཞེས་བཀའ་འདི་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། འདི་ཡིན་དུས་ཏག་ཏག་བསད་ཀི་མི་འདུག་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་ནས།
འདི་ད་གིན་གོང་དུ་ཚོགས་གཙོས་གསལ་བཤད་ཞུས་ཟིན་པ་ཡིན། བཀའ་ཤག་གི་ཚིག་ཆ་ཚང་མ་ཕིར་འཐེན་བྱས་པ་ཡིག་ཐོག་ནས་ཧ་ཅང་གསལ་པོ་ཡོད་པ་རེད། རྣམ་པ་ཚོས་གོས་ཚོགས་ཚར་བའི་རེས་སུ་གཟིགས་ནའང་འགིག་གི་རེད། སི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་ལའང་ཡོད་ཡོད་པ་རེད། དེ་འད་ཡིན་དུས་ཚོགས་གཙོའི་གསལ་བཤད་འདི་ལ་ངོས་བཞེས་གནང་རོགས་གནང་ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། འདི་རེས་འབེལ་གི་ཐོག་ནས་བཞུགས་མོལ་ཚོགས་འདུ་འཚོགས་དགོས་ཡོད་ནའང་འད། བཀའ་སི་ལྷན་རྒྱས་ཚོགས་

9

དགོས་ཡོད་ནའང་འད། ཁོ་རྒྱུན་སྐྱོང་བྱས་ནས་འགོ་རྒྱུ་རེད་མ་གཏོགས། ལྷག་རྒྱུ་གང་ཡང་ཡོད་པ་མ་རེད་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ལགས། ལས་རིམ་རྣམ་གཞག་ཡིན་ནམ། སི་འཐུས་ཐུབ་བསྟན་ལུང་རིགས་ལགས།

སི་འཐུས་ཐུབ་བསྟན་ལུང་རིགས་ལགས་ནས།
དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག ངས་མདོར་བསྡུས་ཏེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་ནས། ལས་རིམ་རྣམ་གཞག་དང་པོ་དེ་ནས་གསུང་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་ཕུལ་དང་། དེ་ནས་༌༌༌། བཀུར་འོས་སི་འཐུས་ཐུབ་བསྟན་ལུང་རིགས་ལགས་ནས། སིར་བཏང་ལས་རིམ་རྣམ་གཞག་ལ་འཚང་ཁ་རྒྱག་རྒྱུའི་རིགས་སྒྲིག་གཞིའི་ནང་ལ་ཡོད་པ་མ་རེད། བཀུར་འོས་སི་འཐུས་དགེ་བཤེས་སྨོན་ལམ་མཐར་ཕིན་ལགས་ནས། དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག ཚོགས་གཙོ་ཡིན་ནའང་ཁིམས་འགལ་བྱས་ན་འགིག་གི་མ་རེད།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་ནས།
སི་འཐུས་དགེ་བཤེས་སྨོན་ལམ་མཐར་ཕིན་ལགས། ལས་རིམ་རྣམ་གཞག་གསུང་རོགས་གནང་།

སི་འཐུས་དགེ་བཤེས་སྨོན་ལམ་མཐར་ཕིན་ལགས་ནས།
དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག ལས་རིམ་རྣམ་གཞག་བཏོན་ཟིན་པ་དང་ཚོགས་གཙོས་ཐག་གཅོད་གནང་ཟིན་པའི་རེས་སུ་ཡང་བསྐྱར་བཤད་ས་ཡོད་པ་མ་རེད། བོད་མི་མང་སི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀི་ཚོགས་འདུའི་འགོ་ལུགས་དང་ལས་དོན་བྱེད་ཕོགས་ཀི་སྒྲིག་གཞིའི་ནང་ཞིབ་ཕ་ཡོད་པ་རེད། ཡང་བསྐྱར་གསུང་བསད་པ་ཡིན་ན་ཏག་ཏག་བསད་ཀི་མ་རེད་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་ནས།
སི་འཐུས་ཟླ་བ་ཕུན་སྐྱིད་ལགས། ལས་རིམ་རྣམ་གཞག་གསུང་རོགས་གནང།

སི་འཐུས་ཟླ་བ་ཕུན་སྐྱིད་ལགས་ནས།
དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག ད་ལྟ་གངས་ཀའི་རྩིས་དེ་ཐག་གཅོད་ཟིན་པའི་ངང་ནས་ཞུས་པ་ཡིན། འདིས་གང་མཚོན་གི་རེད་དམ། དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་ནས། དེ་ཡིན་དུས་ཚོགས་གཙོས་ད་ལྟ་ཐག་གཅོད་བྱས་ཟིན་པ་ཡིན། གསལ་བཤད་ཞུས་པ་ཡིན། དེ་ལ་ངོས་འཛིན་གནང་རོགས་གནང་ཞེས་ཞུ་ཡི་ཡོད། འདིའི་རེས་འབེལ་གི་ང་ཚོས་མཇུག་སྐྱོང་བྱེད་དགོས་རྒྱུ་འདི་བཞུགས་མོལ་ཚོགས་འདུ་འཚོགས་དགོས་ཀི་ཡོད་ནའང་འད། ང་ཚོ་བཀའ་སི་ལྷན་རྒྱས་འཚོགས་དགོས་ཀི་ཡོད་ནའང་འད། དེ་ཚོ་ཚང་མ་རྒྱུན་སྐྱོང་བྱས་ནས་ཕེབས་ཀི་རེད། དེ་ལ་ཐུགས་འཚབ་གནང་དགོས་པ་གང་ཡང་ཡོད་པ་མ་རེད་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ད་

10

ལྟ་ལས་རིམ་འདི་མུ་མཐུད་དེ་འགོ་རྒྱུ་ཡིན། ལགས་འོང་། འདི་མ་གསུང་རོགས་གནང་། འདི་ཡོང་ཐུབ་ཀི་མི་འདུག དེ་རིང་ལས་ཉིན་དང་པོ་ཆགས་བསད་ཡོད་པ་རེད། དེ་འད་ཡིན་དུས་ཚོགས་གཙོས་གསལ་བཤད་ཞུས་ཟིན་པ་ཡིན། དེ་ག་རང་ཐོག་དགོངས་པ་བཞེས་རོགས་གནང་ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་ནས།
དེ་རིང་གི་ལས་རིམ་བཞི་པ། ཚོགས་གཙོའི་ལས་ཚབ་དང་། ལས་རིམ་ཚོགས་ཆུང་གི་ཚོགས་མི་བསྐོ་གཞག་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
བཀོད་ཁྱབ།
༄༅། །བོད་མི་མང་སི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀི་ཚོགས་འདུའི་འགོ་ལུགས་དང། ལས་དོན་བྱེད་ཕོགས་ཀི་སྒྲིག་གཞི་དོན་ཚན་ ༩ པའི་ནང་གསེས་ ༡ ནང་གསལ། ཚོགས་གཙོ་དང། ཚོགས་གཙོ་གཞོན་པ་སུ་ཡང་ངོ་བཞུགས་མེད་པའི་སྐབས། ཚོགས་འདུའི་གཙོ་སྐྱོང་གནང་མཁན་ཚོགས་གཙོའི་ལས་ཚབ་ཀི་འོས་མི་སི་འཐུས་ལྔ་ལས་མ་མང་བའི་མཚན་གཞུང་ཚོགས་གཙོས་བཟོ་འགོད་ཀིས་སི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་སུ་གསལ་བསྒྲགས་དང་མོས་མཐུན་ཞུ་དགོས་པ་ལྟར། ད་རེས་ཕི་ལོ་ ༢༠༡༧ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༩ ནས་ཚེས་ ༢༨ བར་སྐབས་བཅུ་དྲུག་པའི་སི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀི་གོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་བཞི་པ་བསྐྱང་རྒྱུའི་སྐབས་ཚོགས་གཙོའི་ལས་ཚབ་ཀི་འོས་མིའི་མཚན་གཞུང་གཤམ་གསལ།
༡། སི་འཐུས་དགེ་བཤེས་སྨོན་ལམ་མཐར་ཕིན་ལགས།
༢། སི་འཐུས་བཀྲ་ཤིས་དོན་གྲུབ་ལགས།
༣། སི་འཐུས་མི་འགྱུར་རོ་རེ་ལགས།
བཅས་ལ་ཐུགས་གཏན་ཁེལ་བ་ཡིན། ངོས་འཛིན་ཞུས་ན་འགིག་གི་འདུག་གམ། ལས་རིམ་ཚོགས་ཆུང་གི་ཚོགས་མི།
བཀོད་ཁྱབ།
༄༅། །བོད་མི་མང་སི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀི་ཚོགས་འདུའི་འགོ་ལུགས་དང། ལས་དོན་བྱེད་ཕོགས་ཀི་སྒྲིག་གཞི་དོན་ཚན་ ༡༦ པའི་ནང་གསལ། ཚོགས་དྲུང་ལས་ཁུངས་ཀི་ལས་རིམ་ཐོ་འགོད་ལས་དོན་ལ་རོགས་རམ་དང་སོབ་སྟོན་འབུལ་མཁན་སི་འཐུས་གསུམ་ནས་ལྔ་བར་ཡོད་པའི་ལས་རིམ་ཚོགས་ཆུང་རེ་ཚོགས་གཙོ་ལྷན་རྒྱས་ནས་བསྐོ་གཞག་གནང་འཐུས་གསལ་བ་བཞིན། ད་རེས་སྐབས་བཅུ་དྲུག་པའི་བོད་མི་མང་སི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀི་གོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་བཞི་པ་ཕི་ལོ་ ༢༠༡༧ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༩ ནས་ཚེས་ ༢༨ བར་བསྐྱང་རྒྱུའི་སྐབས་ལས་རིམ་ཚོགས་ཆུང་དུ་གཤམ་གསལ་སི་འཐུས་རྣམས་བསྐོ་གཞག་གནང་བ་ཡིན། ༡། སི་འཐུས་གསེར་ར་ཚུལ་ཁིམས་ལགས།
༢། སི་འཐུས་ཚེ་རིང་གཡུ་སྒྲོན་ལགས།
༣། སི་འཐུས་ཀུན་དགའ་བསོད་སྟོབས་ལགས།
༤། སི་འཐུས་བསམ་གཏན་ཆོས་སྒྲོན་ལགས།
༥། སི་འཐུས་ཚེ་དབང་རིག་འཛིན་ལགས།

11

བཅས་ལ་ཐུགས་གཏན་འཁེལ་བ་ཡིན། དེ་རིང་གི་ལས་རིམ་ལྔ་པ། གཞུང་འབེལ་མྱ་ངན་གུས་འདུད་ཀི་གོས་ཆོད་གོས་
འཆར་ཡིན། མྱ་ངན་གུས་འདུད་ཀི་གོས་ཆོད་ཚང་མ་མཉམ་དུ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དེ་རིང་གི་ལས་རིམ་ནང་གསེས་ཀ་པ། ཡིག་ཆ་ཨང་ ༣ པར་གཟིགས་རོགས་གནང་། གོས་འཆར་འདོན་མཁན། སི་འཐུས་དགེ་བཤེས་སྨོན་ལམ་མཐར་ཕིན་ལགས།

སི་འཐུས་དགེ་བཤེས་སྨོན་ལམ་མཐར་ཕིན་ལགས་ནས།
དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་ཆོག ཡིག་ཆ་ཨང་ ༣ པ་སྙན་སྒྲོན་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
གཞུང་འབེལ་མྱ་ངན་གུས་འདུད་ཀི་རེས་དན་གོས་ཆོད་གོས་འཆར།

སྔོན་གེང་།
༄༅། །ཞྭ་སེར་རིང་ལུགས་འཛིན་པའི་བསྟན་འཛིན་གསེར་རིའི་ཕེང་བའི་དབུས་ན་ལྷུན་པོ་ལྟར་མངོན་པར་འཕགས་པ་འཇམ་མགོན་ཆོས་ཀི་རྒྱལ་པོ་མཉམ་མེད་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྒྱལ་ཚབ། དགའ་ལྡན་ཁི་ཆེན་རོ་རེ་འཆང་ཆེན་པོ་ཁི་རབས་ ༡༠༣ པ་༸སྐྱབས་རེ་བོ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་དགུང་གངས་ ༨༠ ཐོག དགའ་ལྡན་ཁི་པའི་མཚན་གནས་བཞེས་བཞིན་པར་ཕི་ལོ་ ༢༠༡༧ ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༢༡ བོད་རབ་གནས་མེ་བྱ་ལོའི་དབོ་ཟླའི་ཚེས་ ༢༥ དགོང་མོ་ཆུ་ཚོད་ ༡༡ དང་སྐར་མ་ ༤༥ ཐོག་རྒྱ་གར་རྒྱལ་ས་ལྡི་ལིའི་སྨན་ཁང་མེག་སི་ (Max hospital) དུ་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་ཐིམ་ཚུལ་བསྟན་པའི་ཡིད་སྐྱོའི་གནས་ཚུལ་ཐོན་པ་འདི་ནི་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་སི་དང་། ཡང་སོས་དཔལ་མཉམ་མེད་རི་བོ་དགེ་ལྡན་པའི་བསྟན་པར་ཤིན་ཏུ་ཡིད་ཕངས་པའི་གནས་སུ་གྱུར་པར་བོད་མི་མང་སི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ལ་ཡིད་གདུང་དག་པོ་བྱུང་ཞིང་། སྐབས་འཕལ་དུ་དགའ་ལྡན་ཁི་ཐོག་ཁང་དང་། འབེལ་ཡོད་གྲྭ་ཚང་། བ་བང་བཅས་ལ་ཐུགས་གསོའི་འཚམས་འདི་ཕུལ་ཡོད།
དེ་ཡང་དམ་པ་ཁོང་ནི་ཕི་ལོ་ ༡༩༣༧ ལོར་བོད་ཁམས་ཡ་རར་སྐུ་འཁྲུངས་ཤིང་། ཆུང་དུས་ནས་ཡ་ར་ཚེམ་དགོན་པར་
རབ་ཏུ་བྱུང་། དགུང་ལོ་ ༡༦ ཐོག་ལྷ་སར་ཕེབས་ནས་གདན་ས་ཆེན་མོ་དཔལ་ལྡན་འབས་དཀར་སྤུངས་པའི་ཡ་གལ་མཁས་མང་བོ་གསལ་བྱེ་བའི་གིང་གྲྭ་ཚང་གི་ཆོས་སོར་ཞུགས་ནས་གཞུང་ཆེན་ཁག་ལ་གསན་བསམ་རྒྱ་ཆེར་མཛད།
ཕི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་བཙན་བྱོལ་དུ་ཕེབས་ནས་སྦག་ས་ཆོས་སར་དང་། བྱེས་ཀི་གདན་ས་འབས་སྤུངས་བོ་གསལ་གིང་
བཅས་ནས་མུ་མཐུད་གཞུང་ཆེན་སོབ་གཉེར་གནང་སྟེ་གསན་བསམ་མཐར་ཕིན་ནས་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པའི་མཚན་རགས་བཞེས། དཔལ་ལྡན་རྒྱུད་སྟོད་གྲྭ་ཚང་ལ་ཆོས་ཐོག་ཕེབས་ནས་གསང་བ་སྔགས་ཀི་རམས་འབྱམས་པའི་མཚན་རགས་བཞེས་པ་སོགས་མཁས་པའི་མཚན་བཞེས་རིམ་པ་བསྐྱངས། ལྷག་པར་དཀར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀི་རྩ་བ་བསབ་པ་ཚུལ་ཁིམས་ཀི་བསབ་པ་ཡིན་པར་དགོངས་ནས་འདུལ་བའི་ཉེས་ལྟུང་ཕ་མོ་ལའང་ཐུགས་སྣང་གིས་ཉམས་ལེན་ཚུལ་བཞིན་གནང་བར་མཛད་པ་མ་ཟད། འདོད་ཆུང་ཆོག་ཤེས་ཀི་གྲྭ་རང་དཀྱུས་མའི་འཚོ་བ། འཆད་རྩོད་རྩོམ་གསུམ་དང་། ཐོས་བསམ་སོམ་གསུམ་གི་བསྟན་པ་འཛིན་སྐྱོང་སེལ་གསུམ་གིས་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་འཛིན་ཅིང་སེལ་ལ་ཟླ་ཐམས་ཅད་དང་བལ་བས་ངེས་པ་དོན་གི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་ཞིག་ཏུ་གྱུར།

12

ཕི་ལོ་ ༡༩༩༠ ལོར་དཔལ་ལྡན་རྒྱུད་སྟོད་གྲྭ་ཚང་གི་བ་མ་དབུ་མཛད་དང་། ཕི་ལོ་ ༡༩༩༣ ལོར་ལོ་གསུམ་རིང་མཁན་
པོའི་ཐུགས་འགན་བཞེས་གནང་མཛད། ཕི་ལོ་ ༢༠༠༣ ལོར་སི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་གནས་མཆོག་རོ་རེ་གདན་དུ་ ཤར་པ་ཆོས་རེའི་མཚན་གནས་བསྩལ་བ་དང་། ཕི་ལོ་ ༢༠༡༦ ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༡༩ ཉིན་སི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་འཇམ་མགོན་༸རྒྱལ་བའི་རྒྱལ་ཚབ་དགའ་ལྡན་ཁི་ཐོག་ ༡༠༣ པར་བསྐོ་གཞག་བསྩལ་བ་དང་། ཕི་ལོ་ ༢༠༡༦ ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༥ ཉིན་དངོས་སུ་མི་འཇིགས་གདོང་ལྔའི་ཁི་ལ་མངའ་གསོལ་ཞུས།
༸སྐྱབས་རེ་དམ་པ་ཁོང་སྐུ་འཚོ་བཞུགས་ཀི་རིང། ཇི་སྐད་དུ་རེ་བ་མས། བསྟན་པ་རིན་ཆེན་མཆོག་གིས་མ་ཁྱབ་
པའམ། །ཁྱབ་ཀང་ཉམས་པར་གྱུར་བའི་གནས་གང་དེར། །སྙིང་རེ་ཆེན་པོའི་ཡིད་རབ་སྐྱོད་པ་ཡིས། །ཕན་བདེ་གཏེར་དེ་གསལ་བར་བྱེད་པར་ཤོག །ཅེས་གསུངས་པའི་རྣམ་ཐར་བདག་གིར་བཞེས་ཏེ་འཛམ་གིང་ཤར་ནུབ་གང་སར་ཞབས་ཀིས་བཅགས་ཏེ་སྐལ་ལྡན་གི་སོབ་མ་བགངས་ཀིས་མི་ལངས་པ་རེས་སུ་བཟུང་ནས་འདི་ཕིའི་ལམ་བཟང་གསལ་བར་མཛད་པ་སོགས་བསྟན་འགོའི་དོན་བསམ་གིས་མི་ཁྱབ་པའི་མཛད་པ་བསྐྱངས་ཡོད་པ་དང་། ལྷག་པར་སི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་བཀའ་དགོངས་བཞིན་བོད་བསྟན་སིད་མི་རིགས་དང་བཅས་པར་བརེད་པར་དཀའ་བའི་རླབས་ཆེན་གི་མཛད་རེས་འཇོག་གནང་མཛད་ཡོད། དེ་བཞིན་ལམ་བསབ་པ་གསུམ་ལ་ཉམས་ལེན་དང་། ལུང་སེ་སྣོད་གསུམ་ལ་འཆད་ཉན་གནང་སྟེ་མཁས་བཙུན་བཟང་གསུམ་གི་མཚན་སྙན་ཕོགས་ཐམས་ཅད་ཀི་ཡུལ་གྲུ་ཀུན་ཏུ་ཁྱབ་པར་གྱུར་ཏེ་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་དུ་མས་བསྟེན་ཅིང་གཙུག་ཏུ་བཀུར་བའི་བསྟན་འཛིན་གི་སྐྱེས་བུའི་ཁྱུ་མཆོག་ཅིག་ཏུ་གྱུར་པ་ཞིག་ཡིན་པས་ཞི་བར་གཤེགས་པ་ཁོང་གི་མཛད་རེས་རྣམས་ལ་ཡི་རངས་བ་མེད་ཀི་གོས་ཆོད་ཅིག་འཇོག་དགོས་གལ་ཆེར་མཐོང་།
གོས་ཆོད།
གོང་འཁོད་༸སྐྱབས་རེ་དམ་པ་ཁོང་གིས་བསྟན་དང་འགོ་བའི་དོན་དུ་མཛད་པ་འཕིན་ལས་མཐའ་ཡས་པར་བསྐྱངས་པ་རྣམས་ལ་གུས་བཀུར་ཆེ་བསྟོད་ཞུ་བ་དང་། མགོན་པོ་གང་ཉིད་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་གཤེགས་ཚུལ་མཛད་པ་འདི་སངས་རྒྱས་ཀི་བསྟན་པ་སི་དང་། ཁྱད་པར་གང་གི་སྐྱོང་ཡུལ་རི་བོ་དགེ་ལྡན་པའི་བསྟན་པ་ལ་གོད་ཆག་ཆེན་པོ་བྱུང་བ་ནི་བརོད་མ་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན། དེར་བརེན་ཞིང་གཤེགས་དམ་པའི་གདུལ་ཞིང་སྐྱོང་ཡུལ་སི་དང་། ཁྱད་པར་འབེལ་ཆགས་གྲྭ་ཚང་དང་། སོབ་ཚོགས། སྐུ་འཁོར་ལྟོས་བཅས་ཡོངས་ལ་བོད་མི་མང་སི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀིས་ཡིད་གདུང་དག་པོའི་སོ་ནས་ཐུགས་གསོ་ཞུ་རྒྱུ་དང་། མགོན་པོ་གང་གི་ཐུགས་དགོངས་ཟབ་མོ་རྣམས་ཡོངས་སུ་རོགས་ཤིང་། སར་ཡང་བསྟན་འགོའི་མགོན་དཔུང་དམ་པར་ཡང་སིད་མཆོག་སྤྲུལ་རིན་པོ་ཆེ་མགོགས་ནས་མྱུར་དུ་འབྱོན་པའི་སྨོན་འདུན་ཤུགས་དག་ཞུ་རྒྱུ་བཅས་ཀི་སི་མོས་གོས་ཆོད་དུ། བོད་མི་མང་སི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀིས་ཕི་ལོ་ ༢༠༡༧ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༩ ལ།

13

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་ནས།
གོས་ཆོད་དེ་སི་མོས་ཀི་ཐོག་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པར་དགག་བྱ་ཡོད་དམ། དགག་བྱ་མེད་པ་ཡིན་ན། སི་མོས་ཀི་ཐོག་ནས་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ཡིན། ཚིག་དམིགས་བསལ་གཟིགས་དགོས་ཀི་མི་འདུག དེ་རིང་གི་ལས་རིམ་ཁ་པ། ཡིག་ཆ་ཨང་ ༤ པར་གཟིགས་རོགས་གནང་། གོས་འཆར་འདོན་མཁན། སི་འཐུས་སྒྲོལ་མ་ཚེ་རིང་ལགས།

སི་འཐུས་སྒྲོལ་མ་ཚེ་རིང་ལགས་ནས།
དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག ཡིག་ཆ་ཨང་ ༤ པ་སྙན་སྒྲོན་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
གཞུང་འབེལ་མྱ་ངན་གུས་འདུད་ཀི་རེས་དན་གོས་ཆོད་གོས་འཆར།
སྔོན་གེང་།
༄༅། །༸ཞྭ་དཀར་བསྟན་པའི་གཙུག་རྒྱན་༸རྒྱལ་བ་སྨན་རིའི་ཁི་འཛིན་ ༣༣ པ་༸སྐྱབས་རེ་ལུང་རོགས་བསྟན་པའི་ཉི་མ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་དགུང་གངས་ ༨༩ ཐོག་ཕེབས་པར། ཕི་ལོ་ ༢༠༡༧ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༤ དང་བོད་རབ་བྱུང་བཅུ་བདུན་པའི་མེ་བྱ་ལོའི་ཧོར་ཟླ་བདུན་པའི་ཚེས་ ༢༤ ཕི་དོ་ཆུ་ཚོད་ ༦ དང་སྐར་མ་ ༢༥ ཐོག་བོན་གི་གདན་ས་ཆེན་མོ་༸དཔལ་གཤེན་བསྟན་སྨན་རིའི་གིང་གི་བ་བང་དུ་ཐུགས་དམ་གཡོ་བ་མེད་པའི་ངང་ནས་དགོངས་པ་བོན་དབྱིངས་སུ་ཐིམ་ཚུལ་བསྟན་པའི་ཡིད་སྐྱོའི་གནས་ཚུལ་ཐོན་པ་འདི་ནི་བོན་འབངས་སི་དང་། ཡང་སོས་༸དཔལ་གཤེན་བསྟན་སྨན་རིའི་གིང་དང་༸ཞྭ་དཀར་བསྟན་པའི་རིང་ལུགས་འཛིན་པའི་བུ་སོབ་ཡོངས་ལ་ཤིན་ཏུ་ཕངས་པའི་གནས་སུ་གྱུར་པར་བོད་མི་མང་སི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ལ་ཡིད་གདུང་དག་པོ་བྱུང་ཞིང་། སྐབས་འཕལ་དུ་༸དཔལ་གཤེན་བསྟན་སྨན་རིའི་གིང་གི་བ་བང་དང་། དབུས་གཡུང་དྲུང་བོན་གི་འཛིན་སྐྱོང་ལྷན་ཚོགས། འབེལ་ཡོད་གྲྭ་ཚང་བཅས་ལ་ཐུགས་གསོའི་འཚམས་འདི་ཕུལ་ཡོད།
དེ་ཡང་སྐྱེས་མཆོག་དམ་པ་དེ་ཉིད་ཕི་ལོ་ ༡༩༢༩ ཧོར་ཟླ་ལྔ་པའི་ཚེས་བཅོ་ལྔ་ཉིན་བོད་མདོ་སྨད་ཨ་མདོ་ཤར་ཁོག་ཏུ་
ལོངས་ལྡོང་ཚང་ཞེས་པའི་དུད་ཁྱིམ་ཆེན་པོ་དེར་ཡབ་ལོངས་ལྡོང་རྒྱལ་ལོ་དང་། ཡུམ་བར་རོང་བཟའ་མཚོ་མོ་གཉིས་ལ་སས་ལྕམ་དལ་དྲུག་ཡོད་པའི་ཐ་ལྟག་ཏུ་སྐུ་འཁྲུངས་ཤིང་མཚན་ལ་བ་མ་ཐར་ཞེས་གསོལ། ཕི་ལོ་ ༡༩༣༥ ལོར་སྐྱང་ཚང་དགོན་དུ་ཕེབས་ནས་ཡི་གེ་འབི་ཀོག་དང་ཆོ་ག་ཕག་ལེན་སོགས་འདོན་ཆོག་གི་རིགས་ལ་བྱང་ཆུབ་པ་མཛད་ཅིང་། ཞོར་དུ་དཀིལ་འཁོར་ཐིག་རྩ་དང་རྡུལ་ཚོན་བཅས་ལའང་སྦྱངས་པ་གནང་བ་དང་། གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་ལ་སྦྱངས་བརྩོན་གིས་སྐྱེ་འགོ་ནད་ཀིས་གདུང་བ་རྣམས་ལ་སྨན་སྦྱིན་རྒྱ་ཆེར་བསྩལ། ༸སྐྱབས་རེ་མཆོག་མཁའ་ཡགས་མཁས་པ་མའི་ཡང་སྤྲུལ་ཡིན་ཞེས་ཀུན་ལ་གགས། ཕི་ལོ་ ༡༩༤༥ ལོར་༸རྒྱལ་བ་མཉམ་མེད་ཆེན་པོའི་འཁྲུངས་སྐར་དང་བསྟུན་ཏེ་སྐྱང་ཚང་བ་མ་ཤེས་རབ་བསྟན་པའི་
རྒྱལ་མཚན་གི་སྐུ་མདུན་ནས་གཙང་གཙུག་གི་སོམ་པ་མནོས་པ་དང་། ཧོར་པ་དྲུང་རམས་པ་བསྟན་འཛིན་བོ་གོས་རྒྱ་མཚོ་མཆོག་གི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ཏེ་བཅུ་ཕག་རིག་པའི་གནད་ཀུན་དང་བོན་མདོ་སྔགས་སེམས་གསུམ་ལ་གསན་བསམ་ལེགས་པར་མཛད་ཅིང་། བཀའ་རབ་འབྱམས་པ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོའི་མཚན་རགས་བཞེས།

14

ཕི་ལོ་ ༡༩༥༦ ལོར་བོན་གི་གྲྭ་ས་འོག་མ་རབ་ལེགས་གཡུང་དྲུང་གིང་དུ་ཕེབས་ཏེ་གྲྭ་སའི་ལམ་སོལ་ལྟར་སྒྲིག་ཞུགས་
ཀིས་མཚན་ལ་སངས་རྒྱས་བསྟན་འཛིན་དུ་གསོལ་བ་དང་སོབ་གཉེར་གནང་། དེ་རེས་འབས་སྤུངས་སོ་མང་གྲྭ་ཚང་དུ་ཡང་སོབ་
ཞུགས་གནང་།

ཕི་ལོ་ ༡༩༦༠ ལོར་རྒྱ་གར་ཕོགས་སུ་བཙན་བྱོལ་དུ་ཕེབས་སྐབས་བལ་བོད་ས་མཚམས་གོ་དང་། དོལ་པོའི་ཕོགས་
སུ་ཕེབས་ནས་དེར་བཞུགས་བ་མ་རྣམས་ཀི་དྲུང་ནས་རྩ་ཆེའི་དབང་ལུང་མང་པོ་ཞུས། རིན་བལ་གི་གསུང་རབ་དུ་མ་གཡར་ཏེ་རྒྱལ་ས་ལྡི་ལིར་དཔར་དུ་བཏབ་པ་མ་ཟད། གསུང་རབ་རྣམས་ནུབ་ཕོགས་ཀི་རྒྱལ་ཁབ་དུ་མའི་དཔེ་མཛོད་དང་རིག་གཞུང་གི་བསྟི་གནས་གལ་ཆེན་ཁག་ཏུ་འགེམས་སེལ་ཡང་མཛད།
ཕི་ལོ་ ༡༩༦༡ ལོར་ཨིན་ཇིའི་མཁས་དབང་བདེ་གསལ་དགེ་རབ་ (Prof.David Snellgrove) ཀིས་ཨིན་ཡུལ་
གི་རྒྱལ་ས་ལོན་ཌོན་གི་གཙུག་ལག་སོབ་གཉེར་ཁང་ཆེན་མོར་དགེ་རྒན་གནང་རྒྱུའི་རེ་བསྐུལ་ཞུས་པ་བཞིན་ཕེབས་ཏེ། སོབ་གཉེར་ཁང་དེར་བོད་དང་བོན་གི་རིག་གཞུང་འཆད་ཁིད་ཀི་ཞོར་དུ་ཨིན་ཇིའི་སྐད་ཡིག་ལ་སྦྱངས་བརྩོན་དང་། རྒྱལ་ཁབ་དང་མི་རིགས་འད་མིན་གི་རིག་གཞུང་ཚོགས་འདུ་དུ་མར་ཞུགས་ཤིང་། ཁྱད་པར་དུ་ཡེ་ཤུའི་བ་ཆེན་ Pope Paul VI མཆོག་མཇལ་བཅར་གིས་ཆོས་ལུགས་ཕན་ཚུན་གི་དོན་སྙིང་སྐོར་ལ་གསུང་མོལ་བགོ་གེང་གནང་།
ཕི་ལོ་ ༡༩༦༣ ལོར་རྒྱ་གར་དུ་ཕེབས། ༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་མ་སུ་རིར་ (Mussoorie)
ཡོད་པའི་བྱེས་འབྱོར་བོད་མིའི་ཨིན་ཇིའི་སོབ་གྲྭར་དགེ་རྒན་བསྐོ་གཞག་གནང་། དེ་རེས་ནོར་ཝེ་ (Norway) རུ་ཕེབས་ཏེ་ཨོ་སུ་ལོ་མཐོ་སོབ་ (University of Oslo) ཏུ་ལོ་གཉིས་རིང་དགེ་རྒན་གི་ཕག་ལས་གནང་།
ཕི་ལོ་ ༡༩༦༨ ལོར་བོན་གཞིས་ཐོབ་རྒྱལ་གསར་པར་གཡུང་དྲུང་གིང་གི་མཁན་ཆེན་ཤེས་རབ་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཚན་
མཆོག་དང་། གཙང་སྨན་རི་དགོན་གི་ཡོངས་འཛིན་རྣམ་གཉིས་གཙོས་པའི་ཕོགས་མཐའ་ཁག་ནས་འཛོམས་པའི་བོན་གི་བ་སྤྲུལ་རྣམས་ཀིས་སྔར་སོལ་ལྟར་བོན་སྐྱོང་གནད་སྒྲུབ་ཀིས་ཟན་རགས་བསྒྲིལ་ཏེ་ཁོང་ཉིད་སྨན་རིའི་མཁན་ཆེན་ཁི་འཛིན་སོ་གསུམ་པར་བོན་སྐྱོང་བཀའ་སྲུང་གི་ལུང་རགས་སུ་བབས་པས། ཕི་ལོ་ ༡༩༦༩ ལོར་༸རྒྱལ་བ་མཉམ་མེད་ཆེན་པོའི་རྒྱལ་ཐེབས་ཀི་གསེར་ཁིར་མངའ་གསོལ་གིས་མཚན་ལ་ལུང་རོགས་བསྟན་པའི་ཉི་མ་དཔལ་བཟང་པོ་ཞེས་གསོལ་ཏེ་དབང་ལུང་མན་ངག་ཟབ་གདམས་རྣམས་ཕུལ།

དེ་རེས་རིམ་བཞིན་བོན་གཞིས་ཐོབ་རྒྱལ་གསར་པའི་གནས་སུ་༸དཔལ་གཤེན་བསྟན་སྨན་རི་གིང་དགོན་གི་རེན་དང་
བརེན་པ་བཞེངས་བསྐྲུན། བོན་གཞིས་ཉིན་སོབ་གསར་འཛུགས། གཡུང་དྲུང་བོན་གི་བཤད་སྒྲུབ་འདུས་སེ་གསར་འཛུགས་དང་སྒྲིག་བཀོད་གཏན་འབེབས། ཝར་ཎཱ་བོད་ཀི་གཙུག་ལག་སོབ་གཉེར་ཁང་དུ་གཡུང་དྲུང་བོན་དགེ་སོབ་ཁང་འཛུགས་ཐབས་སོགས་གནང་།
ཕི་ལོ་ ༡༩༨༨ ལོར་སི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་བོན་གཞིས་ཐོབ་རྒྱལ་གསར་པར་གདན་འདེན་
ཞུས་ཏེ་༸དཔལ་གཤེན་བསྟན་སྨན་རིའི་གིང་གི་གཡུང་དྲུང་བོན་གི་བཤད་སྒྲུབ་འདུས་སེའི་འཆད་ཉན་གི་འབས་རགས་རྣམས་སན་སྔར་བསྟར་བས་༸གོང་ས་༸མཆོག་གིས་ཐུགས་སྣང་ཆེན་པོས་ཞིབ་གཟིགས་ཀིས་དགེས་ཉམས་དང་བཅས་འདི་ནས་

15

བསབ་པ་མཐར་སོན་པའི་དགེ་བཤེས་རྣམས་ལ་ངོས་བཞེས་ཕག་རགས་བསྩལ་རྒྱུའི་ཞལ་བཞེས་ཀང་ཐོབ། ལོ་དེར་བོན་བུ་ཁྱིམ་ཁང་ཡང་གསར་འཛུགས་གནང་།

ཕི་ལོ་ ༡༩༩༤ ལོར་༸སྐྱབས་རེ་མཆོག་ཕིར་རང་ཡུལ་བོད་གངས་ཅན་ལོངས་སུ་ཆིབས་བསྒྱུར་བསྐྱངས་ཏེ་གྲྭ་ས་གོང་
མ་གཙང་༸བཀྲ་ཤིས་སྨན་རིའི་གིང་དུ་༸རྒྱལ་བ་མཉམ་མེད་ཆེན་པོའི་གསེར་ཁིར་མངའ་གསོལ་གི་རེན་འབེལ་མཛད་ཅིང་། གཞན་ཡང་བོད་ཡུལ་སྟོད་སྨད་བར་གསུམ་ཀུན་ཏུ་ཕེབས་ནས་གཡུང་དྲུང་བོན་གི་དགོན་སེ་ཁག་ལ་དབང་ལུང་མན་ངག་གི་གདམས་ཟབ་མང་དུ་གནང་སྟེ་སྐྱེ་འགོའི་ཡིད་ཀི་ཞིང་སར་ཐར་པའི་ས་བོན་ཡོངས་སུ་བསྐྲུན།
ཕི་ལོ་ ༡༩༩༧ ལོར་༸དཔལ་གཤེན་བསྟན་སྨན་རིའི་གིང་དུ་གཡས་རུའི་འཆད་རྩོད་ཆེན་མོ་དབུ་འཛུགས་དང་། ཕི་ལོ་
༢༠༠༡ ལོར་བོན་གཞིས་ཐོབ་རྒྱལ་གསར་པའི་ལྷོ་ངོས་སུ་བཙུན་དགོན་རད་ྞསྨན་གིང་དང་། ཕི་ལོ་ ༢༠༠༥ ལོར་བོན་གཞིས་སུ་
གཤེན་གི་གསང་སྔགས་སོམ་སྒྲུབ་གིང་ཕག་བཏབ།
ཕི་ལོ་ ༢༠༠༧ ལོར་༸དཔལ་གཤེན་བསྟན་སྨན་རིའི་གིང་དུ་གཡུང་དྲུང་བོན་གི་དཔེ་མཛོད་ཁང་ཆེན་མོ་ཡོངས་སུ་
བཞེངས་སྐྲུན་གྲུབ་སྟེ་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་དབུ་འབྱེད་མཛད་སོའི་ཚོགས་མགོན་དུ་གདན་འདེན་ཞུས་པས། དཔེ་མཛོད་དུ་བོན་བན་ཟུང་གི་བཀའ་འགྱུར་དང་བསྟན་འགྱུར་གཙོས་པའི་ཆོས་བརྒྱུད་རིས་མེད་ཀི་གསུང་རབ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་༸གོང་ས་མཆོག་གིས་ཐུགས་དགེས་མཉེས་ཆེན་པོས་གསུང་གི་བསྟོད་བསྔགས་ཡང་ཡང་བསྩལ།
ཕི་ལོ་ ༢༠༡༤ ལོར་བོན་གཞིས་སུ་གསོ་རིག་འབུམ་བཞིའི་མཐོ་སོབ་གསར་འཛུགས་ཀིས་བོད་ཀི་གསོ་བ་རིག་པའི་
ལྷན་ཚོགས་སུ་དེབ་སྐྱེལ་ཞུས།
མདོར་ན་དགུང་གངས་ ༨༩ ལ་ཕེབས་པའི་བར་དུ་འཛམ་གིང་ཤར་ནུབ་ཁག་དང་ཁྱད་པར་ནུབ་ཕོགས་ཡུལ་གྲུ་ཁག་
ཏུ་བོན་འབེལ་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱངས་པ་དང་། ཕ་ཡུལ་གངས་ཅན་གི་ལོངས་སུའང་སྔ་ཕིར་ཐེངས་གསུམ་ཞབས་ཀིས་བཅགས་ཏེ་བོན་དགོན་ཁག་ལ་གདམས་འབེལ་མཛད་པ་མ་ཟད། གསུང་རྩོམ་ལའང་བོན་གི་བསྟན་རྩིས་ཀུན་བཏུས་དང་། བསྟོད་ཚོགས་སྣ་ཚོགས། ཆོ་ག་ཁག་གི་ཟིན་བིས་སོགས་དུ་མ་བཞུགས།
གཞན་ཡང་གཞོན་སྐྱེས་བོན་པོ་སྟོང་ཚོ་བརྒལ་བར་གནའ་དེང་ཟུང་འབེལ་གི་ཤེས་ཡོན་བསྩལ་ཞིང་། དེ་བཞིན་དགེ་བའི་
བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་བརྒྱ་ཕག་གངས་ལས་བརྒལ་བར་རབ་འབྱམས་པའི་མཚན་རགས་བསྩལ་ཏེ་རྒྱ་བལ་བོད་གསུམ་ཀུན་ཏུ་དགོན་པའི་མཁན་པོ་དང་། སོབ་དཔོན་སོགས་མངགས་གཏོང་མཛད་ཅིང་། ནུབ་ཕོགས་རྒྱལ་ཁབ་རྣམས་སུ་བོན་གི་ཆོས་ཚོགས་འད་མིན་གི་དབུ་ཁིད་དང་། གཙུག་ལག་སོབ་གཉེར་ཁང་གི་སོབ་དཔོན། ཞིབ་འཇུག་པའི་མཁས་དབང་སོགས་སྐྱེད་སིང་མཛད་པའི་མུར་ད་ལྟ་༸དཔལ་གཤེན་བསྟན་སྨན་རིའི་གིང་འདིར་ཡང་༸ཞྭ་དཀར་བསྟན་པའི་རིང་ལུགས་འཛིན་པའི་བུ་སོབ་ཕོགས་མཐའ་ཀུན་ཏུ་ཇེ་མང་ནས་ཇེ་རྒྱས་སུ་འགོ་བཞིན་ཡོད་པ་བཅས་མཛད་འཕིན་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱངས་གནང་མཛད་ཡོད་པ་མ་ཟད། ལྷག་པར་སི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་བཀའ་དགོངས་བཞིན་བོད་བསྟན་སིད་མི་རིགས་དང་བཅས་པར་བརེད་པར་དཀའ་བའི་རླབས་ཆེན་གི་མཛད་རེས་འཇོག་གནང་མཛད་ཡོད། དམ་པ་ཁོང་གི་མཚན་སྙན་ཕོགས་ཐམས་ཅད་ཀི་ཡུལ་གྲུ་ཀུན་ཏུ་ཁྱབ་པར་གྱུར་ཏེ་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་དུ་མས་བསྟེན་ཅིང་གཙུག་ཏུ་བཀུར་བའི་༸ཞྭ་དཀར་བསྟན་པའི་གཙུག་རྒྱན་གི་སྐྱེས་

16

བུའི་ཁྱུ་མཆོག་ཅིག་ཏུ་གྱུར་པ་ཞིག་ཡིན་པས་ཞི་བར་གཤེགས་པ་ཁོང་གི་མཛད་རེས་རྣམས་ལ་ཡི་རངས་བ་མེད་ཀི་གོས་ཆོད་ཅིག་འཇོག་དགོས་གལ་ཆེར་མཐོང་།
གོས་ཆོད།
༸སྐྱབས་རེ་དམ་པ་ཁོང་གིས་བསྟན་དང་འགོ་བའི་དོན་དུ་མཛད་པ་འཕིན་ལས་མཐའ་ཡས་པར་བསྐྱངས་པ་རྣམས་ལ་གུས་བཀུར་ཆེ་བསྟོད་ཞུ་བ་དང་། མགོན་པོ་གང་ཉིད་དགོངས་པ་བོན་དབྱིངས་སུ་གཤེགས་ཚུལ་མཛད་པ་འདིས་གངས་ཅན་པ་ཡོངས་དང་། ཁྱད་པར་གང་གི་སྐྱོང་ཡུལ་བོན་འབངས་རྣམས་ལ་གོད་ཆག་ཆེན་པོ་བྱུང་བ་ནི་བརོད་མ་དགོས་པར་བརེན། ཞིང་གཤེགས་དམ་པའི་གདུལ་ཞིང་སི་དང་། ཁྱད་པར་འབེལ་ཆགས་གྲྭ་ཚང་། སོབ་ཚོགས། སྐུ་འཁོར་ལྟོས་བཅས་ཡོངས་ལ་བོད་མི་མང་སི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀིས་ཡིད་གདུང་དག་པོའི་སོ་ནས་ཐུགས་གསོ་ཞུ་རྒྱུ་དང་། མགོན་པོ་གང་གི་ཐུགས་དགོངས་ཟབ་མོ་རྣམས་ཡོངས་སུ་རོགས་པའི་སྨོན་འདུན་ཤུགས་དག་ཞུ་རྒྱུ་བཅས་ཀི་སི་མོས་གོས་ཆོད་དུ། བོད་མི་མང་སི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀིས་ཕི་ལོ་ ༢༠༡༧ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༩ ལ།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་ནས།
གོས་ཆོད་འདི་སི་མོས་ཀི་ཐོག་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པར་དགག་བྱ་ཡོད་དམ། དགག་བྱ་མེད་པར་བརེན། འདིའི་ཐོག་ལ་ཅི་གསུང་རྒྱུ་ཡོད་དམ། ལགས་འོང་། དཔལ་ལྡན་ཆོས་རིག་བཀའ་བོན་མཆོགདཔལ་ལྡན་ཆོས་རིག་བཀའ་བོན་གཡུ་ཐོག་ཀརྨ་དགེ་ལེགས་མཆོག་ནས།
དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག དེ་རིང་གི་གཞུང་འབེལ་མྱ་ངན་གུས་འདུད་གི་གོས་ཆོད་གོས་འཆར་དང་རེས་དན་ཡིག་ཆ་ཨང་ ༣ པ་དང་ ༤ པ་གཉིས་ཀི་ཐོག་ལ་ངས་བཀའ་ཤག་གི་ཚབ་ཞུས་ནས་ཚིག་ཁ་ཤས་ ཤིག་ཞུ་ཆོག་པར་ཞུ། ཐོག་མ་དེར་ད་ལྟ་མྱ་ངན་གུས་འདུད་ཀི་གོས་ཆོད་གོས་འཆར་བསྣམ་ཕེབས་པ་ལ་སྙིང་ཐག་པ་ནས་ཐུགས་རེ་ཆེ་དང་བསྔགས་བརོད་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དེ་དང་ཆབས་ཅིག་དེའི་ནང་དོན་དང་མཐའ་མའི་གོས་ཆོད་དེར་རྒྱབ་སྐྱོར་གཙང་མ་ཡོད་ཅེས་དང་པོ་ནས་ཞུ་རྒྱུ་དང་། དཔེར་ན་ཡིག་ཆ་ཨང་ ༣ ལྟ་བུ་ཡིན་ན། འཇམ་མགོན་༸རྒྱལ་བའི་རྒྱལ་ཚབ་དགའ་ལྡན་ཁི་ཐོག་ ༡༠༣ པ་༸སྐྱབས་རེ་རེ་བཙུན་བོ་བཟང་བསྟན་འཛིན་དཔལ་བཟང་པོ་མཆོག་གི་མཛད་པ་རྣམ་ཐར་རེད། དེ་བཞིན་གཡུང་དྲུང་བོན་གི་བསྟན་པའི་གཙུག་རྒྱན་སྨན་རི་ཁི་འཛིན་སོ་གསུམ་པ་སྐྱབས་རེ་ལུང་རོགས་བསྟན་པའི་ཉི་མ་མཆོག་རེད། ཁོང་རྣམ་པ་དགོངས་པ་གཞན་དོན་དུ་གཤེགས་པའི་སྐབས་སུ། སྐབས་སོ་སོར་བཀའ་ཤག་གི་ངོས་ནས་དང་སྐུ་ངོ་སིད་སྐྱོང་གི་ངོས་ནས་གསུང་བཤད་གནང་རྒྱུ་དང་། ཡིག་ཐོག་ནས་མྱ་ངན་གུས་འདུད་ཀི་ཕག་བིས་འབུལ་རྒྱུ་ལ་སོགས་པ། དམ་པ་སོ་སོའི་སྐུ་གདུང་ཞུགས་འབུལ་སྐབས་སུ་ཆོས་རིག་བཀའ་བོན་ཆེད་བཅར་ཞུ་རྒྱུ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། ད་ལྟ་ལྷག་བསད་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ད་ལྟ་དགའ་ལྡན་ཁི་ཟུར་རིན་པོ་ཆེ་སྐྱབས་རེ་དམ་པ་ཁོང་གི་མཛད་པ་རྣམ་ཐར་གང་ལ་གང་འཚམ་ཞིག་ཡིག་ཆ་དེའི་ནང་ལ་འཁོད་བསད་ཡོད་པ་རེད། སོ་སོ་ཡིན་ན་ཐེངས་མང་པོ་མཇལ་འཕད་ཞུས་མྱོང་། དངོས་གནས་དང་གནས་དུས་ཚོད་སྙིགས་མ་དེ་འད་ཞིག་གི་སྐབས་ལའང་། ད་དུང་གྲྭ་པ་གྲྭ་རང་ཞིག་

17

གི་ཐོག་ནས་ཡར་ཕེབས་ཏེ། ང་རང་ཚོའི་ནམ་རྒྱུན་ཁ་དཔེའི་ནང་ལ་ཡོད་པ་ནང་བཞིན། “ཨ་མའི་བུ་ལ་ཡོན་ཏན་ཡོད་ན། དགའ་ལྡན་ཁི་ལ་བདག་པོ་མེད།” ཟེར་བའི་དཔེ་མཚོན་ཞིག་ཆགས་བསད་ཀི་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་ཁི་ཐོག་ལ་བསྟན་འགོ་སིའི་དོན་དུ་རྒྱུན་རིང་པོ་ཞིག་བཞུགས་ཐུབ་པ་བྱུང་ཡོད་པ་མ་རེད་དེ། འོན་ཀང་དཔེ་སྟོན་རྒྱུའི་མཛད་པ་འཕིན་ལས་ཆེན་པོ་ཞིག་བསྐྱངས་བསད་ཡོད་པ་ཞིག་མཐོང་གི་ཡོད། དེ་བཞིན་ཡིག་ཆའི་ནང་ལ་གསལ་བ་ནང་བཞིན་རེད། དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་ནས་ལྷང་ཙམ་གསུངས་པ་ནང་བཞིན་རེད། དངོས་གནས་དང་གནས་དམ་ཆོས་འདུལ་བ་ནས་བཤད་པ་ནང་བཞིན་ངན་ངོན་གསུམ་གི་ཆོག་ཤེས་དང་དན་ཤེས་བག་ཡོད་རེད། དེ་དག་གསན་བསམ་ཉམས་བཞེས་ཚང་མ་ཆོས་ནས་བཤད་པ་ནང་བཞིན་བྱུང་ཡོད་དུས། འདི་ཚོའི་ཐོག་ལ་ཧ་ལས་པའི་བཀའ་དིན་རེས་དན་ཞུ་དགོས་པ་ཞིག་མཐོང་སོང་། དེ་ག་ནང་བཞིན་མཛད་པ་རྣམ་ཐར་སི་ཡོངས་ཀི་ཆ་ནས་བསོམས་ཞིག་བརྒྱབ་པ་ཡིན་ན། བཀའ་གདམས་པ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མང་པོ་ཞིག་གི་མཛད་པ་རྣམ་ཐར་རྒྱས་བསྡུས་མང་པོ་ཡོད་པ་རེད། དངོས་གནས་དང་གནས་བཀའ་གདམས་པ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་རྣམ་པའི་རྣམ་ཐར་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བསྐྱངས་བཞག་པ་གསལ་གསལ་ཐིང་ཐིང་ཞིག་ཆགས་བསད་ཡོད་པ་ཞིག་དང་། དཔེར་ན། བཀའ་གདམས་པ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གི་རྣམ་ཐར་དེ་ཚོའི་ནང་དུ་ཧ་ཅང་མང་པོ་ཡོད་པ་རེད་དེ། དེང་སང་དང་འབེལ་བ་ཡོད་པ་ཞིག་ཞུས་པ་ཡིན་ན། རང་གི་ཡོན་ཏན་སྦ་བྱ་ཞིང་། །གཞན་གི་ཡོན་ཏན་བསྒྲགས་པར་བྱ། །དེ་དང་མཚུངས་པའི་ཉམས་བཞེས་ཟབ་མོ་དེ་འད་གནང་རྒྱུ་དེ་འབད་བརྩོན་ཡང་དག་པ་ཞིག་ཆགས་བསད་ཡོད་པ་རེད། དེ་བཞིན་འཇིག་རེན་ཆོས་བརྒྱད་ལ་ཁ་ཐུག་ཁ་ཐུག་ལ་འབུར་བཅོམ་རང་བྱས་ནས། དེ་ཡིན་དུས་དངོས་གནས་དང་གནས་ཀི་ཐུགས་ཞིབ་དེ་ཚོ་ཐུགས་རྒྱུས་ཡོད་མཁན་རྣམ་པ་ཚོས་མཁྱེན་གི་རེད། མདོར་ན། དེ་འདའི་ཡོན་ཏན་ལྡན་པ། ལྷག་པར་དུ་ང་རང་ཚོའི་དོན་དག་ཆེ་བ་ཞིག་ཞུས་པ་ཡིན་ན། སི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གི་ཆོས་དང་སིད། འཇིག་རེན་གང་འད་ཞིག་གི་ཐོག་ལ་བཀའ་སོབ་གང་འད་ཞིག་ཕེབས་ཡོད་པ་ཡིན་ནའང་། དེའི་ཐོག་ལ་བརྒྱ་ཆའི་བརྒྱ་རྒྱག་གཅིག་མཆོང་གཅིག་དང་། བཀའ་སོབ་ག་དུས་གནང་བ་ཡིན་ནའང་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་བཀའ་ལ་བརྩི་དགོས་པ་དང་། ཁོང་ལ་གཞོགས་འདེགས་ཞུ་དགོས་པ་གསུང་རྒྱུ་དང་། གཞན་ཡང་དཔེ་མཚོན་ལྟ་བུ་ཞུས་པ་ཡིན་ན། ༸སྐུ་མདུན་གི་བཀའ་དགོངས་བཞིན་སི་ཚོགས་ནང་སྐུ་ལས་སྐྱོན་མཁན་གི་མི་སྣ་རྣམས་ལ་བསྔགས་བརོད་གནང་རྒྱུ་དང་། དཔལ་འབྱོར་དང་ཡོན་ཏན་གི་སྤུ་འད་པོ་ཕན་བུ་སྐྱེས་ནས་རང་མགོ་གང་འདོད་བྱེད་མཁན་ཚོར་བཀའ་བཀོན་ཕེབས་རྒྱུ་དང་། གང་ལྟར་མཐའ་གཅིག་ཏུ་༸སྐྱབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེས་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་གནང་བ་ཞིག་ཆགས་བསད་ཡོད་པ་རེད། ཁོང་གི་ཡོན་ཏན་དང་བཀའ་དིན་དེ་དག་རེས་སུ་དན་པའི་ཐོག་ནས་མྱ་ངན་གུས་འདུད་ཞུ་རྒྱུའི་ས་བོན་དེ་འད་ཞིག་ཞུ་ཐུབ་ན་བསམས་སོང་།
དེ་ནས་ཉེ་ཆར་དགོངས་པ་གཞན་དོན་དུ་གཤེགས་པའི་༸སྐྱབས་རེ་སྨན་རི་ཁི་འཛིན་སོ་གསུམ་པ་ལུང་རོགས་བསྟན་
པའི་ཉི་མ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག གོང་ལྟར་མཛད་པ་རྣམ་ཐར་རྒྱ་ཆེ་གཏིང་ཟབ་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ་ཡོད་པ་ནས་དེ་རིང་ང་རང་ཚོར་ཆུ་ཐིགས་ཙམ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། བྱས་ཙང་སུས་བལྟས་པ་ཡིན་ནའང་དངོས་གནས་དང་གནས་རེས་སུ་ཡི་རངས་ཞུ་རྒྱུ་ཞིག་དང་། གང་ས་ཅི་ཐད་ནས་དམ་པའི་རང་རགས་ཆ་ཚང་འབར་སོད་མཁན་ཞིག་དང་། སོ་སོ་ཡིན་ནའང་མཇལ་བཅར་མང་པོ་ཞིག་ཞུས་མྱོང་། ཐུགས་མཐུན་གང་ལ་གང་འཚམ་ཡོད། ཐུགས་ཁུར་ཆེན་པོ་གནང་གི་ཡོད། བསོམས་ ཤིག་བརྒྱབས་པ་ཡིན་ན། ཧ་ལས་པའི་

18

ཐུགས་གཤིས་བཟང་པོ་དང་ཐུགས་ཁོག་ཡངས་པོ། ཐུགས་ཉམ་ཆུང་དང་མཐོ་དམན་བར་གསུམ་ཚང་མར་གཅིག་མཚུངས་ཀི་འཁོས་སྙོམ་གནང་མཁན། སོ་སོ་རང་ལ་ཆེ་བསྟོད་དང་མཐོ་འདོད་ནམ་ཡང་མི་གནང་མཁན། ག་དུས་ཡིན་ནའང་ཞི་ཞིང་འཇམ་པའི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཆགས་བསད་ཡོད་པ་རེད། དེ་བཞིན་ད་གིན་གོང་དང་འབེལ་བ་ནང་བཞིན་ཁོང་ཡིན་ནའང་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་དང་ཐུགས་ཡིད་གཅིག་ཏུ་འདེས་པ་ལྟ་བུ་ཅི་གསུངས་བཀའ་སྒྲུབ་ཞུ་རྒྱུ་དང་། ༸རྒྱལ་བའི་མཛད་པ་ལ་གཞོགས་འདེགས་གནང་རྒྱུས་མཚོན་པའི་དཔེར་ན་སྔོན་མ་སྐབས་འགའ་ཤས་ལ་སྐུ་སྙུང་གིན་སྙུང་གིན་ལའང་ཨུ་ཚུགས་བསྐྱོན་ནས་ཆོས་དོན་ལས་ཁུངས་དང་འབེལ་བའི་ཚོགས་འདུ་མང་པོ་ཞིག་ལ་ཡོད་པ་རེད། དམ་པ་ཁོང་ནི་བོད་སི་པའི་རྩ་དོན་སི་དང་སི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ལ་རྒྱབ་སྣོན་ཤུགས་ཆེན་པོ་གནང་མཁན་ཞིག་ཀང་ཆགས་བསད་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཚོར་ང་ཚོས་ངེས་པར་དུ་བཀའ་དིན་རེས་དན་ཞུ་དགོས་པ་རེད་སྙམ་པ་དན་གི་འདུག དེ་བཞིན་ད་ལྟ་ང་ཚོ་ཆོས་ལུགས་ནང་ཕན་ཚུན་མཐུན་སྒྲིལ་བྱ་རྒྱུ་དང་ཕན་ཚུན་དག་སྣང་སྦྱོང་རེས་གནང་རྒྱུ་ཚང་མར་དགོངས་ཚུལ་ཡོད་པ་དང་། བཀའ་སོབ་ཀང་ཕེབས་ཀི་ཡོད་པ་རེད། དེ་འད་གནང་མཁན་གི་དཔེ་མཚོན་དངོས་གནས་དང་གནས་ཡང་དག་པ་ཞིག་ཆགས་བསད་ཡོད་པ་དེ། དེང་སང་ཕིས་སུ་ང་ཚོས་གསུངས་བཞག་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་སྔ་ས་ནས་ཁོང་གི་མཛད་པའི་ནང་ལ་ཐོན་ཡོང་གི་འདུག དཔེར་ན། ཡེ་ཤུའི་ Pope དང་མཇལ་ཁ་ཞུས་པ་མ་ཟད་ཡེ་ཤུའི་དགོན་པ་ཁག་མང་པོ་ཞིག་ནང་ལ་འབེལ་བ་གནང་ནས་ཕེབས་པ་དེ་དག་གསལ་གི་ཡོད་དུས། དེ་བཞིན་ད་ལྟ་ང་རང་ཚོའི་ཆོས་བརྒྱུད་ལ་མཐུན་སྒྲིལ་དང་མ་ཟད་ཆོས་ལུགས་ཕན་ཚུན་དབར་མཐུན་སྒྲིལ་ཐོག་ལ་དཔེ་མཚོན་འོས་པ་ཞིག་མཇལ་གི་ཡོད། དེ་ནས་༸སྐྱབས་རེ་དམ་པ་ཁོང་ལྟ་བུ་ཆ་བཞག་པ་ཡིན་ན། ཕལ་ཆེར་གཡུང་དྲུང་བོན་གི་ཆོས་འབྱུང་ལོ་རྒྱུས་ནང་ལ་དུས་ཕིས་སུ་ཡུན་རིང་ཤོས་ཤིག་བཞུགས་མཁན་ཆགས་ཀི་འདུག་སྙམ། ཕལ་ཆེར་དགུང་ལོ་ ༥༠ མན་ཙམ་རིང་ཁི་འཛིན་གནང་ཡོད་པ་རེད། དེའི་རིང་ལ་མཛད་པ་གང་འད་བསྐྱངས་ཡོད་མེད་
དང་། དེ་ཡང་གཡུང་དྲུང་བོན་གི་བསྟན་པ་གཅིག་པུ་མ་ཡིན་པར་བོད་སིའི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་ཐོག་ལ་གང་འད་གནང་ཡོད་མེད་དེ་ཐོག་མར་མ་སུ་རིར་དགེ་རྒན་དང་དགེ་ཆེ་གནང་བ་དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་མང་པོ་ཞིག་མཇལ་རྒྱུ་ཡོད་པ་རེད། བྱས་ཙང་བོན་བསྟན་གཅིག་པུ་མ་ཡིན་པར་བོད་ཀི་བསྟན་པ་སི་དང་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་སིའི་ཐོག་ལ་བཀའ་དིན་ལྷ་ལྷག་ཏུ་ཆེ་བ་ཞིག་ཆགས་བསད་ཡོད་པ་རེད། བྱས་ཙང་དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་ལྷག་པར་དུ་ད་ལྟ་གཡུང་དྲུང་བོན་དེ་བར་ལམ་ཞིག་ནས་རྒྱུ་རེན་མང་པོ་ཞིག་གི་དབང་གིས་ཉམས་ཆག་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱུང་། ལྷག་པར་དུ་ཆོས་བརྒྱུད་ནང་ལ་བྱས་པ་ཡིན་ན། གངས་ཀ་ཉུང་བ་དང་ཆུང་བ་ཞིག་ཆགས་བསད་ཡོད་དུས། དེ་དག་དཀའ་ངལ་ཁག་པོ་ཞིག་གི་འོག་ནས་ཡར་སར་གསོ་དར་སེལ་བྱས་ཏེ་ད་ལྟ་གདན་ས་གང་འད་ཡོད་མེད་དང་ཕི་རྒྱལ་ཁག་ལ་གང་འད་ཆགས་བསད་ཡོད་མེད་དེ་དག་ད་ལྟ་ང་རང་ཚོས་མིག་མཐོང་ལག་ཟིན་ཐུབ་རྒྱུ་ཞིག་ཡོད་དུས། སོ་སོའི་བསྟན་པར་སར་གསོ་དང་དར་སེལ་བྱ་རྒྱུའི་སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་དཔེ་མཚོན་ཡང་དག་པ་ཞིག་ཆགས་བསད་ཡོད་དུས། དེ་དག་ཆ་ཚང་ལ་ཡི་རངས་བསྔགས་བརོད་དང་བཀའ་དིན་རེས་དན་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། མཐའ་མ་དེར་གོས་ཆོད་གོས་འཆར་གཉིས་ཀར་བཀའ་ཤག་གི་ངོས་ནས་རྒྱབ་སྐྱོར་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

19

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་ནས།
ཡིག་ཆ་ཨང་ ༤ པ། འདི་སི་མོས་ཀི་ཐོག་ནས་གཏན་འབེབས་བྱེད་པར་དགག་བྱ་ཡོད་དམ། མེད་པ་སོང་ཙང་འདི་སི་མོས་ཀི་ཐོག་ནས་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ཡིན། དེ་རིང་གི་ལས་རིམ་ལྔ་པའི་ནང་གསེས་ག་པ། ཡིག་ཆ་ཨང་ ༥ པ་དེར་གཟིགས་རོགས་གནང་། གོས་འཆར་འདོན་མཁན། སི་འཐུས་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པ་ཨ་ཀྲུག་ཚེ་བརན་ལགས།

སི་འཐུས་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པ་ཨ་ཀྲུག་ཚེ་བརན་ལགས་ནས།
དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག ཡིག་ཆ་ཨང་ ༥ སྙན་སྒྲོན་ཞུ་ཆོག་པ་ཞུ།
གཞུང་འབེལ་མྱ་ངན་གུས་འདུད་ཀི་རེས་དན་གོས་ཆོད་གོས་འཆར།
སྔོན་གེང་།
༄༅། །བོད་གངས་ཅན་ལོངས་སུ་རྒྱ་གཞུང་གིས་དག་གནོན་ཁོ་ནའི་སིད་བྱུས་ལག་བསྟར་བྱས་པའི་ཉེར་ལེན་ལ་བརེན་ནས་ཕི་ལོ་ ༢༠༠༩ ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༢༧ ཉིན་བོད་མདོ་སྨད་རྔ་པ་རོང་གི་རང་ལོ་ ༢༧ སོན་པ་གྲྭ་བཀྲ་བེ་ལགས་ནས་བཟུང་ཕི་ལོ་ ༢༠༡༦ ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༨ བར་རང་ལུས་མེར་བསེགས་གནང་མཁན་རྒྱལ་གཅེས་དཔའ་བོ་དཔའ་མོ་མི་གངས་ ༡༤༥ བྱུང་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་སྔོན་དུ་སྐབས་ ༡༦ པའི་གོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་ ༣ པ་བར་གཞུང་འབེལ་མྱ་ངན་གུས་འདུད་ཀི་རེས་དན་གོས་ཆོད་སྣོལ་འཇོག་ཞུས་ཟིན་ཡོད་པ་དང་། དེའི་རེས་སུའང་བོད་མིའི་ཆོས་སིད་རང་དབང་གི་དོན་དུ་རང་ལུས་མེར་བསེགས་མུ་མཐུད་གཏོང་གནང་མཁན་ (༡༤༦) པ། ཕི་ལོ་ ༢༠༡༦ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༨ ཉིན་བོད་ཁམས་ཉག་རོང་མཚོ་ཁ་ནས་ཡིན་པ་རང་ལོ་ ༢༤ སོན་པ་པདྨ་རྒྱལ་མཚན་ལགས་དང་། (༡༤༧) ཕི་ལོ་ ༢༠༡༧ ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༡༥ ཉིན་བོད་ཁམས་དཀར་མཛེས་རོང་ནས་ཡིན་པ་རང་ལོ་ ༣༠ སོན་པ་དབང་ཕྱུག་ཚེ་བརན་ལགས་དང་། (༡༤༨) ཕི་ལོ་ ༢༠༡༧ ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༢ ཉིན་མདོ་སྨད་བསང་ཆུ་འབོ་ར་བདར་མདོ་ནས་ཡིན་པ་རང་ལོ་ ༡༦ སོན་པ་ཕག་རོར་སྐྱབས་ལགས་དང་། (༡༤༩) ཕི་ལོ་ ༢༠༡༧ ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༡༨ ཉིན་མདོ་སྨད་གཅན་ཚ་རོང་ནས་ཡིན་པ་རང་ལོ་ ༢༤ སོན་པ་འཇམ་དབྱངས་བོ་གསལ་ལགས་བཅས་ནས་རང་ལུས་མེར་བསེགས་གནང་སྟེ་འཇམ་དབྱངས་བོ་གསལ་ལགས་འདས་གོངས་སུ་ཕིན་ཡོད་པ་དང་། གཞན་གསུམ་འདས་གསོན་གསལ་ཁ་མེད་པས་ད་བར་ཤེས་རོགས་ར་འཕོད་གསལ་པོ་བྱུང་བ་ཁྱོན་བོད་མི་སེར་སྐྱ་གངས་ ༡༤༩ ཡིས་རང་ལུས་མེར་བསེགས་གནང་ཡོད། དེ་དག་གི་ཁོད་ནས་མི་གངས་ ༡༢༧ གི་སྐུ་སོག་ཤོར་ཡོད་པ་དང་། མི་གངས་ ༤ ཡི་སྐུ་གཟུགས་གནས་སྟངས་སྐྱོན་ཅན་ཆགས་ཡོད་པ། འཕོས་མི་གངས་ ༡༨ ད་ལྟའི་ཆར་འདས་གསོན་གནས་སྟངས་གསལ་པོ་ཆགས་ཐུབ་མེད།
རྒྱ་གཞུང་གིས་བོད་ནང་རང་ལུས་མེར་བསེགས་ཀི་འབྱུང་རེན་རྒྱལ་ཁབ་ཕི་ལོགས་ཀི་ཆབ་སིད་དང་ཆོས་ལུགས་
ལས་རིགས་ཁག་ནས་ངན་སྐུལ་བྱས་པ་ཡིན་ལུགས་སོགས་མ་རུངས་ཁོག་བཅངས་ཀི་དིལ་བསྒྲགས་སྣ་ཚོགས་རྒྱ་ནག་ནང་དང་། རྒྱལ་སིའི་ཐོག་སེལ་དང་སེལ་བཞིན་པ་མ་ཟད། བོད་རྒྱལ་ཁབ་དང་མི་རིགས་ཀི་དོན་དུ་རང་ལུས་མེར་བསེགས་གནང་མཁན་དཔའ་བོ་དཔའ་མོ་དེ་རྣམས་ལ་མཚན་ཤས་ཀི་དིལ་བསྒྲགས་ལོག་པ་སེལ་ཏེ། བོད་ཡུལ་སྟོད་སྨད་བར་གསུམ་ཁྱོན་ཡོངས་སུ་དག་པོའི་དམག་གབས་འོག་མི་རིགས་དབྱེ་འབྱེད་དང་། དཔལ་འབྱོར་དབྱེ་འབྱེད། ཉེས་མེད་སྐྱོན་འཛུགས། མི་སེར་སེལ་

20

ཡུལ། ཁོར་ཡུག་གཏོར་བཤིག་སོགས་མདོར་ན། བོད་རིགས་བོད་སར་གནས་མི་ཐུབ་པ་དང་། བོད་ཡུལ་རྒྱ་ཡུལ་ཅན་དུ་བསྒྱུར་བའི་སིད་བྱུས་ཤིག་མངོན་གསལ་དོད་པོས་ལག་བསྟར་བྱེད་བཞིན་ཡོད། བོད་ཀི་ས་ཁུལ་འད་མིན་ནང་ཉེས་མེད་ཉེས་འཛུགས་ཀིས་བོད་མི་ཇི་ཙམ་བསད་ཡོད་མེད་དང་། འཛིན་བཟུང་བཀག་ཉར། བཙོན་འཇུག་མནར་གཅོད་ཇི་ཙམ་བྱས་དང་བྱེད་བཞིན་ཡོད་མེད་ཀི་གནས་ཚུལ་ཆ་ཚང་བ་ཞིག་ཤེས་རོགས་མི་ཐུབ་པའི་གནས་སུ་གྱུར་ཡོད། བོད་བསྟན་སིད་མི་རིགས་ཀི་བདེ་རྩའི་སད་རང་ཉིད་ཀི་ལུས་སོག་ལོངས་སོད་ཡོངས་སུ་བོས་གཏོང་གནང་མཁན་རྒྱལ་གཅེས་དཔའ་བོ་ཁོང་ནི། བོད་རང་དབང་འཐབ་རྩོད་ཀི་ལོ་རྒྱུས་སུ་ཇི་སིད་བསྐལ་པའི་བར་བརེད་དཀའ་ཞིང་འོད་སྟོང་འབར་བའི་ལེ་ཚན་ཞིག་ཏུ་གནས་ངེས་པས་མྱ་ངན་གུས་འདུད་ཀི་རེས་དན་གོས་ཆོད་ཅིག་འཇོག་དགོས་དུས་ཀི་དགོས་མཁོར་མཐོང་།
གོས་ཆོད།
རྒྱལ་གཅེས་པ་ཁོང་གི་མཛད་རེས་ལ་ཡི་རངས་བསྔགས་བརོད་ཞུ་རྒྱུ་དང་། ཚེ་རབས་ཀུན་ཏུ་བྱས་བསགས་སིག་ལྟུང་རྣམས་བྱང་ཞིང་དག་ནས་ཐེག་མཆོག་འཁོར་ལོ་བཞི་ལྡན་གི་རེན་བཟང་རིམ་བརྒྱུད་ཀིས་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གོ་འཕང་ལ་མྱུར་དུ་རེག་པའི་སྨོན་འདུན་དང་། ཤུལ་ལུས་ནང་མི་ལྟོས་བཅས་རྣམས་ལ་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་དང་། རྒྱལ་གཅེས་དཔའ་བོ་ཁོང་རྣམས་ཀི་མངོན་འདོད་ལྟར། ཁམས་གསུམ་ཆོས་ཀི་རྒྱལ་པོ་སི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་རང་ཡུལ་གངས་ཅན་ཞིང་དུ་༸ཞབས་སོར་བདེ་བར་འཁོད་ཐུབ་པ་དང་། གཞིས་བྱེས་བོད་མི་ཡོངས་ལ་རང་དབང་བདེ་སྐྱིད་ཀི་ཉི་མ་མགོགས་ནས་མྱུར་དུ་འཆར་བའི་མཆོག་གསུམ་༸རྒྱལ་བ་རྒྱ་མཚོར་གདུང་ཤུགས་དག་པོས་གསོལ་འདེབས་ཞུ་རྒྱུ་བཅས་ཀི་སི་མོས་གོས་ཆོད་དུ། བོད་མི་མང་སི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀིས་ཕི་ལོ་ ༢༠༡༧ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༩ ལ།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེན་མཆོག་ནས།
གོས་ཆོད་འདི་སི་མོས་ཀི་ཐོག་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པར་དགག་བྱ་ཡོད་དམ། ལགས་འོང་། སི་འཐུས་རྒྱ་རིགས་ཐར་ལགས།

སི་འཐུས་རྒྱ་རིགས་ཐར་ལགས་ནས།
དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག དགག་བྱ་གང་ཡང་མེད། གོས་མཆར་འདོན་མཁན་གིས་ཐ་སྙད་གཅིག་བཀགས་ནོར་ཐེབས་སོང་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་ནས། ལགས། བཀུར་འོས་སི་འཐུས་ལགས་ནས། འདི་གཅིག་ཀོག་རྒྱུ་ནོར་སོང་ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ད་ལྟ་འདི་རེད་འདུག དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་ནས། ཐ་སྙད་དེ་གང་ཡིན་མིན་གསུང་དང། བཀུར་འོས་སི་འཐུས་ལགས་ནས། ཕི་ལོ་ ༢༠༠༩ ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༢༧ ཉིན་བོད་མདོ་སྨད་རྔ་པ་རོང་གི་ཟེར་བ་ཞིག་འདུག དེ་མདོ་སྨད་ཅེས་པ་དེ་བཀགས་མ་སོང་། མོད་སྨད་ཅེས་བཀགས་སོང།

21

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་ནས།
འགིག་གི་འདུག དེ་གསལ་པོ་བྱུང་སོང་ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ཡིག་ཆ་ཨང་ ༥ པ་དེ་སི་མོས་ཀི་ཐོག་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པར་དགག་བྱ་ཡོད་དམ། མེད་པ་སོང་ཙང་འདི་སི་མོས་ཀི་ཐོག་ནས་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ཡིན། དེ་རིང་གི་ལས་རིམ་ལྔ་པའི་ནང་གསེས་ང་པ་ཡིག་ཆ་ཨང་ ༦ པར་གཟིགས་རོགས་གནང་། གོས་འཆར་འདོན་མཁན། སི་འཐུས་གེ་བ་ཚང་ངག་དབང་ཐར་པ་ལགས།

སི་འཐུས་གེ་བ་ཚང་ངག་དབང་ཐར་པ་ལགས་ནས།
དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག ཡིག་ཆ་ཨང་ ༦ པ་སྙན་སྒྲོན་ཞུ་ཆོག་པ་ཞུ།
གཞུང་འབེལ་མྱ་ངན་གུས་འདུད་ཀི་རེས་དན་གོས་ཆོད་གོས་འཆར།

སྔོན་གེང་།
༄༅། །ཕི་ལོ་ ༢༠༡༧ ཟླ་ ༧ པའི་ཚེས་ ༡༤ ཉིན་ཝ་ར་ཎཱ་སིའི་གཙུག་ལག་སོབ་གཉེར་ཁང་གི་བུའི་སོད་ཁང་གི་འཁིས་སུ་བོད་ཀི་སྐད་ཡིག་སྲུང་སྐྱོབ་ཆེད་རྒྱལ་གཅེས་པ་བསྟན་འཛིན་ཆོས་དབྱིངས་ལགས་ཀིས་གོ་བུར་དུ་རང་ལུས་མེར་སེག་གནང་ཡོད་པ་དང་། ཐོག་མར་ས་གནས་དེ་གའི་ Heritage སྨན་ཁང་ཞིག་ཏུ་སྨན་བཅོས་གནང་། རིམ་པས་ཁོང་གི་སྐུ་གཟུགས་ཀི་གནས་སྟངས་ཛ་དག་ཇེ་ཆེར་གྱུར་ཡོད་སྟབས། ཕི་ལོ་ ༢༠༡༧ ཟླ་ ༧ པའི་ཚེས་ ༢༠ ཉིན་ཝ་ར་ཎཱ་སི་ནས་རྒྱལ་ས་ལྡི་ལི་བར་དམིགས་བསལ་ནད་པ་མྱུར་སྐྱོབ་ཀི་གནམ་གྲུ་བརྒྱུད་ལྡི་ལིར་རེན་གཞི་བྱས་པའི་སྨན་ཁང་སབ་ཌར་ཇོང་ (Safdarjung Hospital) ཞེས་པའི་ནང་མྱུར་སྐྱོབ་སྨན་བཅོས་གནང་ཆེད་དུ་གདན་ཞུས། འོན་ཀང་ཕི་ཟླ་ ༧ པའི་ཚེས་ ༢༡ ཉིན་ཁོང་གི་གནས་སྟངས་ཛ་དག་ཇེ་ཞན་ཇེ་སྡུག་ཏུ་གྱུར་ཏེ། ཕི་ཚེས་ ༢༢ ཉིན་གི་ཕི་དོ་ཆུ་ཚོད་ ༤།༥༠ ཐོག་གོང་གསལ་སྨན་ཁང་དུ་འདས་གོངས་སུ་ཕིན། རང་ལོ་ ༡༩ ལ་སོན་པའི་རྒྱལ་གཅེས་པ་བསྟན་འཛིན་ཆོས་དབྱིངས་ལགས་དམ་པ་ཁོང་ནི། གཞིས་ཆགས་ཀོ་ལི་གྷལ་
དོན་ལྡན་གིང་གོང་སེ་ A ནང་སོད་ཕ་ངག་དབང་མཁས་གྲུབ་ལགས་དང་མ་བཀྲ་ཤིས་དབྱངས་འཛོམས་ལགས་གཉིས་ཀི་སས་སུ་ཕི་ལོ་ ༡༩༩༨ ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༡༢ ཉིན་སྐུ་འཁྲུངས་པ་དང་། ཝར་ཎཱ་མཐོ་སོབ་ཏུ་དབུ་མ་གོང་མའི་ལོ་རིམ་དང་པོར་སོབ་གཉེར་གནང་བཞིན་པ་དང་། དེ་གའི་གཞོན་ནུའི་ནང་ཆོས་མཐུན་ཚོགས་ཀི་ཚོགས་མི་གནང་བ་དང་། ཆུང་དུས་ནས་བོད་ཀི་གནས་བབ་ལ་ཐུགས་ཚོར་ཆེན་པོ་ཡོད་མཁན་ཞིག་དང་རྒྱུན་ལྡན་བོད་དོན་ལས་འགུལ་སོགས་ལ་མཉམ་ཞུགས་དང་འགན་ཁུར་གནང་མཁན་གི་ན་གཞོན་ཞིག་ཀང་ཡིན་འདུགགཞན་ཡང་ཕི་ལོ་ ༢༠༡༧ ཟླ་ ༧ པའི་ཚེས་ ༢༩ ཉིན་གི་ཕི་དོ་ཆུ་ཚོད་ ༣ པ་ཙམ་ལ་བཞུགས་སར་སྐོར་ལམ་དུ་རྒྱལ་
གཅེས་པ་དོན་གྲུབ་བདེ་ནུབ་ལགས་ནས་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་སྐུ་ཚེ་ཁི་ལོར་བརན་པར་ཤོག་ཅེས་འབོད་སྒྲ་སྒྲོག་བཞིན་པ་ནས་གོ་བུར་དུ་རང་ལུས་མེར་སེག་གནང་སྟེ་སྐུ་གོངས་ཡོད་པ་དང་། རང་ལོ་ ༤༩ ལ་སོན་པའི་རྒྱལ་གཅེས་པ་ཁོང་ནི། ཕི་ལོ་ ༡༩༦༩ ལོར་ཕ་ཡེ་ཤེས་ཚེ་རིང་ལགས་དང་མ་བཅོ་ལྔ་ལྷ་མོ་ལགས་གཉིས་ཀི་སས་སུ་བོད་རྒྱལ་རྩེར་སྐུ་འཁྲུངས།

22

ཕི་ལོ་ ༡༩༩༡ ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༢༩ ཉིན་རྒྱ་གར་དུ་སྐྱབས་བཅོལ་ལ་འབྱོར། སྐབས་དེར་ཡོང་དགོས་དོན་གཙོ་བོ་ནི་
༸གོང་ས་མཆོག་མཇལ་བཅར་ཞུ་རྒྱུ་དང་ཆོས་ཀི་སོབ་གཉེར་ཆེད་ཡིན་འདུག དམ་པ་ཁོང་བོད་ནང་བཞུགས་སྐབས་སུ་ཤིང་ཚོན་གཏོང་མཁན་ཞིག་ཀང་ཡིན་འདུག་པར། ཕི་ལོ་ ༡༩༩༡ ནས་ ༡༩༩༥ བར་སྦིར་སུ་ཇཱ་བོད་ཁྱིམ་གི་འཛིན་རིམ་བཅུ་པ་བར་ལག་

ཤེས་སེ་ཚན་ནང་བསབ་པ་མཐར་ཕིན། དེ་རེས་ས་ལུ་གྷ་ར་ (Salugara, W.Bengal) ཏུ་ཡོད་པའི་དགོན་པ་ཞིག་ཏུ་ཕག་ལས་གནང་བ་དང་། ཞོར་ལས་སུ་ཚོང་ཙག་ཙིག་རིགས་བརྒྱབ་ནས་འཚོ་བ་སྐྱེལ་གནང་འདུག མདོར་ན། དམ་པ་ཁོང་གི་བོད་ཡིག་གི་ཤེས་ཚད་ཀང་ཧ་ཅང་ཡག་པོ་ཡོད་པ་དང་བོད་དོན་ལ་སེམས་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཡོད་མཁན་ཞིག་ཀང་ཡིན་འདུག ཕི་ལོ་ ༢༠༡༢ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༡༡ ཉིན་ནོར་གིང་བོད་ཀི་རིག་གཞུང་གཅེས་སྐྱོང་ཁང་གི་ཤིང་ཚོན་སེ་ཚན་དུ་ཕག་ལས་གནང་པ་མ་ཟད་བཞུགས་ཡུན་རིང་ཁོང་གིས་ཀ་ཀོར་མེད་པར་ཕག་ལས་ལ་ཧུར་བརྩོན་གནང་ཡོད་པ་དང་། རྣམ་ཀུན་བཀའ་མོལ་ཉུང་ཞིང་ཕན་ཚུན་འབེལ་གཤིབ་ཆེར་གནང་མི་དགོས་མཁན་ཞིག་ཀང་ཡིན་འདུགགོས་ཆོད།
དམ་པ་ཁོང་རྣམ་གཉིས་ནི་བོད་ཕི་ཕོགས་ནས་རང་ལུས་མེར་བསེགས་གནང་མཁན་ ༩ པ་དང་ ༡༠ པ་གཉིས་ཡིན་པ་མ་ཟད་བོད་མི་རིགས་དང་རྒྱལ་ཁབ་ལ་གཏོང་ཕོད་སེམས་ཤུགས་ཀིས་ཕྱུག་པའི་རྒྱལ་གཅེས་ལྷག་བསམ་ཅན་ཞིག་ཡིན།
མདོར་ན་རྒྱལ་གཅེས་པ་ཁོང་གཉིས་ཀི་འགྱུར་མེད་ཀི་ལྷག་བསམ་དང་ཞུམ་མེད་ཀི་སྙིང་སྟོབས་ལ་གདེང་འཇོག་གིས་
གུས་བརྩི་ཞུ་རྒྱུ་དང་། བོ་ཕམ་དང་ཡིད་གདུང་དག་པོས་མྱ་ངན་གུས་འདུད་ཞུ་རྒྱུ་མ་ཟད། ཤུལ་ལུས་ནང་མི་ལྟོས་བཅས་རྣམས་ལ་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་ཞུ་རྒྱུ་དང་། ཁོང་གཉིས་ཀི་ཚེ་རབས་ཀུན་ཏུ་བྱས་བསགས་སིག་ལྟུང་རྣམས་བྱང་ཞིང་དག་ནས་ཐེག་མཆོག་འཁོར་ལོ་བཞི་ལྡན་རེན་བཟང་རིམ་བརྒྱུད་ཀིས་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གོ་འཕང་ལ་མྱུར་དུ་རེག་པའི་སྨོན་འདུན་དང་། མཆོག་གསུམ་༸རྒྱལ་བ་རྒྱ་མཚོར་གདུང་ཤུགས་དག་པོས་གསོལ་འདེབས་ཞུ་རྒྱུ་བཅས་ཀི་སི་མོས་གོས་ཆོད་དུ། བོད་མི་མང་སི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀིས་ཕི་ལོ་ ༢༠༡༧ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༩ ལ།།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེན་མཆོག་ནས།
ཡིག་ཆ་ཨང་ ༦ པ། འདི་སི་མོས་ཀི་ཐོག་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པར་དགག་བྱ་ཡོད་དམ། འདིའི་ཐོག་ལ་བཀའ་མོལ་གསུང་རྒྱུ་ཡོད་དམ། སི་འཐུས་བོ་བཟང་ཆོས་འབྱོར་ལགས།

སི་འཐུས་བོ་བཟང་ཆོས་འབྱོར་ལགས་ནས།
དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག ཡིག་ཆ་ཨང་ ༦ པར་དགག་བྱ་གང་ཡང་ཞུ་རྒྱུ་མེད། འདི་དང་འབེལ་བའི་ཐོག་ནས་རང་ལུས་མེར་བསེགས་གནང་མཁན་རྣམ་པ་དགོངས་ཚེས་བདུན་ཚིགས་ ༤༩ མ་ཚང་བའི་སྔོན་ལ། ད་ལྟ་ང་ཚོའི་དཔལ་ལྡན་སིད་སྐྱོང་མཆོག་དང་བོད་རིགས་ཁག་ཅིག་གི་ཐོག་ནས་ཡོངས་གགས་ཀི་ཐོག་ནས་གཞས་གཏོང་རྒྱུ་དང་བོ་འཁབ་རྒྱུའི་གནས་སྟངས་དེ་བརྒྱུད་ལམ་ཁག་ལ་ཡོངས་གགས་ཆགས་ཏེ། བོད་ཕི་ནང་གཉིས་ཀི་མི་མང་མང་པོ་ཞིག་བོ་ཕམ་བྱུང་སོང། དེ་གོས་ཚོགས་ཀི་

23

སིངས་ཆའི་སང་ལ་ཞུ་རྒྱུ་དང་། ང་རང་ཡིན་ནའང་བོད་ཀི་ཡུལ་གི་གོམས་པའི་གཤིས་ལུགས་ལ་སོགས་པ་ཤ་དང་ཁག་ནང་ལ་ཐིམ་ཡོད་མཁན་གི་མི་གཅིག་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་བོ་ཕམ་བྱུང་སོང་ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ཐུགས་རེ་ཆེ།
ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་ནས།
ཡིག་ཆ་ཨང་ ༦ པ། འདི་སི་མོས་ཀི་ཐོག་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པར་དགག་བྱ། མེད་པ་སོང་ཙང་འདི་སི་མོས་ཀི་ཐོག་ནས་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ཡིན། དེ་རིང་གི་ལས་རིམ་ལྔ་པའི་ནང་གསེས་ཅ་པ། ཡིག་ཆ་ཨང་ ༧ པར་གཟིགས་རོགས་གནང་། གོས་འཆར་འདོན་མཁན། སི་འཐུས་བོ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ལགས།

སི་འཐུས་བོ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ལགས་ནས།
དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག ཡིག་ཆ་ཨང་ ༧ པ་དེ་སྙན་སྒྲོན་ཞུ་ཆོག་པ་ཞུ།
གཞུང་འབེལ་མྱ་ངན་གུས་འདུད་ཀི་རེས་དན་གོས་ཆོད་གོས་འཆར།

སྔོན་གེང་།
༄༅། །བོད་མི་མང་དབུས་གཙང་སི་འཐུས་ཟུར་པ་རོང་དགའ་གཙང་ཚེ་རིང་སྒྲོལ་མ་མཆོག་ཕི་ལོ་ ༡༩༥༧ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༡༥ ཉིན་བོད་ཡུལ་རོང་དགའ་གཙང་དུ་ཕ་ལྷག་པ་དང་། མ་སྒྲོལ་དཀར་གཉིས་ཀི་བུ་མོར་སྐུ་འཁྲུངས། བོད་ལ་དུས་འགྱུར་བྱུང་རེས་ཕི་ལོ་ ༡༩༦༤ ཟླ་ ༡༢ ནང་རྒྱ་གར་བྱང་ཕོགས་ར་སར་འབྱོར། དེ་རེས་ར་ཤོད་ཟུར་གསོག་སོབ་གྲྭ་དང་རིམ་བཞིན་སིམ་ལ་དང་ལྡེ་ར་ལྡུན་ཨིན་ཇིའི་སོབ་གྲྭར་འཛིན་རིམ་བཅུ་པ་བར་སོབ་གཉེར་གནང་།
ལོ་མང་རིང་རྒྱ་གར་མངའ་སེ་ཁག་ཅིག་ནང་འཚོ་བའི་དོན་གཉེར་ཆེད་དགུན་དུས་བལ་གོས་ཚོང་ལས་གནང་འདུག ཕི་
ལོ་ ༡༩༩༡ ནས་ ༡༩༩༤ དང་། ཕི་ལོ་ ༡༩༩༥ ནས་ ༡༩༩༨ བར་སྐབས་གཉིས་རིང་ར་ཇ་སྤུར་ས་གནས་བུད་མེད་ལྷན་ཚོགས་ཀི་རྒྱུན་ལས་དྲུང་ཆེ་དང་ཚོགས་གཙོའི་འགན་ཁུར་ཞུས། དེ་རེས་དབུས་གཙང་ཆོལ་ཁའི་སྐབས་དྲུག་པ་དང་བདུན་པའི་དབུས་རྒྱུན་ལས་དང་འབེལ་མཐུད་འགན་འཛིན་གི་འགན་ཁུར་གནང་། ཕི་ལོ་ ༡༩༩༧ ནས་ ༢༠༠༠ བར་ས་གནས་རཇ་སྤུར་རང་ཚོགས་འཐུས་མི་གནང་།
ཕི་ལོ་ ༢༠༠༡ ནས་ ༢༠༠༦ བར་སྐབས་བཅུ་གསུམ་པ་དང་། ཕི་ལོ་ ༢༠༠༦ ནས་ ༢༠༡༡ བར་སྐབས་བཅུ་བཞི་པ་
བཅས་སྐབས་གཉིས་རིང་བསྟུད་མར་བོད་མི་མང་དབུས་གཙང་སི་འཐུས་སུ་བདམས་ཐོན་བྱུང་བ་ལྟར་ལས་འགན་འཁུར་བཞེས་གནང་ཡོད།
མཐར་ཕི་ལོ་ ༢༠༡༧ ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༢༥ ཐོ་རེངས་ཀི་ཆུ་ཚོད་ ༡།༡༢ ཐོག་ཡུན་རིང་བསྙུན་མནར་གི་རེན་པས་དགུང་གངས་ ༦༠ ཐོག་སྐུ་ཚེའི་འཕེན་པ་རོགས་པའི་ཡིད་སྐྱོའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་ཡོད།
མདོར་ན་དམ་པ་ཁོང་གི་སྐུ་ཚེ་ཧིལ་པོར་བོད་བསྟན་སིད་མི་རིགས་དང་བཅས་པར་སི་ཞུ་ཞབས་འདེགས་ལྷག་བསམ་
གི་འཇུག་སོ་ཆེར་བསྐྱེད་ཡུན་རིང་གནང་བའི་མཛད་རེས་ཅན་ཞིག་ཡིན།

24

གོས་ཆོད།
སྐུ་གཤེགས་དེ་ཉིད་ཀི་མཛད་རེས་ལ་ཡི་རངས་བསྔགས་བརོད་ཞུ་རྒྱུ་དང་། དམ་པ་དེ་ཉིད་ཀིས་ཚེ་རབས་ཕེང་བར་བྱས་བསགས་སིག་ལྟུང་རྣམས་བྱང་ཞིང་དག་ནས། ཐེག་མཆོག་འཁོར་ལོ་བཞི་ལྡན་རེན་བཟང་རིམ་བརྒྱུད་ཀིས་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གོ་འཕང་ལ་མྱུར་དུ་རེག་པའི་སྨོན་འདུན་དང་། ཤུལ་ལུས་ནང་མི་ལྟོས་བཅས་ལ་ཐུགས་གསོ་ཞུ་རྒྱུ་བཅས་ཀི་སི་མོས་གོས་ཆོད་དུ། བོད་མི་མང་སི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀིས་ཕི་ལོ་ ༢༠༡༧ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༩ ལ།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་ནས།
གོས་ཆོད་འདི་སི་མོས་ཀི་ཐོག་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པར་དགག་བྱ། དགག་བྱ་མེད་པ་སོང་ཙང་འདི་སི་མོས་ཀི་ཐོག་ནས་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ཡིན། དེ་རིང་གི་ལས་རིམ་དྲུག་པ། བོད་ནང་ཛ་དག་གནས་སྟངས་དང་གཞུང་འབེལ་གོས་ཆོད་གོས་འཆར་ཡིག་ཆ་ཨང་ ༨ པར་གཟིགས་རོགས་གནང། གོས་འཆར་འདོན་མཁན། སི་འཐུས་བོ་བཟང་ཆོས་འབྱོར་ལགས། སི་འཐུས་དགེ་བཤེས་སྨོན་ལམ་མཐར་ཕིན་ལགས། ལས་རིམ་རྣམ་གཞག་གསུང་རོགས་གནང།

སི་འཐུས་དགེ་བཤེས་སྨོན་ལམ་མཐར་ཕིན་ལགས་ནས།
དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག འདི་ཡན་ཆད་འདི་མྱ་ངན་གུས་འདུད་ཀི་གོས་འཆར་རེད། འདི་ཡིན་དུས་མྱ་ངན་སྐར་མ་གཅིག་ཞུ་དགོས་པ་མ་རེད་དམ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་ནས།
དགོངས་དག ཡིག་ཆ་མང་དག་ནས་ཚོགས་གཙོས་བར་ལ་བརེད་འདུག དེ་ཡིན་དུས་གོང་ལ་ཚང་མ་ལ་མྱ་ངན་གུས་འདུད་མཉམ་དུ་ངག་བཅད་སྐར་མ་གཅིག་ཞུ་རོགས་གནང་། ངག་བཅད་དབུ་འཛུགས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ངག་བཅད་ལས་རིམ་གྲུབ་པ་ཡིན། དབུ་བཞུགས་གནང་རོགས་གནང་།
དེ་རིང་གི་ལས་རིམ་དྲུག་པ། བོད་ནང་ཛ་དག་གནས་སྟངས་ཐོག་གཞུང་འབེལ་གོས་ཆོད་གོས་འཆར་ཡིག་ཆ་ཨང་ ༨
པར་གཟིགས་རོགས་གནང། གོས་འཆར་འདོན་མཁན། སི་འཐུས་བོ་བཟང་ཆོས་འབྱོར་ལགས།

སི་འཐུས་བོ་བཟང་ཆོས་འབྱོར་ལགས་ནས།
དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག ཡིག་ཆ་ཨང་ ༨ པ་སྙན་སྒྲོན་ཞུ་ཆོག་པ་ཞུ།

25

གཞུང་འབེལ་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་ཀི་གོས་ཆོད་གོས་འཆར།

སྔོན་གེང་།
༄༅། །ཕི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོ་ནས་བཟུང་རྒྱ་གཞུང་གིས་ངན་བྱས་ངོམ་འཁྱེར་གིས་བོད་ལ་ཞི་བའི་བཅིངས་འགོལ་བཏང་ཚུལ་སོགས་དཀར་ནག་གོ་ལྡོག་པའི་དིལ་བསྒྲགས་སྣ་མང་སེལ་བཞིན་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་ཕི་ལོ་ ༢༠༠༨ ལོར་བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གི་ཁྱོན་དུ་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཞི་རྒོལ་བྱུང་བ་ནས་བཟུང་། རྒྱ་གཞུང་གིས་བོད་མིའི་ཁིམས་མཐུན་ལུགས་མཐུན་གི་དགོས་འདུན་ཁག་ལ་ཉན་འཇོག་ཕན་ཙམ་ཡང་མེད་པར་དག་གནོན་དང་། བཙན་ཤེད་ཀི་སིད་བྱུས་རྒྱུན་མཐུད་སེལ་ཏེ། བོད་ས་ཁྱོན་ཡོངས་སུ་མཁན་བ་དགེ་བཤེས་དང་གྲྭ་བཙུན། རྩོམ་པ་པོ་དང་སྒྱུ་རྩལ་བ། ལས་བྱེད་དང་སོབ་ཕྲུག ཞིང་འབོག་མང་ཚོགས་དཀྱུས་མ་ལ་སོགས་པའི་ཞི་བའི་རེ་འདུན་གང་དུ་བྱུང་བར་སི་བདེ་ཉེན་རོག་ཟེར་བ་དང་དག་ཆས་ཉེན་རོག་དམག་མིས་འབུར་འཇོམས་བྱེད་རང་གིས་བཙོན་འཇུག་དང་། དམར་གསོད། གཅར་བརྡུང་། གར་སོང་ཆ་མེད་དུ་བཟོས་པ་སོགས་བོད་མིའི་གཞི་རྩའི་འགོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལ་བརལ་བཤིག་མུ་མཐུད་བཏང་དང་གཏོང་བཞིན་ཡོད། བོད་ཀི་འགོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་མང་གཙོ་འཕེལ་རྒྱས་ལྟེ་གནས་ཁང་གི་སྙན་ཐོའི་ནང་གསལ་ལྟར་ན། ཕི་ལོ་ ༡༩༩༡ ནས་ ༢༠༡༧ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༥ བར་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཆབ་སིད་ཀི་ཉེས་མིང་འོག་འཛིན་བཟུང་གིས་བཙོན་བཅུག་བྱས་པ་བོད་མི་གངས་ ༥༠༦༥ དང་། ཆབ་སིད་ཀི་ཉེས་མིང་འོག་འཛིན་བཟུང་ཁིམས་ཆད་བཏང་བའི་མི་གངས་ ༡༦༥༢ ཙམ་དང་། གཞན་ཡང་ད་བར་འཛིན་བཟུང་བཀག་བསྐྱིལ་འོག་ཁིམས་ཐག་བཅད་པ་དང་ཐོ་གཞུང་ནང་མིང་འཁོད་ཁ་གསལ་མེད་པ་གངས་ ༢༠༥༧ ཙམ་བྱུང་འདུགརྒྱ་གཞུང་གི་རྒྱ་བསྐྱེད་རིང་ལུགས་ཀི་སིད་བྱུས་འོག་བོད་བཙན་བཟུང་བྱས་པ་ཙམ་མ་ཟད་ཁྱིམ་མཚེས་རྒྱལ་ཁབ་
ཁག་ཏུའང་གནོན་ཤུགས་དང་། ས་མཚམས་ཁག་ལ་སུན་གཙེར་བཟོས་དང་བཟོ་བཞིན་ཡོད། ལྷག་པར་ཕི་ཟླ་ ༦ པའི་ནང་འབྲུག་གི་ས་མཚམས་འབོག་ལམ་ཁུལ་དུ་རྒྱ་དམག་གིས་གཞུང་ལམ་བཟོ་བཞིན་ཡོད་པ་ཤེས་རོགས་བྱུང་རེས་འབྲུག་དང་རྒྱ་དཀར་ནག་གཉིས་བཅས་དབར་རྩོད་རོག་དེ་བས་ཆེ་རུ་ཕིན་ཡོད་པ་མ་ཟད། ཕི་ཟླ་ ༨ པའི་ཚེས་ ༡༥ སྟེ་རྒྱ་གར་རང་བཙན་ཐོབ་པའི་ཉིན་མོར་ལ་དྭགས་ཀི་ས་མཚམས་ཁུལ་ནས་སར་ཡང་རྒྱ་ནག་གི་དམག་མིས་བཙན་འཛུལ་བྱེད་ཐབས་བྱས་ཡོད་པ་དང་། རྒྱལ་ཁབ་གཉིས་ཀི་བདེ་འཇགས་གནད་དོན་ཐོག་དམག་མི་ཕན་ཚུན་དབར་གདོང་ཐུག་རིམ་པ་འབྱུང་བཞིན་ཡོད། རྒྱ་གཞུང་གིས་བོད་ས་བཙན་བཟུང་མ་བྱས་སྔོན་ལ་རྒྱ་དཀར་ནག་གཉིས་ཀི་ས་མཚམས་ཀི་རྩོད་གཞི་དང་དམག་མི་ཕོན་ཆེ་འགེམས་འཇོག་བྱ་དགོས་རིགས་བྱུང་མེད།
ཕི་ལོ་ ༢༠༡༧ ཟླ་ ༡ པོའི་ནང་ཨ་རིའི་རྒྱལ་ས་ཝ་ཤིང་ཊོན་ཌི་སི་ནང་རེན་གཞི་བྱས་པའི་རང་དབང་ཁང་པ་ (Freedom House) ཞེས་པས་ཕི་ལོ་ ༢༠༡༦ ལོའི་རྒྱལ་སིའི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གི་འགོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་འབེལ་བའི་ལོ་འཁོར་སྙན་ཐོ་བཏོན་པའི་ནང་རྒྱལ་སིའི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ ༡༨ ནང་ནས། རྒྱ་ནག་དེ་སི་ཡོངས་ནས་རྒྱལ་སིའི་ཐོག་འགོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལ་རྩིས་མེད་རོག་རོལ་གཏོང་མཁན་གི་རྒྱལ་ཁབ་ཆེས་སྡུག་ཤོས་གས་ཡིན་པ་དང་། ཆབ་སིད་ཀི་རང་དབང་དང་། སི་མང་གི་ཐོབ་ཐང་ཁག་ལ་རྩིས་མེད་རོག་རོལ་གཏོང་མཁན་གི་རྒྱལ་ཁབ་ཆེས་སྡུག་ཤོས་ཀང་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་ཐེར་འདོན་བྱས་ཡོད།

26

མཉམ་འབེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀི་འགོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ཚོགས་ཆུང་གི་ལྷན་ཚོགས་ཐེངས་ ༣༤ པའི་ཐོག་ཏུའང་ཨ་རི་དང་། ཡུ་རོབ་མཐུན་ཚོགས། འཇར་མི་ནི། ཁེ་ཎ་ཌ། ཕ་རན་སི། སུད་སི། ཅེཀ་སི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་བཅས་ནས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་འགོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་གནས་བབ་ལ་རྩིས་མེད་རོག་རོལ་གཏོང་གི་ཡོད་པའི་སྐྱོན་བརོད་ཤུགས་ཆེ་གནང་ཡོད། དེ་བཞིན་ཉེ་བའི་ཆར་འཛམ་གིང་མཉམ་འབེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀི་ཆེས་མཐོའི་འགོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལྷན་ཚོགས་ཀི་ (UN High Commissioner for Human Rights) འགན་འཛིན་སྐུ་ཞབས་པི་རིན་སི་ཛེ་དི་རཱཌ་ཨལ་ཧུ་སེན་མཆོག་ (Prince Zeid Ra’ad Al Hussein) གིས་རྒྱལ་སིའི་ཆེས་མཐོའི་འགོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལྷན་ཚོགས་ཐེངས་ ༣༦ པའི་ཐོག་བོད་དོན་གེང་སོང་དང་། སྐབས་དེར་རྒྱ་གཞུང་གི་བཙོན་ཁང་དུ་འདས་གོངས་སུ་ཕིན་པ་སྤྲུལ་སྐུ་བསྟན་འཛིན་བདེ་ལེགས་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གི་སྐོར་དང་། བོད་ཀི་སྐད་ཡིག་སྲུང་སྐྱོབ་ཆེད་ལས་འགུལ་སེལ་མཁན་བཀྲ་ཤིས་དབང་ཕྱུག་ལགས་གཉིས་ཀི་དོན་གནད་གཙོ་བཟུང་ཐོག་བོད་མིའི་འགོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་ཆོས་དད་རང་དབང་མེད་སྐོར་གེང་སོང་ཤུགས་ཆེ་གནང་འདུག མདོར་ན་ད་བར་བོད་ནང་ཉིན་རེའི་འགོ་འདུག་སོད་གསུམ་ལ་བཟང་ཕོགས་ཀི་འགྱུར་བ་ཏིལ་འབྲུ་ཙམ་ཡང་ཕིན་མེད་ཁར། ད་དུང་དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་འགོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་གནས་བབ་དང་། སྨྲ་བརོད་རང་དབང་། གསར་འགྱུར་གི་རང་དབང་། ད་རྒྱའི་རང་དབང་སོགས་ལ་བཀག་བསོམ་ཤུགས་ཆེར་བྱེད་བཞིན་ཡོད།
དེ་བཞིན་རྒྱ་གཞུང་གི་གནོན་ཤུགས་དང་དམ་དག་འོག་བོད་ནང་གི་ཞི་རྒོལ་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་ཕི་ཕོགས་སུ་ཐོན་
ཐུབ་ཀི་མེད་པ་དང་། འདས་ལོའི་ཕི་ཟླ་ ༨ ཚེས་ ༡༩ ཉིན་གསེར་ར་བ་རུང་སར་དུ། རྒྱ་གཞུང་གི་བཙན་དབང་གཏོར་བཤིག་ལ་ངོ་རྒོལ་གནང་སྟེ། རང་ཤི་བརྒྱབས་པའི་རྨེ་བའི་བཙུན་མ་ཚེ་རིང་སྒྲོལ་མ་ལགས་ཀིས་སྐབས་དེར་ཞལ་ཆེམས་བཞག་པའི་གནས་ཚུལ་གོ་ཐོས་བྱུང་ཡང་། རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་གནོན་ཤུགས་འོག་བཙུན་མ་ཁོང་རང་ཤི་བརྒྱབ་པ་མིན་པར་ནད་མནར་གིས་འདས་གོངས་སུ་ཕིན་ལུགས་སོགས་ཀི་འཁྱོག་བཤད་བྱས་ཡོད། ད་ལམ་ལོ་གཅིག་རེས་བཙུན་མ་ཁོང་གི་ཞལ་ཆེམས་ལག་བིས་ཤིག་ལག་སོན་བྱུང་བའི་ནང་། " ངའི་སེམས་པ་འདི་ཧ་ཅང་སྐྱོ། རྒྱུ་མཚན་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཆོས་སོབ་པ་ལའང་རང་དབང་སོད་ཀི་མི་འདུག སོད་ཤག་ཆུང་ཆུང་དེ་ཚོའང་བཤིག་བཞག་ཐལ། ང་ཤི་ན་དགའ། " ཞེས་ཞལ་ཆེམས་བཞག་ཡོད་འདུག དེ་བཞིན་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཟི་ཁོན་ཞིང་ཆེན་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཟེར་བའི་དཔལ་ཡུལ་རོང་ནང་དུ་རེན་གཞི་བྱས་པའི་ཡ་ཆེན་ཨོ་རྒྱན་བསམ་གཏན་གིང་ཆོས་སར་དུ་ཕི་ཟླ་ ༨ ཚེས་ ༨ ནས་གྲྭ་ཤག་གཏོར་བཤིག་གི་ལས་དོན་འགོ་འཛུགས་ཀིས་ལོ་འདིའི་ནང་ཡ་ཆེན་སར་དུ་གྲྭ་ཤག་ཁྱོན་སྟོང་ཕག་གཉིས་ཙམ་གཏོར་བཤིག་དང་། གྲྭ་བཙུན་སྟོང་ཕག་གཉིས་ཙམ་ཕིར་འབུད་གཏོང་འཆར་ཡོད་འདུག ཤེས་རོགས་བྱུང་བར་རྒྱ་གཞུང་གིས་འདས་པའི་ལོ་ཤས་གོང་ནས་ཡ་ཆེན་ཆོས་སར་དུ་སུན་གཙེར་བཟོས་ཐོག་དཀའ་ངལ་དུ་མ་འཕད་བཞིན་པ་དང་། མ་ཟད་གྲྭ་བཙུན་ཚོའི་ཐོབ་ཐང་དཔང་ཡིག་ལག་འཁྱེར་སོགས་དེ་སྔ་ནས་ཐོ་འགོད་བྱས་ཟིན་པ་ལྟར། ཕི་ཟླ་ ༨ ཚེས་ ༡༠ ཙམ་ནས་གྲྭ་བཙུན་རྣམས་ལ་རང་ཉིད་ནས་གྲྭ་ཤག་གཏོར་བཤིག་ཟིན་ཁག་གཙང་བཟོ་བྱེད་དགོས་པ་དང། ཨར་འདམ་གི་ཁང་པ་སོགས་ལས་དོན་ཆེ་ཁག་རྣམས་རྒྱ་གཞུང་གི་ཆེད་གཏོང་བྱེད་པའི་ལས་མིས་གཏོར་བཤིག་གཏོང་བཞིན་ཡོད་པའི་ཁོད། བཙུན་མ་གཅིག་ལ་རྨས་སྐྱོན་ཕོག་པའི་གནས་ཚུལ་ཡང་བྱུང་ཡོད་འདུག འདི་ལོར་ཨ་རིའི་ཕི་སིད་དྲུང་ཆེ་སྐུ་ཞབས་རེསི་ཏེ་ལེར་སོན་ (Rex Tillerson) མཆོག་གིས་ཨ་རིའི་ཕི་སིད་ལས་ཁུངས་ཀི་ལོ་རེའི་རྒྱལ་སིའི་ཆོས་དད་

27

རང་དབང་གི་སྙན་ཐོ་ངོ་སོད་གནང་སྐབས། རྒྱལ་སིའི་ནང་རྒྱ་ནག་ནི་ཆོས་དད་རང་དབང་མེད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་སྡུག་ཤོས་གས་སུ་བཅུག་པ་དང་། བོད་ནང་སོགས་ལ་ཆོས་དད་རང་དབང་མ་སད་པར་མ་ཟད་རྒྱལ་གཅེས་ཆོས་གཅེས་སོགས་ལས་འགུལ་འད་མིན་སེལ་ཏེ་མནར་གཅོད་གཏོང་གི་ཡོད་ལུགས་སྐོར་ཐེར་འདོན་ཤུགས་ཆེ་བྱས་འདུགཕི་ལོ་ ༢༠༡༧ ཟླ ༨ ཚེས ༢༤ ཉིན་གི་སྔ་དོར། དཀར་མཛེས་ཁུལ་བག་མགོ་རོང་ཟེར་བའི་མཚོ་མགོ་ཡུལ་ཚོ་སང་
རོང་སེ་བའི་སེ་མི་ཚོ་རི་མགོར་བསང་གསོལ་དུ་སོང་ཞིང་། བསང་གསོལ་ཚར་རེས་སེ་མི་ཚོ་རང་གི་ས་ཐོག་ཏུ་སོ་སྐྱིད་བཏང་ནས་སོད་སྐབས། གོ་བུར་དུ་རོང་གི་ཉེན་རོག་པ་སུམ་ཅུ་ལྷག་ཡོང་ནས་བོད་མི་ཚོའི་མཐའ་བསྐོར་ཏེ་རེ་རེ་བཞིན་ཐོབ་ཐང་ལག་འཁྱེར་ལ་ཞིབ་བཤེར་བྱས་པ་དང་། ཞིབ་བཤེར་བྱེད་དགོས་དོན་སོགས་འགེལ་བཤད་ཚིག་གཅིག་ཀང་མ་བྱས་པར་གང་བྱུང་དུ་གཅར་རྡུང་དག་པོ་བཏང་བ་དང་། སྐབས་དེར་བོད་མི་བཅུ་ཙམ་ལ་རྨས་སྐྱོན་ཚབས་ཆེ་ཕོག་པའི་ཁོངས་ལོ་ན་བདུན་ཅུ་ཡས་མས་སོན་པའི་བསོད་ནམས་སྟོབས་ལྡན་གི་མགོ་ལ་རྨས་སྐྱོན་ཚབས་ཆེན་ཕོག་ནས་ཁིན་ཏུའུ་གོང་ཁྱེར་དུ་སྨན་བཅོས་ཆེད་འཁྱེར་དགོས་བྱུང་ཡོད་པ་མ་ཟད། མི་གཞན་ཞིག་གི་རྩིབ་མ་བཅག་ཡོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་རྨས་སྐྱོན་ཕོག་མཁན་བོད་མི་ཚོ་བག་མགོ་རོང་གི་སྨན་ཁང་དུ་བསྐྱལ་ནས་སྨན་བཅོས་བྱ་དགོས་ཐུག་ཡོད། དེ་བཞིན་ཁམས་བག་གཡབ་ནང་དུ་རྒྱ་གཞུང་གིས་དོན་མེད་བོད་མི་འཛིན་བཟུང་བཀག་ཉར་བྱས་པ་མ་ཟད། ནག་ཆུའི་ཤར་ཕོགས་ཀི་རོང་གསུམ་སྟེ་ས་སོག་འབི་གསུམ་གི་ཁུལ་ལ་དམ་དག་ཆེན་པོ་ཡོད་མུས་ཐོག འདི་ལོར་སོག་རོང་དུ་བརྒྱད་གཅིག་དམག་གི་དུས་ཆེན་སྲུང་བརྩི་བྱེད་དགོས་པ་དང་། དུས་སྟོན་མཛད་སོའི་ཐོག་གཅན་གཟན་པགས་རིགས་ངེས་པར་དུ་གོན་དགོས་པའི་བཙན་བཀའ་ཡང་བཏང་འདུགབོད་ནི་འཛམ་གིང་གི་སྣེ་གསུམ་པར་གགས་པའི་རང་བྱུང་འཁྱག་རོམ་དང་ཆུ་བོའི་འབྱུང་ཁུངས་ཆགས་ཡོད་ཀང་ད་ཆ་
རྒྱ་གཞུང་གིས་ལྕགས་ལམ་དང་། ཆུ་རགས་སྣ་མང་བཟོ་བསྐྲུན་གིས་རང་བྱུང་ཁམས་ལ་དོ་མི་མཉམ་པའི་རྣམ་པ་ཉིན་རེ་བཞིན་མངོན་གསལ་དོད་དུ་འགོ་བཞིན་པར་ཉམས་ཞིབ་པ་རྣམས་ཀིས་འཆད་བཞིན་ཡོད། དེ་བཞིན་བོད་ནང་གཏེར་ཁ་སྔོག་འདོན་དང་ཤིང་ནགས་གཅོད་འབེག་གིས་མཚོན་རང་བྱུང་ཁོར་ཡུག་ལ་གཏོར་བཅོམ་ཚད་ལས་བརྒལ་བ་བཏང་དང་གཏོང་མུས་ཐོག མཚོ་སྔོན་པོའི་ཉེ་འདབས་སུ་རོ་སོལ་དབོར་འདེན་དང་ཧ་ཡང་བཟོ་གྲྭ་བཙུགས་པ། ཉ་འཛིན་གི་བྱ་སོད་ཐ་ཤལ་རིགས་མང་དག་ཅིག་དང་། མདོར་ན་ཉེ་འཁོར་གི་བཟོ་གྲྭ་མང་དག་གི་སྙིགས་རོ་མཚོའི་ནང་གཡུག་སྟེ་ཉེ་འགམ་གི་འཚོ་སོད་བྱེད་མཁན་གི་ཡུལ་མིར་དཀའ་ངལ་ཚད་ལས་བརྒལ་བ་འཕད་བཞིན་འདུག དེང་སྐབས་བོད་ནང་“སྣང་ཆེན་བཞི་དང་དགའ་ཞེན་བཞིའི་བརོད་དོན་གཙོ་བོའི་སོབ་གསོ་ལག་ལེན་བྱེད་སོ་”ཟེར་བའི་
ལས་འགུལ་སེལ་ནས་དེ་ཡང་ཏང་གི་བཀའ་དིན་ལ་སྣང་ཆེན། མཐུན་སྒྲིལ་ལ་སྣང་ཆེན། ལེགས་སྐྱེས་འབུལ་རྒྱུར་སྣང་ཆེན། ཤེས་དཔལ་ལ་སྣང་ཆེན། དེ་བཞིན་སོག་ཤིང་ལ་དགའ་ཞེན། མེས་རྒྱལ་ལ་དགའ་ཞེན། ཁྱིམ་གཞི་ལ་དགའ་ཞེན། འཚོ་བར་དགའ་ཞེན་བཅས་ཀི་བོད་སར་ཞིང་འབོག་མང་ཚོགས་དང་། སོབ་གྲྭ་ཁག དགོན་སེའི་གྲྭ་བཙུན་བཅས་ལ་མེས་རྒྱལ་གཅིག་གྱུར་ལ་སྲུང་སྐྱོབ་ཟེར་བའི་དམར་ཤོག་གི་ལྟ་གྲུབ་བརྒྱུད་སེལ་གིས་སིད་དབང་སེར་འཛིན་པའི་གོ་གནས་དང་ཐོབ་ཐང་སྲུང་སྐྱོབ་ཁོ་ན་ལས་བོད་ནང་འགོ་བ་མིའི་བསམ་སོད་ཀི་རང་དབང་མེད་པར་ཆེས་མུན་ནག་གི་གནས་སུ་ལྷུང་ཡོད།

28

ལྷག་པར་ཕི་ལོ་ ༢༠༠༩ ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༢༧ ཉིན་གྲྭ་བཀྲ་བེ་ལགས་ཀིས་རང་ལུས་མེར་བསེགས་ཀིས་ངོ་རྒོལ་གནང་བ་
ནས་བཟུང་ཕི་ལོ་ ༢༠༡༧ ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༡༨ ཉིན་བོད་མདོ་སྨད་གཅན་ཚ་རོང་ནས་ཡིན་པ་རང་ལོ་ ༢༤ སོན་པ་འཇམ་དབྱངས་བོ་གསལ་ལགས་ཀིས་རང་ལུས་མེར་བསེགས་ཀིས་འདས་གོངས་སུ་སོང་བ་བཅས་ད་བར་དངོས་སུ་ཤེས་རོགས་ར་འཕོད་གསལ་པོ་བྱུང་བ་ཁྱོན་བོད་མི་སེར་སྐྱ་ཕོ་མོ་གངས་ ༡༤༩ དང་། དེ་དག་གི་ཁོད་ནས་མི་གངས་ ༡༢༧ གི་སྐུ་སོག་ཤོར་ཡོད་པ་དང་། དེ་མིན་མི་གངས་ ༢༢ འདས་གསོན་གནས་སྟངས་གང་ཡང་ཤེས་རོགས་ཐུབ་ཀི་མེད། མདོར་ན་སྐབས་བཅུ་དྲུག་པའི་གོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་ ༣ པ་ནས་ད་བར་བོད་མི་སེར་སྐྱ་གངས་ ༤ ཡིས་རང་ལུས་མེར་བསེགས་གནང་ཡོད། གཞན་ཡང་བོད་མི་བཙན་བྱོལ་བ་རྣམས་ཀིས་ཀང་རྒྱ་གཞུང་གིས་བོད་བཙན་བཟུང་དང་། བོད་ཐོག་དག་གནོན་མཁེགས་འཛིན་གི་སིད་བྱུས་ལ་ཞི་བའི་ངོ་རྒོལ་རྣམ་མང་རྒྱུན་མཐུད་དང་། ལྷག་པར་རང་ལུས་མེར་བསེགས་ཀི་ཐོག་ནས་ཞི་རྒོལ་གནང་མཁན་ཡང་ཡང་བྱུང་ཡོད་པ་ལྟར། ཉེ་སྔོན་ཕི་ལོ་ ༢༠༡༧ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༡༤ ཉིན་ཝར་ཎཱ་བོད་ཀི་ཆེས་མཐོའི་གཙུག་ལག་སོབ་གཉེར་ཁང་གི་དབུ་མ་གོང་མའི་སོབ་མ་བསྟན་འཛིན་ཆོས་དབྱིངས་ལགས་དང་། ཕི་ལོ་ ༢༠༡༧ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༢༩ ཉིན་ནོར་གིང་ཤིང་ཚོན་སེ་ཚན་གི་ཚོན་གཏོང་བ་དོན་གྲུབ་བདེ་ནུབ་ལགས་གཉིས་ཀིས་བོད་མིའི་རྩ་དོན་ཆེད་རང་དབང་གི་འབོད་སྒྲ་དང་བཅས་རང་ལུས་མེར་བསེགས་གནང་ཡོད། དེ་ཡང་ཇི་སིད་བོད་དོན་བདེན་མཐའ་མ་གསལ་བར་ནམ་ཡང་བོད་དོན་འདི་འདོར་མི་སིད་པའི་རྣམ་པ་གསལ་པོར་མངོན་བཞིན་ཡོད་ལ་ད་བར་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་ཁོད་ནས་རང་ལུས་མེར་བསེགས་གཏོང་མཁན་གངས་ ༡༠ ཙམ་བྱུང་ཡོད། བོད་ནང་རང་ལུས་མེར་བསེགས་གནང་བའི་ཁོད་ཁག་ཅིག་གསོན་གནས་ཐུབ་ཡོད་པ་ལས་འགའ་ཞིག་རྒྱ་གཞུང་དག་ཆས་ཉེན་རོག་པ་དང་དམག་མི་བཅས་ནས་སྐབས་དེར་བཙན་ཁིད་ཀིས་བཙོན་འཇུག་ཁིམས་ཐག་བཅད་ཁོངས་འདི་ལོ་རྔ་པ་ཀིརི་དགོན་པའི་དགེ་འདུན་པ་བོ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་ལགས་དང་། བོ་བཟང་སྐལ་བཟང་ལགས། བོ་བཟང་དཀོན་མཆོག་ལགས་བཅས་གོད་བཀྲོལ་བཏང་ཡོད་འདུག་ཀང་། བོ་བཟང་དཀོན་མཆོག་ལགས་ཀི་རྐང་པ་གཡས་པ་བཅད་ཡོད་གནས་ཙམ་ལས་ཁོང་རྣམས་བཙོན་འཇུག་བྱས་རིང་མནར་གཅོད་རྡུང་རེག་ཇི་ཙམ་བཏང་ཡོད་མེད་དང་། བཙོན་གོལ་བཏང་རེས་སྐུ་གཟུགས་ཀི་གནས་སྟངས་གང་འད་ཆགས་ཡོད་མེད་ཁ་གསལ་ཤེས་རོགས་ཐུབ་ཀི་མེད་པར་བརེན། ཁོང་རྣམས་ཀི་འཕོད་བསྟེན་གནས་བབ་ལ་རྒྱུས་ལོན་དང་དོ་ཁུར་གིས་ཕི་ཕོགས་སུ་སྨན་བཅོས་ཡོང་ཐབས་དང་། རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་ཀང་བོད་མི་རང་ལུས་མེར་བསེགས་གཏོང་མཁན་གསོན་པོར་གནས་པ་ཡོངས་ཀི་སྐུ་གཟུགས་འཕོད་བསྟེན་ལ་འགན་འཁུར་དགོས་པ་ནན་བརོད་བྱ་རྒྱུ་བཅས་སྐབས་བཅུ་དྲུག་པའི་བོད་མི་མང་སི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀི་གོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་བཞི་པ་འདིར་གཞུང་འབེལ་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་ཀི་གོས་ཆོད་ཅིག་འཇོག་དགོས་གལ་ཆེར་མཐོང་།
གོས་ཆོད།
༡། བོད་མི་རིགས་ཀི་རྩ་དོན་ཆེད་ལུས་སོག་ལོངས་སོད་ཡོངས་སུ་བོས་གཏོང་གནང་མཁན་གི་རྒྱལ་གཅེས་དཔའ་བོ་དཔའ་མོ་ཚོའི་སྙིང་སྟོབས་དང་ཆོད་སེམས་ལ་ཡི་རངས་དང་། ཁོང་རྣམ་པའི་ཤུལ་ལུས་ནང་མི་ཉེ་འབེལ་ལྟོས་བཅས་
རྣམས་ལ་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་ཀིས་ཐུགས་གསོ་ཞུ་རྒྱུ། དམ་པ་ཁོང་རྣམས་འཕགས་མཆོག་སན་རས་གཟིགས་
ཀིས་རེས་སུ་བཟུང་ནས་སར་ཡང་བོད་ཁ་བ་ཅན་གི་ཞིང་དུ་མྱུར་དུ་སྐྱེ་བ། གཞན་ཡང་རྒྱའི་དམ་དག་བཀག་བསྐྱིལ་

29

འོག་སྡུག་སྦྱོང་མནར་གཅོད་མྱོང་བཞིན་པ་རྣམས་མགོགས་མྱུར་གོད་བཀྲོལ་ཡོང་བའི་སྨོན་འདུན་ཞུ་རྒྱུ་བཅས། ཁོང་
རྣམས་ཀི་གདུང་འབོད་དང་ཞལ་ཆེམས། མངོན་འདོད་བཅས་ལ་བོད་མི་ཡོངས་ཀིས་སྔར་ལྷག་འགན་འཁུར་དགོས་པའི་
གསལ་འདེབས་ཞུ་རྒྱུ།
༢། འཛམ་གིང་མཉམ་འབེལ་རྒྱལ་ཚོགས་དང་། རྒྱལ་སིའི་འགོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལྷན་ཚོགས། རྒྱལ་སིའི་ཉེས་ཡང་ཚོགས་པ། གཞུང་དང་། གོས་ཚོགས། རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གི་དབུ་འཁིད་རྣམ་པ། གཞུང་འབེལ་མ་ཡིན་པའི་ཚོགས་སེར་བཅས་
ཀིས་ད་ཕན་བོད་དང་བོད་མིར་རྒྱབ་སྐྱོར་གང་ལེགས་གནང་དང་གནང་བཞིན་པར་ཐུགས་རེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་དང་། ད་དུང་མུ་
མཐུད་རྒྱ་གཞུང་གི་བཙན་གནོན་འོག་བཙོན་འཇུག་གིས་སྡུག་སྦྱོང་མནར་གཅོད་མྱོང་བཞིན་པ་རྣམས་མགོགས་མྱུར་
གོད་བཀྲོལ་ཡོང་ཐབས་དང་། བཙོན་གོལ་ཟིན་པ་ཁག་གི་སྐུ་གཟུགས་འཕོད་བསྟེན་ལ་རྒྱ་གཞུང་ནས་འགན་ཁུར་ལེན་
དགོས་པའི་དན་གསོ་བྱ་རྒྱུ་མ་ཟད། དེ་དག་སྐྱོབས་ཆེད་ཐབས་ལམ་ཡོད་རྒུས་ཤུགས་སྣོན་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་སྔར་ལྷག་
ཡོང་བའི་འབོད་བསྐུལ་ཞུ་རྒྱུ།
༣། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཆབ་སིད་ཀི་ཉེས་མིང་འོག་འཛིན་བཟུང་བཙོན་འཇུག་གི་སྡུག་སྦྱོང་མནར་གཅོད་གཏོང་བཞིན་པའི་༸ཀུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕེང་བཅུ་གཅིག་པ་དགེ་འདུན་ཆོས་ཀི་ཉི་མ་མཆོག་གིས་དབུས་བོད་ཀི་ཆབ་སིད་བཙོན་པ་
རྣམས་འཕལ་ནས་མྱུར་དུ་གོད་བཀྲོལ་གིས་རྒྱལ་སིའི་ཁིམས་ལུགས་ལྟར་འགོ་བ་མི་སི་མཚུངས་ཀི་ཐོབ་ཐང་ངེས་པར་
དུ་སོད་དགོས་རྒྱུ་དང་། བོད་ནང་མི་འབོར་སོ་བཤུག་རྒྱ་བསྐྱེད་དང་འབེལ་བོད་མིའི་གཞི་རྩའི་འགོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལ་
རོག་རོལ་གཏོང་བ་དང་། ཆོས་དད་རང་དབང་ལ་བརལ་བཤིག རང་བྱུང་ཁོར་ཡུག་ལ་གཏོར་སྐྱོན། སྐད་ཡིག་སྦྱོང་སོད་
སེལ་གསུམ་ཉམས་དམས། ཉིན་རེའི་འགོ་འདུག་ལ་བཀག་བསོམས་གཏོང་བ་སོགས་མདོར་ན་བོད་ཐོག་འཛིན་པའི་དག་
གནོན་དང་གདུག་རྩུབ་ཅན་གི་སིད་བྱུས་རྣམས་འཕལ་ནས་མྱུར་དུ་མཚམས་འཇོག་དགོས་རྒྱུ།
༤། བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀི་ངོས་ནས་བོད་རྒྱ་གཉིས་སྨན་དབུ་མའི་ལམ་གི་སིད་བྱུས་དགོངས་དོན་བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་གནས་བབ་མིང་དོན་མཚུངས་པ་ཞིག་ལག་བསྟར་ཡོང་ཐབས་ཆེད་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་
མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་སྐུ་ཚབ་དང་རྒྱ་གཞུང་དབར་གོས་མོལ་ཡོང་ཐབས་ཀི་འབད་བརྩོན་མུ་མཐུད་བྱེད་བཞིན་ཡོད་
པ་ལྟར། བོད་ཀི་གནད་དོན་སི་ཡོངས་ལ་བསམ་ཞིབ་ནན་ཏན་གིས་རྒྱ་གཞུང་གི་འགོ་ཁིད་རྣམས་ཀིས་གུ་ཡངས་ཀི་
ཐབས་ལམ་ལ་བརེན་ཏེ་འབེལ་མོལ་འཕལ་དུ་འགོ་འཛུགས་དགོས་པ་དང་། འཚོགས་ལ་ཉེ་བའི་ཏང་གི་ཚོགས་ཆེན་ ༡༩
པའི་ཐོག་བོད་ལ་འཛིན་པའི་དག་གནོན་དང་གདུག་རྩུབ་ཅན་གི་སིད་བྱུས་ལ་འགྱུར་བ་གཏོང་རྒྱུའི་འགན་འཁུར་དགོས་
རྒྱུ།

༥། བོད་ནང་གི་ཛ་དག་གནས་སྟངས་དང་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་རྒྱུས་ལོན་ཆེད་ཕོགས་ལྷུང་བལ་བའི་རང་དབང་ཅན་གི་རོག་ཞིབ་ཚོགས་པ་ཁག་དང་། ལྷག་པར་དུ་འཛམ་གིང་མཉམ་འབེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ནས་བོད་ཀི་དངོས་ཡོད་དཀའ་ངལ་
སེལ་ཆེད་ཞིབ་འཇུག་གིས་རྒྱ་གཞུང་ལ་གནོན་ཤུགས་དང་། འགོ་བ་མི་གཅིག་མཚུངས་ཀི་རང་དབང་ཡོང་ཐབས་བྱ་
དགོས།

30

༦། ཉེ་བའི་ཆར་ཨ་ཕི་རི་ཀའི་རྒྱལ་ཁབ་བོ་སེ་ཝ་ན་ (Botswana) སིད་འཛིན་མཆོག་ནས་རྒྱ་གཞུང་གི་གནོན་ཤུགས་ལ་འཇིགས་སྣང་སྤུ་ཙམ་མེད་པར་སོབས་པ་དང་། ཆོད་སེམས་བརན་པོའི་ཐོག་ནས་༸གོང་ས་མཆོག་མ་འོངས་པར་ཡུལ་
དེར་གདན་འདེན་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན་གནས་བརོད་པར་ཡི་རངས་བསྔགས་བརོད་ཞུ་རྒྱུ་དང་། དེ་བཞིན་རྒྱ་གར་གཙོས་ཕིའི་
རྒྱལ་ཁབ་རྣམས་ནས་སི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོར་མཆོག་གི་༸སྐུའི་མཛད་འཕིན་ཡོངས་ལ་ཚད་མཐོ་
བའི་གུས་བརྩི་དང་། གདེང་འཇོག་ཆེན་པོས་གདན་ཞུ་གནང་བར་ཡུལ་དེའི་མང་ཚོགས་ལ་ཞི་བདེ་དང་། བྱམས་སྙིང་རེ།
བཟོད་བསན་སོགས་མི་ཚེའི་ནང་ཕན་རླབས་ཆེན་པོ་འགྱུར་བཞིན་ཡོད་པ་ལྟར། ཕིའི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ནས་རྒྱ་གཞུང་གི་
དཔལ་འབྱོར་གི་གནོན་ཤུགས་ལ་མ་ལྟོས་པར་གདན་ཞུ་བྱ་ཐུབ་དགོས།
༧། བོད་མི་སྐྱབས་བཅོལ་བ་གནས་ཡུལ་འཛམ་གིང་གི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་སི་དང་། བྱེ་བག་ཏུ་རྒྱ་གར་དབུས་སའི་གཞུང་དང་མི་མང་རྣམས་ཀིས་བོད་དང་བོད་མིར་དངོས་ཤུགས་བརྒྱུད་གསུམ་ནས་མཐུན་འགྱུར་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་བ་རྣམས་ལ་
བཀའ་དིན་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་དང་། བོད་ནང་གི་ཆེས་ཛ་དག་གི་གནས་སྟངས་ལ་རང་རེ་བཙན་བྱོལ་དུ་གནས་པའི་བོད་མིའི་སྒྲིག་
འཛུགས་གཙོས་གཞུང་དང་གཞུང་འབེལ་མིན་པའི་ཚོགས་པ་ཁག གོས་ཚོགས་འཐུས་མི་སོགས་མི་རེ་ངོ་རེས་འགན་
ཁུར་ཕག་ཏུ་བབ་པའི་ཐོག་ནས་གཞིས་བཞུགས་བོད་མིས་བོས་གཏོང་རྣམས་ཆུད་ཟོས་སུ་མ་སོང་བར་རང་ནུས་གང་
ཐེག་གི་འགན་ལེན་དགོས་པའི་དན་གསོ་དང་ཁས་ལེན་བྱ་རྒྱུའི་སི་མོས་གོས་ཆོད་དུ། བོད་མི་མང་སི་འཐུས་
ལྷན་ཚོགས་ཀིས་ཕི་ལོ་ ༢༠༡༧ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༩ ལ།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་ནས།
རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་མཁན། སི་འཐུས་རྒྱ་རིགས་ཐར་ལགས།

སི་འཐུས་རྒྱ་རིགས་ཐར་ལགས་ནས།
དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག གཞུ་འབེལ་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་ཀི་གོས་ཆོད་གོས་འཆར་ཡིག་ཆ་ཨང་ ༨ པར་རྒྱབ་སྐྱོར་ཞུ་བཞིན་ཡོད།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེན་མཆོག་ནས།
ཡིག་ཆ་ཨང་ ༨ པ་འདི་ཚུད་པར་དགག་བྱ་ཡོད་དམ། དགག་བྱ་མེད་པ་སོང་ཙང་། ཡིག་ཆ་འདི་ཚུད་པ་ཡིན། ཕག་ཚོད་ ༡༡།༡༥ བར་དུ་གསོལ་ཇའི་བར་གསེང་ཡིན།

31

ཕི་ལོ་ ༢༠༡༧ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༩ ཉིན་གི་ཐུན་གཉིས་པ།
ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་ནས།
བཀུར་འོས་སི་འཐུས་རྣམ་པ་ཕག་ཚོད་ཟིན་པ་དང་གོས་ཚོགས་ནང་ལ་ཡར་ཕེབས་རོགས་གནང་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། གོས་ཚོགས་ཀི་དུས་ཚོད་ཆུད་ཟོས་སུ་གཏོང་གི་འདུག ཚང་མས་དགོངས་པ་བཞེས་ཐུབ་ན་ཡག་པོ་འདུག ང་ཚོའི་ལས་རིམ་འགོ་བཞིན་པའི་སྐབས་སུ་ལག་ཐོགས་ཁ་པར་དེ་སོ་རྒྱག་རོགས་གནང་། དེས་སྒྲ་འཇུག་བྱ་རྒྱུར་དཀའ་ལས་བཟོ་བཞིན་འདུག ད་ལྟ་ལས་རིམ་མུ་མཐུད་རྒྱུ་ཡིན། ད་ལྟའི་ལས་རིམ་དེ་གཞུང་འབེལ་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་ཀི་གོས་ཆོད་གོས་འཆར་ཐོག་ལ་བགོ་གེང་འབུལ་རྒྱུ་ཡིན། བགོ་གེང་གི་ཆ་ཤས་བཞེས་མཁན་རྣམས་ཕག་བརང་རོགས་གནང་། སི་འཐུས་གསེར་ར་ཚུལ་ཁིམས་ལགས།

སི་འཐུས་གསེར་ར་ཚུལ་ཁིམས་ལགས་ནས།
དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག གཞུང་འབེལ་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་ཀི་གོས་ཆོད་ཡིག་ཆ་ཨང་ ༨ པའི་སང་ལ་བསམ་ཚུལ་ཁ་ཤས་ཤིག་ཞུ་འདོད་བྱུང་། སི་ཡོངས་ནས་བོད་མི་མང་སི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀི་ངོ་ཚབ་སི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་ཀི་ངོས་ནས་ང་ཚོ་ཟླ་བ་དྲུག་གི་རིང་གི་གནས་ཚུལ་ག་རེ་ཡོད་པ་དག་དེའི་ནང་ལ་ཕོགས་བསྒྲིགས་ལྟ་བུ་ཞིག་གནང་འདུག དེ་འད་ཡིན་དུས་དེར་བསྐྱར་ཟློས་དང་འགེལ་བཤད་མང་པོ་ཞིག་རྒྱག་དགོས་པ་གང་ཡང་མི་འདུག ཡིན་ནའང་ཤོག་ངོས་དང་པོའི་སྔོན་གེང་ནང་གི་དུམ་མཚམས་གཉིས་པའི་ནང་"རྒྱ་གཞུང་གི་རྒྱ་བསྐྱེད་རིང་ལུགས་ཀི་སིད་བྱུས་འོག་བོད་བཙན་བཟུང་བྱས་པ་ཙམ་མ་ཟད་ཁྱིམ་འཚེས་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ཏུའང་གནོན་ཤུགས་དང་། ས་མཚམས་ཁག་ལ་སུན་གཙེར་བཟོ་བཞིན་ཡོད། ལྷག་པར་ཕི་ཟླ་ ༦ པའི་ནང་འབྲུག་གི་མཚམས་འབོག་ལམ་ཁུལ་དུ"ཞེས་པའི་དོན་དག་དེ་རེད། དེའི་སྐོར་ལ་གསལ་པོ་བྱས་ཏེ་བསམ་ཚུལ་ཁ་ཤས་ཞུས་ན། ད་ལྟའི་དུས་ཚོད་འདིར་ང་ཚོ་བསོད་ནམས་དམན་པའི་དབང་གིས་བོད་རྒྱལ་ཁབ་ཤོར་བའི་གནས་སྟངས་ཤིག་ཆགས་བསད་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་རང་ཉིད་ཀི་ལོ་རྒྱུས་ལ་རང་ཉིད་ཀིས་ཡིད་ཆེས་བརན་པོ་བྱེད་དགོས་རྒྱུ་ནི་ཧ་ཅང་ནས་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་པ་རེད། དེ་འད་ཡིན་དུས་ ༡༩༡༤ ལོར་བཞག་པའི་ཤིང་སྟག་སིམ་ལའི་ཆིངས་ཡིག་དེར་གཞན་སུས་བརྩི་བཀུར་བདག་བཟུང་བྱས་ཀང་རུང་མ་བྱས་ཀང་རུང་། བོད་མི་ས་ཡ་དྲུག་གི་ངོ་ཚབ་མཚོན་པའི་བཙན་བྱོལ་ནང་གི་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀིས་གསལ་པོ་བྱས་ཏེ་ངོས་འཛིན་བྱེད་དགོས་ཀི་ཡོད་པ་རེད། དེར་བརེན་འདི་འདའི་གནད་འགག་གི་སྐབས་སུ་བཀའ་ཤག་དང་གོས་ཚོགས་སུ་འད་ཞིག་ཡིན་རུང་ཁ་གསལ་པོ་བྱས་ཏེ་གསུང་དགོས་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་དན་གི་ཡོད།
དེ་འད་ཡིན་དུས་ང་རང་ཚོའི་ལོ་རྒྱུས་ཀི་གནས་བབ་མཚོན་པའི་ཡིག་ཆ་དེ་ཚོ་ང་རང་ཚོས་བདག་པོ་རྒྱག་དགོས་ཀི་
ཡོད་པ་རེད། གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ཚོའི་གནས་སྟངས་དེ་ང་རང་ཚོར་འགན་ཡོད་པ་རེད། མ་འོངས་པར་འདི་འདའི་གནས་སྟངས་ཡོང་བའི་སྐབས་སུ་ལངས་ཕོགས་ཁ་གསལ་པོ་ཞིག་དང་། འདས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀི་གནས་བབ་རྒྱུན་སྐྱོང་བྱས་ཏེ་བཤད་དགོས་རྒྱུ་གནད་འགག་ཆེན་པོ་རེད་ཅེས་བཤད་འདོད་བྱུང་། ཡང་ཁ་ཤས་ལ་དགོངས་པ་མི་འད་བ་དང་བསམ་བོ་མི་འད་བ་ཡོད་སིད་པ་རེད། དེ་འད་གསུང་མཁན་ཁ་ཤས་ལ་ཐུག་ཀང་མྱོང་། ཡིན་ནའང་གནད་འགག་དེ་ཚོ་ད་ལྟའི་ང་རང་ཚོའི་གནས་ཡུལ་གི་རྒྱལ་ཁབ་ལ་བསྟུན་མཁས་དང་ངོ་དགའ་འད་པོ་མ་ཡིན་པར། ང་རང་ཚོའི་ལོ་རྒྱུས་ལ་ང་རང་ཚོས་བདག་པོ་བརྒྱབས་ནས་གནད་

32

འགག་དེ་ཚོ་ཁས་ལེན་བྱེད་ཐུབ་པ་དང་། གནད་འགག་དེ་ཚོར་ང་རང་ཚོའི་ངོས་ནས་ངོས་འཛིན་བྱེད་དགོས་པ་ནི་ང་ཚོར་ལོ་རྒྱུས་ཀིས་བསྐུལ་བའི་འགན་རེད་ཅེས་ཞུ་འདོད་བྱུང་།
དེ་ནས་གཉིས་པ་དེ་གོས་ཆོད་ཀི་ནང་ཡིན། ཤོག་གངས་ ༤ བའི་ནང་གི་གོས་ཆོད་དང་པོ་དེ་རེད། བོད་ནང་དང་བཙན་
བྱོལ་ནང་རེད། ལྷག་པར་དུ་བོད་ནང་ནས་བསྟན་པ་ཆབ་སིད་ཀི་ཆེད་དུ་གཅེས་པའི་ལུས་ལོངས་སོད་དང་བཅས་པ་བོས་གཏོང་གནང་མཁན་གི་རྒྱལ་གཅེས་དཔའ་བོ་དཔའ་མོ་ཧ་ཅང་ནས་མང་པོ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཚོའི་གནས་བབ་ཀི་ཐོག་ཡིན་ནའང་ང་རང་ཚོས་ངོས་འཛིན་གསལ་པོ་ཞིག་དགོས་ཀི་འདུག རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ལན་གཅིག་མ་ཡིན་པར་དུས་རྒྱུན་དུ་ཕི་ལོགས་ལ་ཡོད་མཁན་ཚོས་བརྒྱུད་སྐུལ་བྱས་ཚུལ་གི་སྐད་ཆ་ཞིག་འཆད་ཀི་ཡོད་པ་རེད། ང་རང་ཡིན་ན་གོས་ཚོགས་ར་བ་འདིའི་ནང་ལ་སྔ་ཕི་ཐེངས་མང་པོ་བཤད་མྱོང་ཡོད། ཡིན་ནའང་སྐབས་བཅུ་དྲུག་པའི་ནང་ལ་བཤད་རྒྱུ་བྱུང་ཡོད་མེད་གསལ་པོ་དན་གི་མི་འདུག གནད་འགག་དེ་ཚོའི་སེམས་ཚོར་དེ་བསྐྱར་དུ་ཞུ་རྒྱུ་ལ། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་དེ་ལྟ་བུའི་སྐད་ཆ་ཞིག་བཤད་ཡོང་སྐབས་སུ་ང་འད་པོ་ཡིན་ན་དགའ་ཚོར་ཆེན་པོ་ཡོང་གི་ཡོད། རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། བོད་ནང་གི་གཞིས་ལུས་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་གི་ངོས་ནས་ང་ཚོར་ངོས་འཛིན་བྱེད་སྟངས་དང་ཡིད་ཆེས་བོ་གཏད་བཅོལ་བ་དེ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ངོས་འཛིན་བྱེད་སྟངས་ལ་ལྟོས་ན་ཧ་ཅང་ནས་ཚད་མཐོན་པོ་ཞིག་ལ་ཡོད་པ་དེ་གསལ་པོ་རེད། དེ་འད་ཡིན་དུས། ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་སི་ཚོགས་ནང་ལ་ཡོད་པའི་མི་མང་གི་ངོས་ནས་ཀང་གཞིས་ལ་ཡོད་པའི་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་གི་ཚབ་བྱས་ཏེ་སྐད་ཆ་བཤད་དགོས་ནའང་། སྐབས་རེ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་འགེལ་བཤད་དེ་ཚོར་ལྟོས་ན་སོབས་པ་སྐྱེ་དགོས་པ་དང་གཟི་བརིད་ཅིག་ལ་ངོས་འཛིན་ཞུ་བཞིན་ཡོད།
དམག་དཔུང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་རེ་འགའ་ཕུད། དོན་དམ་པར་འཛམ་བུ་གིང་དང་། འཇིག་རེན་གི་མི་ཞིག་ཡིན་ཕིན་ཆད་
ང་གསོན་པོ་གནས་ནས་ཁྱེད་རང་ཤི་དགོས་པ་རེད་ཅེས་ལབ་མཁན་དཀོན་པོ་རེད་ལ། ཁས་ལེན་མཁན་ཡང་དཀོན་པོ་རེད། དེ་འད་ཡིན་དུས་ང་ཚོས་གཞིས་ལུས་མི་མང་ལ་ཁྱེད་རང་ཚོས་མེ་བསེག་གཏོང་རོགས་གནོངས་ཞེས་ལབ་ཐུབ་མིན་དེ་རང་རང་སོ་སོར་དཔེ་བངས་ནས་བསམ་བོ་ཞིག་བཏང་ན་གསལ་པོ་རེད་བསམ་གི་འདུག ཡང་ཁ་ཤས་ཀི་ངོས་ནས་དེས་དམིགས་བསལ་ཕན་ཐོགས་ཡོང་ས་མ་རེད། དེ་མ་ཡིན་པའི་ཐབས་ཤེས་གཞན་པ་ཡོད་མདོག་མདོག་གནང་མཁན་ཡང་ཡོང་གི་འདུག ཡིན་ནའང་ངས་བསམ་བོ་གཏོང་སྟངས་ལྟར་ན། དེས་ཕན་དང་མི་ཕན་གི་གནས་སྟངས་དེ་ང་ཚོར་བཤད་པའི་སོབས་པ་དེ་ག་འད་བྱས་ནས་རེད་པ་ཡིན་ནམ་བསམ་པའི་ཚོར་བ་ཞིག་ང་ལ་བསེབས་ཀི་འདུག རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན་ཞུས་ན། མི་ཞིག་གིས་གལ་ཆེ་ཤོས་ཀི་ཚེ་སོག་བོས་བཏང་ནས་བྱེད་ཀི་ཡོད་ནའང་། ཁྱེད་ཚོའི་དེས་ཕན་ཐོགས་ཀི་མི་འདུག ད་དུང་དེ་ལས་ལྷག་ཅིག་བྱེད་དགོས་པ་རེད་ལབ་ཀི་ཡོད་ན། དེ་ལས་ལྷག་ཅིག་ག་རེ་བྱེད་དགོས་པ་རེད། དེ་ལས་ལྷག་ཅིག་བྱེད་ཐུབ་པའི་གནས་བབ་ག་རེ་ཡོད་པ་རེད། དེ་ལས་ལྷག་ཅིག་ག་རེ་བྱེད་ཐུབ་ཀི་ཡོད་པ་རེད། དེར་བརེན་ང་ཚོས་གནས་སྟངས་དེ་ཚོའི་ཐོག་ནས་བསམ་བོ་ཞིག་བཏང་ན། ཁོ་ཚོའི་གནང་སྟངས་དེ་འགིག་དང་མི་འགིག་ཅེས་གེང་བའི་གདེང་ཚོད་དང་སོབས་པ་ང་ཚོར་ཡོད་པ་མ་རེད་བསམ་གི་འདུགདེ་བཞིན་དུ་ང་ཚོའི་མདུན་ནས་བོད་པ་ཁ་ཤས་ཀིས་མཆོད་འབུལ་སྨོན་ལམ་སོགས་ལབ་ཡོང་གི་འདུག ང་ནི་སྐབས་རེ་
འཚེར་སྣང་འད་ཡོང་གི་འདུག གཅིག་བྱས་ན་ང་རང་གི་དད་པ་འཇོག་སྟངས་ཤིག་གི་ཆ་ནས་ཡིན་སིད། ང་ལ་ནི་སྨོན་ལམ་མཆོད་འབུལ་ཁི་ཕག་སྟོང་ཕག་བྱ་རྒྱུ་ཡིན་ལབ་ནའང་ལག་མཛུབ་ཀི་སེན་མོ་གཅིག་ཙམ་ཡང་མེ་བསེག་གཏོང་ཐུབ་པའི་གནས་སྟངས་

33

དང་བོ་སོབས་དེ་ཡོང་གི་མི་འདུག དེ་འད་ཡིན་དུས་བོས་གཏོང་ཆེན་པོ་བྱེད་མཁན་གི་རྒྱལ་གཅེས་དཔའ་བོ་དཔའ་མོ་དག་གིས་སེམས་ཤུགས་དང་བསམ་བོ་གཏོང་ཕོགས་ཀི་གནས་བབ་དེ་ལ་ང་ཚོས་ངོས་འཛིན་ཡག་པོ་བྱེད་ཐུབ་ཀི་མི་འདུག དེ་འདའི་ལས་ས་མདོག་ཅིག་གི་ནང་ལ་རྩ་བ་ནས་བརྩི་རྒྱུ་ཡོད་པ་མ་རེད། དེ་འད་ཡིན་དུས། འདི་ཚོའི་ཐོག་ནས་འགིག་དང་མི་འགིག ཡག་དང་མི་ཡག བཟང་ཞིག་ཡོད་མེད་ཀི་ཐབས་ལམ་སྟོན་པའི་ནུས་པ་ཞིག་ང་ཚོར་ཡོད་པ་མ་རེད། ཨང་དང་པོ་ང་རང་ཚོ་སེར་གི་ངོས་ནས་ག་ཚོད་ཅིག་བོས་གཏོང་བྱེད་ཐུབ་ཀི་ཡོད་པ་རེད། ང་ཚོར་འགན་ཁུར་ཉག་ཅིག་ཡོད་པ་ནི་ཁོ་རང་ཚོས་བོས་གཏོང་བྱས་པའི་གནས་བབ་ཀི་ཐོག་ལ་ང་ཚོས་བྱེད་ཐུབ་པ་ག་རེ་འདུག་བལྟ་དགོས་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད།
ལྷག་པར་དུ་ཕི་ལོ་ ༢༠༠༨ ལོའི་ང་ཚོའི་དམིགས་བསལ་ཚོགས་ཆེན་ཐོག་ནས་བོད་ནང་གི་བསམ་ཚུལ་བསྡུ་ལེན་
སྐབས་སུ་ཚིག་གཅིག་ཡོད་པ་རེད། "ཁྱེད་ཚོས་མ་རྩ་བཏང་བཞག་པ་དེས་ཚོང་ཕོགས་ཀི་འདུག་གམ"ཞེས་ལན་ཞིག་བསྐུར་བ་རེད། དེའི་འགན་དེ་ང་ཚོར་ཡོད་པ་རེད། མ་རྩ་བཏང་བཞག་པ་དེས་ཚོང་ཕོགས་ཀི་ཡོད་མེད་དེ་ང་ཚོའི་འགན་རེད་མ་གཏོགས། ཁྱེད་ཚོའི་དེ་འགིག་འདུག འགིག་མི་འདུག་ཅེས་བཤད་པའི་གནས་བབ་དེ་ང་ཚོར་ཡོད་པ་མ་རེད། དེ་བཤད་པའི་བོ་སོབས་ཀང་ཡོད་པ་མ་རེད། གལ་སིད་དེ་འད་འཆད་ཀི་ཡོད་ན། ཕར་ཕོགས་ཀི་རྒྱལ་གཅེས་དཔའ་བོ་དཔའ་མོ་དག་གི་བོས་གཏོང་དང་བསམ་བོ་ལ་མྱོང་ཚོར་རྩ་བ་ནས་མ་བྱས་པའི་སྐད་ཆ་རེད་བསམ་གི་འདུག དེ་འད་ཡིན་དུས་ངས་ད་དུང་མུ་མཐུད་ནས་རང་སོག་བོས་གཏོང་དགོས་རེད་ཅེས་ལབ་ཀི་མེད། ང་རང་ལ་དཔེ་བངས་ནས་བལྟས་ན། དེ་ལབ་ནས་ཀང་ཉན་མཁན་ཞིག་མེད་པ་དེ་གསལ་པོ་རེད། གང་ལྟར་ཀང་། རྒྱལ་ཁབ་དང་མི་རིགས་ཀི་ཆེད་དུ་ང་ཚོས་བྱེད་མི་ཐུབ་པ་ཞིག་ཁོ་རང་ཚོས་བྱས་ཡོད་པ་རེད། ཁོ་རང་ཚོས་གནང་ཟིན་པ་དག་འཕོ་བརླག་ཏུ་མི་འགོ་བ་ཞིག་ང་ཚོས་ག་རེ་བྱེད་ཐུབ་ཀི་རེད། མང་པོ་བྱུང་ཡོང་བའི་སྐབས་སུ་ང་རང་ཚོ་རང་བཞིན་གིས་ཉོབ་སྣང་སྐྱེ་རྒྱུ་དེ་ང་རང་ཚོའི་བསམ་བོའི་གནས་བབ་ཀིས་མ་འདང་བ་རེད་མ་གཏོགས། ཁོང་རྣམ་པའི་བོས་གཏོང་གིས་མ་འགིག་པ་རྩ་བ་ཉིད་ནས་མ་རེད། དེ་འད་ཡིན་དུས་དེ་འདའི་གནས་སྟངས་ཀི་ཐོག་ལ་གོང་བརྒྱབ། རིན་ཐང་བརྒྱབ་སྟེ་འགིག་དང་མ་འགིགས་ལབ་མཁན་དེ་ང་ཚོ་རྩ་བ་ཉིད་ནས་མ་རེད་ལ། ང་ཚོར་དེའི་འགན་ཡང་ཡོད་པ་མ་རེད། དེ་འད་ཡིན་དུས་ཁོང་རྣམ་པས་མི་ཚེའི་ནང་གི་གལ་ཆེ་བའི་ཚེ་སོག་བོས་བཏང་ནས་བོད་བསྟན་པ་ཆབ་སིད་ཀི་ཆེད་དུ་ཕག་ལས་གནང་བཞག་པ་རེད། འདི་རྒྱལ་ཁབ་དང་མི་རིགས་ཀི་འཐབ་རྩོད་ཀི་གནས་བབ་ཀི་ཐོག་ནས་ཧ་ཅང་གི་བོས་གཏོང་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་དུས། ང་ཚོས་ཧ་ཅང་གི་ཚད་མཐོན་པོ་ཞིག་ཏུ་བརྩི་རྒྱུ་རེད་མ་གཏོགས། འགིག་དང་མ་འགིགས་ཞེས་གེང་ས་ཡོད་པ་མ་རེད། ང་རང་ཚོས་ག་རེ་བྱེད་ཐུབ་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར་བོད་མི་རིགས་ཀི་ངོས་ནས་བསམ་བོ་གཏོང་ཡོང་དུས་རླབས་ཆེན་པོ་རེད་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དེ་ནས་གོས་ཆོད་ཀི་ནང་ནས་དོན་ཚན་ ༤ པ་དེ་རེད། "བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀི་ངོས་ནས་བོད་རྒྱ་གཉིས་སྨན་དབུ་
མའི་ལམ་གི་སིད་བྱུས་དགོངས་དོན་བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་གནས་བབ་མིང་དོན་མཚུངས་པ་ཞིག་ལག་བསྟར་ཡོང་ཐབས་ཆེད་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་སྐུ་ཚབ་དང་རྒྱ་གཞུང་དབར་གོས་མོལ་ཡོངས་ཐབས་འབད་བརྩོན་མུ་མཐུད་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་ལྟར། བོད་ཀི་གནད་དོན་སི་ཡོངས་ལ་བསམ་ཞིབ་ནན་ཏན་གིས་རྒྱ་གཞུང་གི་འགོ་ཁིད་རྣམས་ཀིས་གུ་ཡངས་ཀི་ཐབས་ལམ་ལ་བརེན་ཏེ་འབེལ་མོལ་འཕལ་དུ་འགོ་འཛུགས་དགོས་པ་དང་། འཚོགས་ལ་ཉེ་བའི་ཏང་གི་ཚོགས་ཆེན་ ༡༩ པའི་ཐོག"ཅེས་མར་གསུངས་ཡོད་པ་དེ་རེད། དེ་ཚོ་ང་རང་ཚོའི་ལག་པ་ལ་ཡོད་པའི་གནས་སྟངས་

34

ཤིག་ཆགས་ཀི་ཡོད་པ་མ་རེད། ང་ཚོས་རེ་བ་དང་འབད་པ་ག་ཚོད་བྱས་ཀང་དེའི་ཚད་དང་ནུས་པ་ག་ཚོད་ཅིག་ལ་བསེབས་མིན་དེ་ང་རང་ཚོའི་དག་བོ་རྒྱ་དམར་གཞུང་གི་ག་རེ་བྱེད་མིན་གི་རྣམ་འགྱུར་ལ་རག་ལས་ཡོད་པ་རེད་མ་གཏོགས། ང་ཚོས་དམིགས་བསལ་བྱེད་ཡོང་རྒྱུ་ཡོད་པ་མ་རེད། ཡིན་ནའང་གནད་འགག་མང་པོ་ཞིག་གི་ཐོག་ལ། ཕོགས་གཅིག་ནས་ང་རང་ཚོ་མ་ལན་མ་འགོད་མེད་པའི་གནས་སྟངས་ཤིག་ཏན་ཏན་རེད། ཕོགས་གཅིག་ནས་ཐུག་ས་སུ་ཡོད་དང་གོ་སྐབས་ནམ་ཡོད་ཚང་མ་ལེན་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན་མིན་ཡང་ཐེ་ཚོམ་རེད་བསམ་གི་འདུག དཔེར་ན། ཕི་ལོ་ ༢༠༠༡ ལོར་རྒྱ་ནག་ནང་ཨོ་རྩལ་འགན་ཚོགས་འཚོགས་རྒྱུ་དེ་ཐོབ་པ་རེད། དེའི་རེས་ ༢༠༠༢ ནས་ང་ཚོའི་འབེལ་བ་འཛུགས་རྒྱུའི་གནས་སྟངས་དེ་བྱུང་བ་རེད། དེ་ནས་བཟུང་རིམ་པ་མང་པོ་བྱུང་བ་རེད། ཕི་ལོ་ ༢༠༠༨ ལོར་ང་ཚོ་ཐེངས་གཉིས་ལ་ཐུག་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་བྱུང་ཞིང་ཡིག་ཆ་ཞིག་ཀང་སད་རྒྱུ་བྱུང་བ་རེད། དེ་རེས་སུ་ཨོ་རྩལ་འགན་ཚོགས་ཚར་བའི་རེས་སུ་ང་ཚོའི་གོ་སྐབས་དེ་ཤོར་བ་རེད། དེ་འད་ཡིན་དུས་ང་ཚོའི་འདས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀི་བསབ་བྱ་ལ་བལྟས་ན་སྐབས་མཚམས་སྐབས་མཚམས་ལ་དེ་འད་ཡོང་གི་རེད་དེ། དོན་དམ་པར་ཁོ་ཚོས་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གི་ཐོག་ནས་རེད་དམ། ཡང་ན་རྒྱུ་མཚན་གཞན་པ་ཞིག་གིས་རེད་འདུག དུས་ཚོད་ག་འད་སྐྱེལ་ས་རེད། དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་བསམ་གཞིགས་ནན་ཏན་བྱ་དགོས་པ་རེད། མ་འོངས་པར་ཅི་འད་ཞིག་འབྱུང་མིན་བཤད་ཚོད་ཐིག་གི་མ་རེད་དེ། འདས་པའི་ནང་ལ་བྱུང་བ་དག་ལ་བལྟ་ས་ཡོད་པ་རེད།
གནས་སྟངས་འདི་དག་གི་ཐོག་ནས་བསམ་བོ་བཏང་ན། སྐུ་ཚབ་ཐུག་འཕད་ཅིག་བྱེད་ཐུབ་པ་ཙམ་གིས་ཡག་པོ་ཡིན་
པའི་ངེས་པ་གང་ཡང་ཡོད་པ་མ་རེད། ཡིན་ནའང་། ང་ཚོས་ཨུ་ཚུགས་ཀིས་ཐུག་འཕད་ཐུབ་པའི་ཐབས་ཤེས་གནང་དགོས་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོར་བརྩི་བཞིན་ཡོད་པ་རེད་དེ། གནད་འགག་ཆེན་པོ་ཡིན་དུས་ང་ཚོས་ངེས་པར་དུ་ཐུགས་ཞིབ་གནང་དགོས་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་ཅེས་ཞུ་འདོད་བྱུང་།
དེ་ནས་གནད་འགག་ཆེན་པོ་གཅིག་དེ་ཏང་གི་ཚོགས་ཆེན་ ༡༩ པ་ཞེས་པའི་སྐད་གགས་ཆེན་པོ་དེ་འགོ་བཞིན་ཡོད་པ་
རེད། ཏང་གི་ཚོགས་ཆེན་ ༡༩ པའི་སྐབས་སུ་རྒྱ་ནག་གི་འགོ་ཁིད་ཚོ་འགྱུར་བ་འགོ་རྒྱུ་དང་། དེ་ལ་བརེན་ནས་མ་འོངས་པར་ང་ཚོ་བོད་རྒྱའི་གནད་དོན་གི་ཐོག་ལ་ཡང་འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་ཞིག་འགོ་གི་རེད་ཅེས་གཞུང་འབེལ་གི་བསྒྲགས་གཏམ་དེ་འདའི་ནང་ལ་སེལ་ཡོད་པ་རེད། དེ་འདའི་རེ་བ་ང་ཚོས་བྱེད་ཆོག་གི་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་ང་ཚོ་རེ་བ་གཅིག་པོར་བརེན་ནས་སོང་བ་ཡིན་ན་མ་འོངས་པའི་ང་ཚོའི་གནས་སྟངས་ག་འད་ཞིག་ཆགས་ཀི་ཡོད་ན།
ད་ལྟ་ཉེ་བའི་རྒྱ་ནག་གི་ཏང་གི་ཚོགས་ཆེན་སྐབས་བཅུ་དགུ་པ་དེའི་ནང་ལ་ག་རེ་ག་རེ་ཡོང་སིད་ཀི་རེད། ང་རང་ཚོས་རྒྱ་
ནག་གཞུང་དང་སིད་བྱུས། དེའི་འགོ་ཁིད་དེ་ཚོ་ས་ཞིང་བརན་པ། མཁེགས་པ་འགྱུར་བ་མེད་པ་ཞིག་ལ་དྷ་རམ་ས་ནས་ངོས་འཛིན་ཞུ་བཞིན་ཡོད་པ་རེད་བསམ་གི་འདུག ཡིན་ནའང་ཕི་རེན་དང་ནང་རེན་དང་། དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་འཁོར་ཕོགས་ཀི་ཐོག་ནས་བསམ་བོ་བཏང་ནའང་། ང་ཚོས་ཚོད་དཔག་བྱས་པ་ནང་བཞིན་ཞིག་ཡོད་པ་རེད་བསམ་གི་མི་འདུག ང་ཚོས་འདས་པའི་ཉེ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ ༡༩༩༧ ནང་ཧོང་ཀོང་རྒྱ་ནག་ནང་ལ་ཕིར་ལོགས་བྱས་པ་ནས་བཟུང་ད་ལྟའི་ ༢༠༡༧ བར་གི་ཁོ་རང་ཚོའི་ནང་གི་གནད་དོན་ལ་བསམ་བོ་ཞིག་བཏང་ན་ག་རེ་ཆགས་འདུག ག་འད་བྱུང་འདུག གནས་སྟངས་ག་འད་ཡོང་ས་རེད། དེ་བཞིན་དུ་ཤར་

35

ཏུར་ཀི་སི་ཐན་གི་གནས་སྟངས་རེད། གོང་དུ་བཤད་པ་ནང་བཞིན་ ༢༠༠༨ ལོའི་ཞི་རྒོལ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་དེའི་རེས་སུ་བྱུང་བའི་རང་ལུས་མེ་བསེག་སོགས་ཀིས་གནད་དོན་ཞིག་རིམ་པས་གསལ་པོ་ཆགས་ཀི་ཡོད་པ་རེད།
དེ་མཚུངས་སུ་རྒྱ་ནག་ནང་ལ་ལོག་ཟ་རུལ་སུངས་ལ་ཁ་གཡར་ནས་ནང་ཁུལ་ལ་ཆབ་སིད་ཀི་འཐབ་རྩོད་འགལ་ཟླ་ཆེན་པོ་ཞིག་འགོ་བཞིན་པའི་སྐབས་སུ་འགྱུར་ལྡོག་རྩ་བ་ནས་འགོ་མི་སིད་པའི་གནས་སྟངས་དེ་འད་ཡོད་པ་མ་རེད། དེ་འད་ཡིན་དུས་སི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གིས་གསུངས་པ་ནང་བཞིན་རེ་བ་བཟང་ས་ནས་རྒྱག་དགོས་པ་དང་། ག་སྒྲིག་སྡུག་ས་ནས་བྱེད་དགོས་པ་རེད། ཡིན་ནའང་ང་ཚོས་ག་སྒྲིག་ག་རེ་ག་རེ་བྱ་དགོས་ས་རེད། གལ་སིད་དེ་འདའི་འགྱུར་ལྡོག་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱུང་བ་ཡིན་ན། ང་ཚོར་ག་སྒྲིག་ག་རེ་ཡོད་པ་རེད། ང་ཚོས་ག་རེ་བྱེད་ཐུབ་ཀི་རེད། དེ་ཚོའི་སང་ལ་ད་ལྟ་ནས་བསམ་བོ་གཏོང་དགོས་པ་རེད་དམ་མ་རེད། གནད་དོན་དེ་ཚོའི་སང་ལ་བསམ་གཞིག་ངེས་པར་བྱེད་དགོས་པའི་དུས་ལ་བབ་འདུག་བསམ་གི་འདུག ཡང་སྐབས་རེ་ང་ཚོས་ལས་ས་བོ་དེ་འདའི་སང་ལ་བསམ་བོ་གཏོང་གི་རེད། སྔོན་མ་ཡིན་ན་ཏིང་ཤི་རེས་ཞེས་པའི་དཔེ་དེབ་དེ་འད་ཡོད་པ་རེད། ཀོག་པའི་སྐབས་སུ་དཔེ་སྐྱིད་པོ་ཡོད་པ་རེད། ཏིང་ཞའོ་ཕིང་ཤི་ཚར་བའི་རེས་སུ་ལས་ས་པོས་འགོ་གི་རེད་ཅེས་ང་ཚོས་དེ་འད་ལ་བསམ་བོ་གཏོང་མྱོང་ཡོད་པ་རེད། དེ་འད་ཡོང་གི་ཡོད་མེད་ང་ཚོས་བཤད་ཚོད་ཐིག་གི་མ་རེད་དེ། ཡོང་སིད་པའི་ལམ་ཁ་ག་རེ་ཡོད་མེད་ཀི་སང་ལ་ང་ཚོས་བསམ་བོ་གཏོང་དགོས་པ་རེད།
ཆབ་སིད་ཀི་མཐར་ཐུག་དེ་གོ་སྐབས་ག་དུས་ཡོང་གི་རེད། གོ་སྐབས་ཡོང་བ་དག་ལེན་ཐུབ་པ་གནང་དགོས་རྒྱུ་ཧ་ཅང་
ནས་གནད་འགག་ཆེན་པོ་ཆགས་ཡོད་པ་རེད། འདས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ནང་ལ་ང་རང་ཚོ་བོད་པའི་ངོས་ནས་དཀའ་ངལ་ཆེ་ཤོས་ག་འད་བྱས་ཏེ་བྱུང་བ་རེད་ཅེ་ན། ང་ཚོའི་མིག་མདུན་ལ་ཡོད་པའི་གོ་སྐབས་མང་པོ་ཞིག་འཐུས་ཤོར་དུ་སོང་བ་རེད། ད་ལྟ་ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་ནང་བསེབས་ཟིན་པའི་ཚུན་ཆད་ལབ་ཀི་མེད་དེ། འཁྲུག་ཆེན་གཉིས་པའི་གཡས་གཡོན། མཉམ་འབེལ་རྒྱལ་ཚོགས་དང་པོ་འགོ་འཛུགས་པའི་སྐབས། དེ་ཚོའི་སྐབས་སུ་ང་ཚོར་གོ་སྐབས་མང་པོ་བྱུང་བ་རེད་དེ། ང་ཚོས་མ་བྱུང་བ་རེད། མ་བྱུང་བ་དེ་འདས་པའི་ལོ་རྒྱུས་རེད། ཡིན་ནའང་མ་འོངས་པར་ཡང་ཡོང་སིད་པའི་གནས་སྟངས་མང་པོ་ཡོད་པ་རེད། ང་ཚོས་རྩ་བ་ཉིད་ནས་མེད་པ་རེད་བསམ་གི་མི་འདུག ཕི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་བོད་ས་ཤོར་ནས་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་དབུས་པའི་བོད་མི་མང་པོ་ཞིག་ཕིའི་ལུང་པ་ལ་སྐྱབས་བཅོལ་ཕེབས་པའི་ལོ་དེར་མཉམ་འབེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ནང་ལ་རྒྱལ་ཁབ་ ༨༡ ལས་ཡོད་པ་མ་རེད། ད་ལྟའི་ཆར་ག་ཚོད་ཅིག་འདུག རྒྱལ་ཁབ་ ༡༩༤ ཡོད་པ་རེད། དེ་ཚོ་ཚང་མ་ང་རང་ཚོས་འཐབ་རྩོད་བྱས་པའི་བརྒྱུད་རིམ་ནང་ལ་འགྱུར་ལྡོག་སོང་བ་འབའ་ཞིག་ཆགས་བསད་ཡོད་པ་རེད། དེ་འད་ཡིན་དུས་ང་ཚོར་ཡོང་སིད་པའི་གནས་སྟངས་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། ང་ཚོས་གནད་དོན་དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་བསམ་གཞིག་དང་ག་སྒྲིག་གནང་དགོས་ཀི་འདུག་མ་གཏོགས། ཉིན་ཞིག་ང་ཚོར་གོ་སྐབས་གསེར་ལྟ་བུ་དེ་འད་ཡོང་བའི་སྐབས་སུ་ལེན་མ་ཐུབ་པ་དང་། འཇུ་མི་ཐུབ་པའི་གནས་སྟངས་དེ་འད་ཏན་ཏན་ཡོང་ས་རེད་སྙམ་པའི་ཚོར་སྣང་ཡོང་གི་འདུག་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
དེ་ནས་བོད་ནང་གི་གནས་སྟངས་སྐོར་ལ་རེད། དེའི་སྐོར་ལ་རྩ་བའི་མང་པོ་བིས་གནང་འདུག དེ་འད་ཡིན་དུས་གསལ་
པོ་བྱས་ཏེ་མང་པོ་བཤད་དགོས་ཀི་མི་འདུག ཡིན་ནའང་དེ་རིང་འདི་དང་སགས་ནས་ཚིག་གཅིག་གཉིས་ཤིག་ཞུ་འདོད་བྱུང་། དེ་གང་ཡིན་ཞུས་ན། དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་གི་ནང་འདི་གོ་ལ་ལག་མཐིལ་དུ་བཞག་པའི་དུས་རབས། འཛམ་གིང་ཤར་ནུབ་ཀི་

36

གནས་སྟངས་ཚང་མ་སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་གིས་ཚང་མས་རོགས་ཐུབ་པའི་དུས་ཚོད་འདི་ལ་བོད་ནང་གི་གནད་དོན་དག་དྷ་རམ་ས་ལ་ནས་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་དོ་དོ་ཏན་ཏན་གིས་བཤད་དགོས་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། དེ་བྱེད་མ་ཐུབ་པ་ཡིན་ན་ང་ཚོས་འདི་ནས་གང་བཤད་པ་དག་སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་ལ་བོད་ནང་ལ་འགོ་བཞིན་ཡོད་པ་རེད། དེ་སོང་བའི་སྐབས་སུ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་དེ་བེད་སོད་ལོག་པར་བཏང་ནས་གནས་ཚུལ་འདི་ལ་འདིས་སྐྱག་རྫུན་བཤད་འདུག གནས་ཚུལ་འདི་ལ་འདི་འདའི་དིལ་བསྒྲགས་ལོག་པར་བྱས་འདུག དོན་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་འདི་རེད་ཅེས་ཉིན་བཞིན་དཔྱད་བསྡུར་བྱེད་ཀི་ཡོད་པ་རེད། དེ་འད་བྱེད་བཞིན་པའི་སྐབས་སུ་ང་རང་ཚོའི་དིལ་བསྒྲགས་ཀི་ནུས་པ་ཆུང་དུ་ཆུང་དུ་འགོ་རེན་དང་། བོད་ནང་ཡོད་པའི་མི་མང་པོ་ཞིག་གིས་ང་ཚོའི་གནས་ཚུལ་ལ་ཡིད་ཆེས་ག་ཚོད་ཅིག་བྱེད་མིན་གི་ཐོག་ལ་ཐེ་ཚོམ་འདུག དེ་འད་ཡིན་དུས་གནས་ཚུལ་ག་རེ་ཡིན་ནའང་དེའི་ཕོགས་ངོས་ཚང་མ་ནས་ཤེས་རོགས་ཐུབ་པ་གནང་དགོས་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པས། གནས་ཚུལ་སྡུག་ཆགས་རང་རང་བཤད་པ་ཡིན་ན་ང་ཚོའི་དིལ་བསྒྲགས་ཀི་ནུས་པ་ཆུང་དུ་གཏོང་བའི་རྒྱུ་རེན་དུ་འགྱུར་ཉེན་འདུགདེའི་འགན་ཁུར་གཙོ་བོ་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་གཙོས་གོས་ཚོགས་ར་བ་འདིར་ཡོད་དུས། དེ་རིང་ཞུས་པ་ཡིན། སིར་
ན་ང་ཚོའི་གནད་དོན་ག་རེའི་སང་ནས་སྐྱོན་འཛུགས་བྱས་ན་གལ་ཡོད་པ་མ་རེད་དེ། ང་ཚོའི་འདི་གའི་གནས་ཚུལ་དང་ཕར་ཕོགས་སུ་བྱུང་བའི་གནས་ཚུལ་གཉིས་སགས་ནས་བལྟས་ཡོང་བའི་སྐབས་སུ་ཆ་མ་མཚུངས་པ་ཡིན་ན། ང་ཚོའི་གནས་ཚུལ་དེ་ལ་ཡིད་ཆེས་མི་བྱེད་མཁན་མང་དུ་མང་དུ་འགོ་བའི་ཉེན་ཁ་ཆེན་པོ་འདུག དེ་ང་རང་གི་ཚོར་སྣང་ཡིན། གནས་ཚུལ་ཁ་ཤས་ཤིག་རྒྱུས་ལོན་གི་སྐད་ཆ་ཡང་ཡིན། དེ་འད་ཡིན་དུས་དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་བསམ་གཞིག་ངེས་པར་གནང་དགོས་པའི་སྐབས་སུ་བབ་འདུག་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
དེ་བཞིན་དུ་མཐར་མར་ཞུ་རྒྱུར། དེ་རིང་ང་ཚོའི་གོས་ཚོགས་དེ་འགོ་འཛུགས་ཞུས་པའི་སྐབས་སུ་ཁིམས་དང་སྒྲིག་
གཞིའི་སྐོར་ལ་མང་པོ་ཞིག་གསུངས་སོང་། སྐབས་དེར་ད་རེས་ཚོགས་འདུ་འདི་ག་འད་ཞིག་འགོ་ས་རེད་བསམ་པ་ལྟ་བུ་བྱུང་། མཐའ་མ་བསམ་བོ་བཏང་དུས་ཧ་ཅང་གི་དགའ་པོ་བྱུང་སོང་ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། ར་བ་འདིའི་ནང་ལ་ཁིམས་དང་སྒྲིག་གཞིའི་སྐོར་ལ་བཤད་དགོས་པ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་དན་གི་ཡོད། ད་རེས་ཁིམས་དང་སྒྲིག་གཞིའི་སང་ལ་ཚང་མ་ཐུགས་སྣང་ཆེ་རུ་སོང་བའི་གནས་སྟངས་མཐོང་ཡོང་དུས། ང་ཚོས་ཉིན་བཅུའི་རིང་ལ་མུ་མཐུད་ནས་ཁིམས་དང་སྒྲིག་གཞི་ལག་བསྟར་བྱེད་དགོས་པའི་གནད་འགག་དེ་ཚོའི་སང་ལ་བལ་བསེད་བསེད་དུང་མ་འདབ་འདབ་ཟེར་བ་ནང་བཞིན་མུ་མཐུད་དེ་སྦྱངས་བཤེར་བགོ་གེང་ལྷུག་པོ་ཞིག་གནང་རྒྱུའི་འདོད་པ་བྱུང་སོང་ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་ནས།
སི་འཐུས་ཀླུ་ཚང་རྒྱ་རིགས་ཐར་ལགས།

37

སི་འཐུས་ཀླུ་ཚང་རྒྱ་རིགས་ཐར་ལགས་ནས།
དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག གཞུང་འབེལ་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་ཀི་གོས་ཆོད་གོས་འཆར་འདིའི་སང་ལ་སོ་སོས་རྒྱབ་སྐྱོར་ཞུས་པའི་ཐོག་ནས་སོ་སོའི་བསམ་ཚུལ་ཁ་ཤས་ ཤིག་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། མང་པོ་ཞུ་རྒྱུ་མེད། རྩ་བའི་ད་གིན་གི་གོས་ཆོད་གོས་འཆར་འདི་བོད་མི་མང་སི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀི་འཐུས་ཚབ་སི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་ཀིས་བསྣམས་ཡོང་བ་དེ་འད་རེད། དེ་འད་ཡིན་ཙང་། འདིའི་ནང་ལ་ཚོགས་གཙོ་ཚོགས་གཞོན་གཉིས་ཀ་བརྩིས་པའི་རྒྱུན་ལས་བཅུ་གཅིག་ཚང་མས་དཔྱད་པ་དང་རྣམ་དཔྱོད་བརར་ནས་བཀོད་ཡོད་པ་རེད། རྩ་བའི་བོད་ནང་གི་གནས་སྟངས་ནི་ང་ཚོའི་ས་ཆའི་ཁ་ཐག་རེད། ལྷག་པར་དུ་རྒྱ་ནག་གི་སིད་བྱུས་ཀི་གནོན་ཤུགས་རེད། ཁོ་རང་ཚོས་བཀག་རྒྱ་དང་བཅད་རྒྱའི་ནང་ནས་གནས་ཚུལ་ཆ་ཚང་རྒྱུས་མ་ལོན་པ་དང་། ཆ་ཚང་ལ་སྙོབ་མ་ཐུབ་པ་དེ་འདའི་འཐུས་ཤོར་ཏན་ཏན་ཡོད་ཀི་རེད། རེད་དེ། དམིགས་ཡུལ་ལངས་ཕོགས། བསམ་བོ་འཁྱེར་སྟངས་སོགས་དེ་དག་ཚང་མ་གང་ཐུབ་གང་ཡག་བྱུང་ཡོད་ཀི་རེད་བསམ་གི་འདུག ལྷག་པར་དུ་ལོ་རྒྱུས་རང་བཞིན་གི་བྱུང་རིམ་དང་བཅས་པ་ཆ་ཚང་ཀུན་ལ་སྙོམ་པ། ཚད་དང་མཐུན་པ། དེ་འདའི་བསམ་བོ་བཏང་ཡོད་རེད་བསམ་གི་འདུགརྩ་བའི་བོད་ཁ་བ་གངས་ཅན་པའི་ས་ཁྱོན་ཀུན་ལ་གནས་པའི་བོད་མི་ཡོད་དོ་ཅོག་གི་སྐྱིད་སྡུག་རྒྱབ་ལོངས་ལ་བསམ་བོ་
ཞིག་བཏང་ནས་ད་རེས་ཀི་གོས་ཆོད་འདིའི་ནང་ལ་སྐད་ཆ་དེ་འད་ཞིག་དང་བསམ་བོ་དེ་འད་ཞིག་ཁྱེར་ཡོད་རེད་བསམ་གི་འདུག དེ་མ་གཏོགས་སི་དང་བྱེ་བག་གི་དམིགས་བསལ་གི་གནད་དོན་དེ་འད་འཁོད་ཡོད་མ་རེད་ཟེར་ནས་ཞུ་འདོད་བྱུང་།
དེ་བས་གཙོ་བོར་ག་རེ་རེད་ལབ་ན་བོད་ནང་གི་ཛ་དག་གི་གནས་སྟངས་ག་རེ་བྱུང་མིན་དང་། ལྷག་པར་དུ་རང་ལུས་མེ་
སེག་སོགས་ཀི་ཕོགས་ལ་རྒྱ་མི་ཡིས་དང་པོ་ངོས་འཛིན་ག་རེ་བྱེད་ཀི་ཡོད་མིན། འཁྱོག་བཤད་ག་རེ་བྱེད་ཀི་ཡོད་པ། དམིགས་ཡུལ་ག་རེ་འཛིན་གི་ཡོད་མེད། རེ་བ་ག་རེ་བྱེད་ཀི་ཡོད་མེད་དེ་དག་ཚང་མ་རིམ་པ་སྔོན་མར་ཕིན་ཟིན་པ་རེད། རྒྱ་ནག་གིས་ད་ལྟའི་ཆར་ཉི་ཤར་སྦར་མོས་མི་ཁེབས་ཟེར་བ་ནང་བཞིན་གནད་དོན་དེ་བཀབ་མ་ཐུབ་པ་རེད། ད་ལྟའི་ཆར་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཡིན་ཡང་བོད་མི་རིགས་ཀི་སོ་སོའི་སྐད་དང་ཡི་གེ འགོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་། དེ་དང་དེ་བཞིན་གི་རྒྱ་ནག་གིས་བོད་ལ་མི་སེར་སེལ་ཡུལ་གི་སིད་བྱུས་བཟུང་བ། ཚད་ལས་བརྒལ་བའི་མནར་གཅོད་གཏོང་བ་དེ་དག་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱེད་ཀི་ཡོད་པ་རང་བཞིན་གིས་ཁས་ལེན་གི་རེད། ཁས་མ་བང་རང་བང་ཆགས་བསད་ཡོད་རེད། དེའི་སང་ལ་ང་ཚོར་བཤད་རྒྱུ་མི་འདུག་བསམ་གི་འདུག དེ་དེ་བཞིན་རྒྱལ་སིའི་རྒྱལ་ཁབ་དང་ཚོགས་སེ། མི་སེར་ལ་སོགས་པ་ཡོད་དོ་ཅོག་ལབ་ན་འགིག་གི་རེད། ཚང་མས་རང་ལུས་མེ་སེག་དེ་ག་རེ་བྱས་ནས་འབྱུང་གི་ཡོད་མིན་གི་གནད་དོན་ཆ་ཚང་རོགས་ཡོད་རེད། དེའི་སང་ལ་བཤད་མ་དགོས་པ་ཞིག་བསམ་གི་འདུག ངས་ག་རེ་བཤད་འདོད་བྱུང་སོང་ལབ་ན། ང་རང་ཚོའི་ངོས་ནས་བོད་ནང་གི་ཛ་དག་གི་གནས་བབ་ལ་གཞིག་ནས་བཙན་བྱོལ་སི་ཚོགས་ནང་ནས་ག་རེ་བྱེད་དགོས་འདུག ང་ཚོས་བསམ་བོ་གནད་དུ་འབེབས་དགོས་ས་གང་ཞིག་ལ་ཐུག་གི་འདུག དེ་འདའི་ཐོག་ལ་སོ་སོའི་བསམ་ཚུལ་འད་པོ་ཡིན་ན། བོད་ནང་དུ་རང་ལུས་མེ་སེག་བཏང་པ་དང་། བོད་མི་རིགས་ཀི་རྩ་དོན་གི་ཆེད་དུ་ཕག་ལས་གནང་ནས་བཙོན་ཁང་དུ་འཇུས་པ་རེད། དེ་བཞིན་གར་སོང་ཆ་མེད་དུ་གྱུར་པ་ཟེར་བ་ཞིག་ཡོད་རེད། གར་སོང་ཆ་མེད་དུ་གྱུར་པ་ཟེར་བའི་གངས་ཀ་དེ་ཚོ་འབེལ་ཡོད་ལྷན་ཁང་དང་། དེ་དང་དེ་བཞིན་གི་ཡན་ལག ཚོགས་སེ་སོགས་ཀི་ངོས་ནས་རྩ་འཛུགས་དང་དམིགས་ཡུལ་ཡོད་པའི་སོ་ནས་གངས་ཀ་ཞིག་བསྡུ་རུབ་རྒྱག་ཐུབ་པར་བྱ་རྒྱུ་དེ་ཧ་ཅང་གི་གལ་ཆེན་པོ་རེད་བསམ་

38

གི་འདུག གར་སོང་ཆ་མེད་དུ་གྱུར་པ་ཟེར་བ་དེ་མང་པོ་ཞིག་ལྷག་བསད་ཡོད་རེད། ག་རེ་ཡིན་པ་ང་ཚོས་ཧ་གོ་ཡི་ཡོད་མ་རེད། དེ་བཞིན་བཙོན་ཁང་དུ་སོང་ནས་བཙོན་ཁང་དུ་གོངས་པ་དེ་དག་གི་སྐུ་ཕུང་ནང་མི་ལ་མ་འཕོད་པ། སྐུ་ཕུང་ཞུགས་འབུལ་བྱས་པའི་ཐལ་བ་མ་གཏོགས་མ་རག་པ་ག་ཚོད་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཚོ་ཡིན་ཡང་ང་ཚོར་གངས་ཀ་ཞིག་དགོས་ཀི་རེད་བསམ་གི་འདུག དེ་བཞིན་དུ་རང་ལུས་མེ་སེག་གཏོང་མཁན་ནང་རྒྱལ་གཅེས་དཔའ་བོ་དཔའ་མོ་གངས་ ༡༢༧ སྐུ་གོངས་ཚར་བ་རེད། ཁོང་ཚོའི་སྐུ་ཕུང་ཆ་ཚང་རག་ཡོད་རེད་དམ་མ་རེད། སྐུ་ཕུང་མ་རག་པ་སུ་རེད། ག་ཚོད་འདུག དེ་ཚོ་ཚང་མ་དགོས་ཀི་འདུག་བསམ་པ་ཞིག་འདུག ག་རེ་བྱས་ནས་ཟེར་ན། སྔོན་མ་ནས་ང་ཚོར་དོགས་པ་ཞིག་ཡོད་བསད་པའི་སང་ལ་དོགས་པ་འཕར་མ་ཞིག་སེབས་པ་རྒྱ་ནག་གི་ཆེ་མཐོའི་དབུ་ཁིད་ཀི་ནང་ལ་གངས་ཀ་ཉུང་ཉུང་མ་རེད། སྙིང་དང་མཁལ་མ། མིག གོ་བ། མཆིན་པ་ལ་སོགས་བརེ་བསྒྱུར་བྱེད་མཁན། གང་ལྟར་ཀང་རྒྱ་ནག་གི་སི་ཚོགས་མཐོ་དམའ་ལ་མ་ལྟོས་པར་མིའི་དབང་པོ་འཕོག་བཅོམ་བྱེད་པའི་ལམ་ཁ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཕལ་ཆེར་གསལ་པོ་འད་པོ་ཞིག་ཆགས་ཡོང་གི་འདུག རྒྱ་ནག་གི་དཔོན་རིགས་འདི་དང་མི་ཚང་འདི་ཟེར་ནས་ང་ཚོས་ཐད་ཀར་མཛུབ་མོ་འཛུགས་རྒྱུ་ཁག་པོ་རེད། ཡིན་ཡང་དེ་འདའི་གནས་སྟངས་ཤིག་ལ་བལྟས་པས་ན། རྒྱ་ནག་གི་སི་ཚོགས་ཆེ་ཆུང་ལ་མ་ལྟོས་པར་སི་ཚོགས་དེའི་ནང་དུ་མིའི་དབང་པོ་འཕོག་བཅོམ་བྱེད་པའི་ལམ་སོལ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་པ་གསལ་པོ་ཆགས་ཀི་འདུག དེ་འད་ཡིན་ཙང་། ང་ཚོས་བོད་མི་གངས་ཀ་ཉུང་ཉུང་དེ་བོད་མི་རིགས་དང་རྒྱལ་ཁབ་ལ་ཞེན་ཁོག་དང་ལར་ཞེན་ཡོད་མཁན་གི་མི་མང་པོ་ཞིག་གོང་གུད་དུ་ཕིན་པ་མང་པོ་ཞིག་གི་ཕུང་པོ་ང་ཚོར་རག་ཡོད་མ་རེད། མཚམས་རེ་བསམ་བོ་གཏོང་སྐབས་རང་ལུས་མེ་སེག་བཏང་ཚར་བ་རེད། རྒྱ་ནག་གིས་ཇི་ལྟར་འགེབ་སྦས་བྱས་ཀང་མི་དེ་གོངས་པ་དང་ཚང་མ་ཚར་བ་རེད། མེ་སེག་བཏང་པའི་གནས་སྟངས་ཤིག་ཡོད་ན་ཕི་ལོགས་སུ་ཁྱབ་རྒྱུ་ཡོད་ན་ཁྱབ་ཚར་བ་རེད། མཐའ་མ་ཐལ་བ་དེ་མི་ཚང་དེའི་ནང་བསྟན་གི་ཡོད་རེད། ཕུང་པོ་ཆ་ཚང་དང་རུས་ཐལ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་ག་རེ་ཡོད་པ་རེད། ག་རེ་བྱས་ནས་ཕུང་པོ་ཆ་ཚང་སད་ཀི་མེད་པ་རེད། དོགས་པ་ཟ་དགོས་པ་ཞིག་ཆགས་ཀི་འདུག ཡིན་ཙང་། དེ་ཚོའི་ཕོགས་ལ་བསམ་གཞིག་བཏང་ནས་ང་ཚོས་ལས་དོན་བྱེད་ཕོགས་ཐད་ལ་བོད་ནང་གི་ཛ་དག་གི་གནས་སྟངས་ལ་བསམ་གཞིག་ཐོལ་བ་བཏང་དགོས་ས་ཞིག་མིན་འགོ་བསམ་ནས་སོ་སོར་ཚོར་བ་དེ་འད་ཞིག་བྱུང་སོང་།
དེ་ལས་གཞན་པར་བོད་ནང་གི་ཛ་དག་གི་གནས་སྟངས་ལས་འཕོས་པའི་སྐད་ཆ་མང་པོ་བཤད་རྒྱུ་མེད། ད་ལྟ་སི་འཐུས་
ཕག་རོགས་མང་པོ་ཚང་མ་གཅིག་པ་རེད། ཁ་སང་དེ་རིང་བར་འཕིན་གི་དུས་ཡིན་པས་ཧ་མ་གོ་བ་དེ་འད་གང་ཡང་ཡོད་མ་རེད། ཚང་མར་བསམ་ཚུལ་མ་འད་བ་དེ་འད་བཤད་རྒྱུ་ཡོད་ངེས་པས་སོ་སོས་ཡིན་ཡང་གོ་སྐབས་སད་ཀི་ཡིན། དེའི་ཕོགས་ལ་མང་པོ་བཤད་རྒྱུ་མེད།
དེ་ནས་ང་ཚོའི་བཙན་བྱོལ་སི་ཚོགས་རེད། ང་ཚོའི་བཙན་བྱོལ་གཞུང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་འདི་དང་བཙན་བྱོལ་གི་སི་
ཚོགས་འདི་ཡིས་བོད་ནང་དུ་མིག་དཔེ་བཟང་བོ་ཞིག་སྟོན་དགོས་ཀི་འདུག དེ་ནི་སོ་སོས་བཤད་འདོད་པ་ཞིག་ཡིན། ལོ་ངོ་ལྔ་བཅུའི་རིང་ལ་ས་མེད་སར་མཁར་བརྡུངས་ནས་ང་ཚོའི་སྔོན་རབས་པ་རྣམས་ཀིས་རིམ་པས་རེས་རབས་པར་རྩིས་སོད་བྱེད་བཞིན་བྱེད་བཞིན་ང་ཚོར་ཡར་རྒྱས་ཀི་རྣམ་པ་ཕིན་ཡོད་རེད། ཡིན་ཡང་ང་ཚོས་འཐུས་ཤོར་དང་ལྷག་པར་དུ་བོད་ནང་གི་བོད་མི་རྣམས་ཀི་སེམས་ལ་ང་ཚོར་གདེང་འཇོག་བྱས་པ་ཚད་མཐོ་བའི་རེན་གིས་དང་། ༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་མོ་མཆོག་གི་

39

གཟི་བརིད་དང་ཁོང་གི་བཀའ་དིན་དེ་ཧ་ཅང་བ་ན་མེད་པ་དང་ཆེས་མཐོ་བ་དེ་འད་ཡིན་པ་སོང་ཙང་། གང་ཞིག་གསེར་གི་རི་ལ་གནས་གྱུར་ན་དེ་ལ་འཁོར་བའི་འདབ་ཆགས་ཀང་གསེར་དུ་འགྱུར་ཟེར་བ་ལྟར། ༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་རྩ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་པ་སོང་ཙང་། ཁོང་གི་འདབ་རོལ་ན་ཡོད་པའི་མི་མང་དེ་ཚོ་དང་། གཞུང་། སྒྲིག་འཛུགས་དེ་ཚོ་ཡང་༸གོང་ས་མཆོག་ལ་ལྟོས་ས་ལྟོས་འཇོག་གི་སང་ནས་ང་ཚོར་རེ་བ་ཆེན་པོ་ཞིག་བརྒྱབས་ཡོད་རེད། རེ་བ་ཆེན་པོ་དེ་མི་བརླག་པའི་ཆེད་དུ་ང་ཚོས་བོད་ནང་གི་བོད་མིར་མིག་དཔེ་བཟང་པོ་ཞིག་སྟོན་དགོས་ཀི་འདུག ལྷག་པར་དུ་ཁ་སང་དེ་རིང་ང་ཚོས་འོས་བསྡུ་ཆེན་མོའི་རེས་ནས་བཙན་བྱོལ་སི་ཚོགས་འདི་ཟང་ཟིང་གང་འད་ཆགས་འདུག དེ་ལ་ཚད་ཅིག་མི་འདུག མུ་མཐུད་ནས་འདི་ལྟར་ཆགས་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ག་རེ་རེད། ག་པར་ཐུག་གི་འདུག དེ་ཚོར་བསམ་བོ་ཞིག་ཐོངས། དམིགས་བསལ་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་མོ་མཆོག་གི་ཉེ་བའི་ཆར་ཟླ་ཤས་ནང་དགུང་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་ག་གཉིས་ཅན་ཞིག་གིས་ས་འཛམ་བུ་གིང་ལ་སྐོར་བ་བརྒྱབས་ནས་འགོ་དུས་བཀའ་སོབ་ག་རེ་གནང་གི་འདུག བོད་མི་མང་སི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཟེར་ན་དེ་ལ་ཐུགས་རེ་ག་རེ་གནང་གི་འདུག རེ་བ་ག་རེ་འཆང་གི་འདུག ༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་དགོངས་པའི་དཀིལ་ན་ཡོད་པའི་རེ་བ་ཉག་ཅིག་བཅོལ་ས་ཞིག་ཆགས་བསད་ཀི་ཡོད་རེད། དེ་ལ་དཔག་ནས་རྣམ་པ་ཚོས་དགོངས་པ་དཀིལ་ཡངས་པོ་བཏང་ནས་བགོ་གེང་བྱ་རྒྱུ་དང་། བསམ་ཚུལ་འབུལ་རྒྱུ་སོགས་གཅིག་བྱེད་རྒྱུ་མིན་འགོ་སྙམ་པ་ཞིག་སོ་སོས་ཚོར་གི་འདུག དེ་བཞིན་འཛིན་སྐྱོང་བཀའ་ཤག་རེད། དཔལ་ལྡན་སིད་སྐྱོང་རེད། ༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་ཚད་གཞི་གང་འད་ཞིག་ལ་འཛིན་གི་འདུག ཁ་སང་དེ་རིང་གི་བཀའ་མོལ་ནང་དམིགས་བསལ་ལམ་ཆེད་དུ་བཀའ་མོལ་ག་རེ་གནང་གི་འདུག དེ་ཚོ་ཚང་མ་རོན་བཞིའི་འཇུག་ལྡོག་མ་ནོར་བ་ཟེར་བ་ལྟར་ཚང་མས་བསམ་བོ་ཞིག་བཏང་ནས་ཚད་དང་མཚམས་ཤིག་ཟིན་ནས་བསམ་བོ་ཞིག་བཏང་ནས་ང་ཚོའི་སི་ཚོགས་འདི་ལྷིང་འཇགས་སུ་གཏོང་བའི་ཐབས་ཤེས་ཤིག་ལ་ཚང་མས་འབད་བརྩོན་ཞིག་བྱེད་དགོས་རེད། དེའི་འགན་ཁུར་དེ་ང་རང་ཚོར་ཡོད་རེད། ལྷག་པར་དུ་བཀའ་སི་གཉིས་ཀས་སིངས་ཆའི་སང་དང་བཞུགས་སྟེགས་ཀི་སང་ནས་མཚན་གནས་བེད་སད་དེ་བཞུགས་བསད་པའི་རྣམ་པ་ཞིག་ཚོར་གི་འདུག མང་ཚོགས་ལ་ཡང་མིག་དཔེ་ཞིག་བསྟན་དགོས་ཀི་འདུག དེ་ནི་སོ་སོས་སེམས་ཁོངས་རུས་པའི་གཏིང་ནས་བཏོན་པའི་བསམ་ཚུལ་ཞིག་ཡིན། གཞན་གང་ཡང་མེད། གཞན་དག་དེ་ཕག་རོགས་ཤིག་གི་བསམ་ཚུལ་ནང་འཐུས་སོང་། ཡིན་ཙང་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག དེ་ག་རང་གིས་འཐུས་པ་བྱེད་ཀི་ཡིན།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་ནས།
ཞལ་པར་དེ་ཁ་བཀག་རོགས་གནང་། ཞལ་པར་བསྣམས་ཡོད་ན་ཁ་བཀག་གནང་རོགས་གནང་། ཞལ་པར་དེས་སྒྲ་འཇུག་བྱ་རྒྱུར་བར་ཆད་བྱེད་ཀི་འདུག ཁ་པར་བསྣམས་ཡོད་ན་ཁ་བཀག་གནང་རོགས་གནང་། སི་འཐུས་ཚེ་དབང་རིག་འཛིན་ལགས།

སི་འཐུས་ཚེ་དབང་རིག་འཛིན་ལགས་ནས།
དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག གཞུང་འབེལ་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་ཀི་གོས་ཆོད་གོས་འཆར་ཡིག་ཆ་ཨང་ ༨ པར་སོ་སོའི་ངོས་ནས་རྒྱབ་སྐྱོར་ཞུས་པ་དང་ཚིག་ཁ་ཤས་ཤིག་ཞུ་ཆོག་པར་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། གོ་སྐབས་འདི་བརྒྱུད་ནས་བོད་ནང་ལ་ཡོད་པའི་

40

དཔའ་བོ་དཔའ་མོ་ཚོའི་རླབས་ཆེན་གི་བོས་བཏང་ལ་སོ་སོའི་ངོས་ནས་ཡི་རངས་བསྔགས་བརོད་དང་བཀའ་དིན་རེས་དན་ཞུ་ཡི་ཡོད། ཁོང་རྣམ་པའི་རླབས་ཆེན་གི་བོས་བཏང་འདི་བོད་ཀི་ལོ་རྒྱུས་ནང་འཁོད་ངེས་རེད་ཟེར་ནས་སོ་སོའི་ངོས་ནས་དེ་ལྟར་ཞུ་འདོད་བྱུང་སོང་། དེ་དང་མཉམ་དུ་སིར་བཏང་ནས་གོས་ཆོད་གོས་འཆར་ནང་ལ་ཞིབ་ཕ་ཞིག་འཁོད་ཡོད་པ་རེད། དེར་བརེན་སོ་སོའི་ངོས་ནས་མང་པོ་གང་ཡང་ཞུ་ཡི་མིན། འོན་ཀང་ཁོང་རྣམ་པ་ཚོར་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་དང་འབེལ་བའི་ཐོག་ནས་བྱང་ཨ་རིའི་མི་མང་གི་ངོས་ནས་འབྱུང་འགྱུར་ཕི་ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༡༠ ལ་༸རྒྱལ་དབང་རིན་པོ་ཆེར་ནོ་སྦེལ་ཞི་བདེའི་གཟེགས་རགས་འབུལ་བཞེས་མཛད་པའི་ཉིན་མོ་དང་རྒྱལ་སིའི་འགོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་ཉིན་མོ་དང་སྟབས་བསྟུན་པའི་ཐོག་ནས། ང་ཚོས་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལས་འགུལ་ཞིག་སེལ་རྒྱུའི་ཐག་བཅད་ཡོད། ལས་འགུལ་དེ་ཡང་ང་ཚོའི་ངོས་ནས་ཞུས་པ་ནང་བཞིན་བོད་ནང་གི་ཛ་དག་གནས་སྟངས་ལ་ང་ཚོའི་ངོས་ནས་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་ཡོད་ཅེས་བྱང་ཨ་རིའི་མི་མང་གི་ངོས་ནས་ལས་འགུལ་དེ་འད་ཞིག་ཡོད་ཟེར་ནས་སྙན་གསན་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ལས་འགུལ་དེ་ཡང་ཕི་ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༡༠ ལ་རེད། ཨ་རིའི་གོང་ཁྱེར་ནིའུ་ཡོག་ལ་འཚོགས་རྒྱུ་གཏན་ཁེལ་ཡོད། ལས་འགུལ་དེའི་ནང་ལ་ང་ཚོའི་ངོས་ནས་མགོན་འབོད་ཞུས་པ་ནང་བཞིན་དཔལ་ལྡན་སིད་སྐྱོང་མཆོག་དང་། དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་རྣམ་གཉིས་ཕེབས་ཀི་ཡོད་པ་རེད། ཨ་རིའི་གོས་ཚོགས་ཀི་འཐུས་མི་ང་ཚོའི་ངོས་ནས་གདན་འདེན་ཞུ་རྒྱུའི་ཐབས་ཤེས་བྱས་དང་བྱེད་མུས་རེད། དེ་མིན་གི་གནད་ཡོད་མི་སྣ་གཞན་ཁག་ང་ཚོའི་ངོས་ནས་ལས་འགུལ་དེའི་ནང་ལ་མཉམ་ཞུགས་བྱས་ནས་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་ཐུབ་རྒྱུའི་ཐབས་ཤེས་བྱེད་ཀི་ཡོད་ཟེར་ནས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དེ་ཡིན་དུས་ལས་འགུལ་དེའི་དམིགས་ཡུལ་ནི་ང་ཚོའི་ངོས་ནས་བོད་ནང་ལ་དཀའ་ངལ་དང་ཛ་དག་འདུག་ཟེར་ནས་ང་ཚོས་ལབ་བསད་ཀི་ཡོད་པ་རེད། ལས་འགུལ་འདི་བརྒྱུད་ནས་ང་ཚོའི་ངོས་ནས་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་བར་ལན་གསལ་པོ་ཞིག་ནི། བཙན་བྱོལ་རང་དབང་ལུང་པར་ཡོད་མཁན་ཚོ་སོ་སོའི་ལྟོ་གོས་ཙམ་ལ་བསམ་བོ་བཏང་ནས་བསད་རྒྱུ་མེད་པ་དང་། བོད་ནང་གི་རླབས་ཆེན་གི་བོས་བཏང་དེ་ལ་ང་ཚོའི་ངོས་ནས་ཁ་ཡོད་ལག་ཡོད་ཀི་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་ཡོད་ཟེར་ནས། རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་ང་ཚོའི་ངོས་ནས་བར་ལན་གསལ་པོ་ཞིག་གཏོང་ཐུབ་པའི་དམིགས་ཡུལ་གཅིག་རེད། དེ་བཞིན་བཙན་བྱོལ་སི་ཚོགས་ནང་ལ་ང་ཚོའི་འཐབ་རྩོད་དང་འབེལ་བའི་ཐོག་ནས་འཐབ་རྩོད་ཀི་མེ་ལྕེ་དེ་སར་ཡང་ང་ཚོའི་ངོས་ནས་ཤུགས་ཆེ་རུ་གཏོང་ཐུབ་རྒྱུའི་རེ་བ་ཞུ་བསད་ཀི་ཡོད་ལ། ད་ལྟ་ཞུས་པ་ལྟར་ང་ཚོའི་ངོས་ནས་ལས་འགུལ་འདི་བརྒྱུད་དེ་བོད་ནང་གི་བོད་མི་ཚོར་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་ཡོད་ཅེས་ནས། དེ་འད་ཞིག་ང་ཚོའི་ངོས་ནས་བང་བསྒྲིགས་བསད་ཡོད་ཟེར་ནས་སྙན་གསན་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ཐུགས་རེ་ཆེ།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་ནས།
སི་འཐུས་ཟམ་མདོ་བྱམས་པ་ཚེ་རིང་ལགས།

སི་འཐུས་ཟམ་མདོ་བྱམས་པ་ཚེ་རིང་ལགས་ནས།
དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག ད་ལྟའི་གཞུང་འབེལ་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་ཀི་གོས་ཆོད་གོས་འཆར་ཡིག་ཆ་ཨང་ ༨ པ་ལ་མོས་མཐུན་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་གཙང་མ་ཞུ་རྒྱུ་དང་སགས། དང་པོ་དབུ་འཛུགས་ཞུ་རྒྱུ་དེར་སྔོན་གེང་གི་ནང་དུ། སི་བདེ་ཉེན་རོག་

41

ཟེར་བ་དང་དག་ཆས་ཉེན་རོག་དམག་མིས་འབུར་འཇོམ་བྱེད་རང་གིས་བཙོན་འཇུག་དང་། དམར་གསོད། གཅར་རྡུང། གར་སོང་ཆ་མེད་དུ་བཟོས་པ་སོགས་བོད་མིའི་གཞི་རྩའི་འགོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལ་བརལ་བཤིག་མུ་མཐུད་བཏང་དང་གཏོང་བཞིན་ཡོད་ཅེས་བཀོད་གནང་བ་ཇི་བཞིན་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལའང་འདི་དག་གཞིར་བཞག་པའི་ཐོག་ནས། ང་ཚོའི་རྒྱལ་གཅེས་དཔའ་བོ་དཔའ་མོ་ཚོས་ཀང་བོད་རྒྱལ་ཁབ་དང་མི་རིགས་ལ་བསམས་ནས་ལུས་སོག་མེ་མཆོད་དུ་འབུལ་དགོས་རེན་གཙོ་བོ་དེ། ད་ལྟ་སྔོན་གེང་དུ་བཀོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེ་དག་ལ་ཐུག་བསད་འདུག དེ་ཡིན་དུས་སྔོན་གེང་ནང་དུ་བཀོད་པའི་དོན་ཚན་དེ་གལ་ཆེ་དོན་ཆེན་དུ་བརྩིས་ནས་ཞུ་རྒྱུ་གཅིག་དང།
དེ་ནས་སྔོན་གེང་གི་རྒྱབ་ཕོགས་དེ་ན་ཡང་བསྐྱར་གནས་ཚུལ་དེ་དང་འབེལ་བའི་ཐོག་ནས་ཞུ་དགོས་པ་ཞིག་ལ། བོད་
མིའི་རྩ་དོན་ཆེད་རང་དབང་གི་འབོད་སྒྲ་དང་བཅས་རང་ལུས་མེར་བསེགས་གནང་ཡོད། དེ་ཡང་ཇི་སིད་བོད་དོན་བདེན་མཐའ་མ་གསལ་བར་ནམ་ཡང་བོད་དོན་འདི་འདོར་མི་སིད་པའི་རྣམ་པ་གསལ་པོར་མངོན་བཞིན་ཡོད་ལ། ད་བར་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་ཁོད་ནས་རང་ལུས་མེར་བསེགས་གཏོང་མཁན་གངས་ ༡༠ ཙམ་བྱུང་ཡོད་ཅེས། རྒྱ་གར་གཙོས་པའི་ཕི་ཡི་ལུང་པའི་ནང་ལ་ལུས་སོག་མེ་མཆོད་འབུལ་མཁན་གི་གངས་ ༡༠ ཙམ་བྱུང་ཡོད་ཅེས་བོད་ཕི་ནང་གཉིས་ནས་བོད་རྒྱལ་ཁབ་དང་མི་རིགས་ཀི་ཆེད་དུ་རང་ལུས་མེ་མཆོད་འབུལ་མཁན་ཚང་མར་གོས་ཆོད་ཨང་དང་པོའི་ནང་དུ་འཁོད་པ་ནང་བཞིན་ཁོང་ཚོའི་སྙིང་སྟོབས་དང་ཁོང་ཚོའི་ཆོད་སེམས་ལ་རེས་སུ་ཡི་རངས་དང་བསྟོད་བསྔགས་ཞུ་རྒྱུ་མ་ཟད། གཉེན་ཉེ་དུ་ཡོད་དོ་ཅོག་ལ་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་ཀི་ཚོར་བ་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཡོད་ཅེས་དེ་ཞུ་འདོད་བྱུང།
དེ་ནས་དམིགས་བསལ་ཁ་སང་ང་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་ཁྱུག་ཙམ་ཞིག་བཅར་བ་ཡིན། དེའི་སྐབས་ལ་ཕི་ལོགས་སུ་མེག་
ལོར་གྷན་ཇིར་ (Mcleod Ganj) སོད་མཁན་གི་ཕོ་སར་ཞིག་གིས་ངའི་དེབ་འདི་གཅིག་ཉོ་རོགས་གིས། ང་རང་རང་གིས་བིས་པ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་སོང། ང་ཡར་འཛུལ་སྐབས་བེལ་བ་ཆེན་པོ་ཡིན་དུས་ལྟ་རྒྱུ་མ་བྱུང་། ཡིན་ནའང་མར་ཡོང་བའི་སྐབས་ལ་ཁོ་རང་ངོ་མས་བིས་པ་ཡིན་ཉོས་དང་ཟེར་གི་འདུག འདིའི་ནང་དུ་ཅི་བིས་ཡོད་དམ་བསམ་པའི་ཚོར་བ་ཞིག་བྱུང་། དེ་ཡིན་དུས་མར་ཡོང་དུས་ཁོ་རང་ལ་ཁྱུག་ཙམ་སྐད་ཆ་བཤད་ནས་དེབ་གཅིག་བླུས་པ་ཡིན། དེར་མདང་དགོང་ལྟ་ཙམ་བྱས་པ་ཡིན། ད་ལྟའི་ཡིག་ཆའི་ནང་དུ་འཁོད་པ་ཇི་བཞིན་གནད་དོན་དེ་ག་རང་ལ་ཐུག་བསད་ཡོད། ཇི་སིད་བོད་དོན་བདེན་མཐའ་མ་གསལ་བར་ནམ་ཡང་བོད་དོན་འདི་འདོར་མི་སིད་པའི་རྣམ་པ་ཞེས་འཁོད་པ་ཇི་བཞིན། ངས་ཁ་སང་གཞོན་སྐྱེས་དེའི་དེབ་དེའི་ཤོག་ངོས་ཁ་ཤས་བཀགས་པ་ཡིན། དེབ་དེའི་དང་པོ་དེར་ཁོང་གིས་དེབ་འདི་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་ཐུགས་རེའི་བཀའ་དིན་ལ་བསམས་ནས་དགུང་གངས་ ༨༠ ཕེབས་པའི་རེན་འབེལ་མཚོན་ཆེད་དུ་ཁོང་གིས་དེབ་དེ་འདོན་ཐུབ་པའི་འབད་བརྩོན་ཞུས་པ་ཡིན་ཞེས་བིས་གནང་འདུགདེ་ནས་དེབ་དེ་མར་མགོ་མ་བཙུགས་པའི་སྐབས་དེར་ང་བོད་ནས་བསེབས་པ་ཡིན། འདིར་བསེབས་ནས་ངས་གནས་
ཚུལ་འད་མིན་སྣ་ཚོགས་ཤིག་ཤེས་རོགས་བྱུང་སོང་། དེ་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་རྒྱལ་བའི་དབང་པོའི་བཀའ་དིན་ལ་ཡིན། ཐུགས་རེ་ཆེ་གནང་གསུངས་པ་དང་། དེའི་ཞོར་དུ་ཁོང་བོད་ཕྲུག་ཁྱིམ་སེའི་སོབ་ཟུར་ཞིག་ཡིན། དེས་ན་བོད་ཕྲུག་ཁྱིམ་སེའི་ཕག་རོགས་གནང་མཁན་ཆ་ཚང་ལ་སོ་གསུམ་གུས་པ་ཆེན་པོས་ཐུགས་རེ་ཆེ་གནང་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་ང་ཚོའི་སེམས་ཤུགས་དེ་ད་དུང་

42

མ་ཉམས་པར་བོད་མིའི་ནང་དུ་ཡོད་པ་ཧ་ཅང་གསལ་པོ་ཞིག་དང་། ད་ལྟ་འདིའི་ནང་དུ་འཁོད་པ་བཞིན་གཞོན་སྐྱེས་ནང་དུ་འདི་ལྟ་བུའི་ཚོར་བ་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་དེ། ང་ལ་ཁ་སང་རང་ཉམས་མྱོང་བྱུང་སོང་བས་ཧ་ཅང་དགའ་པོ་བྱུང་སོང་།
དེ་ཡིན་དུས་ང་ཚོའི་སེམས་ཤུགས་དང་བོད་མིའི་འཐབ་རྩོད་ཀི་རྣམ་པ་དེ་དུས་ནམ་ཡང་རྩ་བ་ཉིད་ནས་འདོར་མི་སིད་པ་
ཞིག་རེད་ཅེས་དང་། བོད་དོན་བདེན་མཐའ་མ་གསལ་བའི་བར་དུ་ང་ཚོས་མཇུག་སྐྱོང་བྱེད་ཐུབ་པ་ཞིག་རེད་འདུག་བསམ་པའི་ཚོར་བ་ཞིག་བྱུང་བས་ཧ་ཅང་དགའ་པོ་བྱུང་སོང་ཞེས་དེ་གཅིག་ཞུ་འདོད་བྱུང།
དེ་ནས་རྒྱལ་གཅེས་དཔའ་བོ་དཔའ་མོའི་གནད་དོན་གི་ཐོག་ལ་ད་གིན་བཀུར་འོས་ ཤིག་གིས་གསུངས་པ་ནང་བཞིན།
ཁོང་ཚོས་གནང་པའི་ཕག་ལས་དེ་འགིགས་མི་འདུག་ཅེས་ང་ཚོས་རྩ་བ་ཉིད་ནས་ཞུ་ཐུབ་ཀི་མ་རེད། འོན་ཀང་རེ་གཉིས་ ཤིག་གིས་ང་ཚོ་མི་འབོར་ཉུང་ཉུང་ཡིན་དུས་ལུས་སོག་མེ་མཆོད་མ་ཕུལ་བ་ཡིན་ན་ཡག་པོ་འདུག་ཅེས་གསུང་མཁན་ཡོང་བསད་ཀི་ཡོད་པ་རེད། མི་འབོར་ཉུང་ཉུང་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དབང་གིས་ལུས་སོག་མེ་མཆོད་དུ་ཕུལ་བ་འདི་ཏག་ཏག་ཅིག་བསད་ཀི་མི་འདུག དེ་ལས་ལས་ཀ་གཞན་དག་བྱ་རྒྱུ་ཡོད་པ་རེད་གསུངས་པ་དེ་རྩ་བ་ཉིད་ནས་ཏག་ཏག་བསད་ཀི་མི་འདུག དཔེར་ན། མི་འབོར་ཉུང་ཉུང་ཡིན་ན་གཞོན་སྐྱེས་རྣམས་ནས་མི་འབོར་དེ་སེལ་དགོས་ཀི་རེད། མི་འབོར་མང་དུ་གཏོང་རྒྱུའི་ཐབས་ཤེས་གནང་དགོས་ཀི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་དཔེར་ན་༸གོང་ས་མཆོག་ནས་གསུང་དམར་པོས་ང་ཚོ་མི་འབོར་ཉུང་ཉུང་རེད། འབད་བརྩོན་གནང་ཤོག་ཅེས་བཀའ་ཐེངས་འགའ་ཤས་ཤིག་ཕེབས་ཚར་ཡོད་པ་རེད། སྔར་སྐུ་ངོ་ཚོགས་གཙོ་མཆོག སུད་སིར་ཕེབས་པའི་སྐབས་སུའང་བཀའ་སོབ་དེ་གནང་སོང་། དེ་ཡིན་དུས་ང་ཚོ་མི་འབོར་ཉུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ལ་བརེན་ནས་ལུས་སོག་མེ་མཆོད་དུ་ཕུལ་བ་དེ་མ་འགིགས་པ་རེད་གསུང་པ་ཡིན་ན། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ངོས་ལེན་ཞུ་མ་ཐུབ་པ་ཞིག་རེད།
ང་ཚོར་མི་འབོར་ཉུང་དགས་པའི་དཀའ་ངལ་དེ་སེལ་རྒྱུར་ང་ཚོར་མི་འབོར་སེལ་རྒྱུའི་ནུས་པ་དེ་ཡོད་པ་རེད། དེའི་ཐོག་
ལ་འབད་བརྩོན་ངེས་པར་དུ་གནང་དགོས་པ་རེད་ལ། ལྷག་པར་དུ་ད་ལྟའི་འཛིན་སྐྱོང་བཀའ་ཤག་གི་ངོས་ནས་ཀང་མི་འབོར་འཕེལ་རྒྱས་ཀི་ཆེད་དུ་ལས་འཆར་གི་ཐོག་ནས་ཕྲུ་གུ་གསུམ་ཡན་ཡོད་ན་དེར་རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོད་ཅེས་མི་འབོར་འཕེལ་རྒྱས་ཀི་ཐོག་ལ་ཕག་ལས་གནང་དང་གནང་མུས་རེད། མི་འབོར་འཕེལ་རྒྱས་ཀི་ཐད་ལ་ཕག་ལས་ངེས་པར་དུ་གནང་དགོས་ཀི་རེད། མི་འབོར་ཉུང་དགས་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་པ་གོ་ཐོས་བྱུང་བ་དེ་ཡང་དག་པ་ཞིག་རྩ་བ་ཉིད་ནས་མ་རེད་ཅེས་དེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
དེ་ནས་ལུས་སོག་མེ་མཆོད་འབུལ་མཁན་གི་ཐོག་ལ་མ་འོངས་ཀི་ལས་འགུལ་ལ་ང་ཚོས་བཀག་ཐབས་རྩ་བ་ཉིད་ནས་
ཡོད་པ་མ་རེད། དེ་རྒྱལ་གཅེས་ཀི་བོས་བཅད་ལ་རག་ལས་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་མ་འོངས་པར་བོ་སེམས་ཆོད་པོའི་ངོས་ནས་རང་སོག་མེ་མཆོད་འབུལ་མཁན་དེ་འད་བྱུང་བ་ཡིན་ན། ང་ཚོས་མེ་མཆོད་ཕུལ་སྟངས་དེ་རྒྱ་ནག་གི་གཞུང་གི་སོ་ལའམ། རྒྱལ་སིའི་མཉམ་འབེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀི་མདུན། དེ་མིན་ན་རྒྱལ་སིའི་འགོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་ལས་ཁུངས་ཀི་སོར། ཡང་ན་རྒྱལ་ཁབ་སོ་སོའི་གཞུང་འབེལ་གི་ལས་ཁུངས་ཆེན་པོའི་མདུན་དུ་གཏོང་ཐུབ་པ་དགོས་ཀི་འདུག དེ་མ་གཏོགས་སོབ་གྲྭ་དང་སྐོར་ལམ་གི་ཁོད་ལ། དེ་ནང་བཞིན་ཉེ་ཆར་ང་ཚུར་མ་ཡོང་སྔོན་ལ་སུད་སི་ཡི་མེ་འཁོར་ལྕགས་ལམ་སང་ལ་ང་རང་ཚོའི་རྒྱལ་གཅེས་པ་གཅིག་གིས་ལུས་སོག་དོར་གནང་འདུག སོང་ཙང་དེ་ཡིན་དུས་ངེས་པར་དུ་ད་ལྟ་ང་ཚོ་ཕི་ལོ་ ༢༠༡༨ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༠ ལ་ངོ་རྒོལ་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོང་གི་རེད། དཔེར་ན། ད་གིན་འདིར་གསུངས་པ་ནང་བཞིན་རེད། ཁང་སང་ཕི་ཟླ་ ༧ པའི་ནང་ལ་ཡུ་རོབ་བོད་

43

རིགས་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ་ཚོགས་གཞོན་དང་རྒྱུན་ལས་བཅས་ཚོགས་ཆེན་ཞིག་ Barcelona ལ་ཚོགས་གནང་པ་རེད། དེའི་དགོས་པ་རྒྱུ་མཚན་དེ་རྒྱ་ནག་ལ་ཆབ་སིད་ཀི་བར་སོད་རྒྱུ་དང་། ང་རང་ཚོ་བོད་རིགས་ཀི་བོད་ཞེན་དེ་ཆེ་རུ་གཏོང་རྒྱུ་དང་། བོད་ཞེན་དེ་ཚོར་བའི་ཐོག་ནས་མཉམ་རུབ་ཡོང་ཐུབ་ཕིར། ཕི་ལོ་ ༢༠༡༨ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༠ ཉིན་ Geneva ལ་སེལ་རྒྱུར་གཏན་ཁེལ་ནས་འཆར་གཞི་དེ་སྒྲིག་གི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་ང་ཚོའི་ངོས་ནས་མ་འོངས་པའི་ལུས་སོག་མེ་མཆོད་འབུལ་རྒྱུའི་ལས་འགུལ་ཡིན་ནའང་། ས་ཆ་འདེམ་སྟངས་དེ་རྩ་བ་ཉིད་ནས་མ་ནོར་བའི་ཐོག་ནས་གནང་ཐུབ་རྒྱུར་འབད་བརྩོན་ཞིག་གནང་རོགས་གནང་ཞེས་འབོད་སྐུལ་ཞིག་ཞུ་འདོད་བྱུང། དེ་མིན་ན་རྒྱལ་གཅེས་དཔའ་བོ་དཔའ་མོས་མེ་མཆོད་ཕུལ་འདུག་ཟེར་དུས། ཚོར་བ་མ་འད་བ་ཞིག་ཡོང་བསད་ཀི་འདུག ངེས་པར་དུ་ཞུ་གཏུགས་བྱེད་སའི་གཞུང་ལམ་ཆེན་པོ་དེ་ཚོ་བདམས་ནས་གནང་ཐུབ་པ་ཡིན་ན་ཐུགས་ཕན་དེ་བས་ཆེ་བ་སོས་ས་རེད་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
དེ་ནས་ད་གིན་ཞུས་པ་ནང་བཞིན་རེད། སུད་སི་མེ་འཁོར་ལྕགས་ལམ་གི་སང་དུ་བྱེས་འབྱོར་སྐྱབས་བཅོལ་བ་ཞིག་གི་
ལུས་སོག་ཤོར་འདུག ཁོ་རང་ལ་ང་ཚོས་རྒྱལ་གཅེས་པ་བཀྲ་ཤིས་རྣམ་རྒྱལ་ཞེས་ཞུ་ཡི་ཡོད་པ་རེད། ཁོང་མ་གོངས་སྔོན་ལ་ཡིག་ཆ་གཉིས་བཞག་གནང་འདུག ཡིག་ཆ་གཅིག་དེ་མཉམ་འབེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ལ་བོད་ཀི་གནས་ཚུལ་ཐབས་སྡུག་ཡིན་པ་དེར་རྒྱབ་སྐྱོར་དགོས་ཀི་ཡོད་པའི་གནས་སྟངས་གཅིག་དང་། ཡིག་ཆ་གཞན་དག་དེ་ད་ལྟ་སུད་སིའི་ནང་ལ་བོད་མིའི་ཡིག་ཆ་མ་འགིགས་ནས་སོད་མཁན་གི་བོད་མི་གངས་ ༢༥༠ ནས་ ༣༠༠ ཙམ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། བྱས་ཙང་དེ་དག་གི་གནས་སྟངས་དེར་ཡར་རྒྱས་ཤིག་གཏོང་རོགས་གནང་ཞེས་འབོད་སྐུལ་ཞུས་གནང་འདུག ཡིན་ནའང་ཡིག་ཆ་དེ་དག་ཉེན་རོག་པའི་ངོས་ནས་སུ་ལའང་མར་གནང་ཡོད་པ་མ་རེད། ས་འཐུས་དང་ང་ཚོ་ཕི་རྒྱལ་འབེལ་མཐུད་པ་གཅིག་ལ་སན་འབུལ་གནང་ནས་དེར་པར་རྒྱག་ཆོག་གི་མ་རེད། དེར་ཁོ་རང་གི་ཕ་མའམ་འབེལ་ཡོད་ཀི་གཉེན་ཚན་ཞིག་མ་སེབས་བར་དུ་མར་འབུལ་ཆོག་གི་མ་རེད་ཅེས་གསུངས་པ་རེད། གང་ལྟར་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་ད་ལྟ་ང་ཚོའི་འཐུས་མི་དང་ཕི་རྒྱལ་འབེལ་མཐུད་པ་བརྒྱུད་ནས་ཤེས་རོགས་བྱུང་བ་དེ་དེ་ལྟར་རེད། དེ་ཡིན་དུས་ང་ཚོས་གཞུང་འབེལ་གི་ཐོག་ནས་རྒྱལ་གཅེས་པ་ཚེ་འདས་བཀྲ་ཤིས་རྣམ་རྒྱལ་ལགས་ཀི་ཆེད་དུ་ཕ་གིར་མཆོད་འབུལ་སྒྲུབ་བཞིན་པ་དེ་དེ་རེད་ཅེས་གནས་ཚུལ་གཅིག་དེ་ཞུ་འདོད་བྱུང།
དེ་ནས་རྒྱལ་གཅེས་དཔའ་བོ་དཔའ་མོའི་སྐོར་ལ་ཞུས་པ་ནང་བཞིན་ཕི་ལོ་ ༢༠༡༩ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༠ དེ་བོད་ས་ཡོངས་
རོགས་རྒྱ་འོག་ཏུ་ཤོར་ནས་ལོ་ ༦༠ ཐམ་པ་འཁོར་བའི་གསུམ་བཅུའི་དུས་དན་ཞིག་ཆགས་ཀི་འདུག དེ་ཡིན་དུས་ད་གིན་ཞུས་པ་ནང་བཞིན་ཡུ་རོབ་བོད་རིགས་ཚོགས་པའི་ཚོགས་ཆེན་གི་ཚོགས་འདུའི་སྐབས་སུ་ ༢༠༡༩ ལོ་ངོ་དྲུག་ཅུ་འཁོར་བའི་གསུམ་བཅུའི་དུས་དན་དེ་སྦར་སིལ་དུ་གནང་རྒྱུའི་བཀའ་བསྡུར་ཞིག་གནང་ནས་འགོ་བཞིན་པའི་སྐབས་ཡིན། སོང་ཙང་ད་དབར་གི་རྒྱལ་གཅེས་དཔའ་བོ་དཔའ་མོ་ཚང་མར་སྙིང་ཐག་པ་ནས་ཐུགས་རེ་ཆེ་དང་རྒྱལ་ཞེན་གི་སྙིང་སྟོབས་ལ་གུས་བཀུར་དང་ཡི་རངས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
དེ་ནས་དེ་དང་ཆབས་གཅིག་ཏུ་ཝར་ཎཱ་མཐོ་སོབ་ཀི་སོབ་ཕྲུག་དང་འབེལ་བའི་ཐོག་ནས་གནས་ཚུལ་གཅིག་ཞུ་འདོད་
བྱུང་། ད་ལྟ་ཁོང་གིས་ཡིག་ཆ་བཞག་པ་དེ་བོད་མི་རིགས་ཀི་སྐད་ཡིག་དེ་གལ་གནད་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་པའི་གནས་སྟངས་ཀི་ཐོག་ནས་བོ་ཐག་ཆོད་པོས་ལུས་སོག་དེ་འདོར་གནང་པ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་བོད་རང་གི་ནང་ནས་རྩོམ་ཞིག་གི་ནང་ལ་མི་རིགས་མི་

44

རིགས་ཟེར་བ། །སྐད་དང་རིག་གཞུང་དེ་རེད། །དེ་གཉིས་ཡལ་བར་འདོར་ན། །མི་རིགས་རྩ་བ་བརླག་ངེས། །ཞེས་མི་རིགས་ཀི་རྩ་བ་བརླག་ཏུ་འགོ་རྒྱུའི་རྒྱུ་དེ་མི་རིགས་དེས་སྐད་ཡིག་དང་རིག་གཞུང་ལ་བདག་གཅེས་མ་བྱས་པ་དེ་རེད། ཞེས་གསུང་ཡོང་དུས་ང་ཚོས་མི་རིགས་ཀི་སྐད་དང་རིག་གཞུང་དེར་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་དགོས་པ་རེད་ཅེས་གསུངས་གནང་འདུག དེ་ཡིན་དུས་བོད་ནང་དུ་བཞུགས་མཁན་གི་བོད་མི་ཚོ་ལའང་ཚོར་བ་དེ་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། ང་རང་ཚོའི་ངོས་ནས་ཀང་ངེས་པར་དུ་དེའི་ཐད་ལ་སེམས་ཁུར་ཆེན་པོའི་སོ་ནས་དོ་སྣང་གནང་དགོས་པ་ཞིག་ཆགས་བསད་འདུག་སྙམ་ནས་བཀའ་མོལ་འདི་འད་ཞིག་ཞུས་ན་བསམས་སོང་།
དེ་ནས་མཐའ་མ་དེར་དེ་དང་འབེལ་བའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཞུ་འདོད་བྱུང་། དོ་བདག་མི་རེ་ངོ་རེའི་ངོས་ནས་འགན་ཁུར་
ཕག་ཏུ་བབ་པའི་ཐོག་ནས་ལས་འགུལ་སེལ་དགོས་ཀི་རེད་ཅེས། ལས་འགུལ་སེལ་རྒྱུའི་ཐད་ལ་བསམ་བོ་བཏང་ནས་འཆར་གཞི་དང་ལྡན་པའི་སོ་ནས་འགོ་དགོས་པའི་གནས་ཚུལ་དེའི་ཐོག་ནས་ཞུས་པ་ཡིན་ན། དཔེར་ན། ད་ལྟ་བོད་རང་གི་ནང་ལ་ཡང་བསྐྱར་རྩོམ་ཞིག་འདུག དེ་ཉམས་ཞིབ་པ་གཅིག་གིས་གནད་དོན་གལ་གནད་གསུམ་དུ་ཚུར་བསྡུས་ཏེ་བཀའ་མོལ་ཞིག་གསུངས་འདུག དེའི་འགོ་བརོད་དུ། བོད་ཚར་འདུག ཉོན། ཞེས་བཀོད་གནང་འདུག དེའི་ནང་གི་གནས་ཚུལ་དོན་སྙིང་གསུམ་དེའི་ནང་ལ། འདས་པའི་ལོ་བཅུ་ཕག་འགའ་ཤས་ ཤིག་གི་ནང་ལ་ངས་ཉམས་ཞིབ་བྱས་པ་ཡིན། ང་ཚོ་བོད་པ་ ༢༧༠,༠༠༠ ཐམ་པ་སོད་སའི་ནང་ལ་འདས་པའི་ལོ་ངོ་བཅུ་ཕག་གསུམ་ཙམ་གི་ནང་ལ་སོབ་གྲྭ་མང་པོ་ཞིག་རྒྱག་ཐུབ་མི་འདུག ང་རང་ཚོའི་སྐད་ལ་དོ་སྣང་བྱེད་མཁན་ཉུང་དུ་ཕིན་ནས་སྐད་གཞན་དག་སྦྱོང་མཁན་དེ་མང་དུ་འགོ་ཡི་འདུག བྱས་ཙང་སོབ་གྲྭའི་ཐོག་ལ་ཉམས་རྒུད་དུ་འགོ་ཡི་ཡོད་པའི་གནས་སྟངས་ ཤིག་བརོད་གནང་འདུགགནས་སྟངས་གཉིས་པ་དེ་དགོན་པ་གྲྭ་ཚང་ཡར་རྒྱས་སུ་མ་ཕིན་ཏེ་ལྷག་བསད་འདུག དཔེར་ན། ཁ་ཆེའི་སི་ཚོགས་ལྟ་
བུར་མཚོན་ན། འདས་པའི་ལོ་ངོ་བཅུ་ཕག་གསུམ་ཙམ་གི་ནང་དུ་ཁོ་རང་ཚོ་སོད་སའི་ས་ཁུལ་འད་མིན་སྣ་ཚོགས་ཀི་ནང་དུ་ཁ་ཆེའི་དགོན་པ་བཙུགས་ཐུབ་འདུག་ཀང་། ང་ཚོ་བོད་པས་རང་གནས་ཀི་དགོན་པ་ཁག་ཡར་རྒྱས་གཏོང་ཐུབ་མི་འདུག བྱས་ཙང་དེར་ཉམས་རྒུད་བྱུང་འདུག་ཅེས་གསུངས་གནང་འདུགདེ་ནས་དོན་ཚན་གསུམ་པ་དེར། གཉེན་སྒྲིག་བྱེད་སྟངས་ཀི་ཐད་ནས་ཀང་ད་ལྟ་ང་རང་ཚོ་བོད་མིའི་གཉེན་སྒྲིག་བྱེད་
སྟངས་དེ་ཡང་འདས་པའི་དུས་ཡུན་རིང་མི་རིགས་གཞན་གི་མཉམ་དུ་གཉེན་སྒྲིག་བྱེད་རྒྱུ་དེ་མང་དུ་ཕིན་ནས། ང་རང་ཚོ་བོད་པའི་མི་རིགས་དེ་གཙང་མ་སོད་ཀི་མི་འདུག་ཅེས་བིས་འདུགབྱས་ཙང་བོད་ཚར་འདུག ཉོན། ཞེས་པའི་དཔྱད་རྩོམ་གི་ནང་དོན་རོག་རོག་གསུམ་གསུངས་གནང་འདུག དེ་ཡིན་དུས་
ང་རང་ཚོ་ཕི་སོད་རང་དབང་ཅན་གི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ཏུ་སོད་མཁན་གི་ངོས་ནས་བོད་ཀི་སྐད་ཡིག་དེ་ལ་ངེས་པར་དུ་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས་པ་རེད། དེ་ང་ཚོ་ཙམ་མ་རེད། ཕི་རྒྱལ་ཡུལ་གྲུ་ཁག་ཏུ་གཟིགས་པ་ཡིན་ནའང་སོ་སོའི་རྒྱལ་ཁབ་རང་གི་སྐད་ཡིག་དེ་གཙོ་འཛིན་གནང་པ་དང་། གཞུང་གི་སྐད་ཡིག་འདི་ཡིན་ཞེས་བདག་གཅེས་གནང་གི་ཡོད་པ་ནང་བཞིན་ང་རང་ཚོ་བོད་རིགས་སུ་གྱུར་པ་ཚང་མས་སྐད་ཡིག་དེ་བདག་གཅེས་གནང་དགོས་ཀི་རེད་ལ། དེའི་ཐོག་ལ་ཤུགས་སྣོན་རྒྱག་དགོས་ཀི་འདུག་ཅེས་ནན་ཏན་གི་ཚུལ་དུ་དེ་གཅིག་ཞུས་ན་བསམས་སོང་།

45

དེ་ནས་དགོན་པ་ཁག་གི་གནས་ཚུལ་དེ་རེད། ང་རང་ཚོ་ཕི་ལ་ཡོད་པའི་བོད་རིགས་ཀི་དགོན་པ་གྲྭ་ཚང་གི་གནས་
སྟངས་དེ་ཡག་ཐག་ཆོད་རེད། དེའི་ཐད་ལ་ད་དུང་ཡང་ག་ཚོད་ཐུབ་ཐུབ་ཀིས་འབད་བརྩོན་གནང་དགོས་པའི་གནས་སྟངས་ཤིག་རེད་འདུག་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དེ་ནས་གཉེན་སྒྲིག་གི་སྐོར་དེ་ཕི་ཡུལ་གི་ལུང་པ་ཁག་གང་ས་ནས་འཐུས་ཤོར་ཏོག་ཙམ་ཕིན་བསད་འདུག དེར་ད་ལྟ་ཞུས་པའི་བོད་ནང་གི་དཔྱད་རྩོམ་དེའི་ནང་དོན་ཇི་བཞིན་ངེས་པར་དུ་ཐུགས་ལ་བཞག་པའི་ཐོག་ནས་བོད་རིགས་གཙང་མ་ཞིག་དང་བོད་སྐད་གཙང་མ་ཞིག བོད་པའི་རིག་གཞུང་གཙང་མ་ཞིག་བདག་ཉར་བྱ་རྒྱུར་ངེས་པར་དུ་ཐུགས་བསམ་བཞེས་རོགས་གནང་ཞེས་འདི་ལྟར་མཇུག་བསོམས་བྱ་ཆོག་པར་ཞུ། ཐུགས་རེ་ཆེ།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་ནས།
སི་འཐུས་དབུ་དཀར་ཚང་གཡུ་སྒྲོན་ལགས།

སི་འཐུས་དབུ་དཀར་ཚང་གཡུ་སྒྲོན་ལགས་ནས།
དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག དེ་རིང་གི་གཞུང་འབེལ་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་ཀི་གོས་ཆོད་གོས་འཆར་ཡིག་ཆ་ཨང་ ༨ པ་ལ་སྙིང་ཐག་པ་ནས་རྒྱབ་སྐྱོར་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། འདིའི་ནང་ལ་ཞིབ་ཅིང་ཕ་བ་འཁོད་གནང་འདུག དེ་ཡིན་དུས་ཅི་ཡང་ཞུ་མ་དགོས་པའི་ཐོག་ནས། ད་ལྟ་སྔོན་གེང་གི་ནང་དུ་ང་ཚོའི་སྐུ་ལུས་མེ་མཆོད་འབུལ་མཁན་གི་གངས་ཐོ་དེར་ག་དུས་ཡིན་ནའང་མཐུན་དང་མ་མཐུན་གི་དཀའ་ངལ་ཞིག་འཕད་ཀི་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་སོ་སོའི་ངོས་ནས་ཚོར་གི་འདུག་ཞུ་རྒྱུ་དང་། གང་ལ་ཞེ་ན་ང་རང་ཚོ་གཞུང་འབེལ་གི་གངས་ཀའི་ནང་ལ་ ༡༤༩ དང་། དེ་བཞིན་ད་རྒྱའི་ནང་དུ་དཔེར་ན་རྒྱལ་སིའི་བོད་དོན་ལས་འགུལ་ཁང་གི་ཁོ་རང་ཚོའི་ཐོ་དེའི་ནང་ལ་ ༡༥༠ ཞེས་འཁོད་བསད་འདུག་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་དང་། དེར་ང་ཚོས་བརན་པོ་ཞིག་གནང་དགོས་ཀི་འདུག ང་ཚོས་གཞུང་འབེལ་དང་གཞུང་འབེལ་མ་ཡིན་པའི་གངས་ཐོ་དེ་གཅིག་པ་ཡོང་རྒྱུར་འབད་བརྩོན་ཞིག་གནང་དགོས་ཀི་འདུག་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དེ་དང་སགས་ནས་ད་ལྟའི་གོས་ཆོད་ཀི་ཨང་དང་པོ་དེའི་ནང་ལ། སྔོན་ལ་ཕག་རོགས་སི་འཐུས་གཉིས་ཙམ་ཞིག་གིས་
སྐུ་ལུས་མེ་མཆོད་འབུལ་མཁན་རྣམ་པས་སོ་སོའི་རྒྱལ་ཁབ་དང་མི་རིགས་ཀི་དོན་དུ་སོག་བོས་བཏང་གནང་པ་དེ་རྩ་ཆེན་པོ་དང་གལ་ཆེ་ཞིང་ནུས་པ་ལྡན་པ་ཡིན་པར་གསུངས་སོང་། ང་རང་ཡིན་ནའང་དེ་ལ་མོས་མཐུན་ཞུ་ཡི་ཡོད་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ཡིན་ནའང་ཉེ་བའི་ཆར་འཛིན་སྐྱོང་གི་དབུ་ཁིད་སིད་སྐྱོང་མཆོག་ནས་དེ་མཚམས་འཇོག་གནང་དགོས་པའི་འབོད་སྐུལ་ཞུས་པ་དང་། དེ་བཞིན་སྔོན་མ་དཔལ་༸རྒྱལ་དབང་༸ཀརྨ་པ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ནས་ཀང་མཚམས་འཇོག་གནང་རོགས་གནང་ཞེས་འབོད་སྐུལ་ཞུས་པ་དེ་འད་ངས་མཐོང་སོང་ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། སོ་སོ་ཡིན་ནའང་སྔོན་མ་ནས་འབོད་སྐུལ་ཞུ་དགོས་བསམས་ནས་བོ་ཁོག་གིས་མ་འདང་པར་བསད་ཡོད། ང་ཚོས་འབོད་སྐུལ་ཞུ་རྒྱུ་དེ་འབོད་སྐུལ་ཙམ་རེད་མ་གཏོགས་ཁོ་རང་ཚོས་ནུས་པ་ཐོན་གི་མི་འདུག ཁོ་རང་ཚོ་ཕན་ཐོགས་མི་འདུག་ཅེས་དང་། ཡག་སྡུག་དང་འགིག་མི་འགིག་གི་སྐད་ཆ་རྩ་བ་ཉིད་ནས་མ་རེད་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ང་རང་ཚོ་མི་འབོར་ཉུང་ཉུང་ཡིན་པ་དང་སེམས་འཚབ་ཡོད་པའི་ཐོག་ནས་ཡིན། འགའ་ཤས་ཀིས་མི་འབོར་ཉུང་ཉུང་ཡིན་ན་མི་འབོར་ལ་དཔག་པའི་ལས་འགུལ་སེལ་དགོས་པ་རེད་ཅེས་གསུང་གི་ཡོད་པ་རེད། མི་འབོར་སེལ་རྒྱུ་འདི་ཡང་མི་འབོར་ནང་གི་མི་དེ་ཚོའི་

46

རང་དབང་རེད་མ་གཏོགས་ལས་འགུལ་སེལ་ལབ་ནས་ལས་འགུལ་སེལ་ཆོག་ཆོག་དེ་འད་རྩ་བ་ཉིད་ནས་ཡོད་པ་མ་རེད་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། མི་རེ་རེ་ཡི་ཚེ་སོག་དེ་ཧ་ཅང་གི་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཙང་ལས་འགུལ་དེ་མུ་མཐུད་ནས་སེལ་ཐུབ་ཕིར་འབོད་སྐུལ་ཞུ་ཡི་ཡོད། ང་ཚོ་ཡིན་ནའང་འདིར་འབོད་སྐུལ་མུ་མཐུད་ནས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དམིགས་བསལ་གིས་བཙན་བྱོལ་ནང་དུ་ཡོད་པའི་གཞོན་སྐྱེས་དེ་ཚོ་ལའང་དེ་འད་མ་གནང་རོགས་གནང་། ལས་འགུལ་གཞན་པ་གང་འད་ཞིག་ཡིན་ནའང་སེལ་གནང་རོགས་གནང་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། འོན་ཀང་སོ་སོའི་ཚེ་སོག་དེ་བོས་གཏོང་མ་གནང་རོགས་གནང་ཞེས་འབོད་སྐུལ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། འདི་སོ་སོའི་བསམ་ཚུལ་དང་སེམས་འཚབ་ཅིག་ཡིན་ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
དེ་བཞིན་གོས་ཆོད་ཨང་ ༦ པ་དེའི་ནང་ལ་ཉེ་ཆར་ Botswana སིད་འཛིན་གིས་རྒྱ་གཞུང་གི་གནོན་ཤུགས་ལ་མ་
བརྩིས་པ་དང་། སོ་སོའི་ཚོང་འབེལ་གི་ཁེ་གོང་ལའང་མ་ལྟོས་པར་༸སྐྱབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེ་གདན་འདེན་ཞུ་རྒྱུ་དང་། ད་ལྟ་ཕེབས་མ་ཐུབ་ཀང་། མ་འོངས་པར་ཡང་མུ་མཐུད་དེ་གདན་འདེན་ཞུ་རྒྱུར་ཡི་རངས་བསྔགས་བརོད་གནང་འདུག སོ་སོ་ཡིན་ནའང་དེར་བསྐྱར་དུ་ཡི་རངས་བསྔགས་བརོད་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ཐུགས་རེ་ཆེ་གནང་། ཨ་ཧི་རི་ཀའི་ལུང་པའི་ནང་ལ་དེ་ལྟར་གདན་འདེན་ཞུ་མཁན་ཧ་ཅང་དཀོན་པོ་རེད། སྔོན་མ་ཡིན་ན་རྒྱལ་ཁབ་ཆེ་ཤོས་ཀི་གས་སུ་གཏོགས་པའི་ལྷོ་ཨ་ཧི་རི་ཀས་ཀང་རྒྱ་ནག་གི་གནོན་ཤུགས་ཀི་དབང་གིས་༸སྐྱབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེ་གདན་འདེན་གནང་ཐུབ་ཀི་ཡོད་པ་མ་རེད། ད་ལྟ་ Botswana ལུང་པ་ཆུང་ཆུང་ཞིག་གིས་འདི་ལྟར་གནང་པ་དེར་བསྔགས་བརོད་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
དེ་དང་ཆབས་ཅིག་ད་ལྟ་ང་ཚོས་ག་དུས་ཡིན་ནའང་གོས་ཚོགས་ནང་དུ་ཚང་མས་སི་པའི་ཕག་ལས་གནང་ཐུབ་ཀི་མི་
འདུག་སོགས་མང་པོ་ཞིག་གསུང་གནང་གི་འདུག དེ་ཡིན་དུས་ང་རང་ཚོ་ཚང་མ་མི་རྒན་པ་རེད། ཚང་མས་སི་པའི་སི་འཐུས་ཞེས་མིང་ཞིག་ཁྱེར་ནས་ཕེབས་བསད་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་སི་པའི་འཐུས་མི་ཞིག་གནང་གི་ཡོད་མེད་དེ་རང་ཉིད་སོ་སོས་བརག་དཔྱད་ཞིག་གནང་རྒྱུ་རེད་མ་གཏོགས། ང་ལ་དེའི་ཐོག་ལ་ཞུ་རྒྱུ་གང་ཡང་མེད་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ཐུགས་རེ་ཆེ།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་ནས།
སི་འཐུས་བོ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ལགས།

སི་འཐུས་བོ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ལགས་ནས།
དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག གཞུང་འབེལ་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་ཀི་གོས་ཆོད་གོས་འཆར་ཡིག་ཆ་ཨང་ ༨ པའི་གོས་ཆོད་དོན་ཚན་གཉིས་པ། འཛམ་གིང་མཉམ་འབེལ་རྒྱལ་ཚོགས་དང་། རྒྱལ་སིའི་འགོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལྷན་ཚོགས། རྒྱལ་སིའི་ཉེས་ཡང་ཚོགས་པ། གཞུང་དང་། གོས་ཚོགས། རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གི་དབུ་ཁིད་རྣམ་པ། གཞུང་འབེལ་མ་ཡིན་པའི་ཚོགས་སེར་བཅས་ཀིས་ད་ཕན་བོད་དང་བོད་མིར་རྒྱབ་སྐྱོར་གང་ལེགས་གནང་དང་གནང་བཞིན་པར་ཐུགས་རེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་དང་།
དེའི་ཐོག་ལ་དོན་ཚན་གཉིས་ཙམ་ཞིག་ཞུས་ན་བསམས་སོང་། མཉམ་འབེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ནང་དུ་ང་ཚོའི་བོད་དོན་གི་
ཐོག་ལ་ད་ལྟའི་གོས་ཆོད་ནང་དུ་ཡིན་ནའང་། སྔོན་གེང་ནང་དུ་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ཅིག་གིས་ཉེ་བའི་ཆར་འགོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་

47

ཚོགས་ཆེན་སྐབས་ ༣༢།༣༣།༣༤།༣༥ ནང་ལ་གེང་སོང་བྱུང་བ་ཁག་འཁོད་ཡོད་པ་རེད། དེ་བཞིན་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་ ༣༤ ནང་ལ་དམིགས་བསལ་སྐུ་ཚབ་ཁག་ཅིག་གིས་བརོད་གཞི་འད་མིན་གི་ཐོག་ལ་བདུན་ཅུ་དོན་གངས་ཀི་ནང་ལ་དམིགས་བསལ་སྐུ་ཚབ་ཨིན་ཇིའི་ནང་ཞུས་པ་ཡིན་ན། U.N Special procedure mandade holder དྲུག་གིས་བོད་དོན་སྐོར་ལ་རྒྱ་ནག་སྐུ་ཚབ་ལ་འདི་རྩད་བྱས་པ་དེ་འད་ཞིག་བྱུང་འདུག དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་སོ་སོའི་ངོས་ནས་ཐུགས་རེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ད་ལྟ་དེའི་ནང་ལ་གལ་ཆེ་ཤོས་ཤིག་སྟེ་མཉམ་འབེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ནང་བོད་དོན་གེང་བའི་སྐབས་སུ་གང་འད་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་གེང་ཐུབ་ཀི་ཡོད་མེད་དང་། མཉམ་འབེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀི་ཚོགས་མི་ང་ཚོ་མ་རེད། ཚོགས་པ་ཁག་ཡིན་ནའང་རེད། སྒྲིག་འཛུགས་ཀི་འཐུས་མི་ཚོས་ཚོགས་འདུའི་ནང་གེང་ཐུབ་རྒྱུའི་རྒྱུ་མཚན་གཙོ་བོ་ནི། ལོ་མང་པོ་ནས་ཚོགས་པ་མང་པོ་ཞིག་མཉམ་འབེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀི་སི་ཚོགས་དང་། དཔལ་འབྱོར་གི་དམིགས་བསལ་ཚོགས་མི་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གི་ཐོག་ནས་ ECOSOC ཡི་ Special Consultative Status ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གི་ཐོག་ནས་ཚོགས་པ་མང་པོ་ཞིག་གིས་བོད་དོན་གེང་གི་ཡོད་པ་རེད་ལ། དེ་བཞིན་ང་རང་ཚོའི་སྐུ་ཚབ་ཚོར་སིངས་ཆ་བསྐྲུན་གནང་གི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་ཚོགས་པ་དེ་ཚོའི་གས་དེ་ཧ་ཅང་རྩ་ཆེན་པོ་རེད་བསམ་གི་འདུག ད་ལན་གོ་སྐབས་འདི་བརྒྱུད་ནས་ཚོགས་པ་དེ་ཚོ་མིང་འབོད་བྱས་ཏེ་ཐུགས་རེ་ཆེ་གནང་ཞེས་ཞུ་ཆོག་རྒྱུར་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་ནས་བཀའ་འཁོལ་གནང་རོགས་གནང་ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། མང་ཆེ་བ་དེ་ཨིན་ཇིའི་ནང་ལ་ཡིན་དུས། ཕལ་ཆེར་བོད་ཡིག་ནང་ལ་ཏག་ཏག་བསྒྱུར་ཐུབ་ཀི་ཡོད་མེད་ཧ་གོ་ཡི་མི་འདུགང་ཚོ་མཉམ་འབེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ནང་དུ་ Written དང་ oral statement ངག་ཐོག་དང་ཡིག་ཐོག་ནས་སྐར་མ་
གཉིས་གཉིས་རག་བསད་པ་གཙོ་བོ་དེ་ད་ལྟའི་བར་དུ་མང་ཤོས་དེ་ཚོགས་པ་ Society for threatened peoples ཞེས་པའི་ཚོགས་པ་དེ་ཆགས་བསད་འདུག དེ་ག་ནང་བཞིན་གི་ International Fellowship of Reconcilliation དེ་བཞིན་ Asian Center for Human Rights. དེ་བཞིན་ Christian Solidarity Worldwide. Helsinki
Foundation for Human Rights, Nonviolent Radical Party, Transitional and Trans Party,

American Association of Jurist དེ་དང་གཙོས་པའི་ད་ལྟ་བོད་ཀི་གཞོན་ནུ་ལྷན་ཚོགས་ཀི་ཚོགས་མི་བྱས་པའི་རྒྱལ་སིའི་སི་ཚོགས་གཞོན་ནུའི་མཐུན་ཚོགས། International Union of Socialist Youth ཚོགས་པ་དེ་ཚོའི་གས་དེ་དཔེ་མི་སིད་པའི་རྩ་ཆེན་པོ་རེད་བསམ་གི་འདུག ད་ལྟ་མཉམ་འབེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀི་ནང་ལ་ང་ཚོར་རྐུབ་སྟེགས་སྐྲུན་མཁན། སིངས་ཆ་རག་རྒྱུ་དེ་འདི་ཚོ་བརྒྱུད་ནས་རག་པ་ཡིན་དུས། དེ་རིང་གོ་སྐབས་འདི་བརྒྱུད་ནས་སྙིང་ཐག་པ་ནས་ཐུགས་རེ་ཆེ་གནང་ཞུ་རྒྱུ་གཅིག་དང་། དམིགས་བསལ་ངས་ཧ་གོ་བསད་པ་ཁག་ཅིག་ Asian Center for Human Rights ཟེར་བའི་ནང་ལ་ཕག་ལས་གནང་མཁན་ Suhas Chakma ལྟ་བུར་མཚོན་ན། ཕ་གིར་བོད་དོན་གི་ཐོག་ཏུ་དོ་སྣང་དང་དུས་ནས་དུས་སུ་གེང་ནས་དེ་ལྟ་བུའི་འབད་བརྩོན་གནང་གི་རེད་ཅེས་གོ་མྱོང་ཡོད།
དེ་ག་ནང་བཞིན་མཉམ་འབེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀི་གཞུང་འབེལ་མ་ཡིན་པའི་ཚོགས་པ་ཁག་ཅིག་གི་ནང་ལ་སྔོན་མ་ཡིན་ན་
གཞུང་འབེལ་གི་ཕག་ལས་གནང་གི་ཡོད་པ་རེད། ད་ལྟའི་ཆར་སེར་གི་ཐོག་ནས་ཕག་ལས་གནང་མཁན་དཔེར་ན་ངག་དབང་ཆོས་འཕེལ་གགས་མ་རྒྱ་དཔོན་ལགས་ལ་དམིགས་སུ་བཀར་ནས་ཐུགས་རེ་ཆེ་གནང་ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དུས་ནས་དུས་སུ་མཉམ་འབེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀི་ནང་ལ་ཕག་ལས་གནང་སྟེ་ཞུ་གཏུགས་བྱ་རྒྱུ་དང་། དེ་བཞིན་ང་ཚོའི་ཕག་ལས་གནང་མཁན་ཚོར་

48

ལམ་སྟོན་གནང་སྟེ་དཔེ་མི་སིད་པའི་ཡག་པོ་གནང་གི་འདུག དེ་ག་ནང་བཞིན་དོན་ཟུར་སྐལ་བཟང་རྒྱལ་མཚན་ལགས་ཀིས་ཀང་དུས་ནས་དུས་སུ་ཕར་ལ་ཕག་ལས་གནང་གི་ཡོད་པ་དང་། དེ་ནས་ང་རང་ཚོའི་ཚོགས་པ་ཧ་ཅང་མང་པོ་ཡོད་པ་རེད། དམིགས་བསལ་རྒྱལ་སིའི་བོད་དོན་ལས་འགུལ་ཚོགས་པ། I C T དང་། དེ་བཞིན་ང་རང་ཚོའི་འགོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་མང་གཙོའི་འཕེལ་རྒྱས་བསྟི་གནས་ཁང་རེད། Tibetan center for human rights and democracy. དེ་ཚོ་དངོས་གནས་དཔེ་རྩ་ཆེན་པོ་རེད་བསམ་གི་འདུག གང་ཡིན་ཞེ་ན། ང་རང་ཚོ་མཉམ་འབེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀི་ནང་ལ་གོ་སྐབས་རག་པ་འདི་གཙོ་བོ་ཚོགས་པ་འདི་ཚོ་བརྒྱུད་ནས་རག་སོད་ཀི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཚོ་ཚང་མ་ ECOSOC ཡི་ Special Consultative Status ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གི་ཐོག་ནས་རག་བསད་ཀི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་དེ་རིང་གོ་སྐབས་འདི་བརྒྱུད་ནས་ཐུགས་རེ་ཆེ་གནང་ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། Asian Center for Human Rights ནང་ལ་ཕག་ལས་གནང་སོད་མཁན་ Suhas Chakma ལྟ་བུར་མཚོན་ན། ཉེ་བའི་ཆར་གནད་དོན་གཅིག་གི་ཐོག་ལ་རྒྱ་གར་བྱང་ཤར་གི་ནང་ལ་བོད་དོན་ཐོག་ལ་མཐུན་རེན་མང་པོ་ཞིག་སད་པ་ཡིན་ན་འགིག་གི་མི་འདུག་ཅེས་གེང་སོང་མང་པོ་བྱུང་ཡོང་དུས། ཁོང་གིས་ཆེད་དུ་མངགས་ནས་ The Apolitical ཞེས་པའི་ད་རྒྱ་ཞིག་དང་། དེའི་ནང་ལའང་བོད་དོན་ཐོག་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱ་རྒྱུ་དང་། དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་རྩོམ་ཡིག་འགེམས་སེལ་གི་ཐོག་ནས་གསལ་བཤད་ཀང་བྱས་འདུག དེ་ཡིན་དུས་གོ་སྐབས་འདི་བརྒྱུད་ནས་སྙིང་ཐག་པ་ནས་ཐུགས་རེ་ཆེ་གནང་ཞུ་རྒྱུ་དང་། འབེལ་ཡོད་ཚོར་ཡིན་ནའང་གོས་ཚོགས་ནང་ལ་བོད་མི་ཚོའི་སྐུ་ཚབ་ཚོས་ལོ་མང་པོ་ནས་བསྟུད་མར་ཕག་ལས་གནང་སྟེ་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་བར་སྙིང་ཐག་པ་ནས་ཐུགས་རེ་ཆེ་གནང་ཞེས་ཞུ་ཡི་འདུག་ཅེས་ལགས་ལན་ཕུལ་རོགས་གནང་ཞེས་འབོད་སྐུལ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
མཉམ་འབེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀི་ནང་ལ་ཉེ་བའི་ཆར་ཨ་རིའི་ནང་རེན་གཞི་བྱས་པའི་འགོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་རོག་ཞིབ་
ཚོགས་པ། Human Rights Watch ཡིས་དམིགས་བསལ་གིས་སྙན་ཐོ་ཞིག་ཉེ་ཆར་བཏོན་གནང་འདུག སྙན་ཐོ་དེ་ལ་གཟིགས་པ་ཡིན་ན་ཞིབ་ཕའི་ཐོག་ནས་མཉམ་འབེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ནང་ལ་ལོ་མང་པོ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས། རྒྱ་ནག་གི་དམིགས་བསལ་གིས་འགོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་རྒྱ་ནག་གིས་མཉམ་འབེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀི་ཕག་ལས་གནང་ཕོགས་ཐོག་ལ་དོ་ཕོག་བྱེད་ཀི་ཡོད་པ་དང་། རྒྱ་ནག་ལ་མ་མཐུན་པའི་ལས་འགུལ་ཆ་ཚང་ལ་འགོག་རེན་བཟོ་ཡི་ཡོད་པ་སོགས་ཞིབ་ཅིང་ཕ་བའི་སྙན་ཐོ་ཞིག་བཏོན་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་འདུག དེ་ཡིན་དུས་མཉམ་འབེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ནང་ལོགས་ལ་ད་ལྟའི་ཆར་རྒྱ་ནག་ལ་གཟིགས་ཕོགས་དེ་ཧ་ཅང་ངན་པ་ཞིག་འགོ་ཡི་ཡོད་པ་དེ་སི་མོས་ལྟ་བུ་ཞིག་ཆགས་བསད་ཡོད་ས་རེད། དེ་ཡིན་དུས་སྔོན་མ་ཡིན་ན་ཐབས་ཤེས་འགའ་ཤས་ ཤིག་བྱས་པ་རེད་ཅེས་གོ་མྱོང་ཡོད། མཉམ་འབེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ནང་ལ་ང་རང་ཚོ་བོད་དོན་ལས་འགུལ་སེལ་མཁན་ཚོགས་པ་ཁག་ཅིག་གིས་ ECOSOC ཡིས་ཚོགས་མི་ཡང་འཛུལ་ཞུགས་བྱ་རྒྱུ་སོགས། ཧ་ཅང་ཁག་པོ་ཞིག་ཡིན་ས་རེད། ཡིན་ནའང་ད་ལན་དུས་ཚོད་འདི་བརྒྱུད་དེ་ད་ལྟའི་གནས་སྟངས་དང་ཁོར་ཡུག་འདི་ལ་བལྟས་པའི་ཐོག་ནས། འགོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་མང་གཙོ་འཕེལ་རྒྱས་ལྟེ་གནས་ཁང་རེད། TCHRD དེ་བཞིན་གིས་ ICT རྒྱལ་སིའི་ལས་འགུལ་ཚོགས་པ་རེད། ནམ་རྒྱུན་མཉམ་འབེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ནང་ལ་ཕག་ལས་གནང་སོད་མཁན་དེ་ཚོའི་གས་དེས་ ཤུགས་ཆེན་པོའི་ཐོག་ནས་འབོད་སྐུལ་དང་ཞུ་གཏུགས་ཞུས་ནས་མཉམ་འབེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀི་ད་ལྟ་ ECOSOC ཡི་ཚོགས་མི་ཆགས་རྒྱུར་སྙན་ཞུ་ཕུལ་ནས་ཤུགས་

49

ཡང་བསྐྱར་ཞིག་རྒྱག་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་བསམ་གི་འདུག དེ་ཡོད་པ་ཡིན་ན། སོ་སོ་རང་ཕ་གིར་ཚོགས་མི་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གི་ཐོག་ནས་སིངས་ཆ་མང་པོའི་ནང་ལ་བོད་དོན་གེང་ཆོག་གི་ཡོད་པ་རེད།
དེ་བཞིན་བཙན་བྱོལ་སྒྲིག་འཛུགས་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་པ་ཡིན་ན། མཉམ་འབེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀི་ཚོགས་མི་ ༡༩༣ ཕུད་
པའི་དམིགས་བསལ་ཟུར་ཉན་གི་སིངས་ཆ་མང་པོ་ཡོད་ས་རེད། དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་ཡིན་ནའང་དེ་སྔ་ Palestinian ལྟ་བུ་ཡིན་ན། དམིགས་བསལ་གི་ ECOSOC ཡི་ member ནས་ Observer Status, ཟུར་ཉན་གི་ Non Permanent member ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཉིས་སྟོང་གསུམ་བཞིའི་ལོར་དེ་ལྟར་ཚད་མཐོ་རུ་ཕིན་འདུག དེ་ཡིན་དུས་ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་སྒྲིག་འཛུགས་ཀི་ངོས་ནས་ཀང་ Geneva རེན་གཞི་བྱས་པའི་དོན་གཅོད་ཁང་ཡིན་ནའང་རེད། གང་ལྟར་ཕར་མཉམ་འབེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀི་ནང་ལ་སྙན་ཞུ་ཕུལ་བའི་ཐོག་ནས། ECOSOC ཡི་ Member ཡིན་པ་ཡིན་ནའང་རེད། དེ་བཞིན་ཟུར་ཉན་གི་ཐོག་ནས་གོ་སྐབས་དང་སིངས་ཆ་ཐོབ་རྒྱུར་ ཤུགས་བརྒྱབས་ནས་འབད་བརྩོན་བྱེད་དགོས་ཀི་འདུག་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ཐུགས་རེ་ཆེ།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་ནས།
སི་འཐུས་མི་འགྱུར་རོ་རེ་ལགས།

སི་འཐུས་མི་འགྱུར་རོ་རེ་ལགས་ནས།
དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག ཡིག་ཆ་ཨང་ ༨ པ། གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་གོས་འཆར་དེའི་ཐོག་ལ་ས་བཅད་མ་སྟོང་ཙམ་ཞིག་ཞུས་ན་དན་པའི་ཐོག་ཡར་ལངས་པ་ཡིན། གཞུང་འབེལ་གི་གོས་ཆོད་འདིའི་ནང་སྔོན་གེང་ནས་བཟུང་འོག་གི་གོས་ཆོད་ཚང་མའི་ཐོག་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཞུ་ཡི་ཡོད་ཟེར་བ་སྔོན་དུ་བསུས་ནས་ད་ལྟ་གོས་ཆོད་བདུན་ནང་ནས་ཨང་ ༤ པ་དང་ ༦དང་། དེ་བཞིན་ ༣ དང་ ༧ བཅས་ཀི་ཐོག་ལ་ཚིག་ཁ་ཤས་ཤིག་ཞུས་ན་དན་སོང་། བོད་ནང་གི་རྒྱལ་གཅེས་དཔའ་བོ་དཔའ་མོ་རྣམས་ཀིས་སོ་སོའི་རྒྱལ་ཁབ་དང་མི་རིགས། ཆོས་དང་རིག་གཞུང་། སྐད་ཡིག་བཅས་ཀི་ཆེད་དུ་ཧ་ལས་པའི་བོས་གཏོང་ཆེན་པོ། བོས་གཏོང་འདི་ལས་ལྷག་པ་ཞིག་མི་གཅིག་གི་མི་ཚེའི་ནང་ཕལ་ཆེར་གནང་རྒྱུ་མེད་པ་ལྟར་དུ་རེད། དེ་འདའི་གནད་དོན་ཞིག་འགོ་བསད་ཀི་ཡོད་རེད། འདིའི་ནང་ལ་ད་ལྟ་བར་དུ་རང་ལུས་མེ་སེག་གཏོང་མཁན་ ༡༤༩ ཆགས་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་བྱུང་སོད་ཀི་ཡོད་རེད། དེ་བཞིན་བཙན་བྱོལ་ནང་ལ་ཡང་དེ་ནང་བཞིན་བྱུང་ཡོད་རེད། ཧ་ལས་པའི་ཆོད་སེམས་རེད། དངོས་གནས་དང་གནས་དེ་ལ་མི་དེ་ཚོའི་ཆོད་སེམས་ལ་དོགས་པ་བྱེད་པ་དང་། དེ་ཚོའི་བོས་བཏང་ལ་བསྐྱར་ཞིབ་བྱེད་རྒྱུའི་གནས་བབ་གཏན་ནས་ཡོད་མ་རེད། གལ་སིད་དེ་འད་ཞིག་གནང་གི་ཡོད་ཚེ་ཧ་ལས་པའི་རྒྱལ་ཞེན་མེད་པ་དང་མི་རིགས་ཀི་ཞེན་ཁོག་མེད་པ་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་བྱས་ན་ཆོག་པར་སྣང་། ཡིན་ཡང་གནས་ཚུལ་དེ་དག་ཞུས་པའི་ཐོག་ནས་ངས་ད་ལྟར་སྐྱབས་འཇུག་ཅིག་ག་རེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། བོད་ནང་གི་བོད་མི་དཔའ་བོ་དེ་ཚོས་རང་ལུས་མེ་སེག་གིས་མཚོན་པའི་རྒྱལ་ཁབ་དང་མི་རིགས་ཀི་དོན་དུ་སོག་བོས་བཏང་གནང་པ་དེ་ཧ་ལས་པ་རེད་དེ། ཡིན་ཡང་ང་ཚོས་འབོད་སྐུལ་ག་རེ་ཞུ་ཡི་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། དཔེར་ན། ད་གིན་གོང་དུ་ཕག་སེལ་སི་འཐུས་ཤིག་གིས་བཀའ་གནང་སོང་། དཔལ་༸རྒྱལ་དབང་ཀརྨ་པ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གིས་མེ་སེག་ལ་སོགས་པའི་

50

རང་སོག་བོས་བཏང་པ་དེ་མཚམས་འཇོག་གནང་རོགས་གནང་ཟེར་ནས་འབོད་སྐུལ་ཞུས་གནང་ཡོད་པ་རེད། དེ་བཞིན་ང་ཚོའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀི་ཐོག་ནས་འབོད་སྐུལ་ཞིག་གནང་སོང་བསམས་སོང་། ལྷག་པར་དུ་ང་ཚོའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀི་ཐོག་ནས་གནང་ཡོང་དུས་ལོ་རྒྱུས་ནང་ལ་བསད་དགོས་པ་དང་། ཆབ་སིད་ཀི་དཀའ་གནད་ཆེན་པོ་ཞིག་ལ་ངས་ནམ་རྒྱུན་ནས་ངོས་འཛིན་ཞུ་ཡི་ཡོད། དེར་བརེན་དེ་འདའི་རིགས་ཀི་གཏམ་བཤད་གནང་དགོས་པའམ། ག་རེ་བྱེད་དགོས་ཀང་དེ་དག་ཐུགས་གཟབ་གཟབ་གྲུང་གྲུང་བྱས་ནས་གནང་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་བསམས་ནས་དན་མཁན་ཞིག་ཡིན། གང་ལགས་ཞེ་ན། ཕར་ཕོགས་ཀི་རྒྱལ་གཅེས་དཔའ་བོ་དཔའ་མོ་དེ་ཚོས་རང་སོག་ཚུན་ཆད་བོས་གཏོང་གི་ཡོད་ཀང་། ང་ཚོའི་འདི་ལ་གཏམ་བཤད་གནང་སྟངས་དེ་དག་གིས་ Tone དེ་ཏག་ཏག་ཅིག་མ་བསད་པ་ཡིན་ཙང་། ཨ་ཁ་འདི་མིན་པ་ཞིག་དང་འདི་འད་བྱུང་ན་སྙམ་པ་དེ་འདའི་ཚོར་བ་མ་སེབས་པ་གང་ཡང་མཐོང་གི་མི་འདུག དེ་ཡིན་དུས་འབྱུང་འགྱུར་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་གཏམ་བཤད་གལ་ཆེན་པོའི་རིགས་ལ་གོ་བསྡུར་གནང་སར་གོ་བསྡུར་དང་བགོ་གེང་གནང་སར་བགོ་གེང་གནང་ནས་མཐའ་མའི་བསོམས་དེ་མ་འོངས་པར་ང་རང་ཚོའི་ལོ་རྒྱུས་ནང་བོད་པའི་རྒྱལ་རབས་དང་བོད་པའི་འཐབ་རྩོད་ཀི་ལས་འགུལ་ལ་སོབ་སྦྱོང་བྱེད་མཁན་གི་མི་དེ་ཚོས་ལྟ་སྐབས་འགིག་འདུག་བསམ་པ་ཞིག་གི་ཚོར་བ་བསེབ་དགོས་པ་ཞིག་ང་ཚོས་ཏན་ཏན་བཟོ་དགོས་འདུག་ཟེར་ནས་ཞུ་ཡི་ཡོད། ཡིན་ཙང་ད་ལྟ་ངས་འདི་ལ་དན་བསད་པ་དེ་དེ་འདའི་འབོད་སྐུལ་ཞུས་ཙང་། ང་ཚོས་ཁོང་ཚོའི་གནང་སྟངས་དེ་འགིགས་མི་འདུག་རྩ་བ་ཉིད་ནས་ཞུ་ཡི་ཡོད་པ་མ་རེད། དེ་འདའི་ཞུ་མཁན་ཡིན་ན་ཧ་ལས་པའི་རབ་ཆེན་རེད། ཁོང་ཚོའི་གནང་བབ་ལ་བསྔགས་བརོད་ཡོད། ཡིན་ཡང་ང་ཚོར་ཁྱེད་རང་ཚོ་ལྟ་བུ་ཆོད་སེམས་ཡོད་མཁན་རྣམས་འཐབ་རྩོད་ལས་འགུལ་ལ་ད་དུང་མུ་མཐུད་ནས་དགོས་ཀི་ཡོད། དེ་འད་སོང་ཙང་རྣམ་པ་ཚོ་སྐུ་ཚེ་རིང་ཙམ་གནས་དགོས་ཀི་འདུག ང་ཚོས་ཞུ་རྒྱུ་དེ་དེ་རེད་པ། དཔེར་ན། ང་ཚོའི་གོས་ཆོད་འདིའི་ནང་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་སྔ་རེས་སུ་འཇོག་གི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཚོའི་ནང་ལ་ཚིག་སྦྱོར་དེ་ཚོ་སེབས་ཐུབ་ན་གང་འད་ཡོད་པ་རེད། དེ་ནི་ང་རང་གི་བསམ་འཆར་གི་ཚུལ་དུ་རང་ཡིན། འབོད་སྐུལ་དེ་རྒྱ་ཆེའི་མང་ཚོགས་ཀིས་བདམས་པའི་འཐུས་མི་དེ་དག་འདི་ཡིན་ཟེར་ནས་ང་ཚོས་ཡོངས་གགས་འཆད་བསད་པ་དེ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་དེ་ཚོའི་ཐོག་ནས་དེ་ལྟ་བུའི་གོས་ཆོད་ཅིག་བྱུང་བ་ཡིན་ན། འགོ་སྟངས་ཡག་པོ་ཞིག་ཡོང་གི་རེད་བསམས་ནས་ང་རང་དུས་རྒྱུན་དུ་དེ་ལྟར་དན་མཁན་ཞིག་ཡིན།
མ་འོངས་པར་བཀའ་སི་ལྷན་རྒྱས། མང་གཙོའི་ཀ་བ་གསུམ། ཕལ་ཆེར་ཁིམས་ཞིབ་ཁང་ནས་དེ་འད་ཡོང་གི་མ་རེད་
ཀང་། གལ་ཆེ་བ་འཛིན་སྐྱོང་དང་གོས་ཚོགས་ཆགས་ཀི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཚོའི་ཐོག་ནས་གཏམ་བཤད་གནང་དགོས་པ་སོགས་བྱུང་ན་ངེས་པར་དུ་ཚིག་ཐལ་མེད་པའི་གཏམ་གནང་རྒྱུ་དེ་ཧ་ལས་པའི་གལ་ཆེན་པོ་རེད། ངས་དེ་ལྟར་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀི་ཡོད། དེ་ང་ཚོས་སྐྱོན་བརོད་ཀི་ངོ་བོའི་ཐོག་ནས་ཞུ་ཡི་མེད། གང་ལགས་ཟེར་ན། མང་གཙོའི་ཀ་བ་གསུམ་ཞེས་པ་དེ་ཨིན་ཇིའི་སྐད་དུ་ཞུས་པ་ཡིན་ན་ institution དེ་ཧ་ཅང་གི་གལ་ཆེན་པོ་རེད། དེའི་ལིད་མཉམ་དེ་ཡང་གཅིག་གྱུར་ཞིག་དགོས་ཀི་རེད་མ་གཏོགས། དེའི་ལིད་མཉམ་ལ་ཡང་ལིད་ཤོར་བ་ཡིན་ན་མང་གཙོ་ལ་འཐུས་ཤོར་འགོ་ཡི་ཡོད་པ་རེད། དེའི་ལིད་མཉམ་ཡག་པོ་ཡོང་ཆེད་བགོ་གེང་དང་སྒྲིག་དང་ཁིམས་སོགས་ལ་བརྩི་བཀུར་འོག་ཏག་ཏག་ཕིན་པ་ཡིན་ན། ལིད་མཉམ་དེ་ཏག་ཏག་ཅིག་སོད་ཀི་རེད། དེ་ལྟར་བསད་ཚེ་མང་གཙོ་ས་བརན་ཡོང་རྒྱུར་མཐུན་སྦྱོར་སྦྱར་གི་ཡོད་པ་རེད། དེ་འད་བ་གནང་རོགས་ཞུ་མཁན་གི་མི་དེ་ཚོའི་བསམ་བོའི་ནང་ལ་གཞུང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་འདི་ས་བརན་ཞིག་དང་རྒྱུན་འཁྱོངས་ཤིག ༸རྒྱལ་དབང་རིན་པོ་ཆེའི་དབུ་འོག་དཔུང་

51

འདེགས་ཞུ་ཐུབ་མཁན་གི་ངོ་བོ་ཞིག་ལ་སོད་ཐུབ་ཀི་རེད་སྙམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རེ་བ་ཞིག་བྱས་ཏེ་འཆད་ཀི་ཡོད་པ་མ་གཏོགས། གང་ཟག་བྱེ་བག་པ་ཞིག་ལ་སྐྱོན་བརོད་རིགས་འཆད་མཁན་ཞིག་གཏན་ནས་ཡོད་ཀི་མ་རེད། དེ་ཡོད་ཚེ་ནོར་འཁྲུལ་རེད། དེ་དོན་ཚན་གཅིག་ཞུ་འདོད་བྱུང་།
བཞི་པ་དེའི་ཐོག་ལ་ད་ལྟ་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀི་ངོས་ནས་བོད་རྒྱ་ཞི་མོལ་ཡོང་རྒྱུ་དེ་དབུ་མའི་ལམ་གི་སིད་བྱུས་ཀི་
ཐོག་ནས་འགོ་སོད་ཀི་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ཙང་དེ་རྒྱུན་འཁྱོངས་བྱ་རྒྱུར་དེ་དང་གཙོ་བོ་འབེལ་བའི་ཐོག་ནས་འགོ་བསོ་ཀི་ཡོད་པ་རེད། དབུ་མའི་ལམ་གི་སིད་བྱུས་ཟེར་བ་དེ། ༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་དགོངས་པའི་འཆར་སྣང་། དེ་ལ་བོད་རྒྱ་ཆེའི་མང་ཚོགས། ལྷག་པར་དུ་ཡང་གོས་ཚོགས་ཀི་ར་བ། གོས་ཚོགས་སྐབས་བཅོ་ལྔ། བཅུ་དྲུག་ཡིན་དགོས་ཀི་མ་རེད། གང་ལྟར་གོས་ཚོགས་ཀི་ར་བ་འདིའི་ནང་ལ་སྔ་རེས་སུ་སི་མོས་སུ་གཏན་འབེབས་བྱས་བཞག་པའི་གཞུང་འབེལ་གི་སིད་བྱུས་ཤིག་ཆགས་བསད་ཀི་ཡོད་པ་རེད། ༸སྐྱབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེའི་དགོངས་གཞི་དེ་དག་དུས་རྒྱུན་དུ་ཞལ་འདོན་ནང་དུའང་ཡོད་པ་རེད། མདའ་མཚོན་གོ་ཆ་མ་བཟུང་བར། རང་ཉིད་གཅིག་པུས་བྱེ་བའི་བདུད། མ་ལུས་ཕམ་མཛད་གཡུལ་གི་ལས། ཁྱོད་ལས་གཞན་པ་སུ་ཡིས་ཤེས། དེ་ལྟར་རེད། གང་ལྟར་༸རྒྱལ་དབང་རིན་པོ་ཆེའི་མཛད་པ་འཕིན་ལས་དང་དགོངས་གཞིར་ཚོད་དཔག་ཐུབ་རྒྱུ་ཡོད་པ་མ་རེད། དེ་འདའི་བརྒྱུད་རིམ་ནས་ཡོང་བའི་སིད་བྱུས་ཤིག་ད་ལྟ་ང་ཚོ་བོད་ཀི་འཐབ་རྩོད་འདིའི་ཐོག་ལ་དངོས་སུ་ལག་ལེན་བསྟར་ཏེ་ལག་བསྟར་གནང་བཞིན་ཡོད་པ་རེད། ཇི་སིད་བར་དུ་དེ་ལ་གོས་ཚོགས་འདིའི་ཐོག་ལ་འགྱུར་བ་ཐེབས་མིན་ཤེས་ཀི་མེད། གང་ལྟར་སྔ་མོའི་བྱུང་རིམ་དེ་ཡང་གཙོ་བོར་སི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་དགོངས་གཞི་རེད། དེའི་རེས་ལ་མང་མོས་འོས་བསྡུའི་ལམ་ཁ་དེ་འད་ཞིག་བཙལ་བའི་ཐོག་ནས་མཐའ་མ་མང་མོས་འོས་བསྡུ་གནང་མི་དགོས་པར་མི་མང་གིས་བསམ་འཆར་བསྡུ་རུབ་ཀི་བརྒྱུད་ལམ་གནས་ཚུལ་དེའི་ཐོག་ནས་བྱུང་ཡོང་དུས། གལ་སིད་འགྱུར་བ་ཞིག་འགོ་དགོས་ཚེ་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག དེ་རྒྱ་ཆེའི་མང་ཚོགས་ལ་གོ་བསྡུར་བྱས་ནས་གནང་དགོས་ཀི་རེད་མ་གཏོགས། མི་རེ་གཉིས་ཀིས་སིངས་ཆ་འད་མིན་ཐོག་གཏམ་བཤད་ཡར་བཤད་མར་བཤད་ཀི་ཐོག་ནས་འགྱུར་བ་འགོ་རྒྱུ་ཡོད་ཀི་མ་རེད་སྙམ་གི་འདུག འགྱུར་བ་འགོ་ཤེས་ཀི་མ་རེད་ལ་འགོ་དགོས་པ་ཡོད་པ་མ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་གལ་སིད་འགྱུར་བ་གཏོང་དགོས་ན་གཏོང་སྟངས་ཐོག་ལ་ལས་འགུལ་ཞིག་གནང་ན་འགིག་གི་རེད་པ། མ་གནང་བར་དུ་ང་ཚོས་རོག་གཅིག་ལ་བསྒྲིལ་ནས་ཤར་བསྐྱོད་བྱ་ཐུབ་རྒྱུའི་ཐོག་ལ་ང་ཚོ་ཚང་མར་ལས་འགན་ལིད་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད་སྙམ་གི་འདུགགང་ལགས་ཞེ་ན། དོན་ཚན་ ༧ པའི་ནང་དུ་དེ་ག་རང་རེད་འདུག ང་རང་ཚོ་གོས་ཚོགས་འཐུས་མི་རེ་རེ། དེ་བཞིན་
གཞུང་འབེལ་མ་ཡིན་པའི་ཚོགས་པ་ཁག་ལ་སོགས་པ་འདི་ཚོས་ཡིན་ནའང་། ང་ཚོ་གཅིག་གྱུར་གི་ནུས་པ་ཞིག་སྤུངས་དགོས་པ་ཞིག་ཆགས་བསད་ཡོད་པ་རེད། དེ་མིན་ང་ཚོའི་སིངས་ཆ་མ་འད་བ་རེ་རེའི་སང་ལ་གཏམ་བཤད་མ་འད་བ་རེ་རེ་ཆགས་ཡོང་དུས། བོ་གཏད་བྱེད་མཁན་གི་མི་མང་རྣམས་མགོ་འཐོམ་ནས་ག་རེ་ཡིན་ནམ་སྙམ་པ་དེ་འདའི་ཚོར་བ་ཞིག་ང་ཚོས་བསྐྲུན་པ་ཡིན་ན། ང་ཚོ་གཅིག་གྱུར་གི་ནུས་པ་དེ་དང་སྤུངས་ས་གཅིག་ཏུ་སྤུངས་ཐུབ་རྒྱུའི་ནུས་པ་དེ་བརླག་པའི་ཉེན་ཁ་ཞིག་ངས་ནམ་རྒྱུན་ནས་མཐོང་སོད་ཀི་ཡོད། དེ་ཡིན་དུས་གཙོ་བོ་མི་ཚང་མར་སྐུ་དབང་ཡོད་པ་རེད། ག་རེ་གསུངས་པ་ཡིན་ནའང་རང་དབང་རེད། ག་རེ་གསུང་ཡང་གསུང་ཆོག་གི་རེད་མོད། ཡིན་ཡང་དོན་དག་ཆེ་ས་དེ་བོས་མ་བཏང་པའི་ཐོག་ནས་གནང་དགོས་རྒྱུ་དེ་ཧ་ཅང་གི་གལ་

52

ཆེན་པོ་རེད། སོ་སོ་རང་ཉིད་ཡིན་ཡང་གནས་ཚུལ་ཁ་ཤས་ཀི་ཐོག་ལ་ང་ཏག་ཏག་ཅིག་སོད་ཀི་མེད། འཛིན་སྐྱོང་དང་གོས་ཚོས་གང་ནས་གནང་ཡང་གནས་ཚུལ་ཁ་ཤས་ཐོག་ང་སེར་ལ་བསམ་ཚུལ་ཡོད། ཡིན་ནའང་སི་པའི་དོན་དག་ལ་མང་མོས་ཀི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཆགས་ཡོང་དུས། དེ་ལ་རྒྱག་གཅིག་མཆོང་གཅིག་བྱས་ཏེ་ཐ་ན་གུང་གསེང་ཞིག་ཕིན་པ་ཡིན་ནའང་། གོ་སྐབས་བངས་ཏེ་མི་ཐུག་རྒྱུའི་ཐབས་ཤེས་བྱ་རྒྱུ་དང་། དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་ནས། བཀུར་འོས་སི་འཐུས་ལགས། སྐར་མ་གཅིག་ནང་མཚམས་བཞག་ཐུབ་ན། བཀུར་འོས་སི་འཐུས་ལགས་ནས། ལགས་འོང་། སིད་བྱུས་དེ་ག་རེ་ཡིན་པ་འགེལ་བཤད་རྒྱག་རྒྱུ་དང་། ༸རྒྱལ་དབང་རིན་པོ་ཆེའི་དགོངས་གཞི་ག་རེ་ཡིན་པ་འགེལ་བཤད་རྒྱག་རྒྱུ། དེ་བཞིན་བོད་མིའི་གོས་ཚོགས་ཀིས་སི་མོས་ཀིས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་སིད་བྱུས་ག་རེ་ཡིན་པ། འགེལ་བཤད་དེ་ཚོ་གང་ཡོང་ཅི་ཡོང་གིས་རྒྱག་སོད་མཁན་གི་མི་དེ་འད་ཞིག་ཆགས་སོད་ཀི་ཡོད། དེ་ཡིན་དུས་ང་རང་ཚོ་ཚང་མས་དེའི་ཐོག་ལ་གནང་པ་ཡིན་ན། དེ་མ་གཏོགས་ང་ཚོས་རག་པར་གསུང་བསད་པ་ཡིན་ན། དོན་དག་ངོ་མའི་ཐོག་ལ་ཏག་ཏག་ཅིག་བསད་མ་ཐུབ་པར་བརེན། རྒྱ་ཆེའི་མང་ཚོགས་བོས་གཏོང་བྱེད་མཁན་གི་ཞབས་ཕི་ང་ཚོས་སྒྲུབ་ཐུབ་རྒྱུ་ཁག་པོ་བྱེད་ཀི་འདུག དེ་བཞིན་ང་རང་ཚོའི་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ས་བརན་ཡོང་རྒྱུའི་ནུས་པ་དེར་ང་ཚོས་མཚམས་རེ་ཏག་ཏག་མ་བསད་པའི་དཀའ་ངལ་ཞིག་ཏན་ཏན་ཆགས་ཀི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་ང་ལ་དུས་ཚོད་མི་འདུག་པས། མཐའ་མ་དེར་ Botswana སིད་འཛིན་དེར་བསྔགས་བརོད་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། སིད་འཛིན་གཙོས་པའི་རྒྱལ་ཁབ་དབུ་ཁིད་རྣམ་པ་ཚོས་ཆོད་སེམས་དང་བོ་ཁོག སོ་སོའི་རྒྱལ་ཁབ་རང་བཙན་ཡིན་པའི་རྣམ་པ་དེ་གསལ་པོ་ཞིག་བསྟན་པ་དེར་ངས་རེས་སུ་ཡི་རངས་ཞུ་ཡི་ཡོད། ཐུགས་རེ་ཆེ།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་ནས།
ཕག་ཚོད་ ༡།༣༠ བར་དུ་གསོལ་ཚིགས་བར་གསེང་ཡིན།

ཕི་ལོ་ ༢༠༡༧ ཟླ་ ༩ པའི་ཚེས་ ༡༩ ཉིན་གི་ཐུན་གསུམ་པ།
ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་ནས།
ལས་རིམ་མུ་མཐུད་རྒྱུ་ཡིན། ད་ལྟ་ལས་རིམ་འགོ་བཞིན་པ་དེ་གཞུང་འབེལ་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་ཀི་གོས་ཆོད་གོས་འཆར་ཐོག་ལ་བགོ་གེང་འགོ་བཞིན་པ་ཡིན། སི་འཐུས་པདྨ་ཕག་མཛོད་ཚང་ལགས།

སི་འཐུས་པདྨ་ཕག་མཛོད་ཚང་ལགས་ནས།
དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག གཞུང་འབེལ་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་ཀི་གོས་ཆོད་གོས་འཆར་ཡིག་ཆ་ཨང་ ༨ པའི་ཐོག་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་གཙང་མ་ཞུས་པའི་ཐོག་ནས། ད་ལྟ་བྱང་ཨ་རིའི་ཆབ་སིད་ཀི་ལས་འགུལ་ད་གིན་ཕག་སེལ་སི་འཐུས་ཀིས་བཀའ་གནང་ཚར་བ་རེད། ཡིན་ནའང་ངས་ཁ་སྣོན་ཁ་ ཤས་ ཤིག་ཞུ་འདོད་བྱུང་། ང་ཚོ་བྱང་ཨ་རིའི་ཆབ་སིད་ཀི་ལས་འགུལ་རྒྱ་ཆེན་པོ་དེ་གོས་ཚོགས་ཀིས་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་ཀི་གོས་ཆོད་བཞག་གནང་པ་དང་། བཀའ་ཤག་གིས་བཀའ་འགེལ་དང་ ༢༠༡༧ གི་

53

ལས་འགུལ་དིལ་བསྒྲགས་གནང་པ་འདིའི་ཐོག་ནས། ང་ཚོས་བྱང་ཨ་རིའི་ལས་འཆར་འདི་གོང་དུ་བཀའ་གནང་ཚར་བ་རེད་དེ་ལྡབ་སྐྱོར་མིན་པའི་ཐོག་ནས་ཟླ་བ་ ༡༢ པའི་ཚེས་ ༡༠ ཉིན་མོར་གཏན་འབེབས་གནང་པ་རེད། བོད་རིགས་སི་མཐུན་ཚོགས་པ་སུམ་ཅུ་ཐམ་པ་ལས་འགུལ་འདིའི་ནང་ལ་འཆར་གཞི་ག་སྒྲིག་གནང་མཁན་དེའི་ནང་ལ་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་བོད་རིགས་སི་མཐུན་ཚོགས་པ་གཅིག་པུ་མ་ཡིན་པར་ང་ཚོར་ཕག་རོགས་གནང་མཁན་ཨིན་སྐད་ནང་ཞུས་པ་ཡིན་ན། Patner གཞུང་འབེལ་མིན་པའི་ཚོགས་པ་ད་ལྟ་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ ICT དགོངས་འགལ་མེད་པར་ཞུ། ད་ལྟ་ SFT ཨིན་སྐད་ཐོག་ནས་ཞུ་ཆོག་པ་ཞུ། ཧོབ་སྟེ་ཐོན་གི་མི་འདུག གཞོན་ནུ་དང་བུད་མེད་ཚོགས་པ་དང་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་པ་དང་བོད་རིགས་མ་ཡིན་པའི་ཨིན་ཇི་ཚོ་དང་ང་ཚོ་མཉམ་རུབ་ཐོག་ནས་ལས་འགུལ་འདི་བོད་རིགས་སི་མཐུན་ཚོགས་པ་དང་ང་ཚོ་སི་ཡོངས་ཀིས་ལས་འགུལ་སེལ་བ་ཡིན་ན་ཁྱབ་ཆེན་པོ་ཞིག་དགོས་ཀི་ཡོད་པ་རེད། སིར་བཏང་ང་ཚོ་བོད་པ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་ཚང་མས་འགན་ཞིག་བཞེས་ནས་བྱང་ཨ་རི་ཡོངས་རོགས་ཀིས་འདིའི་ནང་ལ་མཉམ་ཞུགས་གནང་ནས་གཞུང་འབེལ་མིན་པའི་ཚོགས་པ་ནང་ལ་ཡོད་ཅེས་ཁ་སྣོན་ཞིག་ཞུ་འདོད་བྱུང་། ལས་འགུལ་འདི་ད་ལྟ་མཉམ་འབེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀི་མདུན་ལ་མཛད་རིམ་དེ་གོ་སྒྲིག་ཞུ་ཡི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ནས་ཞི་བའི་གོམ་བགོད་ཅིག་རྒྱ་མིའི་གཞུང་ཚབ། གཏམ་བཤད་གནང་མཁན་ནང་ལ་ད་གིན་གོང་དུ་སྙན་གསེང་ཞུས་གནང་ཚར་སོང་། ཡིན་ནའང་དེའི་སང་སྣོན་པའི་ Professor Raj Mahan Ghandi Mahatma Gandhi ཡི་སས་ཀི་སས་འདི་གཏམ་བཤད་གནང་མཁན་དེའི་ནང་ལ་ཡོད་པ་རེད། རྒྱ་མིའི་ Professor ཞིག་ཡོད་ཅེས་ངོ་སོད་ཞུ་འདོད་བྱུང་། དེའི་སང་ལ་ང་ཚོའི་ལས་འགུལ་གི་འཆར་གཞི་དེ་ཞུས་པ་ཡིན་ན། མཉམ་འབེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀི་མདུན་ལ་སྐུ་ཕག་འབུལ་རྒྱུ་དེ་ང་ཚོ་བོད་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རིག་གཞུང་ཡིན་པ་ཞིག་ལ་ཞི་བའི་ཐོག་ནས་འབེལ་བ་ཞིག་ཆགས་ཀི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡང་མཉམ་འབེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀི་མདུན་ལ་ཞུ་དགོས་དོན་དེ་ཡང་ང་རང་ཚོའི་བོད་དོན་ཐོག་ལ་བར་གཏོང་རྒྱུ་དང་། དེའི་མདུན་ལ་བོད་རྒྱ་འབེལ་མོལ་གི་གཏམ་བརོད་ཅིག་ཕ་གིར་འགེམ་སེལ་ཞུ་རྒྱུ་དང་། འདི་ཡང་མཉམ་འབེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀིས་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་རྒྱུ་དང་། དེའི་ཐོག་ལ་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ཐོག་ནས་བོད་པའི་འཐབ་རྩོད་ཀི་ལས་འགུལ་དེ་སེལ་གི་ཡོད་ཅེས་ཞུ་འདོད་བྱུང་། བྱང་ཨ་རི་དེ་འད་ཡིན་པ་འད། ངས་ཀང་ད་གིན་སྙན་གསེང་ཞུ་འདོད་བྱུང་སོང་། ཡིན་ནའང་མང་པོ་ཞུ་མི་དགོས་པ་ཡིན། ད་གིན་གོང་དུ་སི་འཐུས་ཤིག་གིས་བཀའ་གནང་སོང་། སྐུ་ལུས་མེར་བསེགས་གཏོང་མཁན་ད་ལྟ་བར་དུ་འདི་ག་ཙམ་བྱུང་པ་རེད། ང་རང་ཚོ་ཡིན་ནའང་གཅིག་འཐོན་དགོས་ཀི་འདུག་དང་གནང་དགོས་ཀི་འདུག་ཅེས་གསུངས་སོང་། དེ་འདའི་ཐོག་ལ་ང་ཚོ་བྱང་ཨ་རིར་ཆ་བཞག་པ་ཡིན་ན། ད་ལོའི་ལས་འགུལ་དེའི་ཐོག་ནས་ང་ཚོས་ཁ་ཡོད་ལག་ཡོད་ཀི་དིལ་བསྒྲགས་བོད་དོན་ཐོག་ལ་ཡིན་ནའང་རེད། ད་ལྟ་ང་ཚོ་བོད་པའི་གནས་ཚུལ་ཛ་དག་པོ་འདིའི་ཐོག་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་དགོས་ཀི་ཡོད་པ་རེད། རྒྱལ་སིའི་སིངས་ཆའི་ཐོག་ནས་ཨ་རི་བཀའ་དིན་ཆེན་པོ་རེད། ང་ཚོས་ཁྱབ་གང་ཆེ་བ་ཞིག་འབད་བརྩོན་ཞུ་ཡི་ཡོད། དེ་སྙན་གསེང་ཞུ་འདོད་བྱུང་། ཐུགས་རེ་ཆེ།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་ནས།
སི་འཐུས་ཟླ་བ་ཕུན་སྐྱིད་ལགས།

54

སི་འཐུས་ཟླ་བ་ཕུན་སྐྱིད་ལགས་ནས།
དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག ཡིག་ཆ་ཨང་ ༨ པར་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་། ལྷག་པར་དུ་སི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་ཀི་ཐོག་ནས་སྔོན་གེང་རེད། དེ་ག་ནང་བཞིན་གོས་ཆོད་རིམ་པ་བདུན་བཅས་པ་ཚང་མ་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀི་སིད་བྱུས་དགོངས་དོན་ཐོག་ནས་གང་ལྟར་ཞིབ་ཚགས་པོ་དང་དགོངས་པ་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཐོག་ནས་བསྣམས་ཕེབས་འདུག ཧ་ཅང་གི་ཡག་པོ་བྱུང་འདུག བསྔགས་བརོད་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དེ་ནས་གཞན་ཞུ་རྒྱུ་གཅིག་ལ་བོད་ཕི་ནང་གཉིས་ཀི་དཔའ་བོ་དཔའ་མོ་ཚང་མར་གོ་སྐབས་འདི་བརྒྱུད་དེ་ཁོང་རྣམས་ཀི་བོས་གཏོང་ལ་ཡི་རངས་བསྔགས་བརོད་དང་རེས་སུ་ཡི་རངས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། སིངས་ཆ་འདི་བརྒྱུད་ནས་འདོད་པ་གཅིག་བྱུང། དེ་ནས་ཞུ་དོན་གཞན་ཞིག་ལ་ཁོང་རྣམ་པའི་ཆེད་དུ་གཞུང་འབེལ་གིས་རང་ལུས་མེར་བསེགས་གཏོང་མཁན་རྣམས་ཀི་ཆེད་དུ་གཞུང་འབེལ་གི་མཆོད་འབུལ་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་གནང་གི་ཡོད་པ་རེད། གནང་པའི་སྐབས་སུ་ཆ་བཞག་པ་ཡིན་ནའང་། ང་རང་ཚོ་འདི་ལ་ཡོད་པའི་སྐབས་སུ་གཞུང་འབེལ་གིས་ག་སྒྲིག་གནང་པའི་སྐབས་སུ། ང་ཚོ་འདིར་ཡོད་མཁན་ཚོས་དམིགས་བསལ་དྷ་རམ་ས་ལར་ཡོང་མཁན་ཚོའི་ཐོག་ནས་གོས་ཚོགས་ནང་ལ་བཀའ་མོལ་གནང་ཐུབ་ཙམ་མ་ཡིན་པར། དེ་ཚོའི་ནང་ལ་མཉམ་ཞུགས་གནང་རྒྱུ་མཆོད་འབུལ་དང་དེ་ཚོའི་རིགས་ལ་བཅར་དགོས་རྒྱུ་དེ་ཧ་ཅང་གི་གལ་ཆེན་པོ་རེད་བསམ་པ་དན་གི་འདུག དེ་འད་ཞིག་ཞུས་ན་ཕལ་ཆེར་གོ་བར་ཞིག་འཕོད་ཀི་རེད་བསམ་པ་དན་གི་འདུག མ་གཏོགས་གོས་ཚོགས་ནང་ལ་འདི་གནང་། དེ་འདའི་སྐབས་སུ་ཡང་བཅར་མ་ཐུབ་པའི་རིགས་བྱུང་བ་ཡིན་ན། ཡང་ཁོ་ཏག་ཏག་ཅིག་སོད་ཀི་ཡོད་དམ་མེད་ཀི་ཐོག་ལའང་དཔྱད་ཞིབ་ཅིག་གནང་དགོས་པ་རེད་བསམ་པ་དན་གི་འདུག ང་ཚོ་སོ་སོའི་སྐབས་བབས་ཀི་འགན་ཅི་འདུག དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་ཉུང་མཐའ་བྱེད་ཐུབ་རྒྱུའི་ཐོག་ལ་ངེས་པར་དུ་དགོངས་པ་བཞེས་དགོས་པ་རེད་བསམ་པ་དན་གི་འདུག དཔེར་ན། ང་ལྟ་བུར་ཆ་མཚོན་པ་ཡིན་ན། རྒྱལ་སོའི་ཕི་ལོགས་སུ་སོད་ཀི་ཡོད་པ་རེད། མཚམས་རེར་ཧ་གོ་དང་མ་གོ་དང་། གསལ་བསྒྲགས་འབྱོར་དང་མ་འབྱོར་གི་གནས་སྟངས་འགའ་ཡོང་གི་འདུག་མ་གཏོགས་པ་ཧ་གོ་བའི་ཉིན་མོ་དེར་ཧ་ཅང་གི་གལ་ཆེན་པོར་བརྩིས་ནས་ཁོང་རྣམ་པར་རེས་དན་ཞུ་རྒྱུ་དང་། ནང་མི་རྣམས་ལ་ཐུགས་གསོ་ཞུ་རྒྱུ་རེད། དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་བཅར་གི་ཡོད། བཅར་རྒྱུ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་མཐོང་གི་འདུག་ཅེས་སིངས་ཆ་འདི་བརྒྱུད་དེ་ཞུ་འདོད་ཤུགས་ཆེན་པོ་གཅིག་བྱུང།
དེ་ནས་ཆ་ཤས་ཞུ་འདོད་གཅིག་འདི། ད་ལྟ་གོས་ཆོད་དོན་ཚན་ ༤ པ་དེ་རེད། འདིའི་ནང་ལ་ཧ་ཅང་གི་ཁ་གསལ་ཞིག་
བཀོད་གནང་འདུག བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀི་ངོས་ནས་རྒྱ་བོད་གཉིས་ཀི་དབུ་མའི་ལམ་གི་སིད་བྱུས་ཀི་དགོངས་དོན་བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་གནས་བབས་མིང་དོན་མཚུངས་པ་ཞིག་ལག་བསྟར་ཡོང་ཐབས་ཆེད་སི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་སྐུ་ཚབ་དང་རྒྱ་གཞུང་དབར་གོས་མོལ་ཡོང་ཐབས་ཀི་འབད་བརྩོན་མུ་མཐུད་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་ལྟར། བོད་ཀི་གནད་དོན་སི་ཡོངས་ལ་བསམ་ཞིབ་ནན་ཏན་གིས་རྒྱ་གཞུང་གི་འགོ་འཁིད་རྣམས་ཀིས་གུ་ཡངས་ཀི་ཐབས་ལམ་ལ་བརེན་ནས་འབེལ་མོལ་འཕལ་དུ་འགོ་འཛུགས་དགོས་པ་ཟེར་བ་འདི་ཚོའི་གས་འདི་ཧ་ཅང་གི་གལ་ཆེན་པོ་རེད་བསམ་པ་དན་གི་འདུག འདི་ང་ཚོའི་གོས་ཆོད་ལ་བཀོད་པ་ནང་བཞིན་འཛིན་སྐྱོང་བཀའ་ཤག་གི་ཐོག་ནས་དབུ་མའི་ལམ་གི་སིད་བྱུས་ལ་ཕག་བསྟར་གནང་སྟེ་རྒྱ་བོད་ཞི་མོལ་ཡོང་རྒྱུར་འབད་བརྩོན་གནང་གི་ཡོད་པ་རེད། གནང་གི་ཡོད་པའི་གྲུབ་འབས་དང་གནད་དོན་གཅིག་ག་རེ་ཞུ་འདོད་བྱུང་ཟེར་ན། ཉེ་ལམ་སི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་བཀའ་གསལ་པོ་

55

ཞིག་གནང་སོང་། སིད་སྐྱོང་བོ་བཟང་སེང་གེ་གཙོས་པའི་བཀའ་ཤག་གི་ཐོག་ནས་དབུ་མའི་ལམ་གི་ཐོག་ལ་ཁ་ཞེ་གཉིས་མེད་ཀི་ཐོག་ནས་ཧུར་བརྩོན་གི་ངང་ནས་སྐུ་ལས་བསྐྱོན་གི་ཡོད་པ་རེད་ཅེས་ཉེ་ཆར་བཀའ་གནང་སོང། བཀའ་འདི་གནང་པ་བཞིན་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་བཀའ་དེ་འད་ཞིག་གནང་གི་ཡོད་པ་རེད། ང་རང་ཚོས་ཀང་གོས་ཆོད་འདི་འད་ཞིག་འཇོག་གི་ཡོད་པ་རེད། འདི་བཞག་པའི་ཐོག་ལ་ང་ཚོའི་སྐད་ཆ་བཤད་ས་འདི་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་རེད། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ལ་ཡིད་ཆེས་རེད་པ་ཞིག་བཟོ་དགོས་ཀི་ཡོད་པ་རེད། དབུ་འཐོམ་རྒྱུའི་ལས་ཀ་གནང་རྒྱུ་ཡོད་པ་མ་རེད། གོས་ཚོགས་ནང་ལ་གང་ལྟར་ཐག་གཅོད་ཡིན་ནའང་འད། ལམ་སྟོན་ཡིན་ནའང་རེད། དེ་དག་གི་ཐོག་ལ་ཤར་བསྐྱོད་གནང་རྒྱུ་དང་ཡིད་ཆེས་ཡོད་པའི་རྣམ་པ་ཞིག་སྟོན་གི་འདུག ཕི་ལ་ཡང་གནང་སྟངས་གཞན་པ་ཞིག་གནང་གི་འདུག་ཟེར་བའི་བར་ལན་ཞིག་ཕུལ་བའི་སྐབས་སུ། འཛིན་སྐྱོང་བཀའ་ཤག་གིས་རྒྱ་བོད་ཞི་མོལ་གི་ཐོག་ལ་ཕག་ལས་གནང་རྒྱུ་ཡིན་ནའང་འདི་ཚོའི་ཐོག་ལ་རྒྱ་མིས་ཡིད་ཆེས་བསེབ་རྒྱུ་དང་གོ་བ་ལེན་རྒྱུ་དང་དི་བ་བཀོད་རྒྱུ། དོགས་གཞི་བྱ་རྒྱུའི་གནས་སྟངས་ཤིག་ཆགས་ཀི་རེད་བསམ་གི་འདུག གང་ལྟར་ཅི་ཞིག་གནང་གི་ཡོད་རུང་ཕི་ནང་གཉིས་ཀི་ཐོག་ལ་དོགས་གཞི་མི་ཡོང་བའི་ཐོག་ལ་ང་ཚོས་འབད་བརྩོན་གནང་དགོས་པ་འདི་ཧ་ཅང་གི་གལ་ཆེན་པོ་རེད་ཅེས་འདི་ངས་ཞུ་འདོད་བྱུང།
དེ་ནས་གཞན་གནད་དོན་ཞུ་རྒྱུ་ཁག་ཅིག་གང་འདུག་ཟེར་ན། མང་པོ་ཞུ་ཡི་མིན། གོང་དུ་ཕག་སེལ་སི་འཐུས་རྣམ་པ་
ཚོས་མང་པོ་ཞིག་གསུངས་གནང་སོང། ང་རང་ཚོའི་ལོ་རྒྱུས་ནང་ལ་ང་ཚོའི་གཅིག་སྒྲིལ་གི་ནུས་པ་ལ་གནོད་རྒྱུ་དེ་ཇི་ལྟར་གནོད་ཀི་འདུག་གམ་ཟེར་སྐབས། ཁག་ཅིག་དངུལ་གི་གནས་བབས་འདི་གང་ལ་གང་འཚམ་ཞིག་ཡོད་རུང་། དངུལ་ལ་དབུ་འཁོར་ཏེ་འགོ་སོང་སུས་གཏོང་མིན་ལ་མ་ལྟོས་གཏོང་མཁན་ལ་བལྟས་ནས། འདིའི་སྐབས་སུ་དེ་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་གཅིག་སང་ལ་ཕེབས་སྟབས། ངས་འདིས་རོག་རྩ་གཅིག་སྒྲིལ་ལའང་གནོད་ཀི་འདུག་ལ་རྩ་དོན་ལའང་གནོད་ཀི་འདུག་པས་བོ་ཕམ་གི་རང་བཞིན་ཞིག་རེད་ཅེས་འདི་ཞུ་འདོད་བྱུང། ངས་སིངས་ཆ་འདི་བརྒྱུད་ནས་ནན་པོ་བྱས་ནས་ཞུ་ཡི་ཡོད། དེ་འད་ཞིག་གི་ཐོག་ལ་འཇོག་གི་ཡིན། ཐུགས་རེ་ཆེ།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་ནས།
སི་འཐུས་ཚེ་རིང་ལྷ་མོ་ལགས།

སི་འཐུས་ཚེ་རིང་ལྷ་མོ་ལགས་ནས།
དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག གཞུང་འབེལ་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་ཀི་གོས་ཆོད་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོད་པའི་ཐོག་ནས་ཚིག་འགའ་ཤས་ཤིག་ཞུ་རྒྱུ་ཡོད། སིར་བཏང་འདས་པའི་ལོ་མང་པོའི་རིང་ལ་གཞུང་འབེལ་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་ཀི་གོས་ཆོད་གོས་འཆར་མང་པོ་ཞིག་བཞག་ཡོད་པ་རེད། དེ་འཇོག་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་ཡོད་པ་རེད་ལ་དེ་འཇོག་དགོས་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡང་རེད། ཡིན་ནའང་ང་ཚོས་གོས་ཆོད་འཇོག་རྒྱུ་དེ་རྒྱུན་སོལ་ལྟ་བུ་ཞིག་དང་། གོས་ཆོད་འཇོག་རྒྱུའི་ཆེད་དུ་མ་ཡིན་པ། གོས་ཆོད་དེ་དངོས་སུ་ལག་བསྟར་བྱེད་ཐུབ་དགོས་རྒྱུ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད་བསམ་གི་འདུག སིར་བཏང་ནས་ང་རང་ཚོ་གོས་ཆོད་ཀི་སོ་

56

ནས་རྒྱལ་སིའི་སང་ལ་ལས་འགུལ་སེལ་རྒྱུ་སོགས་མང་པོ་ཞིག་སེལ་གི་ཡོད་པ་རེད་དེ། རྒྱལ་སིའི་སང་ལ་ལས་འགུལ་གང་སེལ་བ་དེས་བོད་ནང་གི་གནས་སྟངས་ལ་འགྱུར་བ་འགོ་ཐུབ་ཀི་ཡོད་མེད། བོད་ནང་གི་ཛ་དག་གི་གནས་སྟངས་དེར་འགྱུར་བ་གཏོང་ཐུབ་ཀི་ཡོད་མེད་དེ་ཚོར་ང་ཚོས་གཟབ་གཟབ་བྱས་ནས་ལྟ་ཐུབ་དགོས་རྒྱུ་དེ་དཔེ་མི་སིད་པའི་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད་བསམ་གི་
འདུགལྷག་པར་དུ་ང་ཚོའི་བོད་ནང་གི་ཆབ་སིད་བཙོན་པའི་རིགས་དེ་ཚོ་ད་ལྟའི་སྔོན་གེང་གི་ནང་ལ་ད་ག་རང་བཤད་འདུགཆབ་སིད་བཙོན་པ་དེ་ཚོ་བཙོན་གོལ་བཏང་བའི་རེས་ལ་ཁོང་རང་ཚོའི་སྐུ་གཟུགས་ཀི་གནས་སྟངས་ཐོག་ལ་གོས་ཚོགས་ཐེངས་སྔོན་མའི་སྐབས་ལ་ངས་ཞུ་མྱོང་ལ། ད་ལྟ་ཡིན་ནའང་དེ་ག་རང་གི་ཐོག་ལ་ཡང་བསྐྱར་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ཆབ་སིད་བཙོན་པ་དེ་ཚོ་བཙོན་གོལ་ཐོབ་ནས་ཕི་ལ་སེབ་ཡོང་དུས་གཟུགས་གཞིའི་གནས་སྟངས་དེ་ཧ་ཅང་སྐྱོ་པོ་ཡིན་པ་དེ་གསལ་པོ་རེད། དེང་སང་སི་ཚོགས་ད་ལམ་ཁག་མང་པོའི་ནང་དུ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད་ལ། ཚང་མས་ཧ་གོ་ཡི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ནས་དེ་དང་འབེལ་ཡོད་ལས་ཁུངས་ནས་སྔོན་མ་དེའི་སྐོར་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ཏེ་ཐོ་འགོད་བྱེད་དགོས་རྒྱུ་དེ་ཧ་ཅང་གི་གལ་ཆེན་པོ་རེད་ཅེས་ཞུས་མྱོང་ཡོད། བྱས་ཙང་འབེལ་ཡོད་ལས་ཁུངས་ཀིས་དེར་ཏན་ཏན་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ནས་ཐོ་འགོད་གནང་གི་ཡོད་ཀི་རེད། དེའི་སྐད་ཆ་དེ་རེས་མ་ང་ཚོར་བསེབ་ཀི་རེད། དེ་ཡིན་དུས་ད་ལྟའི་ཆར་བོད་ནང་དུ་གནས་ཚུལ་ཞིག་བྱུང་བ་ཡིན་ན། ང་རང་ཚོའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཡིན་ནའང་རེད། ཚོགས་པ་ཁག་ཡིན་ནའང་རེད། གནས་ཚུལ་དེ་བྱུང་བ་དང་སིར་བཏང་སི་ཚོགས་ད་ལམ་ཁག་ནང་ལ་བསྒྲག་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་དེ། མཚམས་མཚམས་བོད་ནང་གི་མི་ཚོས་སོ་སོའི་ཚེ་སོག་ལའང་མ་འཛེམས་པར་རྒྱ་ནག་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱས་དོན་ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་སི་ཚོགས་ནང་ལ་དེ་སོ་སོའི་ཆབ་སིད་འཁབ་རྒྱུའི་ལག་ཆ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཆགས་ཀི་ཡོད་པར་ངའི་ངོས་ནས་དེ་ལྟར་མཐོང་གི་འདུག བྱས་ཙང་དེ་ལྟ་བུ་ཞིག་མིན་པར་དངོས་གནས་དང་གནས་བོད་ནང་གི་མི་མང་གི་གནས་སྟངས་དེ་ཚོར་ཞིབ་འཇུག་དང་རྒྱུས་ལོན་བྱས་ཏེ། ཚང་མ་ཧ་གོ་བའི་ཐོག་ནས་ང་ཚོས་ཀང་བོད་ནང་གི་གནས་སྟངས་དེར་དང་པོ་ཚ་ཚ་འུར་འུར་གི་སང་ནས་ཚང་མས་ཁྱབ་བསྒྲགས་བྱས་ཏེ། རེས་སུ་རིམ་པས་ཞི་འཇམ་དང་མཐོང་རྒྱུ་ཅི་ཡང་མེད་པར་ཡལ་འགོ་ཡི་འདུག བྱས་ཙང་དེ་ལྟར་མིན་པ་ཆབ་སིད་བཙོན་པ་ཡིན་ནའང་རེད། བོད་ནང་གི་གནས་སྟངས་ཡིན་ནའང་རེད། ང་ཚོས་འདི་ནས་ལས་འགུལ་གང་སེལ་བ་དེར་འཇམ་འགོ་དུས། བོད་ནང་གི་གནས་སྟངས་དེར་འཇམ་འགོ་ཡི་ཡོད་པ་མ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་གནད་དོན་དེ་གནས་བསད་ཡོད་དུས། ང་ཚོའི་ངོས་ནས་གནད་དོན་དེ་མུ་མཐུད་ནས་མཇུག་སྐྱོང་དགོས་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་མཐོང་། དེ་མིན་གི་གནས་སྐབས་རིང་དང་དུས་ཐུང་རིང་ལ་རྒྱལ་སིའི་སང་ངམ་སི་ཚོགས་ཀི་ད་ལམ་དང་གསར་འགྱུར་བརྒྱུད་ལམ་ཁག་ལ་བསྒྲག་རྒྱུ་གཅིག་པོའི་བསམ་བོ་གཏོང་མཁན་དེ་ཧ་ཅང་གི་ཤུགས་ཆེན་པོ་འདུག དེ་འད་ཞིག་ཡིན་ན་ངའི་ངོས་ནས་ཡག་པོ་ཞིག་མཐོང་གི་མི་འདུག་ལ་དེས་བོད་ནང་གི་མི་མང་ལ་ཕན་ཡང་ཐོགས་ཀི་མི་འདུག་བསམ་གི་འདུག དེ་ཡིན་དུས་དེར་ང་ཚོའི་འཛིན་སྐྱོང་ཡིན་ནའང་རེད། ང་རང་ཚོ་སི་འཐུས་རྣམ་པ་ཡིན་ནའང་རེད། ཚོགས་པ་ཁག་ཡིན་ནའང་རེད། ཚང་མས་དེར་གཟབ་ནན་ཞིག་གནང་དགོས་རྒྱུ་དེ་ཧ་ཅང་གི་གལ་ཆེན་པོ་རེད་བསམ་གི་འདུགལྷག་པར་དུ་བོད་ནང་ནས་རང་ལུས་མེར་བསེགས་མང་པོ་ཞིག་བཏང་ཡོད་པ་རེད། དེ་ནས་ཉེ་བའི་ཆར་ང་རང་ཚོ་བཙན་
བྱོལ་སི་ཚོགས་ཀི་ནང་དུ་རང་ལུས་མེར་བསེགས་བཏང་བའི་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། ང་ལ་བཙན་བྱོལ་སི་

57

ཚོགས་ནང་གི་རང་ལུས་མེར་བསེགས་གཏོང་མཁན་རྣམས་ཀི་ལྷག་བསམ་དང་ཆོད་སེམས། ཁོང་ཚོའི་སྙིང་སྟོབས་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཅི་ཡང་མེད། དེར་དངོས་གནས་དང་གནས་རེས་སུ་ཡི་རངས་ཞུ་དགོས་པ་རེད། ཡིན་ནའང་བཙན་བྱོལ་སི་ཚོགས་འདི་མང་གཙོའི་ལུང་པ་ཞིག་རེད། ང་རང་ཚོ་སོ་སོར་རེ་བ་དང་འདོད་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་ནའང་དེ་ཞུ་ས་ཡོད་པ་རེད་ལ། དེ་སྒྲུབ་ཐབས་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་ལྷག་པར་དུ་གཞོན་སྐྱེས་དེ་ཚོ། ང་རང་ལྟ་བུར་ཆ་མཚོན་ན་ཕྲུ་གུ་གཉིས་ཀི་ཨ་མ་ཡིན། ལྷག་པར་དུ་ཕྲུ་གུ་ལོ་ཆུང་ཆུང་དེ་ཚོས་རང་ལུས་མེར་བསེགས་བཏང་དུས་དངོས་གནས་སེམས་པ་ན་ཡི་འདུག ཕངས་སེམས་སྐྱེ་ཡི་འདུག ཕྲུ་གུ་དེའི་རིགས་ཀིས་སོབ་སྦྱོང་བྱ་རྒྱུ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་དང་། ང་ཚོའི་བཙན་བྱོལ་སི་ཚོགས་ཀི་ནང་ལ་སོབ་སྦྱོང་བྱ་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་མང་པོ་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་གཅིག་མིན་གཅིག་རང་ལུས་མེར་བསེགས་གཏོང་དགོས་ཀི་མ་རེད་བསམ་གི་འདུགབོད་ནང་ནས་རང་ལུས་མེར་བསེགས་བཏང་བ་དག་དགའ་དགས་ནས་གཏོང་གི་ཡོད་པ་མ་རེད། དེ་ཧ་གོ་དགོས་པ་ཧ་
ཅང་གལ་ཆེན་པོ་རེད་འདུག བོད་ནང་ལ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་དག་པོའི་སིད་བྱུས་ཀི་འོག་ཏུ་དངོས་གནས་དང་གནས་འུ་ཐུག་ཐབས་ཟད་དེ། རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་ཞི་བའི་ཐོག་ནས་རེ་བ་ཞུ་བ་དང་འབོད་སྐུལ་ཞུ་བ་སོགས་ཐབས་ཤེས་ཡོད་དགུ་ཐམས་ཅད་བྱས་ཏེ། མཐར་འུ་ཐུག་ཐབས་ཟད་དེ་རང་ལུས་མེར་བསེགས་གཏང་དགོས་བྱུང་བ་རེད། ཡིན་ནའང་བོད་ནང་ནས་རང་ལུས་མེར་བསེགས་བཏང་བ་དེའི་རིན་ཐང་དང་གཟི་བརིད། རླབས་ཆེན་གི་གཟི་བརིད་སོགས་ལ་ང་ཚོས་བསམ་བོ་རེ་གཏོང་དུས་དངོས་གནས་སེམས་པ་སྐྱོ་དགོས་པ་ཞིག་རེད་འདུག་ཀང། རྒྱ་གར་ནང་ནས་ང་ཚོས་རང་ལུས་མེར་བསེགས་འདི་འད་མང་པོ་ཞིག་བཏང་ཡོང་དུས་མཚམས་རེ་ངས་འདི་འད་བསམ་གི་འདུག ངས་ཁ་རི་ཁ་ཐུག་བཤད་ཀི་ཡོད། བོད་ནང་ནས་རང་ལུས་མེར་བསེགས་བཏང་བའི་རིན་ཐང་དེ་ཉམས་འགོ་ཡི་མེད་འགོ་ཡང་བསམ་གི་འདུག དེ་ལྟར་ཡིན་མིན་ཧ་གོ་ཡི་མེད། ཡིན་ནའང་ངས་དེ་ལྟར་ཞུ་རྒྱུ་དེ་རྒྱ་གར་ནང་ནས་རང་ལུས་མེར་བསེགས་གཏང་རྒྱུ་དེ་ཡག་པོ་མ་རེད། ཁོང་ཚོའི་ལྷག་བསམ་དང་སྙིང་སྟོབས་ལ་ཐེ་ཚོམ་སོགས་རྩ་བ་ཉིད་ནས་མེད། ཡིན་ནའང་རྒྱ་གར་ནང་ལ་ང་རང་ཚོར་གོ་སྐབས་ཡོད་པ་རེད། དངོས་གནས་དང་གནས་སོ་སོའི་མི་རིགས་ལ་ཤ་ཞེན་ཡོད་ན་གོ་སྐབས་དེ་བཟུང་ནས་སོབ་སྦྱོང་བྱས། ལྷག་པར་དུ་སོ་སོའི་མི་རིགས་ལ་ཤ་ཞེན་ཡོད་ན། ང་རང་ཚོ་ཝར་ཎཱའི་སོབ་མ་དེས་ཁོང་གིས་རང་བསེགས་གཏོང་དོན་བོད་ཀི་སྐད་ཡིག་སྲུང་སྐྱོབ་ཀི་ཆེད་དུ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན། དེ་ལྟར་ཡིན་ན་སོབ་སྦྱོང་གིས་དང་། སོ་སོར་ཁོར་ཡུག་ཡག་པོ་དེ་འད་ཞིག་གི་འོག་ལ་སོབ་སྦྱོང་བྱ་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་རག་གི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་སོབ་སྦྱོང་ཡག་པོ་ཞིག་བྱས་ན་གལ་ཆེ་ཤོས་དེ་རེད། བོད་ཀི་རིག་གཞུང་དང་སྐད་ཡིག་ལ་སོབ་སྦྱོང་ཡག་པོ་ཞིག་བྱས་ཏེ་སོ་སོ་སི་ཚོགས་ཀི་ཐོག་ལ་ཡག་པོ་ཞིག་གནས་ཐུབ་པ་ཡིན་ན། ཁྱེད་རང་གིས་བོད་ལ་ཕན་ཐོགས་པ་རེད་ལ་སོ་སོ་ལའང་ཕན་ཐོགས་པ་རེད། སོ་སོའི་ཕ་མ་ལའང་སྙིང་རེ། དེ་ཙམ་ཞིག་གི་བར་དུ་ཁྱོད་རང་ལ་གསོ་སྐྱོང་བྱས་ཏེ་མཐར་རང་ལུས་མེར་བསེགས་བཏང་པ་དེས་སོ་སོའི་ཕ་མ་ལའང་བསམ་བོ་ཞིག་གཏོང་དགོས་ཀི་རེད་བསམ་གི་འདུག དེ་ཡིན་དུས་རྒྱ་གར་ནང་དུ་ང་རང་གི་ངོས་ནས་འབོད་སྐུལ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ལྷག་པར་དུ་ཕྲུ་གུ་གཞོན་སྐྱེས་དེ་ཚོ་ལ་རང་ལུས་མེར་བསེགས་མ་གཏོང་རོགས་གནང་ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
དངོས་གནས་སོ་སོའི་མི་རིགས་ཀི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་ལ་དགའ་ཞེན་ཡོད་ན། སོ་སོའི་མི་རིགས་ལ་ཕན་པའི་ལས་ཀ་
ང་ཚོས་བྱ་རྒྱུ་མང་པོ་ཡོད་པ་རེད། བོད་ནང་དང་འད་ཡི་མ་རེད། འདི་ངེས་པར་དུ་ཁོང་ཚོས་གསལ་པོ་ཧ་གོ་དགོས་ཀི་རེད། བོད་

58

ནང་གི་གནས་སྟངས་དེ་ཧ་གོ་བ་ཡིན་ན། ངས་རྒྱ་གར་ནང་གི་རང་ལུས་མེར་བསེགས་གཏོང་མཁན་ཁོ་རང་ཚོས་ཀང་བསམ་བོ་ཞིག་གཏོང་གི་རེད་བསམ་གི་འདུགདེ་ནས་ང་ཚོའི་གོས་ཆོད་ཀི་དོན་ཚན་ ༤ པའི་ནང་ལ་རྒྱ་ནག་གི་སྐབས་ ༡༩ པའི་ཚོགས་ཆེན་ཚོགས་ལ་ཉེ་བའི་སྐབས་
ལ་ང་ཚོས་རྒྱ་ནག་གིས་བོད་ལ་འཛིན་པའི་དག་གནོན་དང་གདུག་རྩུབ་ཅན་གི་སིད་བྱུས་ལ་འགྱུར་བ་གཏོང་རྒྱུའི་འགན་འཁུར་ལེན་དགོས་ཀི་རེད་ཅེས་འདུག སིར་བཏང་དེ་ལྟར་རེད། སྐབས་ ༡༩ པའི་ཚོགས་ཆེན་ཚོགས་གབས་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་རྒྱ་ནག་གི་གནས་སྟངས་དེ་ང་རང་ཚོ་བོད་པའི་སི་ཚོགས་དང་འཛམ་གིང་ཕོགས་གང་ས་ནས་རྒྱ་ནག་གི་སྐབས་ ༡༩ པའི་ཚོགས་ཆེན་ལ་ཚོད་དཔག་དང་དཔྱད་ཞིབ་བྱེད་ཀི་ཡོད་པ་རེད། རེ་བའང་མང་པོ་ཞིག་རྒྱག་གི་ཡོད་པ་རེད། དེས་རྒྱ་ནག་གི་གནས་སྟངས་དེར་འགྱུར་བ་ཞིག་ཕིན་ན། ང་ཚོ་བོད་ཀི་གནད་དོན་དེར་ཐག་གཅོད་ཅིག་བྱ་མི་ཡོང་ངམ་བསམ་པའི་རེ་བ་ཞིག་རྒྱག་གི་ཡོད་པ་དང་། དེ་གང་འད་ཞིག་ཆགས་ཀི་ཡོད་ན་བསམ་པའི་ཚོད་དཔག་ཀང་བྱེད་ཀི་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་ད་ལྟའི་ཆར་རྒྱ་ནག་གི་སྐབས་ ༡༩ པའི་ཚོགས་ཆེན་ལ་ང་ཚོ་བོད་པའི་གནད་དོན་ཕར་ཞོག རྒྱ་ནག་ཁོ་རང་ཚོའི་གནས་སྟངས་དེ་ཡང་ཇི་ལྟར་ཆགས་ཀི་ཡོད་མེད་གསལ་པོ་ཞིག་བཤད་ཤེས་ཀི་མི་འདུག དེ་ང་ཚོ་ཕར་ཞོག་སྟེ་རྒྱ་ནག་གི་སིད་བྱུས་ལ་མཁས་པ་དང་རྒྱ་ནག་གི་གནས་ཚུལ་མཁས་པ་ཡིན་པ་མང་པོ་ཞིག་གིས་རྒྱ་ནག་གི་སྐབས་ ༡༩ པའི་ཚོགས་ཆེན་སྐབས་ལ་ཅི་ཞིག་འབྱུང་རྒྱུ་ཡིན་མིན་མི་སོ་སོས་ས་ཆ་སོ་སོ་ནས་ཚོད་དཔག་དང་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་ཀི་ཡོད་པ་རེད་ལ། འདི་དང་འདི་འབྱུང་གི་རེད་སོགས་མང་པོ་བཤད་ཀི་ཡོད་པ་རེད་ཀང་། འོན་ཀང་ཚོད་དཔག་ཐིག་གི་ཡོད་པ་མ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་ང་རང་ཚོའི་ངོས་ནས་རྒྱ་ནག་གི་ཏང་གི་ཚོགས་ཆེན་སྐབས་ ༡༩ པ་དེར་རེ་བ་ཆེན་པོ་ཞིག་བརྒྱབ་ནས། དེས་བོད་ཀི་གནད་དོན་ཐོག་ལ་ཐག་གཅོད་ཡག་པོ་ཞིག་ཨེ་ཡོང་བསམས་ནས་ངས་དེ་ལ་རེ་བ་འཛིན་ཆོག་གི་མ་རེད་ཅེས་ལབ་ཀི་མེད་ཀང་། ཡིན་ནའང་རྒྱ་ནག་གི་གནས་སྟངས་ལ་བལྟས་ན་ཁག་པོ་རེད་འདུག དེ་ཡིན་དུས་སོ་སོས་རྒྱ་ནག་གི་གནས་སྟངས་དེ་ཧ་གོ་ནས་དེར་རྒྱུས་ཡོད་བྱས་ཏེ་རྒྱུས་གཏམ་དེ་བཤད་པ་ཡིན་ན། ང་ཚོའི་གནས་ཚུལ་ག་རེ་ཡིན་ནའང་ཡག་པོ་ཞིག་ཆགས་ཀི་རེད་བསམ་གི་འདུག ཐུགས་རེ་ཆེ།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་ནས།
སི་འཐུས་ཀརྨ་དགེ་ལེགས་ལགས།

སི་འཐུས་ཀརྨ་དགེ་ལེགས་ལགས་ནས།
དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག གོ་སྐབས་གནང་བར་ཐུགས་རེ་ཆེ་གནང་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ཡིག་ཆ་ཨང་ ༨ པ། གཞུང་འབེལ་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་ཀི་གོས་ཆོད་གོས་འཆར་དེ་ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་དང་རྩ་ཆེན་པོ་ཞིག་ལ་བརྩིས་པའི་ཐོག་ནས། དེར་ཆ་ཤས་ཤིག་མ་བངས་པ་ཡིན་ན་བོ་བདེ་པོ་ཞིག་ཡོང་གི་མི་འདུག དེ་ཡིན་དུས་རྩ་བའི་ད་ལྟ་སི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་ཀི་ཐོག་ནས་འདིའི་ནང་ལ་ཧ་ཅང་རྒྱས་པོ་ཞིག་བསྣམས་ཕེབས་འདུག དེར་སྙིང་ཐག་པ་ནས་ཐུགས་རེ་ཆེ་གནང་ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

59

ད་ལྟ་ངས་ཞུ་རྒྱུ་དེ་རྩ་བའི་ད་གིན་གོང་དུ་ཕག་རོགས་སི་འཐུས་གཉིས་ཀིས་གསུངས་གྲུབ་སོང་། དོན་ཚན་ ༤ པ་དེ་
རེད། བོད་ནང་དུ་བོད་མི་ཚོས་རང་ལུས་མེར་བསེགས་གནང་རྒྱུའི་མངོན་འདོད་གཙོ་བོ་དེ་བོད་ལ་རང་དབང་མི་འདུག དེ་བཞིན་ཁོ་རང་ཚོས་རང་ལུས་མེར་བསེགས་གནང་རྒྱུ་དེ་བོད་མིའི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་། སྐད་ཡིག མི་རིགས་དང་རྒྱལ་ཁབ་སྲུང་སྐྱོབ་བྱ་རྒྱུའི་ཆེད་དུ་གནང་གི་ཡོད་པ་རེད། དེ་འད་ཡིན་དུས་ཁོང་རྣམ་པའི་མངོན་འདོད་སྒྲུབ་མཁན་ནམ་རེ་བ་བཅོལ་ས་དེ་ང་རང་ཚོའི་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་འདི་ཆགས་བསད་ཡོད་དུས། ང་རང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་ལངས་ཕོགས་དེ་ཡང་ད་ལྟ་དབུ་མའི་ལམ་གི་སིད་བྱུས་ཆགས་བསད་ཡོད་པ་རེད། སིར་དབུ་མའི་ལམ་གི་སིད་བྱུས་ཀི་སྙིང་དོན་གཙོ་བོ་དེ་ཡང་འཚེ་བ་མེད་པའི་ཐོག་ནས་བོད་མིའི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་། སྐད་ཡིག་ལ་སྲུང་སྐྱོབ་བྱ་རྒྱུ་དེ་ཆགས་བསད་ཡོད་པ་རེད། ང་རང་ཚོའི་གོས་ཚོགས་སྔ་ཕི་གཉིས་ཀི་ནང་ལ་སི་མོས་ཀི་ཐོག་ནས་གོས་ཆོད་བཞག་པའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། དེ་བཞིན་རྒྱ་ཆེའི་མང་ཚོགས་ནས་ཀང་དབུ་མའི་ལམ་གི་སིད་བྱུས་ཀི་ཐོག་ལ་ཚད་མཐོའི་མང་མོས་ཀི་གོས་ཆོད་ཀང་བཞག་པ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་ང་རང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་སི་ཚོགས་ཀི་ནང་ལ་དབུ་མའི་ལམ་གི་སིད་བྱུས་ལ་མཐོ་ཙམ་དང་དམའ་ཙམ་འཆད་སོད་མཁན་རིགས་འགའ་ཤས་ ཤིག་ཡོད་པ་རེད། དེ་འད་ཡིན་དུས་གང་ལྟར་ང་རང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་སི་ཚོགས་ཀི་ནང་ལ་དབུ་མའི་ལམ་གི་སིད་བྱུས་ཀི་ཐོག་ལ་གོ་རོགས་ཇི་ཙམ་ཞིག་ཡོད་མེད། འཛིན་སྐྱོང་བཀའ་ཤག་གི་ངོས་ནས་བརྒྱ་ཆར་ཕབ་ནས་ཚོད་དཔག་ལྟ་བུ་ག་ཚོད་ཙམ་ཞིག་གནང་གི་ཡོད་དམ་ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
དེ་བཞིན་འདས་པའི་ཟླ་དྲུག་གི་ནང་འཛིན་སྐྱོང་བཀའ་ཤག་གི་ངོས་ནས་དབུ་མའི་ལམ་གི་སིད་བྱུས་ཀི་ཐོག་ལ་ཕག་
ལས་གང་དང་གང་གནང་ཡོད་པ་དང་། གཞན་ཡང་ལས་འགུལ་གང་དང་གང་སེལ་ཡོད་པ་རེད་དམ་ཞེས་ཞུ་འདོད་བྱུང།
དེ་ནས་བར་ལམ་དཔལ་ལྡན་སིད་སྐྱོང་མཆོག་གཞུང་འབེལ་ཕོགས་བསྐྱོད་ཕི་རྒྱལ་ཁག་ལ་མང་པོ་གནང་ཡོད་པ་རེད།
ཉི་ཧོང་ལ་ཕེབས་ཡོད་པ་རེད། ཨོ་སི་ཊོ་ལི་ཡར་ཕེབས་ཡོད་པ་རེད། ཡུ་རོབ་ལ་ཕེབས་ཡོད་པ་རེད། ཨ་རི་ལ་ཕེབས་ཡོད་པ་རེད། དེ་འད་ཡིན་དུས་རྒྱལ་ཁབ་དེ་ཚོའི་ནང་དུ་ཕེབས་པའི་སྐབས་སུ་བཀའ་མོལ་ག་རེ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། ཁོང་ཚོས་ཚུར་ག་རེ་གསུངས་ཡོད་པ་རེད། མི་སུ་དང་སུ་ལ་ཐུག་འཕད་གནང་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་གསུང་བདེ་བོ་ཡོད་པ་ཡིན་ན། གཅིག་གསུང་རོགས་གནང་ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ཐུགས་རེ་ཆེ།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་ནས།
སི་འཐུས་ཡེ་ཤེས་སྒྲོལ་མ་ལགས།

སི་འཐུས་ཡེ་ཤེས་སྒྲོལ་མ་ལགས་ནས།
དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག གཞུང་འབེལ་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་ཀི་གོས་ཆོས་གོས་འཆར་ཡིག་ཆ་ཨང་ ༨ པར་རྒྱབ་སྐྱོར་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ད་ལྟ་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་ཀི་གོས་ཆོད་འདི་དུས་རག་ཏུ་ང་ཚོ་གོས་ཚོགས་དབུ་ཚུགས་པ་དང་མཉམ་དུ་བསྣམས་ཕེབས་ཀི་ཡོད་པ་རེད། ང་ཚོའི་གནས་སྟངས་འདི་དེ་འད་ཞིག་ཆགས་བསད་ཡོད་པ་རེད། འདིའི་ནང་ལ་བོད་པའི་གནས་

60

སྟངས་སྐོར་འདི་ནས་མར་གཟིགས་སྐབས། ཁོར་ཡུག་དང་བོད་པའི་མི་མང་ལ་རྒྱ་མིས་ལྔ་བཅུ་ང་དགུ་ནས་ད་བར་དུ་ཇི་ཙམ་མནར་གཅོད་བཏང་ཡོད་མེད་སྐོར་རྣམ་པ་ཚོས་ཇི་ཙམ་གསུང་ཀང་གསུང་མ་ཐུབ་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་པ་རེད། གསུང་ཐུབ་རྒྱུ་མེད་པ་ཞིག དེ་ནས་མར་གཟིགས་པའི་སྐབས་སུ་གོས་ཆོད་འདི་ཧ་ཅང་གི་ཡག་པོ་བཞག་གནང་འདུག ད་ལྟ་ང་ཚོ་བོད་པའི་མཚོ་སྔོན་གི་ཁུལ་ལ་བཟོ་གྲྭ་མང་པོ་བཙུགས་གནང་པ་དང་། མཚོ་སྔོན་གི་ཆུ་གཙང་མ་དེའི་ནང་ལ་རས་ཡོངས་སུ་རོགས་པ་དེ་མར་བཏང་བ་དེ་ཚོས་ང་ཚོ་བོད་པའི་ཁོར་ཡུག་ལ་ཇི་ཙམ་སྐྱོན་ཡོང་གི་ཡོད་པ་ནི་རྣམ་པ་ཚོས་མཁྱེན་གསལ་རེད། ད་ལྟ་བོད་ནང་གོར་མོ་དང་དེ་ཚོའི་ནང་ཁ་སང་རོག་ག་མང་པོ་ཞིག་ (Natural calamities) བྱུང་གི་འདུག གང་འད་བྱས་ནས་ཞུ་དགོས་སམ། རང་བཞིན་གིས་འབྱུང་རེན་མང་པོ་ཞིག་ཡོང་གི་འདུག དགོངས་དག དེ་དག་ཚང་མ་རྒྱ་མིས་རས་མང་པོ་ཞིག་ང་ཚོ་བོད་ཀི་ས་མཐོ་གཙང་མར་བེད་སོད་མང་པོ་ཞིག་བཏང་པའི་རེན་གིས་རེད་བསམ་གི་ཡོད།
དེ་མཚུངས་བོད་ནང་བཙོན་པ་མང་པོ་ཞིག་ང་ཚོའི་སྔོན་གེང་ནང་ལ་ཨང་ཀི་ ༣ པ་དེར་ཕེབས་པ་ཡིན་ན། རྒྱ་ནག་
གཞུང་གིས་ཆབ་སིད་ཀི་ཉེས་མིང་འོག་འཛིན་བཟུང་བཙོན་འཇུག་གི་སྡུག་སྦྱོང་མནར་གཅོད་གཏོང་བཞིན་པའི་༸ཀུན་གཟིགས་༸པན་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག ༸པན་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་དགུང་ལོ་ ༢༨ ལ་ཕེབས་ཟིན་པ་རེད། ཁོང་གི་གནས་སྟངས་གང་འད་ཞིག་ཡིན་མིན་ཐད་ང་ཚོ་སུས་ཀང་མཁྱེན་གི་ཡོད་པ་མ་རེད། འཛམ་བུ་གིང་གིས་ཀང་ཤེས་ཀི་ཡོད་པ་མ་རེད། འདི་ལ་ང་ཚོའི་ངོས་ནས་ཅི་ཞིག་གནང་རྩིས་ཡོད་དམ། ང་ཚོས་བསམ་བོ་བཏང་ན་ཧ་ཅང་གི་བོ་འཚབ་ཅིག་ཡོང་གི་འདུག སོང་ཙང་རྣམ་པ་ཚོ་ཚང་མར་ཚོར་བ་དེ་ལྟར་ཡོད་པ་རེད་བསམ་གི་ཡོད། ༸པན་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ད་ལྟ་གནས་སྟངས་གང་འད་ཞིག་གི་ནང་བཞུགས་ཡོད་ན། བཙོན་ཁང་ནང་ལ་མུ་མཐུད་དེ་ད་ལྟ་ཡོད་དམ་ཡང་ན་ཕི་ལོགས་ལ་ཡོད་མེད་དང་། ཅི་ཞིག་གནང་གི་ཡོད་མེད་ཐོག་ང་ཚོ་བཀའ་ཤག་ནས་ཡིན་ནའང་རེད། རྣམ་པ་ཚོ་ཚང་མས་ཐུགས་འགན་བཞེས་ཀི་མེད་པ་རེད་ཅེས་ཞུ་ཡི་མེད། ཡིན་ནའང་ད་ཆ་གནས་སྟངས་འདི་ཧ་ཅང་གི་ཐབས་སྐྱོ་པོ་རེད་འདུག སོང་ཙང་ངས་བཀའ་ཤག་ལ་འབོད་སྐུལ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། འདིའི་ཐོག་ལ་ཁ་གསལ་ཞིག་དང་ཤུགས་ཆེ་ཙམ་ཞིག་འཛམ་གིང་ལ་ཤེས་རོགས་ཐུབ་པ། དགུང་ལོ་ ༢༨ ལ་ཕེབས་ཟིན་རུང་ད་དུང་ཡང་གང་དུ་ཡོད་མེད་ཤེས་ཀི་མི་འདུག གནས་སྟངས་གང་འད་ཞིག་གི་ཐོག་ལ་ཡོད་མེད། སྐུ་མཁྱེན་ཐུགས་རེ་གཟིགས། འདིའི་ཐོག་ལ་ཕག་ལས་ཤུགས་ཆེ་ཙམ་ཞིག་གནང་རོགས་གནང་ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ང་ཚོའི་བཙོན་པ་མང་པོ་ཞིག་རྒྱ་མིའི་བཙོན་ཁང་ནང་ལ་ཡོད་པ་རེད། ཁོ་རང་ཚོའི་གནས་སྟངས་འདི་གང་འད་ཞིག་ཡོད་མིན་ང་ཚོས་མཁྱེན་གསལ་རེད། མར་བཏོན་ཡོང་སྐབས་ཚང་མ་འཕོ་བརླག་ཕིན་པ། མི་ཚང་མ་འཕོ་བརླག་ཕིན་ཟིན་པ་རེད། ན་ཚ་འད་མིན་ཕོག བཞུགས་ཀི་ཡོད་མེད་དང་། མང་པོ་ཞིག་ཕན་ཐོགས་མེད་པའི་མི་དེ་འད་ཆགས་ཏེ་མར་བཏོན་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། དེ་འད་ཡིན་སྟབས་ང་ཚོའི་གནས་སྟངས་འདི་ཧ་ཅང་གི་སྐྱོ་པོ་དང་། ༸པན་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་སྐོར་འདིར་སྐུ་མཁྱེན་ང་ཚོ་ཚང་མའི་ངོས་ནས་ཤུགས་ཤིག་བསྐྱོན་དགོས་ཀི་འདུག་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། གནས་ཚུལ་ཅི་འད་ཡིན་རུང་མིན་རུང་གང་ལྟར་གང་དུ་བཞུགས་གདན་འཇགས་ཡོད་མེད་ཐོག་ལ་ང་ཚོས་ཧ་གོ་རྒྱུའི་ཆེད་དུ་ཤུགས་ཅིག་རྒྱག་རོགས་གནང་། ཕག་ལས་གཅིག་གནང་རོགས་གནང་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
ད་ལྟ་ང་ཚོའི་གཞིས་ལུས་མེར་བསེགས་གཏོང་རྒྱུ་འདིའི་སྐོར་ལ་མང་པོ་ཞིག་གསུངས་གནང་སོང་། དེ་ཡག་པོ་ཡིན་མིན་
ཐོག་ལ་ང་ཚོས་རྩ་བ་ཉིད་ནས་ཞུ་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡོད་པ་མ་རེད། རྣམ་པ་ཚོ་འདི་ཙམ་ཞིག་གི་བོ་སྟོབས་ཆེན་པོ། གོང་དུ་གསུངས་

61

སོང་། སོ་སོ་ལ་མེ་ཆུང་ཚགས་ཤིག་སར་ན་ཧ་ཅང་གི་ཁག་པོ་ཞིག་རེད། ཁོ་རང་ཚོ་ཚང་མས་རང་ལུས་ཡོངས་རོགས་མེར་བསེགས་བཏང་ནས་སོ་སོའི་རྒྱལ་ཁབ་དང་མི་རིགས་ཀི་དོན་དུ་གནང་གི་ཡོད་སྟབས། འདིའི་ཐོག་ལ་ངས་འགེལ་བརོད་བྱ་རྒྱུ་འདི་ཧ་ཅང་གི་དཀའ་ལས་ཁག་པོ་ཞིག་འདུག ཡིན་ནའང་ངས་ཞུ་འདོད་པ་འདི་ད་ལྟའི་ཆར་མི་ ༡༥༠ ལྷག་ཙམ་གིས་མེར་བསེགས་བཏང་ཟིན་པ་རེད། ཞུགས་འབུལ་གནང་ཟིན་པ་རེད། རེས་མ་དེ་རིགས་ཐུགས་རེ་གཟིགས་མ་གནང་རོགས་གནང་ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། གང་ལགས་ ཤེ་ན། ད་ལྟ་འདི་འད་ཞིག་ཐོས་པ་ཙམ་གིས་དངོས་གནས་ཧ་ཅང་གི་བོ་ཕམ་ཞིག་འདུག མི་ལུས་ཧ་ཅང་གི་རྩ་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད་འདུག གང་ལ་ཟེར་ན་བོད་པའི་གནས་སྟངས་འདིའི་ནང་ལ་མི་ཡག་པོ་ད་ལྟ་ཝར་ཎཱ་སིའི་བསྟན་འཛིན་ཆོས་དབྱིངས་ལགས་ཁོ་རང་ཆུང་དུས་ནས་བོད་པའི་གནད་དོན་ཐོག་ལ་ཧ་ཅང་གི་དོ་སྣང་ཅན་ཞིག་རེད་ཅེས་དེ་འད་ཞིག་བིས་གནང་འདུག དེ་འདའི་མི་ཞིག་འཕོ་བརླག་ཕིན་པ་ཡིན་ན་ཧ་ཅང་གི་ཕངས་པོ་མ་རེད་དམ། དེ་འད་ཡིན་སྟབས་མུ་མཐུད་དེ་འདི་མ་གནང་པ་ཡིན་ན་ང་ཚོར་ཁེ་ཕན་འདུག གང་ལྟར་ཁོ་རང་ཚོས་འདི་ཙམ་ཞིག་གི་བོ་སྟོབས་འདི་ང་ཚོས་འགིགས་མི་འདུག་ཅེས་ཞུ་ཡི་ཡོད་པ་མ་རེད། ཧ་ཅང་འགིག་ཡོད་པ་རེད། བོ་སྟོབས་དེ་རིགས་ཧ་ཅང་གི་དཀོན་པོ་རེད། ཡིན་ནའང་མ་འོངས་པར་ང་ཚོ་འདི་ཏག་ཏག་ཅིག་བསད་ཀི་མི་འདུག མི་དེ་ཚོའི་རིགས་འདི་ང་ཚོ་བོད་པའི་རྩ་དོན་ལ་དགོས་ཀི་འདུག ང་ཚོ་བོད་པའི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་། བོད་པའི་རྩ་དོན་འདི་མུ་མཐུད་དེ་གནས་རྒྱུའི་ཆེད་དུ་མི་འདི་ཚོའི་རིགས་དེ་ང་ཚོར་མུ་མཐུད་དེ་དགོས་ཀི་འདུག་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ལྷོ་ཨ་ཕི་རི་ཀའི་རྒྱལ་ཁབ་ (Botswana) སིད་འཛིན་ཁོ་རང་གིས་རྒྱལ་ཁབ་ཆུང་ཆུང་ཞིག་ཡིན་རུང་། ༸རྒྱལ་བ་
རིན་པོ་ཆེ་གདན་འདེན་ཞུ་རྒྱུའི་ཞལ་བཞེས་གནང་འདུག དེ་བཞིན་འཛམ་གིང་ཚང་མ་དེང་སང་རྒྱ་མིའི་སྟོབས་ཤུགས་འདིས་ཧ་ཅང་གི་ཁྱད་པར་བཟོ་ཡི་ཡོད་དུས། དེ་འདའི་གནས་སྐབས་གཅིག་གི་སང་ལ་ཁོ་རང་གིས་དེ་འད་ཞིག་གསུངས་པ་འདིས་སིད་འཛིན་འོས་པ་ཞིག འཛམ་གིང་ལ་སིད་འཛིན་དེ་འད་སོབས་པ་སྐྱེ་དགོས་པ་ཞིག་དང་། ཁོ་རང་གི་རྒྱལ་ཁབ་ཀི་མི་མང་ཀང་སོབས་པ་སྐྱེ་དགོས་པ་ཞིག་བཟོས་ཡོད་པ་རེད། འདི་ལ་ཐུགས་རེ་ཆེ་གནང་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
ཁ་སང་མེག་གྷན་གི་ཁོམ་རའི་ནང་ལ་རྒྱ་གར་མང་པོ་ཞིག་གིས་རྒྱ་མིའི་ཅ་ལག་ཉོ་འཚོང་བྱ་རྒྱུའི་ཐོག་ལ་བཀག་སོམ་
བྱེད་ཀི་ཡིན་ཞེས་མང་པོ་ཞིག་ (Bazzar) ལ་ཁོམ་སྐོར་བྱེད་ཀི་འདུག འདི་དྷ་རམ་ས་ལར་གཅིག་པུ་མིན་པར་རྒྱ་གར་རྒྱལ་ཡོངས་ནང་ལ་ལས་འགུལ་འདི་སེལ་གི་འདུག འདི་ལ་ང་ཚོ་བོད་པའི་ངོས་ནས་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་རྒྱུ་དང་། འདིའི་ཐོག་ལ་ང་ཚོའི་ངོས་ནས་ཅི་ཞིག་བྱེད་ཐུབ་ཀི་འདུག དེ་ཚོར་ཐུགས་བསམ་བཞེས་རོགས་གནང་ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ཐུགས་རེ་ཆེ།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་ནས།
སི་འཐུས་བོ་བཟང་གགས་པ་ལགས།

62

སི་འཐུས་བོ་བཟང་གགས་པ་ལགས་ནས།
དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག གཞུང་འབེལ་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་ཀི་གོས་ཆོད་གོས་འཆར་ཨང་ ༨ པར་རྒྱབ་སྐྱོར་ཞུ་རྒྱུ་དང་ཆབས་ཅིག་རྒྱུན་ལས་རྣམ་པ་ཚོས་ཐུགས་བསམ་ཆེར་བཞེས་ཀིས་ནང་དོན་སོགས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་བྱུང་འདུག དེ་ལ་ཡི་རངས་བསྔགས་བརོད་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
དང་པོ་དེར། གོང་དུ་ཕག་སེལ་སི་འཐུས་མང་པོ་ཞིག་གིས་གསུངས་སོང་། གསུང་རྒྱུ་དེ་ཡང་བོད་མི་རིགས་ཀི་རྩ་དོན་
ཆེད་ལུས་སོག་ལོངས་སོད་ཡོངས་སུ་བོས་གཏོང་གནང་མཁན་གི་རྒྱལ་གཅེས་དཔའ་བོ་དང་དཔའ་མོ་རྣམས་རེད། ང་རང་གི་ངོས་ནས་ཁོང་རྣམ་པ་ལ་གུས་འདུད་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ཁོང་རྣམ་པས་གང་གནང་པ་དེ་རླབས་ཆེན་གི་མཛད་པ་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་གཙང་མ་ཞུས་དང་ཞུ་བཞིན་ཡོད་ལ། མ་འོངས་པར་ཡིན་ནའང་དེ་བཞིན་ངོས་འཛིན་གནང་པའི་ཐོག་ནས་མདུན་བསྐྱོད་བྱ་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ཡིན་ནའང་ང་རང་སེར་གི་བསམ་ཚུལ་ལ། གོས་ཚོགས་ར་བ་འདིའི་ནང་ལ་ཁོང་རྣམ་པས་སྐུ་ལུས་མེ་མཆོད་འབུལ་རྒྱུ་དེ་འགིག་དང་མི་འགིག མ་འོངས་པར་མུ་མཐུད་ནས་དེ་ལྟ་བུ་འབུལ་དགོས་ཀི་ཡོད་དང་མེད་སོགས་ཀི་སྐོར་ལ་གེང་བ་ལས། ཁོང་རྣམ་པས་དེ་ལྟ་བུ་གནང་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང་། ཁོང་རྣམ་པའི་ཐུགས་དགོངས། ཁོང་རྣམ་པའི་རེ་འདོད་དེ་ཚོ་ང་ཚོས་ག་འད་བྱས་ཏེ་སྒྲུབ་དགོས་པ་རེད། དེ་ཚོའི་སང་ལ་ཐུགས་བསམ་དང་བགོ་གེང་། ཕག་ལས་གནང་དགོས་རྒྱུ་དེ་ཧ་ཅང་གི་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད་བསམ་གི་འདུགང་ཚོ་ཚང་མས་མཁྱེན་གསལ་རེད། བོད་ནང་ལ་བཞུགས་མཁན་གི་རང་ལུས་མེ་མཆོད་ཕུལ་གནང་མཁན་རྣམ་པ་ཚོས་
རྒྱ་ནག་གི་བཙན་འོག་ལ་དཀའ་ལས་མང་པོ་མྱོང་ཞིང་། ཐབས་བརྒྱ་ཇུས་ཟད་ཀིས་མེ་མཆོད་མ་གནང་ཐབས་མེད་ཞིག་བྱུང་པ་རེད། དེ་ཡང་ང་ཚོ་བོད་མི་རིགས་ཀི་སྐད་དང་ཡི་གེ ཆོས་དང་རིག་གཞུང་། ཡུལ་སོལ་གོམས་གཤིས་སོགས་ཉམས་འགོ་བཞིན་འདུག རྒྱ་ནག་གི་བཙན་གནོན་འོག་དེ་དག་ཉམས་ཆག་སུ་ཕིན་ཏེ་རྩ་བརླག་ཏུ་གཏོང་བཞིན་འདུག་ཅེས་ཐུགས་བོ་མ་ཁེངས་པའི་སོ་ནས་རྒྱ་ནག་ལ་ངོ་རྒོལ་གི་རྣམ་པའི་སང་ནས་གནང་བསད་པ་ཞིག་རེད། དེ་ལྟ་བུ་གནང་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེ་ང་ཚོའི་ངོས་ནས་ག་རེ་བྱེད་ཐུབ་ཀི་འདུག བོད་ཀི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་། ཡུལ་སོལ་གོམས་གཤིས་མི་ཉམས་གོང་འཕེལ་ང་ཚོས་ག་འད་ཞིག་གཏོང་ཐུབ་ཀི་འདུག དེ་གཏོང་རྒྱུར་ང་ཚོས་ག་འད་ཞིག་བྱེད་ཐུབ་ཀི་ཡོད་མེད་སྐོར་ལ་ང་ཚོས་བགོ་གེང་བྱས་པ་ཡིན་ན། ཡག་པོ་དང་འོས་ཤིང་འཚམ་པ། ཁོང་རྣམ་པ་ཚོས་གཅེས་པའི་ཚེ་སོག་བཏང་པ་དེ་རིན་ཐང་ལྡན་པ་ཞིག་རེད་དན་གི་འདུགདེ་མིན་དེ་ལས་བརྒལ་ཏེ་ནམ་ཞག་རྒྱུན་དུ་གོས་ཚོགས་འདིའི་ནང་ལ་ཡིན་ནའང་རེད། ཕི་ལོགས་ལ་ཡིན་ནའང་རེད། སི་
དོན་ཁ་ལ་ཁྱེར། སེར་དོན་ཁོག་ལ་བཅངས་ཏེ་བཀའ་མོལ་འད་གནང་། ལས་དོན་འད་བསྒྲུབས། ཡང་མཚམས་རེ་ང་ལ་ཚོར་བ་གང་འད་ཞིག་སྐྱེ་ཡོང་གི་འདུག་ཅེ་ན། རང་ལུས་མེ་བསེགས་རེ་རེ་བཏང་ཡོང་བའི་སྐབས་སུ་ཚོགས་པ་ཁག་གིས་སོ་སོའི་མི་ཁོངས་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་བྱས་ཏེ། ཁྱབ་བསྒྲགས་གནང་པ་སོགས་བྱས་ཏེ་འཚང་ཁ་རྒྱག་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་མཐོང་ཡོང་གི་འདུགདེ་འད་ཡིན་དུས་རང་ལུས་མེ་བསེག་གཏོང་རྒྱུ་དེ་ཡང་སྐབས་རེ་ག་འད་བྱས་ཏེ་ཡོང་བ་ཡིན་ནམ་སྙམ་པ་ཚོར་གི་འདུགསྐབས་རེ་ཁོང་རྣམ་པ་སར་གསོན་པའི་དབང་དུ་བཏང་ན། སྐབས་དེར་ཁོང་རྣམ་པས་གང་འད་ཞིག་ཚོར་ཡོང་གི་ཡོད་དམ་སྙམ་པའི་སེམས་འཚབ་འདུག དེར་བརེན་ང་རང་ཚོ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་གོས་ཚོགས་ར་བ་འདིའི་ནང་ལ་བཞུགས་མཁན་ཡིན་ནའང་

63

རེད། འབེལ་ཡོད་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀི་ཁྱབ་འོག་ཏུ་ཡོད་པ་རྣམ་པ་ལྷན་རྒྱས་ཚང་མས་རྒྱལ་ཁབ་དང་མི་རིགས་འདིའི་ཆེད་དུ་ཁོང་རྣམ་པས་གང་གནང་བའི་ཐུགས་འདོད་དེ་དེ་བཞིན་དུ་ལྷག་བསམ་ཟོལ་མེད་ངང་ནས་བསྒྲུབ་དགོས་པ་རེད་མ་གཏོགས། ཇི་སྐད་དུ་མཁས་པ་དམ་པ་དེ་ཚོས་གསུངས་ཡོད་པ་རེད། ཚོང་པ་ཡིན་ཡང་ཚོང་ལས་མེད། །ཞིང་པ་ཡིན་ཡང་ཞིང་ལས་མེད། །འཁི་ལས་ཉམས་ནས་དུས་འདའ་བ། །སྐྱེས་བུ་འདི་དག་ཁྱི་དང་མཚུངས། ཞེས་གསུངས་ཡོད་པ་རེད། དེ་ལྟ་བུར་ཕིན་བ་ཡིན་ན་མ་རུང་བ་ཞིག་རེད་བསམ་གི་འདུགགཉིས་པ་དེར་དེ་རིང་ངས་གོས་ཚོགས་ར་བ་འདིའི་ནང་ལ་ག་རེ་ཞུ་འདོད་བྱུང་སོང་ཞེ་ན། ཕི་ལོ་ ༢༠༡༤ ལོར་ཕལ་ཆེར་
ཡིན་པ་ཡོད། དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ནང་ལ་རང་ལུས་མེ་བསེག་གནང་མཁན་དག་ལ་སྐུལ་མ་གཏོང་མཁན་དེ་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་རེད་ཅེས་ང་ཚོར་མ་ཉེས་ཁ་གཡོག་བྱས་ཡོད་པ་རེད། དེ་ང་ཚོའི་ངོས་ནས་མིན་པ་དེ་བདེན་པ་ར་སོད་མང་པོ་བྱས་ཡོད་པ་རེད། དེ་མིན་པ་དེ་ཡང་གསལ་པོ་རེད། གོང་དུ་ཕག་སེལ་སི་འཐུས་མང་པོ་ཞིག་གིས་གསུངས་སོང་། ཁོ་རང་སེར་གི་ངོས་ནས་མེ་མཆོད་འབུལ་འདོད་མེད་ན། མི་གཅིག་ལ་ཁྱེད་ཀི་ཚེ་སོག་མེ་མཆོད་གཏོང་ཤོག་ཅེས་ལབ་ཁག་པོ་རེད་ལ། གཏོང་འདོད་མེད་ན་ཉན་མཁན་ཡང་ཁག་པོ་རེད། ཡིན་ནའང་དེ་རིང་གོས་ཚོགས་ར་བ་འདིའི་ནང་ནས་ཕག་སེལ་སི་འཐུས་གཅིག་གིས་རང་ལུས་མེ་བསེག་བཏང་ན་ཞེས་གཏོང་སྟངས་དེ་ལམ་སྟོན་གི་ཚུལ་ལྟ་བུ་གནང་ཡོང་དུས། འདི་ངས་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་དགོས་པའི་སྐད་ཆ་ཞིག་གོས་ཚོགས་ར་བ་འདི་ནས་ར་སོད་ཐུབ་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་བྱུང་སོང་སྙམ། དེ་འད་ཡིན་དུས་དེ་ཏག་ཏག་ཅིག་བསད་ཡོད་པ་མ་རེད་སྙམ། བསམ་བོ་ག་རེ་ཡིན་ནའང་ཡག་པོ་གཏོང་དགོས་རྒྱུ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། རྒྱ་ནག་གིས་ང་ཚོར་སྐྱོན་བརོད་ག་རེ་བྱེད་ཀི་ཡོད་པ་རེད། ང་ཚོས་དེ་ལ་དཔག་པའི་སྐད་ཆ་ག་རེ་བཤད་དགོས་ཀི་ཡོད་པ་རེད། ང་ཚོས་ད་ལྟ་བར་དུ་བརྒྱུད་བསྐུལ་བྱས་པ་མིན་ཞེས་༸གོང་ས་མཆོག་ནས་བཟུང་རིམ་པས་ར་སོད་གསལ་བཤད་སོགས་བྱས་བསད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་དེ་རིང་གོས་ཚོགས་ར་བ་འདིའི་ནང་ནས་འདི་འད་བྱས་ན་ཐུགས་ཕན་སོས་ས་རེད་ཅེས་གསུངས་དུས། བཀའ་མོལ་དེ་ད་ལྟ་རང་རྒྱལ་སིའི་སང་ལ་ཁྱབ་པ་མ་ཟད། རྒྱ་ནག་གི་ཟིན་ཐོ་བཀོད་ཚར་ཡོད་པ་རེད་བསམ་གི་འདུག དེ་འད་ཡིན་དུས་ང་རང་ཚོར་དགོས་མེད་ཀི་གེང་སོང་དང་། རྒྱ་ནག་གི་དགོས་མེད་ཀི་སྐྱོན་བརོད་དང་མ་ཉེས་ཁ་གཡོག་གི་ཐབས་ལམ་དང་ལམ་ཀ་ཟེར་ནའང་མི་འདུག ལག་ཆ་ལྟ་བུ་ཞིག་གོས་ཚོགས་ར་བ་འདིའི་ནང་ནས་མར་སད་པ་དེ་ཏག་ཏག་ཅིག་བསད་མ་སོང་ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། གསུམ་པ་དེ་རྒྱ་ནག་ཏང་གི་འཐུས་མིའི་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་ ༡༩ པ་དེ་འཚོགས་རྒྱུ་རེད། རོབ་རྩིས་ ཤིག་བརྒྱབས་པ་
ཡིན་ན། ཕི་ལོ་ ༢༠༡༧ ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༡༨ ཉིན་འཚོགས་གཏན་འཁེལ་བ་ཞིག་རེད། ཚོགས་ཆེན་དེའི་སང་ལ་གཙོ་བོ་དེ་ག་རེ་རེད་ཅེས་ལབ་པ་ཡིན་ན། རྒྱ་ནག་གིས་ཀྲུང་དབྱང་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་གི་འགོ་ཁིད་དང་རྒྱུན་ལས་གདམ་རྒྱུ་རེད། སྐབས་ ༡༩ པའི་ཀྲུང་དབྱང་སྒྲིག་ཁིམས་དང་ཞིབ་བཤེར་ལྷན་ཁང་གི་རྒྱུན་ལས་དང་འགོ་ཁིད་གདམ་རྒྱུ་རེད། གང་ལྟར་རྒྱ་ནག་གི་འགོ་ཁིད་གཙོ་བོ་དེ་ཚོ་ཚོགས་ཆེན་དེ་བརྒྱུད་ནས་མར་ཐོན་ཡོང་བ་ཞིག་རེད་ཅེས་བཤད་ཀི་ཡོད། ང་ཚོའི་ངོས་ནས་ཡིན་ནའང་རེད། འཛམ་གིང་རྒྱལ་ཁབ་མང་པོ་ཞིག་གི་ངོས་ནས་ཀང་དེ་ལ་རེ་བ་ཞིག་བཅངས་ཡོད་པ་རེད། ངས་བསམ་པ་ཡིན་ནའང་ང་ཚོའི་ངོས་ནས་རེ་བ་བཅངས་ཆོག་གི་རེད་དན་གི་འདུག རེ་བ་བཅངས་རེ་བ་དེ་མ་གྲུབ་པའི་དུས་དེ་ནས་བཟུང་ང་ཚོས་ཡང་བསྐྱར་ག་རེ་བྱ་དགོས་པ་རེད་ཅེས་པ་དེ་གལ་ཆེ་ཤོས་རེད་བསམ་གི་འདུག དེ་ལ་ག་སྒྲིག་དགོས་པ་རེད་བསམ་གི་འདུག

64

རྒྱ་ནག་གི་མཁས་པ་མང་པོ་ཞིག་གིས་རྒྱ་ནག་གི་ད་ལྟའི་སི་ཚོགས་ནང་ལ་ཤི་ཅིང་ཕིན་གིས་ནང་ལོགས་ཀི་དཀའ་ངལ་
མང་པོ་ཞིག་སེལ་རྒྱུར་དུས་ཚོད་མང་པོ་ཞིག་འགོར་བསད་ཡོད་སྟབས། བོད་དང་ཤིན་ཅིང་ལ་སོགས་པའི་དཀའ་ངལ་དེ་སེལ་རྒྱུའི་དུས་ཚོད་མེད་པ་དང་། སེལ་རྒྱུའི་སྟབས་མ་བདེ་བ། དུས་ལ་མ་བབ་པ་སོགས་ཀིས་ལྷག་བསད་ཡོད་པ་རེད་ཅེས་རྒྱ་ནག་གི་མཁས་པ་མང་པོས་གསུང་གི་ཡོད་པ་རེད་ལ། ང་རང་སེར་ལའང་དེ་འད་འཆད་མཁན་བྱུང་། དེ་འད་ཡིན་ན་སྐབས་ ༡༩ པའི་རྒྱ་ནག་གི་ཏང་གི་འཐུས་མི་ཚོགས་ཆེན་ཚར་ནས་ང་ཚོས་ལྟད་མོ་བལྟ་རྒྱུ་རེད། དེ་མ་གཏོགས་ད་ལྟ་ནས་ང་ཚོས་དེ་ལ་སོམ་ཚིགས་བརྒྱབ་བཞག་པ་ཡིན་ན། དེ་གང་འད་ཞིག་ཆགས་ཡོང་ངམ་སྙམ་པ་དན་གི་འདུགདེ་ནས་ང་ཚོས་ག་དུས་ཡིན་ནའང་། རྒྱལ་སི་ཁག་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་འཚོལ་རྒྱུར་བཀའ་སི་གཉིས་ཀི་ངོས་ནས་རང་ནུས་
ཡོད་ཚད་བཏོན་ནས་ཕེབས་བཞིན་ཡོད་པ་རེད། རྒྱལ་སིའི་རྒྱབ་སྐྱོར་འཚོལ་བ་དང་མཉམ་དུ་རྒྱལ་སིའི་རྒྱབ་སྐྱོར་རག་པའི་སྐབས་སུ་གོ་སྐབས་དམ་འཛིན་བྱ་དགོས་རྒྱུ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། རྒྱལ་སིའི་རྒྱབ་སྐྱོར་འཚོལ་བར་སོང་ནས་དེ་འད་ཞིག་འདུག་ལབ་པ་ཙམ་གིས་འགིག་གི་ཡོད་པ་མ་རེད་བསམ་གི་འདུག རྒྱབ་སྐྱོར་ཇི་ལྟར་བྱས་པ་དེ་དང་མཐུན་པར་ང་ཚོས་ཁོ་ཚོ་བརྒྱུད་དེ་ག་རེ་བྱ་ཐུབ་ཀི་འདུག་བལྟ་རྒྱུ་དང་། དེའི་སང་ལ་གོམ་པ་མདུན་སོས་བྱ་དགོས་རྒྱུ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་དན་གི་འདུག དཔེར་ན། ཐའེ་ཝན་ལ་ཆ་བཞག་པ་ཡིན་ན། རྣམ་པ་ཚོས་མཁྱེན་གསལ་རེད། ཐའེ་ཝན་གི་ད་ལྟའི་ཆར་སིད་གཞུང་ཡིན་ནའང་རེད། བོད་སོག་ལས་ཁུངས་སོ་བརྒྱབ་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཐའེ་ཝན་གོས་ཚོགས་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་པ་བཙུགས་པ། བོད་པ་ལ་སྐྱབས་བཅོལ་སད་པ་སོགས་མང་པོ་ཞིག་རོགས་རམ་གནང་ཡོད་པ་རེད། མ་འོངས་པར་བོད་སོག་ལས་ཁུངས་སོ་བརྒྱབ་སྟེ་ཐའེ་ཝན་ནང་ལ་བོད་སོག་ལས་ཁུངས་དང་འབེལ་བའི་ཤེས་ཡོན་སེ་ཚན་དེ་ཤེས་རིག་ལས་ཁུངས་ཀི་ཁྱབ་ཁོངས་སུ་འགོ་རྒྱུ་དང་། རིག་གཞུང་གི་སེ་ཚན་དེ་རིག་གཞུང་ལྷན་ཁང་གི་ཁྱབ་ཁོངས་སུ་འགོ་བ་སོགས་ཀི་བཟང་ཕོགས་ཀི་རྣམ་པ་ཞིག་ཡོང་དང་ཡོང་བཞིན་པ་རེད། དེ་འད་ཡིན་དུས་མ་འོངས་པར་ང་ཚོས་དེ་ལྟ་བུའི་བརྒྱུད་ལམ་བརྒྱུད་དེ་ང་ཚོའི་ཤེས་ཡོན་འཕར་མ་ཐའེ་ཝན་ལ་ཇི་ལྟར་གཏོང་ཐུབ་ས་རེད། འབེལ་ཡོད་ཤེས་རིག་ལས་ཁུངས་ཀི་ངོས་ནས་ག་རེ་གནང་ཐུབ་ས་རེད། སྔོན་ཆད་ཡིན་ན་ང་ཚོའི་དེབ་སེར་པོ་དེར་ངོས་ལེན་གནང་གི་ཡོད་པ་མ་རེད། མ་འོངས་པར་ངོས་ལེན་གནང་བའི་བཟང་ཕོགས་ཀི་རྣམ་པ་ཞིག་མངོན་ཡོང་དུས། དེ་བརྒྱུད་ནས་ཐའེ་ཝན་ལ་ཕེབས་ནས་རྒྱ་ནག་དང་ཐའེ་ཝན་གི་ཁིམས་ལུགས་དང་རིག་གཞུང་སོགས་ཀི་སང་ལ་སོབ་སྦྱོང་བྱ་དགོས་རྒྱུ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་བསམ་གི་འདུག རིག་གཞུང་གི་ཐད་ནས་ཟློས་གར་ཡིན་ནའང་རེད། ཕན་ཚུན་བརེ་ལེན་བྱེད་པ་སོགས་གོ་སྐབས་དམ་འཛིན་གནང་དགོས་རྒྱུ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། མ་འོངས་པར་ཐའེ་ཝན་གཞུང་ག་འད་ཞིག་ཆགས་ཀི་ཡོད་མེད་ཤེས་ཀི་ཡོད་པ་མ་རེད་ལ། རྒྱལ་སིའི་སང་གི་སི་ཚོགས་ཚང་མ་དེ་ལྟར་རེད། དང་པོ་སིད་གཞུང་ཞིག་བསེབས། སིད་གཞུང་དེ་ལ་དཔག་པའི་སིད་བྱུས་ ཤིག་གཏན་འབེབས་མཛད་པར་བརེན་ནས་འགོ་ལམ་ཞིག་རེད་ཡོད་པ་རེད། དེའི་རེས་ཀི་སིད་གཞུང་ཞིག་བསེབ་ཡོང་དུས། དེར་འགྱུར་བ་གང་འད་ཡོང་མིན་མི་ཤེས་ཏེ་གོ་སྐབས་ནམ་ཡོད་ལ་མ་ཤོར་བར་གནང་སྟེ། གང་ལ་གང་འདུལ་དེ་ལ་དེར་སྟོན་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ནང་བཞིན་ང་ཚོས་གོ་སྐབས་དམ་འཛིན་གནང་དགོས་རྒྱུ་ཧ་ཅང་གི་གལ་ཆེན་པོ་རེད་བསམ་གི་འདུག

65

དེའི་རེས་ནས་ང་ཚོས་ནམ་རྒྱུན་དུ་ག་རེ་གསུང་གི་ཡོད་པ་རེད་ཟེར་ན། ང་ཚོ་བོད་པའི་འཐབ་རྩོད་དེ་རྒྱུན་གནས་ཐུབ་པ་
ཞིག་གནང་དགོས་ཀི་འདུག རྒྱུན་གནས་ཐུབ་པ་ལ་བརེན་ནས་ལྔ་དང་ལྔ་བཅུའི་སིད་བྱུས་ཞིག་གཏན་འབེབས་དང་འཆར་གཞི་སོགས་བཀོད་དེ་རྣམ་པ་ཚོ་ཕེབས་བསད་ཡོད་པ་རེད། བོད་ཀི་འཐབ་རྩོད་དེ་རྒྱུན་གནས་ཐུབ་པ་ལ་གཙོ་བོ་གཅིག་སྟེ། ད་བར་བོད་ཕི་ནང་གཉིས་ཀི་ཟམ་པ་ལྟ་བུ་དེ་བོད་ནས་ཕེབས་ཡོང་བའི་བོད་མི་བཙན་བྱོལ་བ་དག་གིས་ནུས་པ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཐོན་འདུག་སྙམ། ཁོང་རྣམ་པའི་དགའ་ཉེ་སྤུན་མཆེད་ལ་སོགས་པ་བོད་ནང་ལ་བཞུགས་ཡོད་དུས། རང་བཞིན་གིས་འབེལ་བ་དང་གཉེན་འཕད་ཐུག་པ་ལ་སོགས་པ་ཡོང་གི་ཡོད་པས། འབེལ་བ་གཏིང་ཟབ་མོ་ཞིག་ཆགས་འདུག་སྙམ་གི་ཡོད། དེ་ཡིན་དུས་བོད་ནང་ནས་ཕེབས་མཁན་གི་བཙན་བྱོལ་བ་མང་པོ་ཞིག་འ་ཆད་འུ་ཐུག་གིས་སོད་དགོས་བསམ་ནའང་བསད་ས་མེད། འཚོ་བ་བསྐྱལ་བ་ཡིན་ནའང་དཀའ་ངལ་མང་པོ་ཞིག་འཕད་དེ། ཕི་རྒྱལ་ཡུལ་གྲུ་ཁག་ལ་མང་པོ་ཞིག་ཕེབས་ཡོད་པ་རེད། ད་ལྟའི་ཆར་འདིར་བཞུགས་འདུག་མཁན་ཧ་ཅང་ཉུང་ཉུང་ཆགས་ཀི་ཡོད་པ་རེད། དེ་འད་ཡིན་དུས་ད་ལྟའི་ཆར་ཕི་དགས་མེད་ནའང་སྔ་ཡོད་པ་མ་རེད་བསམ་གི་འདུག འཛིན་སྐྱོང་བཀའ་ཤག་གི་ངོས་ནས་ཡིན་ནའང་བོད་ནས་ཕེབས་མཁན་གི་བཙན་བྱོལ་བ་ཚོར་གཞིས་ཆགས་འཛུགས་སྐྲུན་བྱ་རྒྱུ་ལ་སོགས་པའི་ལས་གཞི་བརྩམས་ཡོད་པ་རེད། བརྩམས་པ་ནང་བཞིན་གིས་མང་པོ་ཞིག་གྲུབ་ཡོད་པ་ཡིན་དུས། དེ་དག་ལ་བསྔགས་བརོད་དང་རེས་སུ་ཡི་རངས་ཞུ་བཞིན་ཡོད། མ་ཟད་བོད་ནས་ཕེབས་པའི་བཙན་བྱོལ་བོད་མི་དག་གིས་ཀང་དེ་ལ་རེས་སུ་ཡི་རངས་དང་བསྔགས་བརོད་ཞུས་འདུག ད་དུང་ཡིན་ནའང་མང་པོ་ཞིག་ལྷག་ཡོད་དུས། དེ་ཚོར་ངེས་པར་དུ་རྣམ་པ་ཚོས་བོད་མི་རིགས་ཀི་འཐབ་རྩོད་རྒྱུན་གནས་ཐུབ་པ་དང་། བོད་གཞིས་བྱེས་གཉིས་ཀི་འབེལ་བ་དམ་ཟབ་ཡོང་བ་དང་། མུ་མཐུད་གནས་ཐུབ་རྒྱུ་ལ་སོགས་པ་གཙོ་བོར་གཞི་བཞག་པའི་ཐོག་ནས། འདིའི་སང་ལ་ངེས་པར་དུ་ཕག་ལས་གནང་རོགས་གནང་ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ཐུགས་རེ་ཆེ།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་ནས།
སི་འཐུས་གེ་བ་ཚང་ངག་དབང་ཐར་པ་ལགས།

སི་འཐུས་གེ་བ་ཚང་ངག་དབང་ཐར་པ་ལགས་ནས།
དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག གཞུང་འབེལ་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་ཀི་གོས་ཆོད་གོས་འཆར་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་ཞུས་པའི་ཐོག་ནས་ཚིག་གཉིས་ཞུ་འདོད་བྱུང་། དང་པོ་བོད་ནང་གི་ཛ་དག་གི་གནས་སྟངས་དེ་ཚོ་གོས་ཚོགས་ར་བའི་ནང་ཡོད་པའི་རྣམ་པ་ཚང་མས་ཅུང་ཙམ་མཁྱེན་ཡོད་པའི་རེ་བ་ཡོད་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ན་ནིང་ཡིན་ན་གོས་ཚོགས་ར་བའི་ནང་ལ་སོ་སོའི་ལུང་པའི་སྐོར་གི་གནད་དོན་ཞིག་ཞུས་པ་རེད། དེ་ཞུས་པའི་སྐབས་སུ་གོས་ཚོགས་ཀི་འཐུས་མི་མང་པོ་ཞིག་གིས་ཛ་དག་གི་གནད་དོན་མ་རེད་མདོག་མདོག་གནང་མཁན་ཁག་ཅིག་བྱུང་སོང་། ཛ་དག་གི་གནས་སྟངས་ལ་ཛ་དག་ཡིན་པའི་ཚོར་བ་ཞིག་གསལ་སྟོན་བྱེད་ཐུབ་ན་ཡག་པོ་འདུག་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

66

ད་ལོ་ཡིན་ན། འཛིན་སྐྱོང་བཀའ་ཤག་གི་ངོས་ནས་ལས་འགུལ་གི་ལོ་ཡིན་ཟེར་ནས་སྐད་གསང་མཐོན་པོའི་སོ་ནས་
བཀའ་གནང་པ་དེ་ཆགས་བསད་ཡོད་པ་རེད། ལས་འགུལ་གི་ལོ་ཡིན་ན་ཞལ་ནས་གསུངས་པ་ཙམ་གཅིག་པོ་མ་ཡིན་པར་བཀའ་སི་གཉིས་ཀ་ཡིན་ནའང་རེད། བཀའ་ཤག་ཡིན་ནའང་རེད། ལས་འགུལ་དེ་དང་དེ་བཞིན་སེལ་གནང་ཐུབ་དགོས་ཀི་འདུག་བསམ་པའི་ཚོར་བ་ཞིག་བྱུང་། གཅིག་དེ་རེད། གཉིས་པ་དེ་ང་ཚོས་ད་ལྟ་བར་དུ་གོས་ཆོད་མང་པོ་བཞག་བསད་ཡོད་པ་རེད། གོས་ཆོད་ནང་ལ་གཙོ་བོ་དེ་ག་རེ་ཞུས་བསད་ཡོད་པ་རེད་ལབ་ན། མཉམ་འབེལ་རྒྱལ་ཚོགས་དང་རྒྱལ་སིའི་འགོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལྷན་ཚོགས། རྒྱལ་སིའི་ཉེས་ཡང་ཚོགས་པ། གཞུང་དང་གོས་ཚོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཀི་དབུ་འཛིན་ཁག་ལ་ད་བར་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་རོགས་ཞེས་འབོད་སྐུལ་ཞུས་བསད་ཡོད་པ་རེད། ང་རང་ཚོའི་ངོས་ནས་དེ་དང་དེ་བཞིན་ཡིན་ཟེར་ནས་ཧ་ཅང་གསལ་པོ་ཞིག་སྟོན་རྒྱུ་མེད་པའི་གནད་དོན་ཞིག་ཆགས་བསད་ཡོད་པ་རེད། དེ་འད་སོང་ཙང་ང་ཚོའི་ངོས་ནས་གཅིག་བྱེད་ཐུབ་དགོས་འདུག་བསམ་གི་འདུག བཀའ་སི་གཉིས་ཀི་ངོས་ནས་ཡིན་ནའང་ཟས་བཅད་ངོ་རྒོལ་བྱེད་ནའང་རེད། གང་ལྟར་ལས་ཀ་གང་བྱེད་དགོས་པ་ཡིན་ནའང་མར་ཐོན་ནས་ལས་ཀ་ཞིག་བྱེད་ཐུབ་ན་ཡག་པོ་འདུག་བསམ་པའི་ཚོར་བ་བྱུང་། བཀའ་སི་གཉིས་ཀི་ངོས་ནས་བྱེད་རྒྱུ་གང་ཡོད་པ་རེད་ཟེར་ན། ང་ཚོས་སྐད་འབོད་གཅིག་པོ་བརྒྱབ་བསད་ན། དེས་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད་པའི་རྣམ་པ་གལ་མཐོང་གི་མི་འདུག དེ་འད་སོང་ཙང་ང་རང་ཚོ་ད་ལྟའི་གནས་བབ་ལ་ཟས་བཅད་ངོ་རྒོལ་བྱེད་རྒྱུ་དང་། དེ་ཡང་མུ་འབེལ་གི་ཟས་བཅད་ངོ་རྒོལ་བྱ་རྒྱུ། དེ་འད་བྱས་ན་ཁྱབ་བསྒྲགས་ཡིན་ནའང་ཤུགས་ཆེ་ཙམ་གཏོང་ཐུབ་པ་དང་། དེ་འདའི་གནད་དོན་ཞིག་ཡོང་གི་རེད་བསམ་པའི་ཚོར་བ་ཞིག་བྱུང་། དེ་ཡང་ལས་ཁུངས་དེ་ཚོ་ཡིན་ནའང་རེད། འཛམ་གིང་མཉམ་འབེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཡིན་ནའང་རེད། ནེའུ་ཡོག་མཉམ་འབེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཡིན་ནའང་རེད། ད་ལྟ་ Geneva མཉམ་འབེལ་རྒྱལ་ཚོགས། ལྡི་ལི་དེ་ལྟ་བུའི་ས་ཆ་གནད་འགག་ཡོད་སར་ལས་འགུལ་སེལ་ཐུབ་ན་ཡག་པོ་འདུག་བསམ་གི་འདུག ལྷག་པར་དུ་ང་རང་ཚོ་ད་ལྟ་ལུང་པ་མེད་པའི་མི་ཞིག་རེད། ང་རང་ཚོ་དཔོན་པོ་ཡིན་པའི་ཉམས་འད་པོ་ཞིག་སྟོན་པ་ལས་ཐང་སྟེང་ལ་མར་ཐོན་ན་རན་པོ་ཞིག་མཐོང་གི་འདུག་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དེ་ཡང་ང་རང་ཚོ་ད་ལྟའི་ཆར་ཡིན་ན། ཟ་སྟངས་འཐུང་སྟངས་ཤིག་བཤད། དེ་ནི་བསད་ས་རེད། ཤོད་སྟངས་རེད། དེ་འད་ཞིག་གི་སྐོར་ཕན་ཚུན་བཤད་རེས་བྱས་པ་ཡིན་ན་སྙིང་པོ་གང་ཡང་མཐོང་གི་མི་འདུག དེ་འད་སོང་ཙང་། ང་རང་ཚོ་མ་འོངས་པའི་གཞོན་སྐྱེས་ཚོར་མིག་དཔེ་ཞིག་སྟོན་དགོས་ན། བག་ཆགས་ ཤིག་འཇོག་དགོས་ན། ད་ལྟ་ནས་ལས་འགུལ་ཞིག་སེལ་ཐུབ་ན་ཡག་པོ་ཞིག་འདུག་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། གཉིས་པ་དེར་གཞུང་འབེལ་མ་ཡིན་པའི་ཚོགས་པ་དེ་ཚོས་སོ་སོའི་ལྟ་གྲུབ་རེ་རེ་བཟུང་ཡོད་ནའང་རེད། རྔམ་སྟོན་ཁོམ་སྐོར་རེད། དེ་འདའི་སྐད་འབོད་ཅིག་བརྒྱབ་བསད་ཀི་ཡོད་པ་རེད་དེ་དེས་དམིགས་བསལ་གི་ནུས་པ་ཞིག་ཐོན་གི་ཡོད་པའི་ཚོར་བ་ཞིག་ཡོང་གི་མི་འདུག དེར་བརེན་འཛིན་སྐྱོང་གི་ངོས་ནས་ཡིན་ནའང་རེད། གཞུང་འབེལ་མ་ཡིན་པའི་ཚོགས་པ་རྣམས་ལ་མཉམ་འབེལ་བྱས་ཏེ། ལས་འགུལ་ཞིག་སེལ་ཐུབ་ན་གཞུང་དང་མི་མང་དབར་ལ་འབེལ་བ་ཡོང་རྒྱུ་དང་ཁྱབ་བསྒྲགས་ལའང་ཕན་རླབས་ཆེ་བ། རྒྱལ་སིའི་ཚོགས་སེ་ཁག་ལ་ཡང་དོ་སྣང་སེབས་པ། བཀའ་ཤག་གི་གཅིག་སྒྲིལ་ལའང་ཕན་ཐོགས་པ། དེ་དག་ལ་ངེས་པར་དུ་ཐུགས་བསམ་བཞེས་དགོས་འདུག་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། རྩ་བའི་གོས་ཆོད་ནང་ལ་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་དང་རང་དབང་གི་ཚོགས་སེ་ཁག་ལ་ཕེབས་རོགས་འད། ངོ་རྒོལ་ཡོད་པའི་ཡིག་ཆ་འཇོག་རྒྱུ་ཞིག་དང་དེ་དག་མང་པོ་ཞིག་གནང་བསད་ཀི་ཡོད་པ་རེད་དེ། སོ་སོའི་ངོས་ནས་ལས་འགུལ་ཞིག་སེལ་བཞག་པ་ཡིན་ན། མིས་བལྟས་པ་ཡིན་ནའང་

67

གཅིག་བྱས་སོང་བསམས་པ་དང་། སོ་སོས་ཀང་གཅིག་བྱས་པ་ཡིན་བསམས་པ་དང་། ཁ་གཏད་རྒྱ་དམར་གཞུང་གི་ཡིན་ནའང་ཁོ་རང་ཚོ་ཚང་མ་ད་དུང་སེམས་ཤུགས་ཆག་མི་འདུག་བསམས་པ་དེ་འདའི་ཕན་རླབས་ཆེན་པོ་ཡོང་གི་རེད་བསམ་པའི་ཚོར་བ་ཞིག་བྱུང་། སོ་སོ་ཡིན་ནའང་ན་ནིང་ཕི་ཟླ་གཉིས་པའི་ནང་ལ་ཨ་རིའི་ནང་ལ་གཞུང་འབེལ་མ་ཡིན་པའི་ཚོགས་པ་བྱེ་བག་པ་མདོ་ཁམས་ཆུ་བཞི་སང་དྲུག་གི་དབུས་རྒྱུན་ལས་ཀི་ངོས་ནས་སྐོར་སྐྱོད་ཅིག་ལ་ཕིན་བ་རེད། དེའི་སྐབས་སུ་ཡིན་ནའང་འགན་ཡོད་པའི་ཆ་ནས་རྒྱལ་སིའི་ཚོགས་སེ་ཁག་རེད། འཛམ་གིང་མཉམ་འབེལ་རྒྱལ་ཚོགས་རེད། ཨ་རིའི་གོས་ཚོགས་འཐུས་མི་ཁག་མང་པོ་ཞིག་ལ་ཐུག་སྟེ་བོད་ནང་གི་ཛ་དག་གི་གནས་སྟངས་དོན་ཚན་བརྒྱད་ཅན་ཞིག་ངོ་སོད་བྱས་ཏེ་ཞུས་པ་ཡིན། དེ་སོ་སོས་འགན་ཡོད་པའི་ཆ་ནས་ཞུས་པ་ཡིན་ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་དང་། གཞུང་འབེལ་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་ཀི་གོས་འཆར་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོད་པའི་ཐོག་ནས་གོས་ཚོགས་ནམ་ཚོགས་ལ་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་ཀི་གོས་ཆོད་དེ་ཚོ་དགོན་སེ་ཁག་གི་ཆོ་ག་ཕག་ལེན་ལྟར་ཆགས་སོང་ན་ཡག་པོ་ཞིག་མཐོང་གི་མི་འདུག དེ་འད་སོང་ཙང་ད་ལྟ་གོང་དུ་ཞུས་པའི་དོན་ཚན་ཁག་གཉིས་ལ་ངེས་པར་དུ་ལག་བསྟར་གནང་རོགས་གནང་ཞེས་འབོད་སྐུལ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ཐུགས་རེ་ཆེ།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་ནས།
སི་འཐུས་ཀཿབག་དངོས་གྲུབ་བསོད་ནམས་ལགས།

སི་འཐུས་མཁན་པོ་ཀཿབག་དངོས་གྲུབ་བསོད་ནམས་ལགས་ནས།
དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག གཞུང་འབེལ་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་ཀི་གོས་ཆོད་གོས་འཆར་ཡིག་ཆ་ཨང་ ༨ པར་རྒྱབ་སྐྱོར་ཞུས་པའི་ཐོག་ནས། གོས་ཆོད་དོན་ཚན་བདུན་པའི་ནང་ལོགས་ནས། སོ་སོ་སེར་གི་བསམ་ཚུལ་དང་འབེལ་བའི་ཐོག་ནས་ཚིག་ཁ་ཤས་ཤིག་ཞུས་ན་བསམས་སོང་། གཞི་རྩའི་གོས་ཆོད་དེའི་ནང་དུ་བོད་བསྟན་པ་ཆབ་སིད་ཀི་དོན་དུ་ལུས་སོག་ལོངས་སོད་ཡོངས་སུ་རོགས་པ་བོས་གཏོང་གནང་མཁན་དེ་ཚོ་འདས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ནང་དུ་ཡིན་པ་ཡིན་ནའང་རེད། ཧ་ལམ་དེ་འད་བྱུང་མ་མྱོང་བའི་གནས་སྟངས་དང་། ཁྱད་པར་དུ་གཞིས་ལུས་ནང་ལ་ཡོད་པའི་རོག་རྩ་གཅིག་སྒྲིལ་དང་། དཔུང་པ་མཉམ་གཤིབ། བོད་རྩ་དོན་གི་དོན་དུ། ཆོས་དང་རིག་གཞུང་གི་ངོ་བོ། ཁོར་ཡུག་དང་བཅས་པ་གང་ཅིའི་ཐད་ནས་བཤད་པ་ཡིན་ནའང་ལས་འགུལ་སེལ་སྟངས་ཀི་ཐོག་ལ་བསྔགས་བརོད་ཞུ་ཡི་ཡོད། ཁྱད་པར་དུ་དེའི་ཐད་ལ་བ་ཆེན་རྣམ་པ་དང་མཛད་གཙོ་རྣམ་པ་དབུས་པས། འབྱུང་འགྱུར་གི་ནང་ལ་བོད་རྩ་དོན་གི་མཚོན་རགས་དང་སེམས་ཤུགས་ཡོང་བའི་ཆེད་དུ་རང་ལུས་མེར་བསེགས་མ་གཏོང་རོགས་གནང་ཟེར་ནས་འབོད་སྐུལ་རབས་དང་རིམ་པ་ཞུས་ཡོད་པ་རེད་ལ། གུས་པའི་ངོས་ནས་ཀང་དེ་རིང་གི་སིངས་ཆ་འདི་བཟུང་པའི་ཐོག་ནས་གཞིས་ལུས་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་དང་། ཁྱད་པར་དུ་བཙན་བྱོལ་ལ་གནས་པའི་ཤེས་ཡོན་ཅན་གི་མི་སྣ་རྣམས་ཀིས་རང་ལུས་མེ་བསེགས་མ་གཏོང་རོགས་གནང་ཞེས་ཞུས་ནས་འབོད་སྐུལ་ཞུ་བཞིན་ཡོད། དེ་ཡང་ཆོས་འཇིག་རེན་གང་གི་ཐད་ནས་བཤད་པ་ཡིན་ནའང་རང་ལུས་དལ་བརྒྱད་འབྱོར་བཅུའི་མི་ལུས་ཀི་རེན་གི་རིན་པོ་ཆེ་འདི་ཉིད་ཐོབ་ཧ་ཅང་དཀའ་བ་ཡིན་དུས། ངེས་པར་དུ་རང་ལུས་མེར་བསེགས་མ་གནང་རོགས་གནང་། ཁྱེད་རྣམ་པའི་སྙིང་སྟོབས་དང་ཆོད་སེམས་དེ་ཉི་མ་རེ་རེར་

68

བསད་ནས་ཁ་གཏད་གཅག་སའི་ཡུལ་མ་ནོར་བའི་ཐོག་ནས་གནང་ཐུབ་དགོས་པའི་རེ་བ་དང་འབོད་སྐུལ་ཞུ་བཞིན་ཡོད། དེ་དང་མཉམ་དུ་གཞིས་ལུས་ལ་ཡོད་པའི་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་ཚོ་ཧ་ཅང་གི་རོག་རྩ་གཅིག་སྒྲིལ་ཡོད་བསད་པ་དེ། ང་རང་ཚོ་ཚང་མས་མཐོང་བ་དང་ཐོས་པ་གོ་བསད་པ་ཞིག་ཆགས་བསད་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་ང་ཚོབཙན་བྱོལ་ནང་ལོགས་ལ་དངོས་གནས་བྱས་ན་དེ་ལས་ལྷག་པ་ཞིག་དགོས་ངེས་ཅན་ཞིག་རེད། གོང་དུ་སི་འཐུས་ཁག་ཅིག་གིས་ཀང་གསུངས་སོང་། གསེར་གི་རི་བོ་དེ་ལ་གནས་པའི་འདབ་ཆགས་དེའང་གསེར་རུ་འགྱུར་བ་ཞེས། སྔོན་མའི་རོགས་བརོད་དང་འབེལ་བའི་ཐོག་ནས་གསུངས་སོང་སྟེ། ངས་དེ་ལྡོག་ཕོགས་སུ་ངོས་འཛིན་ཞུ་བཞིན་ཡོད། གསེར་གི་རི་བོ་དེ་ལ་གནས་པ་དེ་འདབ་ཆགས་ཚང་མ་ནག་པོ་འགྱུར་འགོ་ཡི་འདུག་བསམས་ནས་ཚོར་བ་ཤུགས་ཆེན་པོ་སེབ་ཀི་འདུག གང་ཡིན་ཟེར་ན། སིངས་ཆ་འདིའི་ནང་དུ་ཡོད་པའི་བཀུར་འོས་ཁག་ཅིག་གིས་བོད་མི་ས་ཡ་དྲུག་སྣེ་ཁིད་པའི་ཐོག་ནས། གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་དང་དཔུང་པ་མཉམ་གཤིབ་བྱས་པའི་ཐོག་ནས། མཐུན་འབེལ་བྱས་པའི་ཐོག་ནས་འགོ་དགོས་ཀི་ཡོད་པ་རེད་དེ། རང་ཉིད་སི་ཚོགས་ནང་ལ་མར་འཛུལ་ནས། རང་ཉིད་རོག་གའི་ནང་དུ་མར་འཛུལ་ཏེ། རང་ཉིད་ཕོགས་ཞེན་གི་ཐོག་ལ་མར་འཛུལ་བའི་ཐོག་ནས་སྣེ་ཁིད་དེ། དབུས་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀི་མཛད་གཙོ་རྣམ་པ་དང་། དབུས་བོད་མིའི་ལངས་ཕོགས་ལ་སྐྱོན་འཛུགས། རྒྱུ་མཚན་ལྟར་སྣང་བཀོད་པ། རྒྱུ་མཚན་ཡང་དག་པ་མེད་པའི་ཐོག་ནས་སྣེ་ཁིད་དེ་འགོ་སོད་མཁན་མང་པོ་ཞིག་འདུག ངར་ཚོར་བ་ཤུགས་ཆེན་པོ་སེབ་ཡོང་གི་འདུག ངས་ཞུས་བསད་པ་དེ་བ་མ་དཀོན་མཆོག་དཔང་ལ་བཙུགས་ནས་ཞུ་ཆོག ངོ་ལྟ་ངོ་ཡོད་དང་། ཆོལ་ཁ་ཕོགས་ཞེན་དང་ཆོས་ལུགས་ཀི་ཞེན་ཁོག་རྩ་བ་རང་ནས་མེད་པའི་ཐོག་ནས་ཞུས་ཡོད་ལ། ཐོག་མ་སིངས་ཆ་འདིའི་ནང་ལའང་དམ་བཅའ་དེ་ག་རང་བཞག་ཡོད། སུས་འགིག་གི་མེད་ནའང་གདོང་པར་མཛུབ་མོ་བཙུགས་ཏེ་བཤད་ཐུབ་མཁན་ཞིག་ཡིན་ལ། བཤད་པའི་སོབས་པའང་ཡོད་ཅེས་ཞུ་བཞིན་ཡོད། དེ་ཡིན་དུས་དེ་རིང་འདིའི་སིངས་ཆའི་ནང་དུ་ཡོད་པ་ཁག་ཅིག་གིས་འབྱུང་འགྱུར་གི་ང་ཚོའི་གོས་ཆོད་དེ་སྙིང་རེ་པོ་ཞིག ཤོག་བུ་དཀར་པོའི་ཐོག་ལ་སྣག་ཚ་ནག་པོས་འབི་རྒྱུ་ལས་ས་པོ་ཞིག་རེད། ཁ་ཡིས་བཤད་རྒྱུ་ལས་ས་བོ་རེད་དེ། དོན་ལ་སོ་སོས་རོག་རྩ་གཅིག་སྒྲིལ་ལ་གཏོར་བཤིག་གཏོང་མཁན། དཔུང་པ་མཉམ་གཤིབ་བྱ་རྒྱུར་གཏོར་བཤིག་གཏོང་མཁན་ཡང་མང་པོ་ཞིག་འདུག དེ་ཚོར་མ་འོངས་པར་ངེས་པར་དུ་ཐུགས་གཟབ་གནང་བའི་ཐོག་ནས། ང་ཚོར་སེམས་འཚབ་ཆེ་ཤོས་གང་ནས་ཡོང་གི་འདུག གཞིས་ལུས་བོད་ནས་རྩོམ་པ་པོ་མང་པོ་ཞིག་གིས་རྩོམ་གང་འད་ཞིག་འབི་ཡི་འདུག ཁྱད་པར་དུ་རྩོམ་པ་པོ་སྐད་གགས་ཆེ་ཤོས་འགའ་ཞིག་གིས་བཙན་བྱོལ་ནང་དུ་ཡོད་པའི་མཛད་གཙོ་རྣམ་པ་ཁག་ཅིག་ལ། དེ་འད་བྱས་ན་འགིག་གི་མི་འདུག་ཟེར་ནས། རྩོམ་རབས་དང་རིམ་པ་མང་པོ་ཞིག་སེལ་གི་འདུག་གཱ ངེས་པར་དུ་རོག་རྩ་གཅིག་སྒྲིལ་གནང་རོགས་གནང་ཞེས་འབོད་སྐུལ་ཞུ་བཞིན་ཡོད། ང་ཚོའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཟེར་ནའང་འད། ༸སྐྱབས་མགོན་དོན་གི་བདག་པོས་རྩིས་སད་ས་ནོར་ཡོད་མེད་སོ་སོས་ཤེས་ཀི་ཡོད་པ་རེད། ཁག་ཅིག་དེ་ལ་འདོད་པ་མ་ཁེངས་པའི་བཟོ་འད་པོ། ངས་དུས་དང་རྣམ་པ་ཀུན་དུ་ག་འད་ཞུ་བཞིན་ཡོད་ཟེར་ན། མི་གང་ཟག་དེ་མཁས་པ་ཡིན་པ་ཞིག་དང་། ཤེས་ཡོན་ཅན་ཡིན་པ་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་བྱས་ནས་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་བཞིན་མེད། ༸སྐྱབས་མགོན་དོན་གི་བདག་པོས་ལོ་རྒྱུས་ལྡན་པའི་སིད་དབང་སད་ས་དེ་ནོར་མེད་པ་ཞིག་ལ་ངས་དུས་དང་རྣམ་པ་ཀུན་དུ་དན་གི་ཡོད། ངས་དན་དགོས་ས་ཡུལ་དེ་ག་རེ་བྱས་ནས་རེད་ཟེར་ན། ༸སྐྱབས་མགོན་དོན་གི་བདག་པོས་ཡེ་ཤེས་སན་གིས་གཟིགས་ཡོད་པ་རེད་དན་གི་འདུག ཁག་ཅིག་མི་སེར་གི་ན་ཚ། གཅོང་ནད་ཀི་ན་ཚ་ཁུར་ནས་ཁ་ཡིས་༸སྐྱབས་མགོན་དོན་གི་བདག་པོ་ལ་གཅིག་

69

བྱེད་དགོས་པ་རེད། གཉིས་བྱེད་དགོས་པ་རེད་ལབ་ཀིན་ལབ་ཀིན་ལ། ༸སྐྱབས་མགོན་དོན་གི་བདག་པོས་ཡིད་ཆེས་བོ་འགེལ་བྱ་སའི་མི་དེ་ལ་འཁྱོག་བཤད་དང་། ཚིག་སྡུག་ཏུ་བཏང་ན་མ་ཉེས་ཁ་གཡོག་གི་གནད་དོན་མང་པོ་ཞིག་ཡོང་བསད་ཀི་འདུག དེ་ཚོ་མ་གནང་རོགས་གནང་ཟེར་ནས། ཁ་ཡིས་༸སྐྱབས་མགོན་དོན་གི་བདག་པོ་ཁུར་བ་ནང་བཞིན་ལག་ལེན་བསྟར་རོགས་གནང་ཟེར་ནས། ཡིག་ཆ་འདིའི་ནང་ལ་འཁོད་བསད་པ་དང་། གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་ཟེར་བ་དེ་གཞིས་ལུས་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་དང་རང་ལུས་མེ་བསེགས་གཏོང་མཁན་གཅིག་པུར་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་མ་ཡིན་པ། འབྱུང་འགྱུར་བོད་ཀི་རྩ་དོན་གི་དོན་དུ་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་གནང་རོགས་གནང་ཟེར་ནས། སིངས་ཆ་འདི་བེད་སོད་ལོག་པ་མ་གཏོང་རོགས་གནང། སིངས་ཆ་འདི་བོད་བསྟན་སིད་ཀི་ཆེད་དུ་སིངས་ཆ་ཞིག་རེད་མ་གཏོགས། སོ་སོ་སེར་གི་རྐུབ་སྟེགས་ ཤིག་དང་སོ་སོ་སེར་གི་མཚན་སྙན་འགོ་བ་ཞིག་མ་རེད། ང་ཐོག་མར་འདིའི་ནང་ལ་སེབས་པའི་སྐབས་ལ་ངས་ད་ལྟ་ཡིན་ནའང་དན་གི་འདུག གང་ཟག་སེར་གཅིག་གིས་ང་སིངས་ཆ་འདི་ལ་ལངས་རྒྱུར་གཅིག་གཅིག་གིས་བཤད་ཐུབ་ཀི་མི་འདུག གཉིས་གཉིས་ཀིས་བཤད་ཐུབ་ཀི་འདུག དེར་བརེན་ང་འདིར་ལངས་ཀི་ཡོད་ཟེར་ནས་སྐད་ཆ་དེ་འད་འཆད་མཁན་བྱུང་སོང་། དེ་ཧ་ཅང་གི་ཐབས་སྐྱོ་པོ་རེད། དེ་ཚོ་ཛ་དག་རེད། བོད་བསྟན་པ་ཆབ་སིད་ལ་སི་སེམས་མེད་པ་རེད། རྒྱལ་ཞེན་མེད་པ་རེད། ཚང་མས་དན་གི་ཡོད་རྒྱུ་རེད། སོང་ཙང་ད་དུང་དན་སྐུལ་ཞིག་ཞུ་རྒྱུར། ག་རེ་ཞུ་རྒྱུ་དགོས་ཟེར་ན། ང་ཚོ་མཛད་གཙོ་ཁག་ཅིག་ཕི་རྒྱལ་ཡུལ་གྲུར་ཕེབས་ཀི་ཡོད་པ་རེད། ཕེབས་པའི་སྐབས་ལ་ངེས་པར་དུ་དོ་སྣང་དགོས་པ་ཞིག་ལ། མཛད་གཙོ་རྣམ་པ་ཚོ་ཕི་ཡུལ་ལ་ཕེབས་པའི་སྐབས་སུ། གཞིས་ཆགས་ཁག་ལ་ཕེབས་པའི་སྐབས་ཡིན་ནའང་རེད། ག་དུས་ཡིན་ནའང་སོ་སོའི་བྱས་རེས་དང་ནུས་པ་རང་རང་ངོ་སོད་བྱས་པ་མ་ཡིན་པ། རང་ཤ་བཅད་ནས་ཁྱི་སྔོན་ལ་སྦྱིན་པ་མ་ཡིན་པར། རང་ཉིད་ཀི་ལས་ཀ་གང་བྱས་རུང་དམངས་ཀིས་མཐོང་བསད་པ་ཞིག་རེད། རང་ཉིད་ཀི་བྱེད་ལས་མང་པོ་ཞིག་བཤད་བསད་དུས། གཏམ་བཤད་རྒྱུ་མང་དག་ན། ཕ་གཏམ་བུ་ལ་ཕོག ཟ་ཆེ་ན་རྩམ་པས་མཆིན་ཁར་ཕོག་ཟེར་བ་ནང་བཞིན་སོ་སོའི་འཇོན་ཐང་དང་ནུས་པ་རང་རང་བཤད། འདས་པའི་མཛད་གཙོ་རྣམ་པར་བྱས་རེས་ཧ་ལམ་མེད་པ་ཞིག་ཚོར་གི་འདུག དེ་ཡིན་དུས་རང་ཉིད་ལའང་ངོ་རྒོལ་བྱ་རྒྱུ་མང་དུ་མང་དུ་ཡོང་བསད་རྒྱུའི་རྒྱུ་མཚན་དེར་ཐུག་བསད་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་བརོད་བྱ་དེ་ལ་དཔག་པའི་དི་བ་གཏོང་ན་འགེལ་བཤད་བརྒྱབས་ན་འགིག་གི་ཡོད་པ་རེད། དེ་མིན་སོ་སོ་ས་ཕོགས་གང་དུ་ཕིན་ཀང་སོ་སོའི་འཇོན་ཐང་རང་རང་ངོམ་ནས་འགོ་བསད་པ་ཡིན་ན། དུས་དང་རྣམ་པ་ཀུན་དང་ཉིན་མཚན་མེད་པར་དགག་སྒྲུབ་སེབ་བསད་རྒྱུའི་རྒྱུ་མཚན་གཅིག་ངས་དེ་མཐོང་གི་ཡོད། དེ་ཡིན་དུས་མ་འོངས་པར་ངས་ལུང་བསྟན་རེད་ཟེར་ན་འགིག་གི་མི་འདུག་སྟེ། ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གི་ངོས་ནས་ཞུ་ཡི་ཡོད། བྱས་རེས་ཡོད་པ་དེ་མི་ཚང་མས་མཐོང་སོད་ཀི་ཡོད་པ་རེད་ལ་རིག་སོད་ཀི་ཡོད་པ་རེད། ས་གནས་ས་ཐོག་ལ་ཕེབས་པའི་སྐབས་སུ་དི་བ་གཏོང་ན་ལན་འདེབས་གནང་དགོས་པ་ཨ་ཅང་ཅང་ལོས་ཡིན་དགོས་ངེས་རེད། དེ་འདའི་གཟབ་གཟབ་གནང་དགོས་ས་རེད་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དེ་དང་འབེལ་བའི་ཐོག་ནས་ཉེ་ཆར་ཝར་ཎཱ་མཐོ་སོབ་ལ་ང་ཚོའི་སོབ་མ་ཞིག་གིས་རང་ལུས་མེ་བསེགས་བཏང་ཡོད་པ་རེད། མེ་བསེགས་གཏོང་བའི་ཁ་ཆེམས་ནང་དུའང་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་ཁྱད་པར་དུ་བོད་ཀི་སྐད་ཡིག་གི་ཐོག་ནས་མི་ཉམས་གོང་འཕེལ་དང་ཉམས་པ་སར་སོའི་ཆེད་དུ། ཁ་ཆེམས་བཞག་ནས་ཕེབས་ཡོད་པ་རེད། ང་ཚོ་ལ་དེ་འད་བའི་ཁ་ཆེམས་བཞག་ནས་ཕེབས་ཡོད་པ་རེད་དེ། རང་ལུས་མེ་བསེགས་གཏོང་མཁན་གིས་འདི་བྱས་ན། ང་ཚོ་བཀའ་ཤག་གིས་འདི་བྱེད་ཀི་ཡིན་ཞེས་ནས། ག་རེ་གནང་ཡོད་པ་རེད་ཟེར་ན། དེང་སང་ག་

70

རེ་བྱེད་ཀི་ཡོད་པ་རེད་ཟེར་ན། མི་འབོར་བསྡུ་རུབ་བྱེད་ཀི་ཡོད་པ་རེད། ཐོ་གཞུང་སོགས་ཚང་མ་ཨིན་ཇི་རང་པའི་ཐོག་ནས། འདིར་ངས་བལྟ་བསད་དུས་ངས་སྐད་ཆ་ཡང་སྐབས་དེར་དིས་པ་ཡིན། ཨིན་ཇི་རང་པ་རེད་འདུག རྒྱ་གར་གཞུང་ལ་རྩིས་སོད་རྒྱུ་རེད་དམ། རྒྱ་གར་གཞུང་ལ་རྩིས་སོད་རྒྱུ་ཡིན་ན་འགིག་གི་འདུག དེ་མིན་ང་ཚོ་ནང་ཁུལ་ལ་བེད་སོད་གཏོང་རྒྱུ་ཡིན་ན་བོད་ཡིག་མེད་པ་གང་ཡིན་ནམ་ཞེས་དིས་པ་ཡིན། ང་ཚོ་ནང་ཁུལ་གཅིག་པུར་བེད་སོད་གཏོང་རྒྱུ་རེད་ཟེར། བྱས་ན་ཁ་བཤད་ལག་ལེན་མཐུན་གི་མི་འདུག་གཱ ཕི་ལོ་ ༢༠༡༧ ཟླ་ ༤ པའི་ཚེས་ ༢༧ ཉིན་བཀའ་ཤག་གིས་གཏན་འབེབས་གནང་འདུག བོད་ཡིག་མ་གཏོགས་བཀའ་ཁྱབ་བྱེད་མི་ཆོག ལག་ལེན་གང་འད་བྱེད་ཀི་ཡོད་པ་རེད། ཆོས་དང་རིག་གཞུང་ཉམས་གསོ་བྱེད་སྟངས་དེ་འད་རེད་དམ། སོ་སོས་ཁ་ནས་བཤད་པ་ག་རེ་རེད་འདུག ཨིན་ཇི་རང་པ་རེད་འདུག་གཱ དེ་ཚོ་ངེས་པར་དུ་གཟབ་གཟབ་གནང་དགོས་པ་རེད་དན་གི་འདུག དེ་བཞིན་ཉེ་བའི་ཆར་ང་ཚོའི་མཛད་གཙོ་རྣམ་པ་དང་སི་འཐུས་རྣམ་པ་ཚང་མས་མཐོང་བསད་ཡོད་པ་རེད། ད་རྒྱའི་ནང་དུ་བཀའ་སི་གཉིས་ཀས་སྙིང་རེ་པོ་བྱས་ནས་ཕན་ཚུན་ལན་འབུལ་རྒྱུ་དེ་ཚང་མས་མཐོང་བསད་པ་དེ། ང་དངོས་གནས་བ་མ་དཀོན་མཆོག་ལ་དཔང་གཙུག་ཧ་ཅང་གི་བོ་ཕམ་བྱུང་སོང་། མཛད་གཙོ་རྣམ་པ་བཀའ་སི་གཉིས་ཀ་ང་ཚོ་འགོ་ལ་ཡོད་པའི་རྭ་ཅོ་དང་ལུས་ལ་ཡོད་པའི་རྩིབ་མ་ལྟ་བུ་རེད། ང་ཚོས་བརྩི་བཀུར་ཞུ་ས་ཆགས་བསད་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཚོའི་མཐུན་ལམ་ག་འད་ཞིག་ཆགས་འདུག མ་འོངས་པར་ག་རེ་གནང་གི་ཡོད་ན། དངོས་གནས་ང་བོ་ཕམ་སོང་། བཀའ་ཤག་གི་ཚུར་ལན་སད་སྟངས་ལ་གཟིགས་དང་། བཀའ་ཤག་གིས་ཚུར་ལ་ལན་སད་སྟངས་རྒྱུ་མཚན་ལྟར་སྣང་འདེན་པ། ཡང་དག་པ་རྩ་བ་ཉིད་ནས་མི་འདུག རྒྱུན་ལས་ཀི་ངོས་ནས་ཕར་ལ་ལན་སད་འདུག་སྟེ། རྒྱུ་མཚན་ལྟར་སྣང་རང་རང་རེད་འདུག ཡིན་ནའང་དེ་རིང་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་བཀའ་ཤག་གི་དེ་མར་ཕིར་འཐེན་བྱས་པ་དེར་ང་རང་ངོས་ནས་ཧ་ཅང་གི་དགའ་པོ་བྱུང་སོང་། གལ་སིད་དེ་ཕིར་འཐེན་བྱས་མེད་ན། དེའི་ཐོག་ལ་ཆ་ཤས་ག་ཚོད་བང་དགོས་ནའང་བང་རྒྱུའི་འདོད་པ་ཧ་ཅང་གི་ ཤུགས་ཆེན་པོ་ཞིག་སེབས་སོང་། ག་སྒྲིག་བྱས་ནས་སེབས་ཡོད། ཡིན་ནའང་དེ་རིང་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོས་གཏམ་བཤད་ནང་དུ་ཕིར་འཐེན་བྱས་སོང་ལབ་སྟེ། ང་རང་གི་ངོས་ནས་བཀའ་ཤག་ལ་ཐུགས་རེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན་ལ། འབྱུང་འགྱུར་ནང་ལོགས་ལ་མང་གཙོའི་ཀ་བ་གསུམ་དེ་ཧ་ཅང་གི་འཆམ་པོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་མཛད་གཙོ་རྣམ་པ་འཆམ་པོ་དགོས་པ་རེད། ཁྱེད་རྣམ་པ་མགོ་ལ་སོད་མཁན་ཚོ་འཆམ་པོ་མེད་ན། དེའི་རེས་འཇུག་དེ་དག་གང་འད་བྱས་ནས་འཆམ་པོ་སེབ་ཀི་ཡོད་པ་རེད། གཞིས་ལུས་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་ཚོས་གོ་ན་བོ་ཕམ་ཇི་ལྟར་འབྱུང་ས་རེད། ང་ཚོ་མཐུན་སྒྲིལ་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེ་འད་ཞིག་རེད་འདུག དེ་རིང་སེམས་ཚོར་དང་འབེལ་བའི་ཐོག་ནས་ཞུ་འདོད་བྱུང་སོང་། དེ་རིང་གོ་སྐབས་འདི་གནང་བར་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་ལ་སྙིང་ཐག་པ་ནས་ཐུགས་རེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་ནས།
སི་འཐུས་བོ་བཟང་ཆོས་འབྱོར་ལགས།

71

སི་འཐུས་བོ་བཟང་ཆོས་འབྱོར་ལགས་ནས།
དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་ཀི་ཡིག་ཆ་ཨང་ ༨ པར་གུས་བརྩི་ཆེན་པོས་རེས་སུ་ཡི་རངས་ཞུས་པའི་ཐོག་ནས། ད་ལྟ་གོང་དུ་ཕག་སེལ་རྣམ་པས་དགོངས་ཚུལ་གསུངས་པ་དེ་དག་མང་ཆེ་བ་གནད་ལ་འཁེལ་བ་དང་། དེའི་ནང་ནས་ཀང་སོ་སོར་ཆ་མཚོན་པ་ཡིན་ན། དགོངས་ཚུལ་ཐུང་ཐུང་དེ་འདར་ཉན་རྒྱུར་དགའ་པོ་ཡོད་མཁན་གི་གང་ཟག་ཅིག་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་དེ་རིང་ཕག་སེལ་སི་འཐུས་རྣམ་པས་གལ་གནད་བསྡུས་པོ་ཐུང་ཐུང་འགའ་བཀའ་གནང་པ་ཡིན་ཙང་། དེ་ལ་རེས་སུ་ཡི་རངས་ཞུས་པའི་ཐོག་ནས་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་མཉམ་དུ་མང་པོ་ཞིག་ཞུ་འདོད་མེད། གཞིས་ལུས་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་གིས་དུས་རབས་ཕེད་ཀ་ལྷག་གི་རིང་ལ་ང་ཚོའི་བ་ན་མེད་པའི་དབུ་ཁིད་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཡིད་ཆེས་བྱས་པའི་ཐོག་ནས། ལྷག་པར་དུ་ཁོང་རྣམ་པའི་རེ་བའི་འབྱུང་ཁུངས་དེ་ང་ཚོའི་བ་ན་མེད་པའི་དབུ་ཁིད་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས། ད་ལྟ་བར་དུ་བོད་ཕི་ནང་གཉིས་ཀར་བོད་ཀི་བདེན་དོན་འཐབ་རྩོད་དེ་ཉིན་རེ་ནས་ཉིན་རེར་གསོན་ཤུགས་མེ་ལྟར་འབར་ཡོང་བ་དེ་ང་ཚོ་ཚང་མར་གསལ་པོ་གསལ་རང་ཆགས་ཟིན། དེའི་ཆ་ནས་བསྐྱར་ཟློས་མེད་པའི་ཐོག་ནས་གཞིས་ལུས་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་ལ་བཀའ་དིན་རེས་དན་ཞུ་རྒྱུ་དང་ཁྱེད་རྣམ་པས་དངོས་གནས་དང་གནས་བོས་བཏང་གནང་སོང་། ཚིག་གིས་མཚོན་མི་ཐུབ་པ་ཞིག་ད་ལྟ་བར་དུ་གནང་སོང་ཞུས་པའི་ཐོག་ནས་བཀའ་དིན་རེས་དན་ཞུ་རྒྱུ་མ་གཏོགས་ཞུ་རྒྱུ་ཅི་ཡང་མེད།
ཁ་སང་གོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་གཉིས་པའི་སྐབས་ལ་རང་ལུས་མེ་སེག་གི་སྐོར་ལ་ཐུང་ཙམ་ཞིག་གཞུང་འབེལ་གདུང་
སེམས་མཉམ་སྐྱེད་ཀི་གོས་ཆོད་དང་འབེལ་བའི་ཐོག་ནས་གེངས་པ་རེད་དེ། སྐབས་དེར་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་རང་ལུས་མེ་སེག་དང་འབེལ་བའི་སྐོར་མ་གསུངས་རོགས་ཟེར་ནས་བཀའ་གནང་སྟབས་ཞུས་ཡོད་པ་མ་རེད། དེ་རིང་བགོ་གེང་གི་འགོས་ལ་བལྟས་པ་ཡིན་ན་རང་ལུས་མེ་སེག་གི་སྐོར་ལའང་ཕན་བུ་བགོ་གེང་བྱེད་ཀི་འདུག་བསམ་པ་ཞིག་བྱུང་། དེའི་ཆ་ནས་རང་ལུས་མེ་སེག་གི་སྐོར་ལ་རྣམ་པ་ལྷན་རྒྱས་ཀིས་མཁྱེན་གི་རེད། སྔོན་མ་སྐབས་བཅུ་བཞི་པའི་བཀའ་ཤག་དང་བཀའ་སི་ལྷན་རྒྱས་ཚོགས་ནས་སྐབས་དེར་རང་ལུས་མེ་སེག་གི་ཐོག་ལ་ང་ཚོས་སིད་བྱུས་ག་རེ་འཛིན་དགོས་པ་རེད། བཀའ་མོལ་ག་རེ་གནང་དགོས་པ་རེད་ཅེས་ནས་འཛོམས་པའི་མཐའ་བསོམས་དེར་རང་ལུས་མེར་བསེགས་སྐོར་ལ་བོད་ནང་འགིག་གི་རེད་དམ་མ་རེད་ཟེར་ནས་ཕར་བཀའ་གཏོང་རྒྱུའི་དབང་ཆ་དེ་ཡོད་པ་མ་རེད། ཁོང་རྣམ་པའི་མངོན་འདོད་གང་བསྒྲགས་པ་དེ་འཛམ་བུ་གིང་ལ་ཡར་སྙན་གསན་ཞུ་རྒྱུ་དང་། བདེན་སྐྱོབ་འབོད་སྐུལ་གི་མགིན་ཚབ་པ་ཞིག་མ་གཏོགས་གཞན་ང་ཚོས་མཚམས་འཇོག་དགོས་ཀི་རེད་ཟེར་བའི་བཀའ་བཏང་པ་དང་། འགིག་དང་མི་འགིག་གི་བཀའ་མོལ་གནང་པའི་ཐོབ་ཐང་ཡོད་པ་མ་རེད་ཟེར་བ་དེ་གཏན་འབེབས་བྱུང་འདུག གཏན་འབེབས་བྱས་པ་དེ་ཡང་གོས་ཚོགས་རང་གི་ནང་ལ་སི་འཐུས་ཞིང་གཤེགས་ཀརྨ་ཆོས་འཕེལ་ལགས་ནས་བཀའ་མོལ་གནང་བའི་འགོས་ནས། སོ་སོ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་ན་ཧ་གོ་བའི་གནས་སྟངས་ ཤིག་ཡིན། དེའི་རེས་ལ་དཔལ་ལྡན་སིད་སྐྱོང་མཆོག་གི་ཐོག་ནས་ཨ་རི་ལ་སོགས་པའི་གནད་ཡོད་མི་སྣས་ཉེན་ཚབས་ཆེན་པོའི་ལས་འགན་ལ་སོགས་པར་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀི་ཡོད་པའི་ཉེར་ལེན་ལ་བརེན་ནས། སྐབས་དེར་ཉེན་ཚབས་ཆེ་བའི་ལས་འགུལ་རིགས་མ་སེལ་རོགས་གནང་ཟེར་ནས་གསལ་བསྒྲགས་རིམ་པ་མང་པོ་ཞིག་སེལ་བ་རེད། ཚིག་གི་ནང་ལ་མ་འད་བ་དང་ཕ་ལ་ཕན་བུ་བརངས་སྐུམ་དེ་འད་ཡོད་པ་རེད། དེ་འདའི་ཆ་ནས་སོ་སོ་སེར་གི་ཐོག་ནས་ཡིན་ན། རང་ལུས་མེ་སེག་ཐེངས་བཅུ་བཞི་པའི་སྐབས་ནས་བཟུང་སྟེ་རང་ལུས་མེ་སེག་གནང་རྒྱུ་

72

མི་འདུག ག་རེ་བྱས་ནས་ལབ་པ་ཡིན་ཟེར་ན། སོ་སོས་གང་ཡང་ཤེས་ཀི་མ་རེད་ཀང་། ས་བྱི་ཞི་རྒོལ་ཆེན་མོ་བྱུང་བའི་སྐབས་ལ་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་དང་༸ཟམ་གདོང་རིན་པོ་ཆེ་རྣམ་གཉིས་ཀིས་ཆབ་སིད་ཀི་འགན་བཞེས་ཀི་ཡོད་དུས། སྐབས་དེར་དབུ་ཁིད་ཀི་འགན་དབང་ཐོག་ནས་གཞིས་ལུས་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་ལ་ག་རེ་གསུངས་འདུག་ལབ་ན། དེ་རིང་སང་ཉིན་གི་གནས་སྟངས་འདིའི་སང་ལ་བོད་ནང་དུ་རང་སོག་བོས་གཏོང་བའི་ལས་འགུལ་སེལ་བ་ཡིན་ན། ལྷག་བསམ་དང་བོས་བཏང་ཧ་ལས་པའི་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་རེས་སུ་ཡི་རངས་བྱེད་དགོས་པ་དེ་འད་རེད་དེ། དེ་ལ་དཔག་པའི་གྲུབ་འབས་ ཤིག་ད་ལྟའི་ཆར་འཐོན་གི་མི་འདུག་ཟེར་བ་དེ། སྐབས་དེའི་བཀའ་ཤག་གི་གཞུང་འབེལ་གི་ཡིག་ཆའི་ནང་ཧ་ཅང་གི་ཁ་གསལ་པོ་བཀོད་འདུག དེའི་རེས་ནས་བཟུང་སྟེ་རང་ལུས་མེ་སེག་བྱུང་བའི་བརྒྱུད་རིམ་གི་དུས་ཡུན་དེའི་བར་ལ་གནས་སྟངས་མང་པོ་ཞིག་ལ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་གནས་སྟངས་ཀི་ཐོག་ལ་འགྱུར་བ་བྱུང་མེད་སྟབས། རང་ལུས་མེ་སེག་གཏོང་རྒྱུ་མེད་པ་དང་རང་ལུས་མེ་སེག་བཏང་པ་ཡིན་ན། དེའི་བོས་གཏོང་དང་ཚད་མཉམ་པའི་གྲུབ་འབས་ཤིག་ང་ཚོར་མི་འཐོན་པ་ཞིག་ཡིན་པ་དེ་སོ་སོས་རིགས་འདེས་བཏང་པའི་ཐོག་དང་། གཞན་ཡང་རྒྱུ་མཚན་མང་པོའི་ཐོག་ནས་རང་ལུས་མེ་སེག་ཐེངས་བཅུ་བཞི་པའི་སྐབས་ནས་བཟུང་སྟེ། སི་ཚོགས་ནང་འགན་གང་ཡང་མེད་ཀང་ཡིག་ངག་གཉིས་ཐོག་ནས་རང་ལུས་མེ་སེག་གཏོང་རྒྱུ་མི་འདུག་ཟེར་ནས་སྐབས་དེར་ཞུས་པ་ཡིན། གང་ལྟར་དེ་འདའི་བརྒྱུད་རིམ་གི་ནང་དུ་རེས་ལ་མདོ་སྨད་ཀི་ག་སྟོན་གི་སྐབས་ལ་གནས་ཆུང་སན་འདེན་གི་བཀའ་ལུང་གཞིར་བཞག དཔལ་ལྡན་བཀའ་ཤག་གི་ཐོག་ནས་ཡང་བསྐྱར་གསར་འགོད་གསལ་བསྒྲགས་ཤིག་སེལ་བ་རེད། དེའི་ནང་དུའང་ཧ་ལས་པའི་གསལ་པོ་གང་ཡང་མི་འདུག་སྟེ། རང་ལུས་མེ་སེག་དང་ཉེན་འཚབ་ཆེ་བའི་ལས་འགུལ་རིགས་ལ་འདོད་པ་མེད་པ་ཞིག་གསུངས་ཡོད་པ་རེད། ལྷག་པར་དུ་ཉེ་བའི་ཆར་བཙན་བྱོལ་ནང་གི་རང་ལུས་མེ་སེག་ཅིག་དང་འབེལ་བའི་ཐོག་ནས་དཔལ་ལྡན་སིད་སྐྱོང་མཆོག་གི་ཐོག་ནས་བཀའ་གནང་ཡོད་པ་རེད། གང་ལྟར་མཐའ་བསོམས་ཀི་ཐོག་ལ་སོ་སོས་རང་ལུས་མེ་སེག་དང་འབེལ་བའི་ཐོག་ལ་ག་རེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། རང་ལུས་མེ་བསེག་ཕི་ལོ་ ༢༠༠༩ ནས་བཟུང་སྟེ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། རང་ལུས་མེ་སེག་གི་ཐོག་ལ་ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་སི་ཚོགས་ནང་གི་ཁི་ཟུར་ཡིན་པའི་གནད་ཡོད་མི་སྣའམ་ང་ཚོའི་སྒྲིག་འཛུགས་ནང་འགན་བཞེས་མྱོང་བའི་མི་སྣ་མང་པོ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་སྔ་མོ་ནས་བཟུང་ག་རེ་གསུང་གི་འདུག་ལབ་ན། རང་ལུས་མེ་སེག་ཐད་རྒྱལ་སིའི་རྒྱབ་སྐྱོར་གི་གནས་ཚད་དེར་འཛིན་སྐྱོང་བཀའ་ཤག་གི་ཐོག་ནས་བསོམས་ཤིག་རྒྱག་དགོས་ཀི་རེད་ཟེར་ནས་མང་པོ་གསུང་གི་འདུག སྔོན་མ་རང་ལུས་མེ་སེག་དང་འབེལ་བའི་བགོ་གེང་ཚ་ཚ་འུར་འུར་ཡིན་པའི་སྐབས་སུ་རིམ་པར་གསུང་སོད་ཀི་ཡོད་པ་རེད། དེང་སྐབས་བགོ་གེང་དེ་བག་ལ་ཞ་བའི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པ་རེད་དེ། གང་ལྟར་ད་ལྟ་བར་དུ་རང་ལུས་མེ་སེག་དང་འབེལ་བའི་ཐོག་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་གི་རྣམ་པ་དང་རྒྱལ་སིའི་ཐོག་ངོས་འཛིན་གང་འད་ཡོད་མེད། དེ་ཕར་བར་ལན་འཕོད་ས་ཞིག་ལ་འཕོད་པའི་ཐོག་ནས་རང་ལུས་མེ་སེག་གི་ལས་འགུལ་དེ་གནས་སྐབས་མཚམས་འཇོག་ཅེས་ནའང་འད། རྦད་དེ་མཚམས་ཞོག་ཅེས་གསུངས་ནའང་འད། ཆབ་སིད་ཀི་དབུ་ཁིད་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་དེ་གསུང་རྒྱུའི་ཐུགས་འགན་དང་དབང་ཆ་གཉིས་ཀ་ཡོད་པ་ཞིག་ལ་ངས་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀི་ཡོད། ལྷག་པར་དུ་༸རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཐོག་ནས་རང་ལུས་མེ་སེག་གི་ཐོག་ལ་མཐའ་བསོམས་དེ་ག་རེ་གསུངས་ཡོད་པ་རེད་ལབ་ན། ང་རང་ཤི་བ་ནང་བཞིན་འདུག་གི་ཡིན་ཟེར་ནས་ཕག་མཛུབ་དེ་འདི་ལྟར་ཞལ་ལ་སྦྱར་ནས་གསུངས་ཡོད། ད་དུང་ངས་རང་ལུས་མེར་སེག་དེ་འགིག་གི་རེད། གང་འད་བྱས་ནས་ལབ་དགོས་པ་རེད། ལབ་ཤེས་ཀི་མ་རེད། འགིག་གི་མ་རེད་ཅེས་ལབ་ན། ཁོང་ཚོའི་

73

ནང་མི་དང་ཕ་མ་སྤུན་མཆེད་དེ་ཚོ་སྙིང་རེ་ཟེར་ནས་གསུངས་ཡོད་པ་རེད། ༸སྐྱབས་མགོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་མཐའ་བསོམས་ཀི་དགོངས་གཞི་དེ་ག་རང་རེད། དེ་སྔོན་ཕི་ལོ་ ༢༠༡༢ ལོའི་དུས་འཁོར་དབང་ཆེན་གི་སྐབས་སུ་བཀའ་སི་གཉིས་ཀི་གོས་བསྡུས་དེར་༸རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་ཀང་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་བའི་ཐོག་ནས་མགིན་ཚབ་པ་ཡིན། ང་ཚོར་བཀའ་གཏོང་བའི་དབང་ཆ་མེད་གསུངས་ཡོད་པ་རེད་ཀང་། རེས་ལ་༸རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་བཀའ་དེ་ལྟར་གནང་ཡོད་པ་རེད། དེའི་ཆ་ནས་དཔལ་ལྡན་བཀའ་ཤག་གི་ཐོག་ནས་ཆེས་གསལ་པོ་དང་གཏིང་ཟབ་པོས་རང་ལུས་མེ་སེག་གི་མདུན་ལོངས་དཔོག་པའི་ཐོག་ནས་གསལ་བསྒྲགས་གསལ་པོ་གསལ་རང་ཞིག་སེལ་རོགས་གནང་། ཁ་སང་དཔལ་ལྡན་བཀའ་ཤག་གི་ཐོག་ནས་གསུང་སྟངས་བྱས་པ་ཡིན་ན། ང་ཚོ་བཀའ་ཤག་འཚོགས་དགོས་བསམས་ནས་བསད་ཡོད། མ་འོངས་པར་འདི་འདའི་མཛད་སོ་དང་ཐ་ན་དུར་ཁོད་ལ་སོགས་པར་མྱ་ངན་ཞུ་རྒྱུར་མི་བཅར་བའི་འཆར་གཞི་འདིང་གི་ཡོད་ཟེར་བ་ཞིག་མ་གཏོགས། དཔལ་ལྡན་བཀའ་ཤག་ཚོགས་ནས་ཐག་བཅད་ཟིན་པ་དང་གསར་འགོད་གསལ་བསྒྲགས་སེལ་ཟིན་པའི་གནས་སྟངས་ཤིག་མི་འདུག དེ་ནི་རང་ལུས་མེ་སེག་དང་འབེལ་བའི་དཔལ་ལྡན་བཀའ་ཤག་ལ་ཞུ་རྒྱུ་དེ་ཡིན།
གོས་ཚོགས་འཐུས་མི་ཁ་ཤས་ཤིག་གི་ཐོག་ནས་བཙན་བྱོལ་དུ་རང་ལུས་མེ་སེག་གཏོང་རྒྱུ་ཡོད་པ་མ་རེད་ཟེར་བ་དེ་ནི་
བསམ་ཚུལ་རེད། བརྩི་བཀུར་ཡོད། འགིག་གི་མ་རེད་ཟེར་ནས་བཤད་མི་ཐུབ་ཀང་། ངར་ཆ་མཚོན་ན་བཙན་བྱོལ་ནང་ནས་རང་ལུས་མེ་སེག་བཏང་བ་ཡིན་ན། རང་དབང་ཡིན་ཁར་གཏང་ས་ཡང་མཉམ་འབེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀི་མདུན་ལ་གཏོང་ཆོག་གི་ཡོད་པ་རེད། འཛམ་བུ་གིང་ལ་ཁྱབ་ས་དང་ཤུགས་རེན་ཐེབས་སའི་ས་ཆ་མང་པོ་རང་ལུས་མེ་སེག་བཏང་ས་ཡོད་པ་རེད། རང་དབང་རེད། རང་ལུས་མེ་སེག་དངོས་གནས་བཏང་ན་བོད་ནང་ནས་མིན་པར། གཏོང་འདོད་ཡོད་ན་བཙན་བྱོལ་ནང་དུ་གཏོང་དགོས་ཀི་རེད་བསམ་གི་ཡོད་པ་ནི་རང་ཉིད་ཀི་བསམ་ཚུལ་རྨ་མེད་པ་ཡིན་ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
དེ་དང་མཉམ་དུ་དོན་ཚན་ ༤ པ་དེ། གཉིས་སྨན་དབུ་མའི་ལམ་གི་སིད་བྱུས་ཀི་དགོངས་དོན་དང་འབེལ་བ་འདིའི་ཐོག་
ལ་ཏང་གི་ཚོགས་ཆེན་ ༡༩ པ་དང་འབེལ་བའི་ཐོག་ནས་ང་ཚོས་དབུ་མའི་ལམ་ལ་བཟང་ཕོགས་ཀི་རེ་བ་རྒྱག་རྒྱུ་ཡོད་པ། དེ་ཡང་ཁ་སང་༸སྐྱབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ནས་བཀའ་གནང་ཚར་བ་ཞིག་རེད། ལྷག་པར་དུ་༸རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཐོག་ནས་ག་རེ་གསུང་གི་ཡོད་པ་རེད་ལབ་ན། སིད་འཛིན་ཞི་ཅིན་ཕིང་གི་ཐོག་ནས་ལོག་ཟ་རུལ་སུངས་ཀི་ལས་འགུལ་དེ་འགོ་བཙུགས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་ཞི་ཅིན་ཕིང་ག་རེ་ཧང་སང་གི་འདུག་ཟེར་ནས་ཞུས་དུས། རྒྱ་ནག་དཔོན་རིགས་ནང་ཁུལ་གི་འགལ་བ་དེ་ཧ་ཅང་གི་ཛ་དག་པོ་ཡིན་པ། དེའི་ཐོག་ལ་ཁོ་ཧང་སང་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་པའི་གནས་སྟངས་དེ་༸སྐྱབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ནས་བཀའ་གནང་ཡོད་པ་རེད་ལ། ལྷག་པར་དུ་ཞི་ཅིན་ཕིང་གི་ཐོག་ནས་སྔ་མོར་རིག་གནས་གསར་བརེ་ནང་བཞིན་ཞིག་ད་ལྟ་ཞི་བའི་གསར་བརེ་ཆེན་པོ་ཞིག་དང་། ལྷག་པར་དུ་ཆབ་སིད་ཀི་ཐོག་ལ་བསྒྱུར་བཅོས་ཤུགས་ཆེན་པོ་གནང་དགོས་པར་ཐུགས་རེ་ཆེན་པོ་གནང་གི་ཡོད་པ་རེད། འཛམ་བུ་གིང་གི་དབུ་ཁིད་དང་ཆབ་སིད་མཁས་པ་མང་པོ་ཞིག་གི་ནང་ནས་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ད་ལྟའི་སིད་འཛིན་ཞིས་ལ་ཐུགས་རེ་གནང་མཁན་ཤུགས་ཆེ་ཤོས་ཤིག་རེད་ལ། ཐུགས་རེ་གནང་དོན་ལ། རྒྱུ་ཆ་འཛོམས་ཤོས་ཤིག་རེད་བསམ་པ་ཤིག་ང་རང་གི་ཐོག་ནས་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀི་ཡོད། ཡིན་ཙང་ཏང་གི་ཚོགས་ཆེན་བཅུ་དགུར་ང་ཚོས་རེ་བ་རྒྱག་ཆོག་པའི་གཞི་རྩ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད་ལ། ད་ལྟ་ཚོད་དཔག་བྱས་པ་ཡིན་ན། ཞི་ཅིན་ཕིང་གི་ལས་རོགས་བཞི་ལྔ་ཞིག་ལ་འགྱུར་བ་

74

ཐེབས་པ་ཧ་ལམ་གཏན་འཁེལ་བ་རེད། ཡིན་ཙང་དེ་དག་ལ་དཔག་པའི་དཔལ་ལྡན་བཀའ་ཤག་གི་ཐོག་ནས་འཆར་གཞི་དང་ག་སྒྲིག བཀའ་ཤག་གི་གསལ་བཤད་ལ་སོགས་པ་དེ་འད་ཡོད་པ་རེད་བསམ་པ་ཞིག་དན་གི་ཡོད། ལྷག་པར་དུ་དབུ་མའི་ལམ་གི་སིད་བྱུས་དང་འབེལ་བའི་ཐོག་ང་ཚོས་རྒྱ་ནག་དང་གོས་མོལ་ཞིག་གནང་དགོས་པ་ཡིན་ན། གོས་མོལ་གི་གཞི་རྩ་དེ་ཕོགས་གཉིས་ཀི་ཐོག་ནས་གནང་དགོས་པ་སོང་ཙང་། ང་ཚོས་དཔལ་འབྱོར་དང་དམག་དཔུང་། སྟོབས་ཤུགས་ཀི་ཐོག་ནས་ཕར་གནོན་ཤུགས་སད་ནས་གོས་མོལ་གནང་ཐུབ་པའི་གཞི་རྩ་ཡོད་པ་མ་རེད། རྒྱ་ནག་གཞུང་དང་ང་ཚོའི་བར་དུ་གོས་ཡོང་དགོས་པའི་གཞི་རྩ་དེ་གང་ལ་རག་ལས་ཡོད་པ་རེད་ཟེར་ན། ཡིད་ཆེས་ལ་རག་ལས་ཡོད། ཕོགས་གཉིས་ཕན་ཚུན་ལ་ཡིད་ཆེས་དགོས་ཀི་རེད། ཕོགས་གཉིས་ཕན་ཚུན་ཡིད་ཆེས་ཡོང་དགོས་ཚེ་ང་ཚོས་དབུ་མའི་ལམ་གི་སིད་བྱུས་ལ་ཡིད་ཆེས་དང་ངེས་པ་རེད་པའི་ཚད་དེ་རྒྱ་ནག་གཞུང་དང་མི་མང་། དེ་བཞིན་རྒྱ་ནག་གི་ ཤེས་ཡོན་ཅན་ལ་སྟོན་རྒྱུ་ཞིག་དངོས་གནས་བྱས་ན་དགོས་པ་རེད། སྔར་ལས་ལྷག་ཅིག་དགོས་པ་རེད།
ད་ལྟ་བར་དུ་དབུ་མའི་ལམ་གི་སིད་བྱུས་ཀི་བརྒྱུད་རིམ་ལ་བལྟས་ཚེ་ངས་རིམ་པ་གསུམ་ལ་དགར་གི་ཡོད། ཕི་ལོ་
༡༩༧༩ ནས་ ༡༩༩༨ བར་དང་ཕི་ལོ་ ༡༩༩༨ ནས་ ༢༠༠༡ དང་། ཕི་ལོ་ ༢༠༠༡ ནས་ད་ལྟའི་བར་གི་གནས་སྟངས་འད་པོ་ཞིག་ལ་དགར་གི་ཡོད། ཕི་ལོ་ ༡༩༧༨ ནས་ ༡༩༩༨ བར་གི་གནས་སྟངས་ལ་ང་ཚོའི་སིད་བྱུས་དེའི་ཐོག་ལ་ནང་ཁུལ་ཀན་ཀ་འཚོལ་མཁན་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་བར་བརེན་ནས་མང་མོས་ཐག་གཅོད་འོས་བསྡུ་ལ་སོགས་དགོས་དང་མི་དགོས་ཀི་གནས་ཚུལ་བྱུང་སྟེ། ཕི་ལོ་ ༡༩༩༧ ལོའི་ཁ་སང་གི་ཉིན་མོར་སི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཐོག་ནས་སི་མོས་གོས་ཆོད་འཇོག་དགོས་པ་ཐུག་པ་སོགས་བྱུང་ཟིན་པ་རེད། ཕི་ལོ་ ༡༩༩༨ ནས་ ༢༠༠༡ བར་དུ་དབུ་མའི་ལམ་གི་སིད་བྱུས་འཛིན་ཕོགས་ཀི་ནང་ཁུལ་གནས་བབ་ལ་བལྟས་པ་ཡིན་ན། དབུ་མའི་ལམ་གི་མངོན་འདོད་ལ་འགྱུར་བ་ཞིབ་ཚགས་ཐེབས་ཡོད་པ་རེད་མོད། མི་མང་དང་མཛད་གཙོ་རྣམ་པའི་ཐོག་ནས་གཞུང་གི་སིད་བྱུས་ལངས་ཕོགས་དང་མཐུན་པའི་ལས་འགུལ་སེལ་རྒྱུའི་ཐོག་ལ་དེ་ཙམ་ནུས་པ་ཐོན་མི་འདུག ཕི་ལོ་ ༢༠༠༢ ནས་བཟུང་སྟེ་གཞུང་གི་སིད་བྱུས་གང་ཡིན་པ་དེའི་གཞི་ལམ་འབས་གསུམ་དང་མཐུན་པའི་ལས་འགུལ་སེལ་བ་ཞིག་ང་ཚོའི་བཙན་བྱོལ་སི་ཚོགས་ནང་ཧ་ལམ་གཞི་ནས་བྱུང་ཡོད། དེའི་ཆ་ནས་དེང་སྐབས་ང་ལ་རྣམ་པ་ལྷན་རྒྱས་ཀིས་ད་གིན་སང་དུ་ཞུས་པ་ལྟར་རེད། དབུ་མའི་ལམ་གི་སིད་བྱུས་ལ་སིར་བཏང་གི་སི་མོས་ཀི་ཐོག་ནས་གོས་ཚོགས་ར་བ་འདིས་རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོད་བསད་པའི་སི་མོས་ཀི་གོས་ཆོད་བཞག་པ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད་དེ། ཡིན་ཡང་ང་ཚོའི་སི་ཚོགས་ཀི་ནང་དུ་སི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་སི་ཡོངས་ལ་སྐྱོན་བརོད་བྱེད་དགོས་པའི་གནས་སྟངས་ཤིག་འབྱུང་བཞིན་པ་རེད། དེ་ལྟ་བུའི་གནས་སྟངས་ཤིག་བྱུང་པའི་སྐབས་སུ་ངའི་སེམས་ནས་བསམ་པ་དང་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གི་ཐོག་ནས་ག་རེ་ཞུ་ཡི་ཡོད་ལབ་ཚེ། ལངས་ཕོགས་ག་རེ་འཛིན་མིན་དེ་སོ་སོའི་རང་དབང་རེད། ཡིན་ཡང་ང་ཚོས་འད་ཆགས་པོ་དང་། ཟློས་གར་འཁབ་རྒྱུ་མི་འདུག་བསམ་པ་ཞིག གོས་ཆོད་དེ་ཚོ་ཡིན་ཡང་ང་ཚོས་བསྐྱར་ཞིབ་བྱས་ནས་སྔོན་མ་སི་མོས་ཡིན་ན། ད་ལྟ་སི་མོས་མིན་པའི་གནས་སྟངས་ཡོད་ན་གསལ་པོ་བཟོ་དགོས་རྒྱུ་རེད་བསམ་པ་དེ་རྒྱུན་དུ་དན་གི་ཡོད་ལ་འདིར་ཡང་ཞུ་འདོད་བྱུང་། སི་མོས་མིན་པའི་མང་མོས་ཀི་གནས་སྟངས་ཀི་ཐོག་ལ་བཞག་པ་ཡིན་ན། ༸སྐྱབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ཡིན་ཡང་མི་མང་གི་གནས་སྟངས་དེ་གང་འད་ཞིག་ཡིན་མིན་མཁྱེན་གི་རེད། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བལྟས་ཀང་དབུ་མའི་ལམ་གི་ཐོག་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་གི་གནས་ཚད་དེ་ག་ཚོད་ཙམ་ཡིན་མིན་གསལ་པོ་

75

ཧ་གོ་བ་ཞིག་ཡོང་གི་རེད། དེ་མ་གཏོགས་ང་ཚོའི་གཞུང་འབེལ་གི་ཡིག་ཆའི་ཐོག དཔེར་ན། དེ་རིང་གི་གོས་ཆོད་འདི་འདའི་ཐོག་སི་མོས་ཡིན་པ་གང་ཞིག་ལ། གནང་སྟངས་གནང་ལུགས་ཀི་ཐོག་ནས་སི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་སི་ལ་ལྟ་ཚུལ་དང་བསམ་ཚུལ་ཡོད་པའི་ལས་དོན་རིགས་ང་ཚོའི་འཐུས་མིའི་ནང་ནས་རེ་ཟུང་གིས་མུ་མཐུད་བྱས་ཚེ། ངས་ནི་ང་ཚོའི་གཞུང་གི་སི་ཡོངས་ཀི་སིད་བྱུས་དེའི་དམིགས་ཡུལ་ལེགས་འགྲུབ་ཡོང་རྒྱུར་འགལ་རེན་འགོ་ཡི་ཡོད་པ་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀི་ཡོད། ལྷག་པར་དུ་དཔལ་ལྡན་བཀའ་ཤག་གི་ཐོག་ནས་མཁྱེན་གི་ཡོད་པ་རེད་བསམ་གི་འདུག སྔོན་མ་ཕི་ལོ་ ༢༠༠༢ ནས་བཟུང་སྟེ་ ༢༠༡༠ བར་དུ་འབེལ་མོལ་བྱུང་བའི་བརྒྱུད་རིམ་གི་ནང་ཉི་མ་དང་ཟླ་བ། ཚེས་གངས་བཅས་པ་ཁུངས་སུ་དངས་ཏེ་ང་ཚོའི་བྱེད་སྟངས་ར་མ་ལུག་ཡིན་པ། དབུ་མའི་ལམ་གི་སིད་བྱུས་དང་མི་མཐུན་པ། ཁོ་རང་ཚོས་ཚུར་སྐྱོན་འཛུགས་བྱས་འདུག དེ་ཚོ་ཉམས་མྱོང་རེད། མཐའ་བསོམས་གོང་དུ་ཕག་སེལ་སི་འཐུས་རྣམས་ཀིས་གསུངས་པ་ལྟར། ཁ་སང་༸སྐྱབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེས་བཀའ་གནང་བ་བཞིན་ད་ལྟའི་དཔལ་ལྡན་སིད་སྐྱོང་མཆོག་གིས་དབུ་ཁིད་པའི་བཀའ་ཤག་འདི་དབུ་མའི་ལམ་གི་ཐོག་ལ་ཤར་བསྐྱོད་བྱེད་ཀི་ཡོད་ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། དབུ་མའི་ལམ་གི་ཐོག་ལ་གྲུབ་འབས་དངོས་གནས་ཤིག་འཐོན་དགོས་ན། སི་པའི་མིང་ཞིག་བཏགས་ཡོད་དུས། ང་ཚོ་འཐུས་མི་མི་རེ་ངོ་རེས་དབུ་མའི་ལམ་གི་སིད་བྱུས་ཐོག་གཞུང་གི་རྩ་དོན་བསྒྲུབ་རྒྱུའི་ཐོག་ལ་འགལ་རེན་དེ་སོ་སོ་མི་ཆགས་པ་བྱ་རྒྱུ་དང་། འགལ་རེན་འགོ་བའི་ལས་ཀ་བྱེད་ཀི་ཡོད་ཚེ་དེ་ཡང་ཕི་གསལ་ནང་གསལ་བྱ་ཐུབ་པ་བྱ་རྒྱུའི་བོ་ཁོག་ཡོད་པ། དེ་འདའི་ངང་ནས་ཕེབས་ཐུབ་ཚེ་བོད་རྒྱ་འབེལ་མོལ་ཡིན་ཡང་རེ་བ་ཡོད་པ་ཞིག་དང་། ལྷག་པར་དུ་བོད་ནང་གི་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་གི་རེ་བ་དེ་ཚོ་ཡིན་ཡང་གང་མགོགས་འགྲུབ་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡོང་གི་རེད་སྙམ་པ་ཞིག་རག་ཏུ་དན་གི་འདུག དེ་ནས་མཚམས་འཇོག་རྒྱུ་ཡིན། ཐུགས་རེ་ཆེ།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་ནས།
གཞུང་འབེལ་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་ཀི་གོས་ཆོད་གོས་འཆར་གི་ཐོག་ལ་གོ་སྐབས་བཞེས་མཁན་གི་སི་འཐུས་མཐའ་མ། སི་འཐུས་དགེ་བཤེས་སྨོན་ལམ་མཐར་ཕིན་ལགས།

སི་འཐུས་དགེ་བཤེས་སྨོན་ལམ་མཐར་ཕིན་ལགས་ནས།
དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག གཙོ་བོ་བོད་ནང་གི་ཛ་དག་གནས་སྟངས་དང་འབེལ་བའི་ཐོག་ནས་གཞུང་འབེལ་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་ཀི་གོས་ཆོད་གོས་འཆར་ཡིག་ཆ་ཨང་ ༨ པ་དེ་འཇོག་གནང་ཡོད་པ་རེད། སྐབས་ ༡༣ པ་དང་ ༡༤ པའི་བཀའ་ཤག་དང་མཉམ་དུ་ང་ཚོ་བརྒྱུད་རིམ་ཆ་ཚང་ཞིག་ཡོང་བ་རེད་ལ། གོས་ཆོད་གོས་འཆར་མང་པོ་ཞིག་བཞག་ཡོད་པ་རེད། དེ་བཞག་པ་གཞིར་བཟུང་ཕག་ལེན་ཡང་གང་ལ་གང་འཚམ་ཞིག་བསྟར་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་དེ་རིང་གནད་འགག་འདི་དང་འབེལ་ནས་ངའི་ཞུ་རྒྱུ་གཙོ་བོ་དེ། སྔོན་མ་ཡང་ཐེངས་གཅིག་ཞུས་པ་ཡིན། གོས་ཚོགས་ར་བ་འདིའི་གྲུབ་ཆའི་ནང་ལ་དཔལ་ལྡན་སིད་སྐྱོང་མཆོག་དབུས་པའི་བཀའ་ཤག་ལྷན་རྒྱས་ཚང་མ་མཉམ་དུ་ཡོད་པ་རེད། དེ་ནས་གོས་ཆོད་འདི་མཉམ་དུ་འཇོག་གི་ཡོད་པ་རེད་ཀང་ཁོང་རྣམ་པ་འཛམ་བུ་གིང་གཞན་གི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་དང་སིད་འཛིན། སིད་བོན། དམིགས་བསལ་གོས་ཚོགས་འཐུས་མི་མང་

76

པོ་ཞིག་དང་ཐུག་འཕད་གནང་བའི་སྐབས་སུ་ང་ཚོས་གོས་ཚོགས་ནང་དུ་བཞག་པའི་གོས་ཆོད་ལས། དབུ་མའི་ལམ་དེ་སི་མོས་ཀིས་གཏན་ལ་ཕབ་པ་རེད་ཟེར་བ་ཞིག་མ་གཏོགས། གཞན་པ་དེ་ཚོ་བེད་སོད་དེ་ཙམ་གཏོང་གི་ཡོད་པའི་རྣམ་པ་ཞིག་ད་ལྟའི་བར་དུ་ཕལ་ཆེར་མཐོང་མ་སོང་། དེ་ཡིན་དུས་ང་ཚོ་བོད་མི་མང་སི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀི་གོས་ཚོགས་འདིར་ཆེ་མཐོང་ཇི་ཙམ་འཇོག་གི་ཡོད་དམ་བསམ་པ་ཞིག་ཚོར་གི་འདུག དེས་ན་ངས་གཙོ་བོ་དེ་དེ་རིང་འདིར་གོས་ཆོད་གང་འཇོག་གི་ཡོད་པ་དེ་མ་འོངས་པའི་ཟླ་བ་དྲུག་གི་ནང་ལ་ལག་ལེན་བསྟར་ཐུབ་དགོས་པ་དེ་ལག་ལེན་བསྟར་དགོས་ཀི་རེད། ཡིན་ནའང་གོས་ཆོད་འདིའི་ནང་ལ་གང་འཁོད་ཡོད་པ་དེ། རྒྱལ་ཁབ་གང་ཞིག་ཏུ་ཕེབས་ཀང་བོད་མི་མང་སི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ནང་དུ་གོས་ཆོད་བཞག་གནང་པ་དེར་འགན་མཉམ་དུ་འཁུར་དགོས་ཀི་འདུག་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
དེ་དང་མཉམ་དུ་ང་ཚོ་འདིར་ཕི་ལོ་ ༡༩༩༡ ནས་ ༢༠༡༧ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༥ བར་དུ་གངས་ཐོ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། གངས་
ཐོ་འདི་ཡང་གཞུང་འབེལ་མ་ཡིན་པའི་ཚོགས་པ་ཞིག་གི་གངས་ཐོ་ལ་གཞི་བཅོལ་ནས་འཇོག་དགོས་པའི་གནས་སྟངས་ཤིག་ཆགས་པ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་མ་འོངས་པར་གོས་ཚོགས་རིམ་པར་ཚོགས་པ་ཡིན་ནའང་འད། གཞུང་གི་སིངས་ཆ་གང་ཞིག་ཏུ་བེད་སོད་བཏང་ཡང་འདིའི་གངས་ཐོ་དེ་གཞུང་འབེལ་མ་ཡིན་པའི་གངས་ཐོ་ལ་གཞི་བཅོལ་མ་དགོས་པར། བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཕི་དིལ་ལས་ཁུངས་འགོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལྷན་ཚོགས་ཀི་གངས་ཀ་འདི་རེད་ཅེས་ཐག་གཅོད་བྱ་ཐུབ་པའི་འགན་ཞིག་འཁུར་དགོས་ཀི་
འདུགདེ་དང་མཉམ་དུ་བོད་ནང་ལ་རང་ལུས་མེར་བསེགས་གཏོང་མཁན་ཁུངས་སྐྱེལ་ར་སོད་གསལ་པོ་བྱུང་བ་ ༡༤༩ དེའི་
ཐོག་ལ་གཞུང་འབེལ་མ་ཡིན་པའི་ཚོགས་པ་དང་། དེ་མིན་གི་སེ་ཚན་འགའ་ཤས་ཤིག་ལུང་འདེན་བྱས་ཏེ་སི་འཐུས་ཤིག་གིས་དགོངས་ཚུལ་ཞིག་གསུངས་སོང། དངོས་གནས་བྱས་ན་སི་འཐུས་དེར་ཁྱེད་རང་གི་འདོད་ཚུལ་ལ་ག་ཚོད་རེད་ཅེས་གཅིག་འདི་འདོད་ཅིག་བྱུང་། ཡིན་ནའང་འདི་སའི་ལམ་ཁ་ཅི་ཡང་ཡོད་པ་མ་རེད། ཁྱེད་རང་གིས་གང་ཞིག་ལ་རྩ་འཛིན་བྱེད་ཀི་ཡོད། ང་ཚོའི་གཞུང་འབེལ་དེ་ལ་ཕལ་ཆེར་མ་རེད་མདོག་མདོག་ཅིག་གསུང་བསད་པའི་རྣམ་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཚོར་སོང་། དེ་ཡིན་དུས་གནས་སྟངས་འདིའི་ཐོག་ལ་ཕི་ལོ་ ༢༠༡༢ དང་ ༢༠༡༣ ནས་བཟུང་སྟེ་གནས་ཚུལ་ཞིག་གི་རེན་པས་ཨེ་ཤི་ཡ་རང་དབང་རླུང་འཕིན་ཁང་དང་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་གཉིས་ཁ་མ་མཐུན་པ་ཆགས་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་གནས་སྟངས་ཤིག་ཡོད་པ་དེ་ད་བར་དུ་སུས་ཀང་ཁུངས་སྐྱེལ་བྱ་ཐུབ་ཡོད་པ་མ་རེད། ང་ཚོས་འདིའི་ནང་ལ་ཁུངས་སྐྱེལ་ར་སོད་གསལ་པོ་བྱུང་བ་ ༡༤༩ འདས་གོངས་སུ་ཕིན་པ་ ༡༢༧ འདི་བོད་མི་མང་སི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་དང་འཛིན་སྐྱོང་བཀའ་ཤག་གཉིས་ཞལ་གཅིག་གགས་ཀི་ཐོག་ནས་ཞིབ་འཇུག་གི་གནས་སྟངས་ཆ་ཚང་ཞིག་རྒྱུས་ལོན་བྱས་ཏེ་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་གཞུང་འབེལ་གི་ཡིག་ཆ་དེ་འདི་རེད། དེ་མ་ཡིན་པའི་མང་ཙམ་ཉུང་ཙམ་གསུང་མཁན་ཡང་ཡོད་པ་རེད་དེ། ཡང་འགའ་ཤས་ཀིས་ ༡༦༠ སོགས་གསུང་སོད་མཁན་མང་པོ་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་གནས་སྟངས་དེ་འདི་རེད། སིར་བཏང་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་ཀང་འགེལ་བཤད་གནང་མདོག་ཁག་པོ་རེད་དེ། ཡིན་ནའང་བརྒྱུད་ལམ་འདིའི་ཐོག་ནས་ཉིན་རེ་བཞིན་གནས་སྟངས་འདི་ཚོའི་ཐོག་ལ་ང་ཚོས་རག་ཏུ་དོ་སྣང་བྱེད་སོད་ཀི་ཡོད་དུས། ང་ཚོའི་ཁུངས་སྐྱེལ་སྟངས་དེ་འདི་འད་རེད་ཅེས་ཞུ་འདོད་བྱུང་།

77

དེ་ནས་ངར་གནད་འགག་གཙོ་བོ་གཉིས་ཙམ་ཞུ་རྒྱུ་ཡོད། དོན་དག་གཅིག་དེ་ཤོག་གངས་ ༤ པའི་སྔོན་གེང་ནང་དུ་ཡོད་
པའི་བོད་ནང་རང་ལུས་མེར་བསེགས་གནང་པའི་ཁོད་ཁག་ཅིག་གསོན་གནས་ཐུབ་ཡོད་པ་ལས་འགའ་ཞིག་རྒྱ་གཞུང་དག་ཆས་ཉེན་རོག་པ་དང་དམག་མི་བཅས་ནས་སྐབས་དེར་བཙན་ཁིད་ཀིས་བཙོན་འཇུག་ཁིམས་ཐག་བཅད་ཁོངས་འདི་ལོ་རྔ་པ་ཀིརི་དགོན་པའི་དགེ་འདུན་པ་བོ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་ལགས་དང་། བོ་བཟང་སྐལ་བཟང་ལགས། བོ་བཟང་དཀོན་མཆོག་ལགས་བཅས་གོད་བཀྲོལ་བཏང་ཡོད་འདུག་སྟེ། བོ་བཟང་དཀོན་མཆོག་ལགས་ཀི་རྐང་པ་གཡས་པ་བཅད་ཡོད་གནས་ཙམ་ལས་ཁོང་རྣམས་བཙོན་འཇུག་བྱས་རིང་མནར་གཅོད་རྡུང་རེག་ཇི་ཙམ་བཏང་ཡོད་མེད་དང་། བཙོན་གོལ་བཏང་རེས་སྐུ་གཟུགས་ཀི་གནས་སྟངས་གང་འད་ཆགས་ཡོད་མེད་ཁ་གསལ་ཤེས་རོགས་ཐུབ་ཀི་མེད་པར་བརེན། ཁོང་རྣམས་ཀི་འཕོད་བསྟེན་གནས་བབ་ལ་རྒྱུས་ལོན་དང་དོ་ཁུར་གིས་ཕི་ཕོགས་སུ་སྨན་བཅོས་ཡོང་ཐབས་དང་། ཞེས་པའི་གནས་སྟངས་དེར་དུམ་བུ་གཉིས་པ་ཡོད་པ་རེད། དུམ་བུ་གཉིས་པ་དེ་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་ང་ཚོས་ཕར་འགན་སོད་རྒྱུ་དེ་རེད། དེ་ལས་དུམ་བུ་དང་པོ་དེ་ང་ཚོའི་ཐོག་ནས་ལི་ཞའོ་ཕོ་ (Liu Xiaobo) བཙོན་ཁང་ནས་བཏང་སོང་། ཤར་ཏུར་ཀི་སི་ཐན་གི་འཐབ་རྩོད་པ་གཅིག་ཡོད་པ་རེད། དེ་དག་རྒྱལ་སིའི་ཐོག་ལ་ཚུར་ཁིད་ཡོང་དགོས་ཀི་རེད། མཉམ་འབེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ལ་ཕར་རྩིས་སོད་དགོས་ཀི་རེད། ཨ་རི་ལ་འཁིད་དགོས་ཀི་རེད་ཅེས་ལས་འགུལ་ཧ་ཅང་མང་པོ་སེལ་སོང་། གཞུང་གིས་སེལ་སོང་ལ་གཞུང་འབེལ་མ་ཡིན་པས་ཀང་སེལ་སོང་། ཡིན་ནའང་གནད་དོན་འདི་དག་ཨ་རི་ལ་ཁིད་ཐུབ་ཀི་རེད་དམ། མཉམ་འབེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ལ་རྩིས་སོད་ཐུབ་ཀི་རེད་དམ། འདི་ཚོའི་ཐོག་ལ་ད་ལྟའི་བར་དུ་ཐུགས་སྣང་གནང་མ་སོང་ཞེས་གསལ་པོ་ཞུ་ཡི་ཡོད།
ང་ཚོས་འདིའི་ཐོག་ལ་འགན་འཁུར་དགོས་ཀི་འདུག བཀའ་ཤག་གིས་གོ་བ་གནང་རོགས་གནང་། སང་ཉིན་ནས་བཟུང་
སྟེ་འགན་འཁུར་རོགས་གིས། འགན་ཁུར་ནས་ལས་འགུལ་གི་ལོ་ཡིན་ཟེར་དུས། ལས་འགུལ་འདི་ཚོ་སེལ་དགོས་ཀི་འདུག དེ་ནང་བཞིན་བོད་ནང་རང་ལུས་མེར་བསེགས་གཏོང་མཁན་དང་འབེལ་བའི་གཞུང་འབེལ་མྱ་ངན་གུས་འདུད་ཀི་གོས་འཆར་དེའི་ནང་ལ་རང་ལུས་མེར་བསེགས་གཏོང་མཁན་བཞི་ཡི་འཕོད་བསྟེན་གི་གནས་བབ་ཐོག་ལ་གནས་སྟངས་འདི་ལྟར་ཆགས་ཡོད་པ་རེད་ཅེས་ཡིག་ཆ་གོང་མ་རྣམས་ཀི་ནང་ལ་ཡོད་པ་རེད། དེ་དག་གི་མིང་དེ་ཚོ་ཡང་ཕི་ལོགས་ལ་བཏོན་ནས་ངེས་པར་དུ་ཞུ་ས་ཞིག་ཡོད་ན་ཞུས་ཏེ་སྨན་བཅོས་ཀི་མཐུན་རེན་དེ་ཕི་ལོགས་ལ་སྦྱར་དགོས་ཀི་འདུག དེ་གནད་འགག་ཆེན་པོ་ཞིག་ཆགས་འདུག དེ་དང་འབེལ་ནས་རང་ལུས་མེར་བསེགས་གཏོང་མཁན་དེ་ཚོའི་སྐོར་ལ་མང་པོ་ཞིག་གསུངས་སོང་། གོང་དུ་བཀུར་
འོས་སི་འཐུས་ཤིག་ནས་གསུང་སྐད་ ཤུགས་ཆེན་པོའི་ཐོག་ནས་གསུངས་གནང་སོང་། དེ་ཡིན་དུས་ང་ལའང་དེ་སྔོན་ནས་ཞུ་འདོད་ཅིག་བྱུང་སོང་། ག་རེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན་ཟེར་ན་རང་ལུས་མེར་བསེགས་གཏོང་མཁན་གི་གནས་སྟངས་དེའི་ཐོག་ལ་བོད་མི་མང་སི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀིས་གཞུང་འབེལ་གི་ཐོག་ནས་ད་ལྟའི་བར་དུ་བོད་ནང་རང་ལུས་མེར་བསེགས་གཏོང་མཁན་གཅིག་བྱུང་བ་དང་གསར་འགོད་བསྒྲགས་གཏམ་སེལ་ཡོད་པ་རེད་ཀང་། དེ་ཚོའི་ནང་ལ་མཚམས་འཇོག་བྱེད་དགོས་པ་རེད། མཚམས་འཇོག་གནང་རོགས་གནང་ཞེས་པ་ཞུ་ཤེས་ཡོད་པ་མ་རེད་ལ་ཞུ་རྒྱུའི་ནུས་པས་འདང་ཡོད་པ་མ་རེད། སོབས་པས་མ་ལྕོགས་པ་རེད་ཅེས་སྔོན་མ་ནས་གསལ་པོ་བྱས་ནས་ཞུས་བཞག་ཡོད་པ་རེད། འོན་ཀང་བར་སྐབས་ཤིག་ལ་སི་ཟུར་ཞིག་གིས་དེའི་ནང་ནས་ས་ཆ་དང་གནས་སྟངས། པར་རྒྱག་མཁན་དང་གོག་བརན་བཟོ་མཁན་སོགས་ཆ་ཚང་ག་སྒྲིག་བྱེད་དགོས་པ་རེད་ཟེར་བ་དེ་རྒྱ་ནག་

78

དབུས་གཞུང་བརན་འཕིན་ལས་ཁུངས། ཨིན་སྐད་ཐོག་ལ་ CCTV ཟེར་གི་འདུག དབུས་ཀྲུང་དབྱང་མི་དམངས་བརན་འཕིན་ཁང་ནས་ཚིག་དེ་ག་རང་བེད་སོད་བཏང་ནས་ཏཱ་ལའི་རུ་ཚོགས་ཀི་གོས་ཚོགས་འཐུས་མི་ཟུར་པས་ལམ་སྟོན་འདི་ལྟར་བྱས་ཡོད་པ་རེད་ཅེས་བེད་སོད་མང་པོ་བཏང་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཚོ་གོས་ཚོགས་འདིའི་ནང་ལ་ཞུས་མྱོང་། བཀའ་ཤག་གིས་ལན་འདོད་བོ་ཁེངས་པ་གང་ཡང་གནང་མ་སོང། ཡིན་ནའང་དེ་རིང་གོས་ཚོགས་ནང་ལ་བོད་ཕི་ནང་གང་ནས་ཀང་གནང་དགོས་པ་རེད་མདོག་མདོག་གནང་པ་དེ་ཡང་ཉིན་གཅིག་བེད་སོད་མི་གཏོང་བའི་ངེས་པ་ཡོད་པ་མ་རེད། དེ་སོ་སོའི་དགོངས་ཚུལ་དང་སོ་སོའི་ནུས་པས་འདང་ངེས་ཀིས་གསུང་གི་ཡོད་པ་རེད་དེ། གསུང་ས་དེ་གོས་ཚོགས་ར་བ་འདིའི་ནང་ལ་ཡིན་དུས། ཉེན་ཁ་ཆེན་པོ་རེད་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ལས་ངས་དེ་གསུང་ཆོག་གི་རེད་དང་མ་རེད་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་གང་ཡང་མེད། ཚང་མར་ཐོབ་ཐང་འད་འད་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་བེད་སོད་འདི་ལྟར་གཏོང་གི་འདུག གོ་མྱོང་ཡོད་ཀི་རེད་ལ་ད་བར་དུ་ཤེས་ཡོད་རྒྱུ་རེད། ཚང་མ་ཤེས་ཀི་ཡོད། གནས་སྟངས་ཚང་མ་ཧ་གོ་ཡི་ཡོད་ཅེས་བསེབས་ཡོང་བ་ཡིན་དུས། དེ་ཚོ་བེད་སོད་ཇི་ལྟར་གཏོང་གི་འདུག དེ་ ཤེས་ཡོད་རྒྱུ་རེད་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དེ་ནས་བཀའ་ཤག་གིས་ཉེན་ཚབས་ཅན་གི་ལས་འགུལ་དང་དེ་མཚུངས་ཀི་ལས་འགུལ་ཅི་ཡང་མ་སེལ་རོགས་ཞེས་
གསུང་སྟངས་དེའི་ཐོག་ལ་ང་ཚོ་གོ་བསྡུར་མང་པོ་བྱུང་བ་རེད་ལ་མཐའ་མ་བཀའ་ཤག་ནས་ཀང་གསུངས་པ་རེད། གསུངས་པ་དེ་ལ་སི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ནས་ཀང་དམིགས་བསལ་གང་ཡང་ཞུ་ཤེས་རྒྱུ་མེད་དུས། དེར་དམིགས་བསལ་ཅི་ཡང་ཞུས་ཡོད་པ་མ་རེད། སིར་བཏང་དཔལ་ལྡན་སིད་སྐྱོང་མཆོག་གིས་ཚིག་དེ་བེད་སོད་བཏང་པ་རེད། གོས་མཐུན་དང་མོས་མཐུན་ཟེར་བ་དེ་འད་བེད་སོད་བཏང་པ་རེད། ཕི་ལོ་ ༢༠༡༡ ལོའི་ནང་ལ་བཀའ་སི་ལྷན་ཚོགས་མང་ཤོས་དེ་རང་ལུས་མེར་བསེགས་དང་འབེལ་བའི་ཐོག་ནས་ཚོགས་པ་རེད། དེའི་རེས་ལ་ཐག་གཅོད་དང་གནས་སྟངས་མང་པོ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་གསུངས་པ་རེད་དེ། ཡིན་ནའང་གནས་སྟངས་མང་པོ་ཞིག་ཆགས་བསད་ཡོད་པ་རེད། དེ་ལ་མཐོ་ཙམ་དང་དམའ་ཙམ། ཕི་ལོགས་དང་ནང་ལོགས། ས་ཆ་དང་ལམ་ཁ། མཉམ་འབེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀི་མདུན་སོགས་ལབ་པ་དེ་དག་ཏག་ཏག་མ་བསད་པའི་གནས་སྟངས་ཤིག་ཆགས་བསད་ཡོད་པ་རེད་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
དེ་ནས་གནད་འགག་ཆེ་བ་ཞིག་འདི་ནས་གསལ་པོ་བྱས་ནས་ཞུ་ཡི་ཡོད། དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག མི་བྱེ་བག་པ་
ལ་ཞུ་ཡི་མེད། ཡིན་ནའང་ངས་བཤད་མི་ཤེས་དུས་གོ་སྟངས་ཁྱད་མཚར་དེ་འད་ཆགས་སིད་པ་རེད། འདི་གར་དོན་ཚན་ ༤ པ་དང་འབེལ་བའི་ཐོག་ནས་ཡིན་ལ་མིན་ལ་དང་གོ་རྒྱུ་ཡོད་ལ་མེད་ལ་དེ་འད་མང་པོ་ཞིག་གསུང་སོད་ཀི་འདུག འགོག་རེན་བྱེད་ཀི་འདུག་བར་ཆད་བྱེད་ཀི་འདུག་ཅེས་གསུངས་པ་དེ་འད་བྱུང་སོང་། འདི་ཞུས་བཞག་ནའང་མ་འགིགས་པ་མི་འདུག ང་ཁ་སྔོན་སྦེལ་ཀོབ་ལ་འགོ་དུས་མི་ཞིག་གིས་ཆེད་དུ་དམིགས་ནས་ང་ཚོར་ཁ་གཏད་གཅོག་ཕིར་རམ་དོན་དག་དེའི་ཐོག་ལ་གཞིས་ཆགས་དེའི་ཁོངས་མིན་པའི་མི་ཞིག་ཡོང་ནས་དབུ་མའི་ལམ་ལ་འགོ་འཇུག་གི་མི་འདུག བར་ཆད་གཏོང་མཁན་འདུག་ཟེར་གི་འདུག གང་དུ་འདུག སུ་རེད་དམ། གོས་ཚོགས་ནང་ལ་འདུག་གམ། ཡང་ན་གོས་ཚོགས་ཀི་འཐུས་མི་རང་བཙན་གི་ལྟ་བ་འཁུར་མཁན་རྣམ་པ་རེད་དམ་ཞེས་དིས་དུས། མ་རེད་ཟེར་གི་འདུག དེས་ན་གང་དུ་འདུག་གཅིག་སྟོན་རོགས་གིས་ཟེར་དུས། དེ་བཀའ་ཤག་གིས་ཟབ་སྦྱོང་སད་ ཤེས་ཀི་མི་འདུག་ཟེར་གི་འདུག ཟབ་སྦྱོང་སད་ཤེས་ཀི་མི་འདུག་ན། ཁྱོད་རང་གིས་སོད་ཀི་ཡིན་ནམ་ཞེས་དིས་པ་ཡིན། ཁྱོད་རང་གིས་སད་ན་ཡང་༸སྐྱབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེའི་མཚན་རང་རང་བེད་སོད་བཏང་། ཡང་སི་ཚོགས་ནང་ལ་དཀྲུག་ཤིང་དེ་

79

ལས་མང་བ་ཞིག་ཐེབས་སིད་ཀི་རེད། དེ་ཡིན་དུས་བར་ཆད་གཏོང་མཁན་དེ་གང་དུ་འདུག ལམ་དུ་འགོ་མི་འཇུག་མཁན་དེ་སུ་རེད་འདུག ང་ཚོ་སི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀི་ནང་ལ་རང་བཙན་གི་ལྟ་བ་འཁུར་མཁན་ཡང་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་སི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀིས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་ཀི་གོས་ཆོད་འདིའི་ནང་ལ་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ནས་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་སྐུ་ཚབ་དང་ལྷན་གཉིས་སྨན་དབུ་མའི་ལམ་བརྒྱུད་ནས་བོད་དོན་བདེན་མཐའ་གསལ་ཐབས་ཀི་ཐབས་ཤེས་བྱེད་ཀི་ཡིན་ཟེར་བ་དེ་ལ་སུས་ཀང་འགོག་རེན་བཟོས་ཡོད་པ་མ་རེད། དེ་སི་མོས་ཀི་ཐོག་ནས་བཏང་ཡོད་པ་རེད། འདི་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀི་ལག་བསྟར་བྱེད་དགོས་པའི་གནས་སྟངས་ཤིག་ཆགས་བསད་ཡོད་པ་རེད། དེར་སུས་ཀང་འགོག་རེན་བཟོས་ཡོད་པ་མ་རེད། འགོག་རེན་བཟོ་མཁན་ཞིག་གང་དུ་སྟོན་རྒྱུ་ཡོད་ཟེར་དུས། སྟོན་རྒྱུ་མེད་ཟེར་གི་འདུག ངས་སྟོན་རྒྱུ་མེད་ན་ཁ་བཙུམ་ནས་སོད་ཅེས་ལབ་པ་ཡིན། དེ་ཁ་སང་རྩ་དོན་གིང་ཞེས་པ་དེས་བེད་སོད་གཏོང་གི་འདུག བོན་པོའི་སི་འཐུས་སྟོད་འགག་སྔོན་པོ་གོན་མཁན་ཞིག་གིས་མི་མང་ལ་ཁ་ཚུམས་ལབ་འདུག སྨྲ་བརོད་རང་དབང་ཡོད་པ་མ་རེད་དམ་ཞེས་ཚང་མས་བེད་སོད་བཏང་ནས་འགོ་སོད་ཀི་འདུག དོན་དག་རོག་རོག་དེ་རེད། ཁུངས་སྐྱེལ་རྒྱུ་ཅི་ཡང་མི་འདུག ཟིང་ལུང་པ་གང་སོང་གི་འདུག ཁུངས་སྐྱེལ་ཤོག་ཟེར་དུས་ཁུངས་སྐྱེལ་རྒྱུ་མེད་ཟེར་དུས། ངས་ཁ་བཙུམ་ནས་སོད་ལབ་པ་ཡིན། དེ་ཡིན་དུས་དེ་ལྟ་བུའི་གནས་སྟངས་ཡིན་དུས་དེར་མཐོ་ཙམ་དང་དམའ་ཙམ་བཤད་དགོས་པའི་གནས་སྟངས་གང་ཡང་མི་འདུག དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་དེ་དེ་རེད།
དེ་དང་འབེལ་ནས་གཙོ་བོ་བཀའ་ཤག་ལ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། བཀའ་ཤག་གིས་གཉིས་སྨན་དབུ་མའི་ལམ་བརྒྱུད་ནས་བོད་རྒྱ་
འབེལ་མོལ་གནང་རྒྱུའི་འབད་བརྩོན་གནང་གི་ཡོད་པ་དང་། འབད་བརྩོན་གནང་བ་འགའ་ཤས་བཤད་འོས་པ་དང་བཤད་མི་འོས་པའི་གནས་སྟངས་དེ་འད་ད་ལྟའི་བར་ཡོང་བསད་ཡོད་པ་རེད། ལོ་དྲུག་བདུན་ཞིག་གི་ནང་ལ་དེ་ལྟར་ཡོང་བསད་ཡོད་པ་རེད། དོན་དག་གཙོ་བོ་ངས་ཅི་ཞིག་ཞུ་ཡི་ཡོད་ཅེ་ན། བར་སྐབས་བཀའ་ཤག་སྐབས་ ༡༤ པས་ཐུགས་འགན་བཞེས་ནས་ལོ་གཅིག་ཟིན་པའི་མཇུག་ལ་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀི་བརན་འཕིན་བརྒྱུད་ལམ་དང་། ནོར་ཝེ་བོད་ཀི་རླུང་འཕིན་ཁང་གིས་བཀའ་འདི་ཞུས་པའི་ཐོག་ལ་དཔལ་ལྡན་སིད་སྐྱོང་མཆོག་གིས་ང་ཚོས་རྒྱ་མི་ཀོ་ཝེན་ཀུལ་ Guo Wengui དང་འབེལ་བ་བྱས་པ་ཡིན། འབེལ་བ་བྱུང་མྱོང་། ཁོང་གིས་བཤད་ཙང་ངས་བཤད་ནའང་ཁྱད་པར་མི་འདུག་ཅེས་གསུངས་འདུག དེ་ནང་བཞིན་ངས་གོ་བ་ལེན་སྟངས་མ་འགིགས་པ་ཡིན་ན་མ་གཏོགས་ཕལ་ཆེར་རྒྱ་ནག་གཅིག་གི་སིད་བྱུས་ལ་ངོས་ལེན་བྱེད་ཀི་ཡོད་པའི་རྣམ་པའི་ཚུལ་འད་ཞིག་ཀང་འདུགརྣམ་པ་ཚོས་ཡང་བསྐྱར་གཅིག་གསན་གནང་དང་། སིར་བཏང་དཔལ་ལྡན་སིད་སྐྱོང་མཆོག་འདིར་བཞུགས་དུས་
འགེལ་བཤད་གནང་མདོག་ཁག་པོ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་ངའི་དི་བ་དེ་ང་ཚོས་ཀང་རྒྱ་ནག་གཅིག་གི་སིད་བྱུས་ཟེར་བ་དེ་ལ་དབུ་མའི་ལམ་བརྒྱུད་ནས་ངོས་ལེན་བྱེད་ཀི་ཡོད་པ་རེད་དམ་ཞེས་དོན་དག་དང་པོ་དེ་ཡིན། དོན་དག་གཉིས་པ་དེ། ཀོ་ཝེན་ཀུལ་ Guo Wengui ཞེས་པ་དེ་དང་འབེལ་བ་བྱས་ཡོད་པ་ཡིན་ན། དེ་ཡིད་ཆེས་བོ་གཏད་གང་འད་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་འབེལ་བ་བྱས་པ་རེད། དེ་རྒྱ་ནག་གི་ཐོག་ལ་ང་ཚོས་དེ་ལྟར་འབེལ་བ་བྱས་པ་ཡིན་ན། དབུ་མའི་ལམ་བརྒྱུད་ནས་བོད་རྒྱ་འབེལ་མོལ་འགོ་ཐུབ་པའི་ཡིད་ཆེས་བྱས་ཏེ་མི་དེར་འབེལ་བ་བྱས་པ་རེད་དམ། ཡང་ན་མི་དེ་རྒྱུ་ཆེན་པོ་དང་གནས་སྟངས་མ་འད་བ་ཞིག་ཡིན་དུས། ང་རང་ཚོའི་

80

མི་ཁ་ཤས་ཤིག་མཉམ་དུ་འབེལ་བ་བྱས་ཏེ་བརྒྱུད་ལམ་འད་མི་འད་དང་། ཁ་ལག་དང་ཐུགས་སོ་བཏང་། དེ་འད་བརྒྱུད་ནས་འབེལ་བ་བྱས་པ་རེད་དམ། གང་འད་ཡིན་ནམ། དེ་རིང་ཁ་སང་ཀོ་ཝེན་ཀུལ་ Guo Wengui གི་གནས་སྟངས་དེ་གང་དུ་སེབས་བསད་ཡོད་པ་རེད། སེབས་སྟངས་དེར་བལྟས་ན་ང་ཚོ་བོད་རྒྱ་འབེལ་མོལ་གི་ཐོག་ནས་བཀའ་ཤག་གིས་ཁོར་འབེལ་བ་བྱས་པ་དེ་ནོར་འཁྲུལ་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀི་ཡོད་དམ། ཡང་ན་འགིག་བསད་ཡོད་པར་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀི་ཡོད་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ཐུགས་རེ་ཆེ།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་ནས།
དཔལ་ལྡན་སིད་སྐྱོང་མཆོགདཔལ་ལྡན་སིད་སྐྱོང་བོ་བཟང་སེང་གེ་མཆོག་ནས།
དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག དུས་ཚོད་གནང་བར་ཐུགས་རེ་ཆེ་གནང་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ཐོག་མ་དེར་དེ་རིང་གི་གཞུང་འབེལ་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་ཀི་གོས་ཆོད་གོས་འཆར་ཡིག་ཆ་ཨང་ ༨ པར་རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོད་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་དང་། དེ་སྔ་བཀུར་འོས་སི་འཐུས་མང་དག་ཅིག་གིས་ཆ་ཤས་བངས་ཏེ་བོད་ནང་གི་ཛ་དག་གནས་སྟངས་དང་བོད་ནང་གི་གནས་སྟངས་གང་འད་ཡོད་མེད་སོགས་ཀི་ཐད་ལ་ང་ཚོ་ཚང་མས་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་དང་མཐའ་གཅིག་ཏུ་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་དགོས་ཀི་རེད་ཅེས་གསུངས་པ་དེར་བཀའ་ཤག་ནས་མོས་མཐུན་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
ད་རེས་འདིར་ངས་བཀའ་ཤག་གི་ཚབ་བྱས་ཏེ་ཡར་ལངས་པ་དང་པོ་ཡིན་དུས། ད་ནངས་ཞོགས་པ་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་
གཙོ་མཆོག་ནས་བཀའ་གནང་སོང་ལ། བཀུར་འོས་སི་འཐུས་རྣམ་པ་གཅིག་མ་གཏོགས་ཆ་ཚང་དེ་རིང་འདིར་ཕེབས་ཐུབ་པ་དང་སྐུ་གཟུགས་གསལ་ཐང་ཡིན་པ། ཕེབས་ལམ་ཡང་ཡག་ཐག་ཆོད་བྱུང་ནས་འདིར་བདེ་འབྱོར་བྱུང་བ་མཇལ་ཡོང་དུས་སེར་གི་ངོས་ནས་དང་བཀའ་ཤག་གི་ཚབ་བྱས་ཏེ་ཧ་ཅང་དགའ་པོ་བྱུང་སོང་ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
དེ་ནས་ད་རེས་བཀུར་འོས་སི་འཐུས་རྣམ་པ་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་ནས་གསུངས་པ་ནང་བཞིན་གཞིས་
ཆགས་ཁག་མང་ཆེ་བར་འཚམས་གཟིགས་སུ་ཕེབས་ཡོད་པ་རེད། དེ་དག་ལ་ཕེབས་ནས་གཞིས་ཆགས་ཁག་གི་དངོས་ཡོད་གནས་སྟངས་དང་སོབ་གྲྭ་ཁག་ནང་དང་སྨན་ཁང་གི་དངོས་ཡོད་གནས་སྟངས་གང་འད་ཡོད་མེད་ཚང་མས་གཟིགས་ཡོད་དུས། ད་རེས་བཀའ་ཤག་གི་ཐོག་ནས་ཀང་བཀའ་བོན་རྣམ་པ་ཕལ་ཆེར་གཞིས་ཆགས་ཁག་རེ་གཉིས་ཞིག་མ་གཏོགས་མང་ཆེ་བར་འཚམས་གཟིགས་སུ་ཕེབས་ཏེ་དངོས་ཡོད་གནས་སྟངས་མང་པོ་ཞིག་གཟིགས་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡང་ཕོགས་གཅིག་ནས་ཡག་པོ་བྱུང་སོང་བསམ་པ་ཞིག་བྱུང། གང་ལགས་ ཤེ་ན་ད་རེས་བཀའ་བོན་རྣམ་པ་ཡིན་ནའང་བཀའ་བོན་གི་འགན་བཞེས་ཏེ་ལོ་གཅིག་ལྷག་འཁོར་གི་ཡོད་པ་རེད། ཕལ་ཆེར་ད་ལན་གོས་ཚོགས་ནང་ལ་ལས་བསོམས་སྙན་སྒྲོན་ཞུ་རྒྱུ་དེའི་ནང་དུའང་ཟླ་བ་གཉིས་ཕུད་པའི་ཟླ་བ་བཅུ་ཆ་ཚང་ཞིག་ད་ལྟའི་བཀའ་བོན་ལས་ཐོག་རྣམ་པ་རང་གིས་ལྷན་ཁང་ཁག་འགན་བཞེས་པའི་ཐོག་ནས་ལས་བསོམས་འཁོད་ཡོང་གི་ཡོད་དུས། རྣམ་པ་ཚོས་དངོས་ཡོད་གནས་སྟངས་གང་འད་ཞིག་བཀའ་འདི་གནང་པ་ཡིན་ནའང་བཀའ་

81

བོན་རྣམ་པས་ཀང་ལས་བསོམས་དང་ཕག་ལས་གནང་སྟངས་སོགས་གང་ཅིའི་ཐད་ནས་ཀང་འགན་ཁུར་བའི་ཐོག་ནས་རྣམ་པ་ཚོར་ལན་འདེབས་སྙན་གསན་ཞུ་ཐུབ་པའི་རེ་བ་ཞུ་ཡི་ཡོད།
དེ་ནས་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་ནས་བཀའ་ཤག་གི་ཕག་ལས་ཡག་པོ་གནང་གི་ཡོད་པའི་སྐོར་ལ་བསྔགས་
བརོད་ཅིག་གནང་སོང་། དེར་ཐུགས་རེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་དང་དེ་བཞིན་བཀའ་ཤག་གི་ངོས་ནས་ཀང་གོས་ཚོགས་སི་ཡོངས་དང་བཀུར་འོས་སི་འཐུས་རྣམ་པ་ཚོས་ཀང་འགན་ཁུར་ཧ་ལས་པའི་ཡག་པོ་གནང་གི་འདུག་ལ། འགན་ཁུར་བའི་ཐོག་ནས་ང་ཚོས་ཟླ་བ་དྲུག་གི་མཚམས་ལ་འདིར་འཛོམས་ཡོང་བའི་སྐབས་སུ་དགོངས་འཆར་དང་དགོངས་ཚུལ། མཚམས་རེ་སྐྱོན་བརོད་དང་བཀའ་བཀོན་དེ་འདའང་ཕེབས་ཀི་ཡོད་པ་རེད། དེ་དག་ཚང་མར་དེ་སྔ་ཡང་ཞུས་མྱོང་ཡོད་ལ་ད་ལན་བསྐྱར་དུ་ཞུ་རྒྱུར། དེས་བཀའ་ཤག་ལའང་ཐུགས་ཕན་སོས་ཀི་འདུག ཟླ་བ་དྲུག་དྲུག་གི་མཚམས་སུ་འཛོམས་ཡོང་དུས། གཞི་རྩའི་བཀའ་ཤག་ནས་འཇོན་ཚོད་དཔག་ཚོད་ཀིས་རིག་པ་བསྒྲིམས་ནས་སྐུ་ལས་སྐྱོན་གི་ཡོད་པ་རེད་དེ། མཚམས་རེ་མི་ཡིན་དུས་ཆད་ལྷག་དེ་འདའང་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། ཤིང་ལ་འཛེར་པ་ཡོད་པ་དང་མི་ལ་ནོར་འཁྲུལ་ཡོད་པའི་དཔེ་གཞིར་བཟུང་གིས་སྐབས་རེ་འཐུས་ཤོར་འགོ་ཡི་ཡོད་པ་རེད། དེ་དག་ཟླ་བ་དྲུག་མཚམས་ལ་ང་ཚོར་དན་གསོ་དང་རེ་འདུན་ལྟ་བུ་གསུང་ཡོང་དུས། ང་ཚོར་ཏན་ཏན་ཕན་གི་འདུག དེ་ཡིན་དུས་ད་ལན་གོས་ཚོགས་ར་བ་འདིའི་ནང་ལ་ང་ཚོ་ཉི་མ་བརྒྱད་དགུ་ཞིག་མཉམ་དུ་བཞུགས་ནས་བཀའ་བསྡུར་གནང་དགོས་ཀི་ཡོད་དུས། རྣམ་པ་ཚོས་དགོངས་འཆར་གང་ཕེབས་པ་ཡིན་ནའང་དེ་སྔ་བཀའ་ཤག་ལ་ཐུགས་ཕན་སོས་པ་ནང་བཞིན་ད་ལན་ཡང་ཏན་ཏན་ཐུགས་ཕན་སོས་ཀི་རེད་བསམ་པའི་ཡིད་ཆེས་ཀི་ཐོག་ནས་བཀའ་ཤག་ནས་ཀང་ག་སྒྲིག་གནང་ཡོད་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་ནས། ཏོག་ཙམ་སྐུ་བཞུགས་གནང་རོགས་གནང་།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་ནས།
ཕག་ཚོད་ ༣།༡༥ བར་དུ་གསོལ་ཇའི་བར་གསེང་ཡིན།

ཕི་ལོ་ ༢༠༡༧ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༩ ཉིན་གི་ཐུན་བཞི་པ།
ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་ནས།
ལས་རིམ་མུ་མཐུད་རྒྱུ་ཡིན། ད་ལྟ་ལས་རིམ་འགོ་བཞིན་པ་དེ་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་ཀི་ཐོག་ལ་གོས་ཆོད་གོས་འཆར་གི་བགོ་གེང་འགོ་བཞིན་པ་ཡིན། དཔལ་ལྡན་སིད་སྐྱོང་མཆོག མུ་མཐུད་ནས་གསུང་རོགས་གནང།

དཔལ་ལྡན་སིད་སྐྱོང་བོ་བཟང་སེང་གེ་མཆོག་ནས།
དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག ཞིབ་ཕའི་ང་ཚོ་བཀའ་སི་གཉིས་ཀི་ཐོག་ནས་ཕག་ལས་གནང་རྒྱུར་མཐུན་སྒྲིལ་དགོས་ཀི་ཡོད་པ་དང་། དེ་དེ་བཞིན་ང་ཚོའི་ཐོག་ནས་ཡིན་ནའང་ཆེ་མཐོང་ཡོད་པའི་ཐོག་ནས་ཕག་ལས་གནང་དགོས་པ་རེད་ཅེས། གོང་དུ་བཀའ་འདི་གནང་པ་དེར་དུས་རག་ཏུ་བཀའ་ཤག་ནས་དེ་དེ་མཚུངས་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀི་ཡོད་ལ། དེ་ལྟར་འབད་བརྩོན་གནང་གི་ཡོད་

82

ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ཞིབ་ཕའི་བཀུར་འོས་སི་འཐུས་མང་པོ་ཞིག་ནས་དགོངས་འཆར་ཕེབས་པ་དང་སགས། བཀའ་འདི་གནང་མཁན་ཡང་གང་ལ་གང་འཚམ་ཞིག་བྱུང་སོང་སྟེ། ང་ཚོ་ལ་ཉིན་གངས་བརྒྱད་དགུ་ཡོད་ཙང་། ད་ལན་བཀའ་ཤག་གི་ཚབ་ཞུས་ཏེ་སིད་སྐྱོང་ནས་ཞུས་ཟིན་པ་དེ་དག་ནང་ཡོངས་རོགས་ཞུ་མི་དགོས་པ་བྱས་ན། ཕིས་སུ་ལྷན་ཁང་རེ་རེ་ལ་འབེལ་བ་ཡོད་པའི་སྐབས་སུ་ཏན་ཏན་རང་དོགས་འདི་ཅི་ཞིག་ཡོད་རུང་གསལ་བཤད་ཞུ་ཆོག་པ་གིས་ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། གཙོ་ཆེ་ཤོས་བཀའ་འདི་གནང་པའི་ནང་ལ་གནད་དོན་འགའ་ཞིག་འདུག གཅིག་འདི་རང་ལུས་མེར་བསེགས་བཏང་པ་དང་དབུ་མའི་ལམ་དང་སི་ཡོངས་ནས་བཀུར་འོས་སི་འཐུས་གཅིག་ནས་སིད་སྐྱོང་ (Japan) དང་ (Australia) གང་སར་འགོ་ཡི་ཡོད་པ་རེད། སྐབས་དེར་གང་གནང་གི་ཡོད་དམ་ཞེས་བཀའ་འདི་གནང་སོང། དེ་དེ་བཞིན་དུ་བཀུར་འོས་སི་འཐུས་གཅིག་ནས་གོས་ཆོད་བཞག་པ་དེ་དག་བཀའ་ཤག་ནས་ལག་བསྟར་གནང་གི་ཡོད་དམ་མེད་ཀི་བཀའ་འདི་གནང་ཡོང་སྐབས། དེ་དག་ངས་ཆ་ཚང་ཞིག་བསོམས་བརྒྱབས་ན། འདིའི་ནང་ཕལ་ཆེར་འཐུས་ས་རེད་བསམ་གི་འདུག ད་ལྟའི་འདིའི་ནང་འཁོད་པ་གཞིར་བཟུང་རེད། བཀའ་ཤག་གི་རང་ལུས་མེར་བསེགས་ཀི་ཐོག་ལ་ལངས་ཕོགས་ཅི་ཞིག་ཡོད་མིན་སྐོར་ལ་གསུངས་སོང། གསུང་སྟངས་དེ་ཡང་སྐབས་དང་དུས་ལ་བསྟུན་ཏེ་གསུང་དགོས་ཀི་ཡོད་པ་འགིགས་དང་མི་འགིག་ཐོག་ནས་གསུང་མཁན་དེ་འད་བྱུང་སོང། གཞི་རྩའི་བཀུར་འོས་སི་འཐུས་ཀིས་གསུངས་པ་ལྟར། རང་ལུས་མེར་བསེགས་ཀི་སྐོར་ལ་བཀའ་སི་གཉིས་ཐེངས་གང་ལ་གང་འཚམ་ཞིག་ཚོགས་འདུ་ཚོགས་ཏེ། མཐའ་མ་དེར་ང་ཚོས་མོས་མཐུན་བྱུང་པ་ལྟ་བུ་རེད། བཀའ་ཤག་གིས་རང་ལུས་མེར་བསེགས་ཐོག་ལ་ཁ་གསལ་གཅིག་གཞི་རྩའི་གསུང་འཕིན་རིམ་པའི་ནང་ལ་འཁོད་ཡོད་པ་རེད་ལ། སིངས་ཆ་ཆེ་ཆུང་རིམ་པའི་ནང་ལ་འཁོད་བཞག་པ་ཞིག་རེད་མ་གཏོགས། ཉེ་ཆར་རང་ཚོར་བ་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་ངང་ནས་ཞུས་པ་དེ་འད་གང་ཡང་མ་རེད་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ཕི་ལོ་ ༢༠༡༢ ཟླ་ ༤ པའི་ནང་སིད་སྐྱོང་ཉི་ཧོང་དུ་བཅར་བའི་སྐབས་སུ་རྒྱལ་སིའི་གསར་འགྱུར་བརྒྱུད་ལམ་ཁག་ཏུ་བཀའ་འདི་གནང་པ་དང་སགས། རང་ལུས་མེར་བསེགས་དེའི་དུས་སྐབས་སུ་ཧ་ཅང་མང་དུ་འགོ་བཞིན་པ་རེད། སྐབས་ཐོག་དེར་ཁ་གསལ་ཞུས་པ་ཡིན། ག་རེ་ཞུས་ཡོད་ཅེ་ན། བོད་ནང་ལ་རང་ལུས་མེར་བསེགས་གཏོང་དགོས་དོན་གི་གནད་འགག་འདི་གང་ལ་ཐུག་གམ་ཞེ་ན། རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་མཁེགས་འཛིན་གི་སིད་བྱུས་ལ་ཐུག་ཡོད་པ་རེད། མཁེགས་འཛིན་གི་སིད་བྱུས་ཀི་རེན་པས་རང་ལུས་མེར་བསེགས་གཏོང་གི་ཡོད་པ་རེད། འདི་ཁ་གསལ་ངང་ཞུས་ཡོད་པ་རེད། དེ་དེ་བཞིན་རང་ལུས་མེར་བསེགས་གཏོང་མཁན་ཁོང་རྣམ་པ་ཚོ་ཡིན་ནའང་བོད་རྩ་དོན་གི་ཆེད་དུ་དེ་དེ་བཞིན་གི་ཁོང་རྣམ་པའི་འབོད་སྒྲ། མངོན་འདོད་ཡོད་རུང་༸གོང་ས་མཆོག་བོད་དུ་གདན་འདེན་ཞུ་དགོས་ཀི་ཡོད་པ་དང་། དེ་མཚུངས་རང་དབང་བསྐྱར་གསོ་བྱེད་དགོས་ཀི་ཡོད་པ་དེ་དག་ཧ་ཅང་གི་གསལ་པོ་རེད། ཐབས་ལམ་འདི་རང་ལུས་མེར་བསེགས་མེད་པ་བཟོ་དགོས་ཀི་ཡོད་རུང་། ཐབས་ལམ་དེ་རྒྱ་ནག་གཞུང་རང་ལ་ཡོད་པ་རེད། དབུ་མའི་ལམ་གཞིར་བཞག་པའི་ཐོག་ནས་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་གནང་པ་ཡིན་ནའང་བོད་ནང་དཀའ་ངལ་འདི་སེལ་འགོ་ཡི་རེད། དཀའ་ངལ་སེལ་བ་ཡིན་ན་རང་ལུས་མེར་བསེགས་གཏོང་མཁན་ཡོང་གི་མ་རེད། ཡིན་ནའང་བོ་ཕམ་པ་གཅིག་ལ་རང་ལུས་མེར་བསེགས་གཏོང་མཁན་མང་དུ་འགོ་ཡི་འདུག བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀི་ལངས་ཕོགས་འདི་ག་རེ་ཡིན་ཟེར་ན། མི་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་རང་ལུས་མེར་བསེགས་མ་གཏོང་རོགས་གནང་ཞེས་ཞུ་ཡི་ཡོད། ནང་པ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་རང་ལུས་མེར་བསེགས་བཏང་ནས་འདས་གོངས་སུ་ཕིན་པ་ཡིན་ནའང་ཁོ་རང་ཚོ་ལའང་ང་ཚོས་མཆོད་འབུལ་སྨོན་ལམ་ཞུ་རྒྱུ་འདི་ནང་པ་ཡིན་

83

པའི་ཆ་ནས་བོད་པ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་འགན་ཡོད་པ་རེད། འདི་སོང་ཙང་མཆོད་འབུལ་སྨོན་ལམ་འདི་ཞུ་ཡི་ཡོད། དེ་དེ་བཞིན་ཁོང་ཚོའི་མངོན་འདོད་དེ་བོད་མི་ས་ཡ་དྲུག་གི་མངོན་འདོད་དང་གཅིག་མཚུངས་རེད། འདི་འཛམ་གིང་སི་ཡོངས་ལ་ཁྱབ་སེལ་བྱ་རྒྱུ་དང་དེར་རྒྱབ་སྐྱོར་ཐོབ་རྒྱུ་ང་ཚོ་ལ་འགན་ཡོད་པ་རེད། དེ་འད་སོང་ཙང་མི་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་རང་ལུས་མེར་བསེགས་མ་གཏོང་རོགས་གནང་། ནང་པ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་འདས་གོངས་སུ་གྱུར་པ་རྣམས་ལ་ང་ཚོའི་ངོས་ནས་མཆོད་འབུལ་སྨོན་ལམ་ཞུ་ཡི་ཡིན། དེ་དེ་བཞིན་བོད་མི་ས་ཡ་དྲུག་གི་མངོན་འདོད་རེད། འདི་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོད། འདི་ལ་འཛམ་གིང་ནས་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་དགོས་པ་རེད་ཅེས་ཧ་ཅང་གི་གསལ་པོ་ཞུས་ཟིན་པ་ཡིན། དེར་བརེན་གཞི་རྩའི་མི་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་རང་ལུས་མེར་བསེགས་མ་གཏོང་རོགས་གནང་ཞེས་ཞུས་པ་རེད། འདི་རེས་སུ་བཙན་བྱོལ་ལ་ཡིན་ནའང་རང་ལུས་མེར་བསེགས་གཏོང་མཁན་ཡོང་གི་ཡོད་སྟབས། འདི་ལ་བཀའ་ཤག་ནས་གསལ་པོ་ཅི་ཞིག་ཞུས་ཡོད་པ་རེད་ཟེར་ན། བཙན་བྱོལ་ནང་ཡོད་པ་དང་བོད་ནང་ཡོད་པ་འད་ཡི་མ་རེད། གོང་དུ་ཞུས་པ་བཞིན་བོད་ནང་ལ་མཁེགས་འཛིན་གི་སིད་བྱུས་འོག་ལ་འུ་ཐུག་ཐབས་ཟད་དེ་སྐད་འབོད་ཅིག་བརྒྱབས་པ་ཡིན་ནའང་འཛིན་བཟུང་བྱེད་ཀི་རེད་ལ་བཙོན་ཁང་དུ་ཉེས་རྡུང་གཏོང་གི་རེད། ལོ་མང་རིང་བཙོན་ཁང་ནང་ལུས་ཀི་རེད། ཕིས་སུ་ཕི་ལ་གོད་བཀྲོལ་བཏང་བ་ཡིན་ནའང་ཁོ་རང་ཚོའི་ལུས་སེམས་གཉིས་པོ་འཕོ་བརླག་ཕིན་པ་དེ་འདའང་ཡོང་གི་འདུག དེའི་རེན་གིས་བོད་ལ་ཡོད་པའི་བོད་མི་ཚོས་བསོམས་ཅི་ཞིག་རྒྱག་གི་ཡོད་པ་རེད་ཟེར་ན། ངས་སྐད་འབོད་གཅིག་བརྒྱབས་པ་དང་རང་ལུས་མེར་བསེགས་བཏང་པ་ཡིན་ན། སྐད་འབོད་གཅིག་བརྒྱབས་པ་ཡིན་ན་ལོ་མང་པོའི་རིང་བཙོན་ཁང་ནང་དུ་མྱོང་རྒྱུ་རེད་འདུག དེ་ལས་རང་ལུས་མེར་བསེགས་བཏང་པ་ཡིན་ན་འདས་གོངས་མགོགས་པོར་ཕིན་པ་ཡིན་ན། རྩ་དོན་ལ་ཆ་མཚོན་ནའང་དོན་གི་ཆ་ནས་གཅིག་མཚུངས་རེད་འདུག ཡུན་རིང་པོར་བཙོན་ཁང་ནང་མྱོང་བ་དང་རང་ལུས་མེར་བསེགས་གཏོང་བ་དང་འདས་གོངས་སུ་མགོགས་པ་ཕིན་པ་ཡིན་ན། གཅིག་མཚུངས་རེད་འདུག་ཅེས་རང་ལུས་མེར་བསེགས་གཏོང་གི་འདུག རེན་དེ་མཁེགས་འཛིན་གི་སིད་བྱུས་དེ་རེད། ཡིན་ནའང་བོད་ནང་ཐབས་ལམ་དེ་ཡོད་པ་མ་རེད། བཙན་བྱོལ་ནང་ཅི་ཞིག་གནང་བ་ཡིན་ནའང་རང་དབང་ལུང་པ་ཡིན་དུས་ཅི་ཞིག་གནང་འདོད་ཡོད་རུང་གནང་རྒྱུ་ཡོད་པ་རེད། མི་ཚེ་ཧིལ་པོ་བཞུགས་ཏེ་ལས་འགུལ་བཅུ། བཅོ་ལྔ། བརྒྱ། ཉིས་བརྒྱ། ག་ཚོད་སེལ་བ་ཡིན་ནའང་སེལ་རྒྱུ་ཡོད་པ་རེད། སིངས་ཆ་གང་འད་ཞིག་ཡིན་རུང་ཡོད་ཡོད་པ་ཞིག་རེད། དེ་འད་སོང་ཙང་རང་དབང་ལུང་པར་ཡོད་དུས། སོ་སོའི་སོག་འདི་གཙིགས་ཆེན་པོར་བཟུང་པའི་ཐོག་ནས་ལས་འགུལ་སེལ་ཏེ་བཞུགས་རོགས་གནང། རང་ལུས་མེར་བསེགས་མ་གཏོང་རོགས་གནང་། གཞི་རྩའི་རང་ལུས་མེར་བསེགས་སི་ཡོངས་ནས་མ་སེལ་རོགས་གནང་ཞེས་ཧ་ཅང་གི་གསལ་པོ་རེད། བཙན་བྱོལ་ནང་དམིགས་བསལ་གི་རང་དབང་ཡོད་པ་རེད། བོད་ནང་ལ་རང་དབང་མེད་ཙང་གནང་གི་ཡོད་པ་རེད། བཙན་བྱོལ་ནང་ལ་རང་དབང་ཡོད་དུས་ཅི་ཞིག་གནང་འདོད་ཡོད་རུང་གནང་རྒྱུ་ཡོད་པ་རེད། སོང་ཙང་ཆེད་དུ་མངགས་ནས་ང་ཚོས་ནན་ཏན་གི་ཐོག་ནས་བཙན་བྱོལ་ནང་ལ་མ་གནང་རོགས་གནང་ཞུ་ཡི་ཡོད་པ་རེད། དེ་དག་ཡིན་རུང་གོ་བུར་དུ་ཞུས་པ་ཞིག་མ་རེད། བཀའ་ཤག་གི་གསུང་འཕིན་རིམ་པའི་ནང་ལ་བཀོད་བཞག་པ་སིངས་ཆ་མཐོ་དམན་ཡོངས་རོགས་ལ་ཞུས་ཟིན་པ་ཞིག་ཡིན། ཉེ་ཆར་བཀའ་ཤག་མཆོད་འབུལ་ལ་བཅར་བའི་སྐབས་སུ་གསར་འགྱུར་བརྒྱུད་ལམ་གསར་འགོད་པས་བཀའ་འདི་གནང་པ་རེད། བཀའ་འདི་གནང་པའི་སྐབས་སུ་ལན་འདི་རྒྱག་དགོས་པ་ཆགས་པ་རེད། བཀའ་འདི་གནང་པའི་སྐབས་ལ་ལན་འདི་རྒྱག་དགོས་ཀི་ཡོད་པ་རེད། ལན་བརྒྱབས་པའི་སྐབས་

84

ལ་ང་ཚོས་ག་རེ་ཞུས་པ་རེད་ཟེར་ན། བཙན་བྱོལ་ལ་ཡོད་བཞིན་པའི་དམིགས་བསལ་གཞོན་སྐྱེས་སོབ་ཕྲུག་ཚོ་སོབ་སྦྱོང་ལ་ཐུགས་སྣང་གནང་རོགས་གནང་། སོ་སོའི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་སྐད་ཡིག་ལ་ཐུགས་སྣང་གནང་རོགས་གནང་། མི་ཚེ་བཞུགས་པའི་ཐོག་ནས་སྐུ་ལས་བསྐྱོན་རོགས་གནང་། རང་ལུས་མེར་བསེགས་མ་གཏོང་རོགས་གནང། ཕོགས་གཅིག་ནས་བཀའ་ཤག་གིས་ནན་པོའི་ཐོག་ནས་མ་གཏོང་རོགས་ཞེས། ཕོགས་གཅིག་ནས་མཆོད་འབུལ་དང་འདི་དག་ཕུང་པོ་བསེག་ས་དང་ཕུང་པོར་བཅར་བ་ཡིན་ན། གོ་ནོར་ཐེབས་ཀི་མེད་དམ། ཕོགས་གཅིག་ནས་མ་གནང་ཟེར་གི་འདུག ཕོགས་གཞན་ནས་བཀའ་ཤག་དེར་བཅར་གི་འདུག གོ་ནོར་ཐེབས་ཀི་མེད་དམ། གོ་ནོར་མ་ཐེབས་པའི་ཆེད་དུ་ད་ལན་ནན་པོའི་ངང་ཞུ་ཡི་ཡོད་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་འདི་རེད། དེ་འད་སོང་ཙང་བཀའ་ཤག་གི་རང་ལུས་མེར་བསེགས་ཐོག་ལ་ལངས་ཕོགས་འདི་གསལ་པོ་ཡིན། མ་ཚད་ད་ལན་ཕི་ཟླ་ ༩ པའི་ཚེས་ ༢ མང་གཙོའི་དུས་ཆེན་གི་བཀའ་ཤག་གི་གསུང་འཕིན་ནང་ལ་ཡིན་ནའང་རང་ལུས་མེར་བསེགས་མ་གཏོང་རོགས་གནང་ཞེས་དམིགས་བསལ་བཙན་བྱོལ་ནང་ལ་ཡོད་པའི་གཞོན་སྐྱེས་སོབ་ཕྲུག་ཚོས་མ་གནང་རོགས་གནང་ཞེས། འདི་ཞུས་པ་ནང་བཞིན་དེ་རིང་གོས་ཚོགས་ར་བ་འདི་བརྒྱུད་དེ་སར་ཡང་ནན་ཏན་གི་ཐོག་ནས་ཞུ་རྒྱུར། བཙན་བྱོལ་ནང་ཡོད་བཞིན་པ་ཚོ་དམིགས་བསལ་མ་གནང་རོགས་གནང་། སི་ཡོངས་ནས་རང་ལུས་མེར་བསེགས་མ་གནང་རོགས་གནང་ཞེས་ལངས་ཕོགས་གཙོ་བོ་འདི་རེད།
དེ་ནས་ད་ལྟ་བཀའ་འདི་གནང་རྒྱུ་ལ་བཀུར་འོས་སི་འཐུས་ནས་གོང་དུ་ཞུས་པ་ལྟར། ཕི་རྒྱལ་ཁག་ལ་གང་དུ་འགོ་ཡི་
ཡོད་པ་རེད། ཅི་ཞིག་གནང་གི་ཡོད་པ་རེད་དམ་ཟེར་དུས། ཞིབ་ཕའི་དེ་དག་ཆ་ཚང་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀི་ད་རྒྱ་དང་དམིགས་བསལ་གི་བརན་འཕིན་དང་ཨེ་ཤི་ཡ་རང་དབང་རླུང་འཕིན་ཁང་ཆ་ཚང་ལ་ཡོངས་གགས་བྱས་ཏེ་སིད་སྐྱོང་ས་ཕོགས་གང་དུ་བསྐྱོད་པ་དང་བཀའ་བོན་རྣམ་པ་ས་ཕོགས་གང་དུ་ཕེབས་རུང་། ཅི་ཞིག་གསུང་གི་ཡོད་པ་དེ་དག་ཆ་ཚང་བཀོད་ཡོད་པ་རེད། སིད་སྐྱོང་གཙོས་པའི་བཀའ་བོན་རྣམ་པ་ཕི་རྒྱལ་ཁག་གང་དུ་ཕེབས་པ་ཡིན་རུང་། ང་རང་ཚོའི་འཛམ་གིང་སི་ཡོངས་ནང་ལ་ཞུ་རྒྱུ་དང་། ད་ལན་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་ཀི་གོས་ཆོད་གོས་འཆར་ཡིག་ཆ་ཨང་ ༨ པ་འདི་ཧ་ལམ་གཅིག་པ་རེད་ཟེར་ནའང་མ་འགིགས་པ་ཡོད་པ་མ་རེད། ང་ཚོས་ཅི་ཞིག་ཞུ་ཡི་ཡོད་པ་རེད་ཟེར་ན། ཉེ་བའི་ཆ་ནས་རྣམ་པ་ཚོ་ཚང་མས་ཏན་ཏན་རང་གསན་གཟིགས་གནང་ཡོད་པ་རེད་བསམ་གི་འདུག བོད་ནང་གི་གནས་སྟངས་ཛ་དག་ཆགས་བསད་ཡོད། དཔེར་ན། རང་དབང་ཁང་པ་ཞེས་གོས་ཆོད་ནང་དུ་བཀོད་འདུག རང་དབང་ཁང་པའི་ལོ་གཉིས་སྔོན་ལ་འཛམ་གིང་ནང་དུ་རྒྱལ་ཁབ་སོ་སོའི་རང་དབང་གི་གནས་བབས་ཇི་ཙམ་ཡོད་མིན་འཁོད་ཡོད་པ་རེད། ལོ་གཉིས་སྔོན་གི་སྙན་ཐོའི་ནང་ལ་རང་དབང་མེད་པའི་ལུང་པ་མཐའ་མ་དེ་སུ་རེད་དམ་ཟེར་ན། (Syria) རེད། འདི་འཛམ་གིང་ཡོངས་ཀིས་ཤེས་ཀི་ཡོད་པ་རེད་དམ་ཟེར་དུས། ཁོང་ཚོས་ཤེས་ཀི་ཡོད་ཟེར་གི་འདུག ཚང་མས་མཁྱེན་གི་ཡོད་པ་རེད། རང་དབང་མེད་པའི་ལུང་པ་གཉིས་པ་དེ་སུ་རེད་ཟེར་ན། བོད་རེད་ཅེས་རང་དབང་ཁང་པའི་ལོ་གཉིས་ཀི་སྙན་ཐོའི་ནང་ཧ་ཅང་གི་གསལ་པོ་བཀོད་ཡོད་པ་རེད། འདི་ཡིན་སྟབས་འཛམ་གིང་ལ་རང་དབང་མེད་པའི་ས་ཆ་དང་པོ་དེ་ (Syria) དང་། གཉིས་པ་དེ་བོད་རེད། བོད་ནང་ལ་རང་དབང་མེད་ཟེར་བ་འདི་བོད་མི་གཅིག་པུས་བཤད་བཞག་པ་མིན། འཛམ་གིང་ནང་རྒྱལ་སིའི་ཐོག་ནས་ངོས་འཛིན་པའི་རང་དབང་ཁང་པའི་སྙན་ཐོའི་ནང་འཁོད་ཡོད་པ་རེད། གནས་སྟངས་འདི་འདའི་ཛ་དག་པོ་ཡོད།

85

གཉིས་པ་གསར་འགོད་པའི་ཚགས་པར་གཅིག་ཡོད་པ་རེད། དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག (Reporters without borders) ཟེར་གི་ཡོད་པ་རེད། ས་མཚམས་མེད་པའི་གསར་འགོད་པ་ཟེར་བའི་སྐབས་སུ་འཛམ་གིང་སི་ཡོངས་ལ་ཁྱབ་པའི་གསར་འགོད་པའི་ཚོགས་པ་ཧ་ཅང་གི་སྙན་གགས་ཆེན་པོ་རེད། ཁོ་རང་ཚོས་གང་འད་ཞིག་བཀོད་ཡོད་པ་རེད་ཟེར་ན། བྱང་ཀོ་རི་ཡ་ལ་གསར་འགོད་པ་འགོ་རྒྱུ་དང་འགོ་ཐུབ་རྒྱུ་དང་། བོད་ནང་ལ་གསར་འགོད་པ་འགོ་ཐུབ་རྒྱུ་གཉིས་བསྡུར་བ་ཡིན་ན། བོད་ནང་ལ་གསར་འགོད་པ་འགོ་ཐུབ་རྒྱུ་དེ་དཀའ་ལས་ཁག་པོ་ཡོད་པ་རེད། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བཀའ་འཁོལ་ཉུང་བ་གནང་གི་ཡོད་པ་རེད། དམ་བསྒྲགས་ཆེ་བ་བྱེད་ཀི་ཡོད་པ་རེད། སོང་ཙང་འཛམ་གིང་ནང་ལ་སྙན་གགས་ཆེ་བའི་གསར་འགོད་པའི་ཚོགས་པ་ཡིན་ནའང་ཅི་ཞིག་ཟེར་རམ་ཟེར་ན། གསར་འགོད་པ་གཅིག་དངོས་ཡོད་གནས་སྟངས་རོགས་ཞིབ་བྱ་རྒྱུའི་ཆེད་དུ་ས་ཆ་གང་འད་ཞིག་ལ་ཕེབས་དགོས་ཀི་ཡོད་ནའང་བོད་དང་བྱང་ཀོ་རི་ཡ་བྱས་པ་ཡིན་ན་བོད་ལ་ཁག་པོ་ཡོད་པ་རེད་ཟེར་གི་ཡོད་པ་རེད། བྱང་ཀོ་རི་ཡ་ཉེ་བའི་ཆར་འཛམ་གིང་སི་ཡོངས་ནང་ཚང་མས་མཁྱེན་གི་ཡོད་དམ་ཟེར་སྐབས། ཚང་མས་མཁྱེན་གསལ་རེད། བོད་ལས་བྱང་ཀོ་རི་ཡའི་གནས་སྟངས་དེ་ཐབས་སྐྱོ་བ་ཟེར་ནའང་རེད། དམ་བསྒྲགས་ཆེ་བ་ཡོད་པ་མཁྱེན་གི་ཡོད་དམ་ཟེར་སྐབས་མཁྱེན་མཁན་ཡོད་པ་མ་རེད། འདི་སོང་ཙང་བོད་ལ་གནས་སྟངས་ཛ་དག་པ་དེ་འད་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། དེ་དེ་བཞིན་རྒྱལ་སིའི་འགོ་བ་མིའི་ཚོགས་པ་ཁག་ཨ་རིའི་ཕི་སིད་ལས་ཁུངས་ཀི་སྙན་ཐོའི་ནང་ལ་ཡིན་ནའང་འགོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དམིགས་བསལ་ཆོས་དད་རང་དབང་འདི་དམ་བསྒྲགས་ཆེ་བ་ཡོད་པ་རེད། Severe ཟེར་བ་དེ་རེད། དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག ཨིན་ཇིའི་སྐད་ནས་ཞུས་པ་ཡིན་ན། དེ་འད་ཞིག་ཡོད་པ་རེད་ཅེས་སྙན་ཐོའི་ནང་བསོམས་བརྒྱབས་ཡོད་པ་རེད། དེ་དག་ད་ལྟ་རྣམ་པ་ཚོས་གཞུང་འབེལ་གོས་ཆོད་གོས་འཆར་གི་སྔོན་གེང་དང་དོན་ཚན་ཁག་ལ་བཀོད་བཞག་པ་ཇི་མ་ཇི་བཞིན་རང་ང་ཚོས་ཞུ་སོད་ཀི་ཡོད། འདིའི་ནང་ནས་བོད་འདི་འཛམ་གིང་སི་ཡོངས་ནང་ལ་ས་ཡ་དྲུག་གི་གནད་དོན་གཅིག་པུ་མ་རེད། རྒྱ་གར་གཙོས་པའི་ཨེ་ཤི་ཡའི་ནང་ལ་ཁོར་ཡུག་ཐོག་ནས་གལ་ཆེ་ཤོས་ཆགས་ཀི་ཡོད་པ་རེད། རྒྱུགས་ཆུ་ལྟ་བུར་ཆ་མཚོན་པ་ཡིན་ན། འཐུང་ཆུ་ལྟ་བུར་ཆ་མཚོན་པ་ཡིན་ན། འཛམ་གིང་ནང་ལ་དམིགས་བསལ་ཨེ་ཤི་ཡ་ནང་ལ་མི་འབོར་ཐེར་འབུམ་གཅིག་དང་ས་ཡ་བཞི་བརྒྱའི་འཚོ་བ་གནས་རྒྱུ་འཚོ་གནས་འདི་བོད་ཀི་འཐུང་ཆུ། བོད་ཀི་རྒྱུགས་ཆུ་ལ་བརེན་ནས་བསད་ཡོད་པ་རེད། འདི་ཙམ་གཙིགས་ཆེན་པོ་རེད། ཉེ་ཆར་འདི་བིས་འདུག California ཁེ་ལ་ཕོ་ནི་ཡའི་ཁོར་ཡུག་མཁས་པ་རེད་ Canada ཁེ་ན་ཌའི་ཁོར་ཡུག་མཁས་པ་རེད། ལྷོ་ཨ་མི་རི་ཀའི་ཁོར་ཡུག་མཁས་པ་ཚོས་ཅི་ཞིག་གསུང་གི་འདུག་ཟེར་ན། བྱང་ཨ་རིའི་གནམ་གཤིས་འགྱུར་ལྡོག་དང་ལྷོ་ཨ་མི་རི་ཀའི་འགྱུར་ལྡོག་འདི་བོད་ཀི་གནམ་གཤིས་འགྱུར་བ་གང་འད་འགོ་ཡི་ཡོད་མིན་ལ་རག་ལུས་ཡོད་པ་རེད་ཅེས་གནད་འགག་གཅིག འཛམ་གིང་གི་གནམ་གཤིས་འགྱུར་ལྡོག་འདི་ཆ་ཚང་མཁྱེན་དགོས་ཀི་ཡོད་པ་ཡིན་ན། བོད་ཀི་ཁོར་ཡུག་གནས་སྟངས་འདི་ཆ་ཚང་རོགས་མ་ཐུབ་པ་ཡིན་ན། འཛམ་གིང་གི་གནམ་གཤིས་འགྱུར་ལྡོག་ཐོག་ནས་ཆ་ཚང་རོགས་ཐུབ་ཀི་མ་རེད་ཅེས་ཁོར་ཡུག་མཁས་པ་ཚན་རིག་མཁས་པ་རང་གིས་བསོམས་བརྒྱབས་པ་འདི་དག ང་ཚོས་འཛམ་གིང་སི་ཡོངས་ལ་ཞུ་སོད་ཀི་ཡོད་པ་རེད། ང་ཚོའི་ཞུ་རྒྱུའི་དོན་ཚན་འདི་དག་མར་གཟིགས་པ་ཡིན་ན་གཅིག་མཚུངས་ཆགས་བསད་ཡོད་པ་རེད། དེ་དེ་བཞིན་གོང་དུ་རང་ལུས་མེར་བསེགས་གཏོང་རྒྱུའི་སྐོར་ནས་གསུངས་ཟིན་སོང། འདི་དག་ཡན་ཆད་ང་ཚོས་ཆ་ཚང་ཞུ་སོད་ཀི་ཡོད།

86

དེ་ནས་ན་ནིང་ལོར་བ་རུང་སར་དང་འབེལ་བའི་ཐོག་ནས་གོས་ཚོགས་ནང་ལའང་བཀའ་བསྡུར་བྱུང་བ་རེད། གོས་ཆོད་
ཀང་བཞག་ཡོད་པ་རེད། འདི་དང་འབེལ་བའི་ཐོག་ནས་ཟླ་བ་དྲུག་ཟེར་ནའང་རེད། ལོ་གཅིག་འཁོར་བའི་ནང་ལ་བ་རུང་སར་ལ་དགོན་པ་གཏོར་བཤིག་བཏང་ཡོད་པ། གྲྭ་བཙུན་ཕིར་འབུད་བཏང་ཡོད་པ། འདི་དག་ཆ་ཚང་ཞུས་པ་མ་ཟད། ཉེ་བའི་ཆར་ཡ་ཆེན་སར་ཕི་ཟླ་ ༨ པའི་ཚེས་ ༨ ནས་ཡང་གཏོར་རྒྱུའི་ལས་གཞི་སེལ་ཡོད་པ་རེད། བཙུན་མ་སྟོང་ཕག་གཉིས་ཙམ་ཞིག་ཉུང་དུ་གཏོང་གི་ཡོད་པ་རེད། འདི་ཡིན་ནའང་ཛ་དག་གི་གནས་སྟངས་ཆགས་ཡོད་ཅེས་ཞུ་སོད་ཀི་ཡོད། དེ་འད་ཡིན་སྟབས་སྙིང་དོན་ཞུ་རྒྱུར། ད་རེས་འདིར་གོས་ཆོད་ལ་བཀོད་བཞག་པ་འདི་དག་ཡོངས་རོགས་ཞུ་སོད་ཀི་ཡོད། ལུང་པ་ཁག་ཚང་མ་ལ་བཅར་ནས་བསོམས་དེ་ཅི་ཞིག་རྒྱག་གི་ཡོད་ཟེར་ན། དབུ་མའི་ལམ་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་རོགས་གནང་། འདི་གོས་ཚོགས་ནས་སི་མོས་ཀིས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་གོས་ཆོད་གཅིག་ཀང་རེད། བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀི་སིད་བྱུས་གཅིག་ཀང་རེད། ༸གོང་ས་མཆོག་གི་དགོངས་པའང་རེད་ཅེས་དུས་རག་ཏུ་ཞུ་ཡི་ཡོད། འདི་ (New Zealand) ཡིན་ནའང་འད། (Australia) ཡིན་ནའང་འད། ཉི་ཧོང་ཡིན་ནའང་རེད། བཀུར་འོས་སི་འཐུས་ཉི་ཧོང་ལ་ཕེབས་ཡོད་པ་རེད། ཉི་ཧོང་གནད་ཡོད་མི་སྣ་མཇལ་མཁན་འདི་དག་ཕལ་ཆེར་ཆ་ཚང་ང་དང་འཕད་མྱོང་བ་ཤ་སྟག་རེད། ཁོ་རང་ཚོས་གསུངས་ཡོད་མདོག་ཁ་པོ་རེད་བསམ་གི་འདུག ཉེ་བའི་ཆར་ཨ་རི་ཡིན་ནའང་འད། (Mexico) ཡིན་ནའང་འད། བསོམས་འདི་རང་རྒྱག་གི་ཡོད་པ་རེད། དབུ་མའི་ལམ་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་རོགས་གནང། འདི་དང་མཉམ་དུ་ག་རེ་ཞུ་ཡི་ཡོད་ཟེར་ན། ཨ་རི་གཞུང་ནས་ཡིན་ནའང་ཨ་རིའི་སིད་འཛིན་ (Obama) མཆོག་དང་༸གོང་ས་མཆོག་མཇལ་འཕད་གནང་བསྒྲུབས་པའི་རེས་སུ། ཕི་ལོ་ ༢༠༡༤་་་་༢༠༡༦ ལོར་ཅི་ཞིག་གསུངས་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། ཕི་ལོ་ ༢༠༡༤ ལོར་མཇལ་འཕད་གནང་ཟིན་པའི་རེས་སུ་ཕོ་བང་དཀར་པོ་ནས་གསར་འགོད་གསལ་བསྒྲགས་ནང་ལ་དབུ་མའི་ལམ་ལ་བསྔགས་བརོད་ཡོད་ཅེས་ཞུས་ཡོད་པ་རེད། ཕི་ལོ་ ༢༠༡༦ དེར་ཅི་ཞིག་ཡོད་དམ་ཟེར་ན། བསྔགས་བརོད་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོད་ཅེས་ཕོ་བང་དཀར་པོ་ནས་དབུ་མའི་ལམ་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོད་པ་ཧ་ཅང་གི་གསལ་པོ་ཞིག་བཀོད་ཟིན་པ་རེད། སོང་ཙང་ཨ་རི་གཞུང་གི་ལངས་ཕོགས་འདི་ག་རེ་རེད་ཟེར་ན། རྒྱ་ནག་གཅིག་དང་ཁོ་རང་ཚོའི་ལངས་ཕོགས་དེར་མོས་མཐུན་གནང་གི་ཡོད་པ་རེད། རྒྱ་ནག་གཅིག་ཟེར་རྒྱུ་དེར། ཡིན་ནའང་དབུ་མའི་ལམ་ལའང་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་ཡོང་བའི་སྐབས་དེར་ཨ་རི་གཞུང་ལ་རྒྱ་ནག་གཅིག་དང་དབུ་མའི་ལམ་གི་བར་ལ་འགལ་ཟླ་མེད་པ་ཧ་ཅང་གི་གསལ་པོ་རེད། དེར་བརེན་རྒྱ་ནག་གཅིག་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་པ་གཞིར་བཟུང་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་ནའང་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་གི་ཡོད་པ་རེད། དེར་བརེན་ཨ་རི་གཞུང་ནས་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་ཐུབ་ཀི་ཡོད་པ་ཡིན་ན། (New Zealand) ཉི་ཧོང་རེད། དེ་དེ་བཞིན་གི་ (Mexico) ཡིན་ནའང་རྒྱལ་ཁབ་ཚང་མ་ལ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཅི་ཞིག་ཟེར་རམ་ཞེ་ན། རྒྱ་ནག་གཅིག་ཟེར་མཁན་འདི་མེད་དུ་མི་རུང་བ་ཡིན། ང་ཚོ་འདིའི་ཐོག་ལ་ང་ཚོ་ཕན་ཚུན་བཀའ་མོལ་གནང་རྒྱུ་རྩ་བ་ནས་མེད། འདི་རྒྱབ་སྐྱོར་དགོས་ཡོད་ཟེར་དུས། རྣམ་པ་ཚོས་རྒྱ་ནག་གཅིག་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་གི་ཡོད་པ་ཡིན་ནའང་དབུ་མའི་ལམ་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་པ་ཡིན་ན། འདི་གཉིས་དབར་ལ་འགལ་ཟླ་མེད་པ་འདི་ཨ་རི་གཞུང་གིས་ཧ་ཅང་གི་གསལ་པོ་བཟོས་ཟིན་པ་རེད། དེར་བརེན་ཨ་རི་གཞུང་གི་ལངས་ཕོགས་ལ་རྣམ་པ་ཚོའི་ངོས་ནས་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་པ་ཡིན་ནའང་འགིག་གི་རེད་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་འདི་རེད། ཡིན་ནའང་ང་རང་ཚོའི་ལངས་ཕོགས་འདི་ངས་དཔེ་དང་སགས་ནས་ཞུ་ཡི་ཡོད་པ་རེད། ལུང་པ་ཚོར་། ཨ་རི་གཞུང་གིས་དབུ་མའི་ལམ་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་གི་ཡོད་པ་དང་། རྒྱ་ནང་གཅིག་ལའང་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་གི་ཡོད་པ་

87

རེད། འགལ་ཟླ་མེད་པ་གཟིགས་ཀི་ཡོད་པ་རེད། རྒྱལ་ཁབ་ཚོས་ཀང་གནང་ནའང་གནང་བདེ་བ་འདུག་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་འདི་རེད། ང་རང་ཚོའི་ལངས་ཕོགས་འདི་བཀའ་ཤག་ཐོག་ནས་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀི་སི་མོས་ཀིས་གཏན་ལ་ཕབ་པ་དང་། དེ་བཞིན་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་ག་རེ་ཡོད་བཞིན་པ་དེ་རང་གནས་ཡོད་པ་རེད། ཡིག་ཆ་དེ་ལྟར་གནས་ཡོད་པ་རེད། དབུ་མའི་ལམ་ག་རེ་རེད་ཟེར་གི་ཡོད་པ་རེད་དམ་ཟེར་ན། ཡིག་ཆ་ལ་ཡོད་བཞིན་པ་དེ་རང་གནས་བསད་ཀི་ཡོད་པ་རེད་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་གཙོ་བོ་འདི་ཡིན། ད་ལྟའི་ཆར་སྐབས་ ༡༩ པའི་ཚོགས་འདུ་ཚོགས་རན་གབས་ཡོད་པ་རེད། རྒྱ་ནག་གི་འགོ་འཁིད་འཕོ་འགྱུར་འགོ་ཡི་ཡོད་པ་རེད། འགོ་བའི་སྐབས་སུ་རྒྱ་ནག་འགོ་འཁིད་གསར་པ་སུ་དང་སུ་ཞིག་ཕེབས་ཀི་འདུག དེ་ནས་ཁོ་རང་ཚོ་རྒྱ་ནག་གི་འཛམ་གིང་སི་ཡོངས་ཀི་ཐོག་ལ་ལངས་ཕོགས་དང་། དེ་བཞིན་ཨེ་ཤི་ཡ་རེད། ཡང་སོས་རྒྱ་གར། བོད་བཅས་ཐོག་ལ་ལངས་ཕོགས་སིད་བྱུས་གང་འད་ཞིག་འཛིན་གི་ཡོད་མེད་རིམ་པས་གསལ་པོ་ཐོན་ཡོང་གི་རེད། འདི་སོང་ཙང་སྐབས་ ༡༩ པའི་ཚོགས་འདུའི་རེས་སུ་ཞི་ཅིན་ཕིང་སིད་འཛིན་འོག་ལ་ཁོ་རང་ཕེབས་རྒྱུ་ཚང་མས་ངོས་འཛིན་བཞིན་པ་རེད། འོག་ལ་འགོ་འཁིད་ཡོད་མཁན་ཚོས་ཀང་བོད་དོན་ཐོག་ལ་ད་ལྟ་ཡོད་བཞིན་པའི་མཁེགས་འཛིན་གི་སིད་བྱུས་འདི་འགིག་གི་མེད་པ། བོད་ལ་བོད་མི་ཚོས་ཀང་མོས་མཐུན་གནང་གི་མེད་པ། ངོ་རྒོལ་བྱེད་ཀི་ཡོད་པ་དང་བྱས་པ་མ་ཟད་རང་ལུས་མེར་བསེགས་གཙོས་པའི་ངོ་རྒོལ་རྣམ་པ་མང་དག་ཅིག་བྱེད་ཀི་ཡོད་སྟབས། འདི་དག་ངོས་བཟུང་པའི་ཐོག་ནས་མཁེགས་འཛིན་གི་སིད་བྱུས་འདི་འགྱུར་བ་བཏང་ནས་གུ་ཡངས་ཀི་སིད་བྱུས་ལག་བསྟར་གནང་དགོས་པ་རེད་ཅེས་ང་ཚོས་རེ་འདུན་ཞུ་རྒྱུ་འདི་ཡིན། འདིའི་ཆེད་དུ་འགོ་འཁིད་འཕོ་འགྱུར་འགོ་དུས་ད་ལན་ལས་འགུལ་གི་ལོ་ཡིན། གང་ལ་ཞེ་ན་འགོ་འཁིད་འཕོ་འགྱུར་འགོ་བའི་སྐབས་སུ་གནད་དོན་གལ་ཆེ་ཁག་གང་དང་གང་འདུག འཛམ་གིང་ལ་གནད་དོན་གལ་ཆེ་ག་རེ་འདུག རྒྱ་ནག་ནང་ནས་གནད་དོན་གལ་ཆེ་ག་རེ་འདུག་ཟེར་ན། བོད་ནང་ནས་ལྟ་ཅི་སྨོས་དཔའ་བོ་དཔའ་མོ་མང་དག་ཅིག་གིས་རྩ་དོན་གི་ཆེད་དུ་སྐུ་ལས་བསྐྱོན་ཏེ་འགོ་དང་འགོ་མུས་རེད། བཙན་བྱོལ་ནང་ལ་ཡོད་བཞིན་པའི་བོད་མི་ཚོ་ཡིན་ནའང་། རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་མཁན་རྣམ་པ་ཚོ་ཡིན་ནའང་འད་འདུག གཞུང་ཚོ་ཡིན་ནའང་རེད། བོད་པས་ལས་འགུལ་སེལ་བ་ཡིན་ན། ལར་ནས་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་པ་ཚོས་ཀང་ལས་འགུལ་སེལ་བ་ཡིན་ན། ཆ་ཤས་ལེན་པ་ཡིན་ན། ཡོང་རྒྱུར་བསད་པའི་རྒྱ་ནག་གི་འགོ་འཁིད་གསར་པ་ཚོ་ཡིན་ནའང་འཛམ་གིང་གི་གནད་དོན་གལ་ཆེ་ཤོས་ ཤིག་བོད་ཀི་གནད་དོན་དེ་ཡིན་པ་འད། འདི་སེལ་ཐབས་བྱེད་དགོས་ཀི་འདུག་ཅེས་དོ་སྣང་དང་ཐུགས་སྣང་དང་དགོངས་པ་བཞེས་རྒྱུར། ང་ཚོས་ཀང་ལས་འགུལ་སེལ་དགོས་ཀི་འདུག་ཟེར་རྒྱུ་འདི་རེད། ལས་འགུལ་སེལ་དགོས་ཀི་འདུག་ཟེར་བའི་སྐབས་སུ་ད་ལྟའི་བཀུར་འོས་སི་འཐུས་འགའ་ཞིག་གིས་གསུངས་སོང་། བཀའ་སི་གཉིས་མཉམ་འབེལ་གི་ཐོག་ནས་གནང་དགོས་ཀི་འདུག་གསུངས་སོང། དེ་འད་གནང་མཁན་ཡིན་པ་ཡིན་ན། བཀའ་ཤག་ནས་ག་སྒྲིག་ཨང་གསར་ཡོད། ཡིན་ནའང་ལས་འགུལ་གི་ལོ་ཡིན་ཟེར་དུས། སུས་སེལ་རུང་སེལ་ཆོག་པ་ཞིག་རེད། རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་པ་ཡིན་ནའང་འད། གཞུང་འབེལ་མ་ཡིན་པའི་ཚོགས་པ་མང་དག་ཅིག་ཡོད་པ་རེད། མཚམས་རེ་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀི་ལངས་ཕོགས་ཐོག་ནས་ང་ཚོའི་ལས་འགུལ་སེལ་རྒྱུར་དོ་ཕོག་འགོ་ཡི་འདུག་ཟེར་མཁན་ཡང་ཡོད་པ་རེད། དེ་འདའི་དོགས་ཟོན་རྩ་བ་ནས་དགོས་པ་མ་རེད། ད་ལན་ལས་འགུལ་གི་ལོ་རེད། སུ་ཞིག་གིས་ལས་འགུལ་སེལ་རུང་སེལ་ཆོག་གི་ཞིག་རེད་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་འདི་རེད། ཡིན་ནའང་སུས་སེལ་རུང་བཀའ་ཤག་ནས་ལམ་སྟོན་ཡོད་པ་རེད། ཞི་བ། ཁིམས་མཐུན། ཆེ་མཐོང་ལྡན་པའི་ཐོག་ནས་སེལ་དགོས་པ་རེད་ཅེས་ཧ་ཅང་གི་གསལ་པོ་བཀོད་ཡོད་པ་རེད།

88

ཡང་ལས་འགུལ་རྩ་བ་ཉིད་ནས་མ་སེལ་བར་བསད་དེ། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཁྱེད་རང་ཚོ་ལས་འགུལ་རྩ་བ་ནས་མི་འདུག འཇམ་ཐིང་ངེར་བཞུགས་པ་ཡིན་ན་གསོལ་རས་གནང་གི་རེད་བསམ་པའི་རེ་བ་བྱེད་ཀི་ཡོད་ན། འདིའི་ཐོག་ལ་བཀའ་ཤག་ནས་ཧ་ལམ་གསོལ་རས་གནང་ཨ་ཡོང་ངམ། དཔེར་ན། ནང་སོག་ལྟ་བུ་ཆ་མཚོན་ན། ལས་འགུལ་སེལ་མཁན་གང་ཡང་ཡོད་པ་མ་རེད། དེ་འད་ཡིན་པ་ཡིན་ན། ནང་སོག་ལ་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་། ཚད་མཐོའི་རང་སྐྱོང་གནང་དགོས་ཀི་ཡོད་པ་རེད་དེ་གནང་རྒྱུའི་ཚབ་ལ་བོད་ཀི་གནས་སྟངས་དེ་ལས་ཛ་དག་པ། གདུག་རྩུབ་དག་པོ་གཏོང་གི་འདུག འདི་སོང་ཙང་ལས་འགུལ་སེལ་རྒྱུ་ནི་གལ་འགངས་ཆེན་པོ་རེད། སེལ་བ་འདི་ཞི་བའི་ཐོག་ནས་ཁིམས་མཐུན་གི་ཆེ་མཐོང་ལྡན་པའི་ཐོག་ནས་སེལ་རྒྱུ་དེ་གལ་འགངས་ཆེན་པོ་རེད་ཅེས་བཀའ་ཤག་ནས་ཞུ་རྒྱུ་གཙོ་བོ་འདི་རེད། ད་ལན་གི་ལོ་དེ་ལས་འགུལ་གི་ལོ་ཡིན་ཞེས་ཞུས་ཡོད་པ་རེད། རེས་མའི་ལོ་དེ་ང་ཚོའི་བཀའ་དིན་རེས་དན་གི་ལོ་ཡིན། ཐུགས་རེ་ལེགས་འབུལ་གི་ལོ་ཡིན། གང་ལ་ཞེ་ན་ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་ལ་འབྱོར་ཏེ་ལོ་ ༦༠ ཟིན་འགོ་ཡི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་ང་ཚོས་བཀའ་དིན་ཆེ། དཔེར་ན། རྒྱ་གར་གཙོ་ཆེ་ཤོས་སུ་བཟུང་པའི་ཐོག་ནས་འཛམ་གིང་རྒྱལ་ཁབ་སི་ཡོངས་ནང་ལ་བཀའ་དིན་ཆེ་ཞུ་དགོས་པ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་སྟབས། འདིའི་ཐོག་ལ་ཚོགས་ཆུང་བཙུགས་ཏེ་ལས་གཞི་བང་བསྒྲིགས། རེས་མའི་ལོར་ཟླ་ ༡༠ པའི་གསུམ་བཅུའི་དུས་དན་འདིའི་ལས་འགུལ་ཆེན་པོ་སེལ་དགོས་ཀི་རེད་ཅེས་གསུང་མཁན་བྱུང་སོང། ཏན་ཏན་རང་རེད། གང་ལ་ཞེ་ན་རེས་མའི་ལོར་གསུམ་བཅུའི་དུས་དན་དེ་ག་རེ་ཆགས་ཀི་ཡོད་དམ་ཟེར་ན། ཕོགས་གཅིག་ནས་ལོ་ ༦༠ རེད། ཕོགས་གཉིས་ནས་ ༢༠༠༨ ལ་བོད་ལ་སེར་ལངས་ཆེན་པོ་ལངས་ཏེ་ལོ་བཅུ་འཁོར་གི་ཡོད་པ་རེད། དེ་འད་ཡིན་སྟབས་བོད་ནང་ལ་བོད་མི་སྟོང་ཕག་མང་པོ། ཁི་ཕག་མང་པོས་ཆ་ཤས་བངས་ཏེ་ ༢༠༠༨ ཀི་ལས་འགུལ་ཆེན་པོ་སེལ་ཏེ་ལོ་བཅུ་འཁོར་གི་འདུག བཙན་བྱོལ་ལ་ཤ་ཁག་གཅིག་པའི་བོད་རིགས་སྤུན་ཟླ་ཚོས་ག་རེ་གནང་གི་འདུག་ཅེས་ཚུར་གཟིགས་པ་ཡིན་ན། གསུམ་བཅུའི་དུས་དན་འདི་ཡིན་ནའང་དངོས་གནས་རང་ཤུགས་ཆེན་པོའི་ངང་ནས་ལས་འགུལ་སེལ་འདུག་ཅེས་ཁོ་རང་ཚོས་གསན་པ་ཡིན་ན། སྙིང་སྟོབས་ཡོད་བཞིན་པ་འདིའི་ཐོག་ཏུ་སེམས་ཤུགས་དང་སྙིང་སྟོབས་གོང་འཕེལ་འགོ་རྒྱུའི་ཐད་ལ་ཏན་ཏན་རང་ཐུགས་ཕན་སོས་ཀི་རེད་བསམ་གི་འདུག ཕི་ཟླ་ ༣ པའི་ཚེས་ ༡༧ འདི་༸གོང་ས་མཆོག་ནོར་བུ་གིང་ཁ་ནས་མཚན་མོར་རྒྱ་གར་ལ་བོས་བྱོལ་དུ་ཕེབས་པའི་ཉིན་མོ་དེ་ཆགས་ཀི་ཡོད་པ་རེད། ཕི་ལོ་ ༢༠༡༨ ཟླ་ ༣ པའི་ཚེས་ ༣༡ འདི་རྒྱ་གར་ལ་ཕེབས་འབྱོར་གནང་སྟེ་ཉིན་དང་པོ་དེ་ཆགས་ཀི་ཡོད་པ་རེད། འདི་ལ་ཕི་ཟླ་ ༤ པའི་ཚེས་ ༡།༢།༣།༤ བྱས་ཏེ་བཀའ་ཤག་ནས་ཚོགས་ཆུང་བཙུགས་ཏེ་བཀའ་དིན་གི་ལོ་འདི་བང་བསྒྲིགས་འགོ་སོད་ཀི་ཡོད། འདི་ཡང་རྒྱ་གར་མངའ་སེ་ཁག་ ༣༠ ཚང་མ་དང་། འཛམ་གིང་ཡོངས་སུ་ཡོད་པའི་བོད་རིགས་སྤུན་ཟླ་ཚོའི་ངོས་ནས་ཀང་འདིའི་ནང་ལ་ཆ་ཤས་ལེན་དགོས་པ་ནི་ཧ་ཅང་གི་གཙིགས་ཆེན་པོ་རེད། ང་ཚོ་བཀའ་དིན་གི་ལོ་ཟེར་བ་དེ་ཡང་ལས་འགུལ་རང་རེད། འདི་ཡང་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་གི་ལས་འགུལ་དང་ཡ་རབས་བཟང་སོད་གཞིར་བཞག་པའི་ཐོག་ནས་ལས་འགུལ་གཅིག་རེད་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། འདི་དག་ཕིས་སུ་བཀའ་འདི་གནང་མཁན་དེ་འད་འབྱུང་བ་ཡིན་ན་ཞིབ་ཕའི་ཞུ་ཆོག་པ་ཞུ། མཐའ་མ་དེར་དབུ་མའི་ལམ་དང་འབེལ་བའི་ཐོག་ནས་ཀོ་ཝེན་ཀུལ་ (Guo Wengui) སྐོར་ལ་གོང་དུ་བཀའ་འདི་ཞིག་གནང་སོང་།

89

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་ནས།
སི་འཐུས་བོ་བཟང་ཆོས་འབྱོར་ལགས། ལས་རིམ་རྣམ་གཞག་གསུང་རོགས་གནང་།

སི་འཐུས་བོ་བཟང་ཆོས་འབྱོར་ལགས་ནས།
དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག ད་ལྟ་རྒྱ་མིའི་ཚོང་པ་ Guo Wengui སྐོར་འདི་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་ཚུར་ལ་འབེལ་བ་གནང་བའི་གནས་ཚུལ་གཅིག་ཡིན་སྟབས། འདིའི་ཐོག་ལ་དི་བ་ཞུ་རྒྱུ་དང་། ལྷག་པར་དུ་ Guo Wengui གི་དེ་རིང་སང་ཉིན་གི་གནས་སྟངས་དེ་ཚོ་ཉི་མ་རེ་རེ་ལ་ལྟ་རྒྱུ་དང་ཀོག་རྒྱུ་ཡོད་དུས། གོས་ཚོགས་ནང་ལ་གསུང་དགོས་དང་མི་དགོས། ཕན་ཐོགས་དང་མི་ཐོགས། དེ་དཔལ་ལྡན་སིད་སྐྱོང་མཆོག་གིས་བབས་གཟིགས་གནང་བའི་ཐོག་ནས་བཀའ་གནང་དགོས་པ་རེད་བསམ་གི་འདུགཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་ནས།
འདི་དགོངས་དཔྱད་གནང་གི་རེད་བསམ་གི་འདུག དེ་ཡིན་དུས་དགོངས་འཆར་གནང་པའི་ཐོག་ནས་གསུང་རོགས་གནང། དཔལ་ལྡན་སིད་སྐྱོང་མཆོགདཔལ་ལྡན་སིད་སྐྱོང་བོ་བཟང་སེང་གེ་མཆོག་ནས།
དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག བཀའ་ཤག་ལོ་བདུན་ནང་ལ་ག་དུས་ཡིན་ནའང་བོད་རྒྱ་འབེལ་མོལ་གི་ཐོག་ནས་དི་བ་སེབས་པ་ཡིན་ན། ཞུ་དགོས་དང་མི་དགོས་ཆ་ཚང་མཁྱེན་པའི་ཐོག་ནས་ཞུ་མི་དགོས་པ་དེ་འད་ཡོད་པ་ཡིན་ན། ཡོད་པ་མ་རེད་ཅེས་ཐག་ཆོད་པོའི་ངོས་ནས་ཞུ་ཡི་ཡོད། འདི་སོང་ཙང་བཀའ་ཤག་གི་འགན་འཁྱེར་བའི་ཐོག་ནས་ད་ལྟའི་ Guo Wengui སྐོར་ནས་ངས་ཞུ་མི་དགོས་པ་ཡིན་ན། ཞུ་རྒྱུ་ཡོད་པ་མ་རེད་ཅེས་འཕལ་དུ་ཐག་ཆོད་པོའི་ཐོག་ནས་ཞུ་ཐུབ་ཀི་རེད་བསམ་གི་འདུག དེ་རིང་ཞུ་དགོས་དོན་དེའང་ག་རེ་རེད་ཟེར་ན། ཁོ་རང་རང་གི་ད་རྒྱ་དང་བརྒྱུད་ལམ་ཁག་ནས་མང་པོ་ཞིག་ཐོན་པ་དང་བཤད་ཟིན་སྟབས། དེ་ལ་བསྡུ་གསོག་རྒྱག་རྒྱུ་ཟེར་ནའང་དེ་མེད་པའི་རེན་གིས། ཡོད་པ་དེ་ཡོད་པར་ངོས་བཟུང་ན་ཡོག་ཤོས་རེད་བསམ་པའི་ཐོག་ནས་ད་ལན་ཞུས་ན་བསམས་པ་རེད། བཀུར་འོས་སི་འཐུས་ནས་ད་ལྟ་གསར་འགྱུར་བརྒྱུད་ལམ་ཁག་ནས་བཀའ་འདི་གནང་པའི་སྐབས་སུ། སིད་སྐྱོང་གི་ལན་རྒྱག་སྟངས་ཀི་ཐོག་ནས་གང་འད་ཞིག་གནང་ཡོད་མེད་ཐོག་ནས་གསུངས་ཡོང་སྐབས། འདི་ངས་གསལ་པོ་བཟོས་ན་བསམས་སོང། དི་བ་བཀོད་པ་དེ་ཡང་འདི་རང་བཀོད་ཡོང་གི་འདུག ཁོ་རང་གིས་མཇལ་འཕད་གང་དང་གང་གནང་ཡོད་དང་མེད་འདི་དག་པར་རིས་དང་བཅས་པ་ཚང་མ་བཀྲམ་ཟིན་པ་རེད། བཀྲམ་ཟིན་པའི་རེས་སུ་འདི་ཅི་ཞིག་རེད་དམ་ཟེར་སྐབས། འདི་མ་རེད་ཟེར་རྒྱུ་གང་ཡང་ལྷག་མེད་པ་རེད། པར་རིས་དང་བཅས་པ་ཁོ་རང་གིས་མཇལ་མྱོང་ཡོད་ཅེས་ཆ་ཚང་གསུངས་ཟིན་སྟབས། ཡིན་པ་དེ་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་གི་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་ལན་འདི་ཅི་ཞིག་རྒྱག་པ་ཡིན་ཟེར་ན། ཁོ་རང་རང་གི་པར་དང་བཅས་པ་ཆ་ཚང་བཀྲམ་སྟེ་མཇལ་མྱོང་ཡོད་གསུངས་འདུག འདི་མ་རེད་ཅེས་ཞུ་ཡི་མེད། ནམ་རྒྱུན་ཡིན་ན་

90

བཀའ་ཤག་གི་ལངས་ཕོགས་ག་རེ་རེད་ཅེ་ན། ང་ཚོའི་ཚོང་པ། ནང་པ། གནད་ཡོད་མི་སྣ། དེ་འད་མཇལ་གི་ཡོད་ཅེས་དུས་རག་ཏུ་ཞུ་ཡི་ཡོད་པ་རེད། འདི་དག་སུ་དང་སུ་ཡིན་ང་ཚོས་ཞུ་ཡི་མེད། གང་ལ་ཟེར་ན་ཞུ་བདེ་པོ་ཡོད་པ་མ་རེད། ཡིན་ནའང་དེ་རིང་ཁོ་རང་རང་གིས་པར་དང་བཅས་པ་བཀྲམ་སྟེ་ཕི་གསལ་ནང་གསལ་གསུངས་ཟིན་པའི་སྐབས་སུ། འདི་མ་རེད་ཟེར་བ་ང་ཚོས་ནམ་རྒྱུན་ཞུ་ཡི་ཡོད་པ་མ་རེད། ཁོ་རང་གིས་གསུངས་ཟིན་སྟབས་འདི་མ་རེད་ཟེར་ནའང་བདེ་པོ་ཡོད་པ་མ་རེད། སོང་ཙང་དགའ་ལྡན་ཕོ་བང་ནས་འབེལ་ཡོད་དྲུང་ཆེ་ཚོས་དྲུང་ཡིག་ཐོག་ལ་གསུངས་ཟིན་པ་རེད། སོང་ཙང་དེ་རེད། མཇལ་མྱོང་ཡོད་པ་རེད། མཇལ་རྒྱུ་དེ་ཡིན་ནའང་ཕི་ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་ ༩ པ། དེ་དེ་བཞིན་ཕི་ལོ་ ༢༠༡༤ ཟླ་ ༩ དང་ ༡༢ བཅས་ལ་མཇལ་མྱོང་ཡོད་པ་རེད་ཅེས་ད་ལན་ཞུ་རྒྱུར། སྐབས་དེ་དུས་ཁོ་རང་རྒྱ་ནག་གཞུང་ནང་གི་གནད་ཡོད་མི་སྣ་དང་འབེལ་བ་ཡོད་བཞིན་པ་ཁ་གསལ་རེད། གཞུང་དང་མཐུན་པའི་ཐོག་ནས་ཁོ་རང་ཕག་ལས་གནང་མུས་རེད། འདི་དང་འབེལ་བའི་གཞན་ཚོང་པ་དང་གནད་ཡོད་མི་སྣ་དེ་འད་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད་དམ་ཞེ་ན། ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། ༸གོང་ས་མཆོག་ལ་དད་བཀུར་བརྩི་བཀུར་བྱེད་མཁན་རྒྱ་ནག་ནང་ལ་དངོས་གནས་མི་མང་ཁི་ཚོགས་ས་ཡ་མང་པོ་རེད། ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད་ཅེས་ཞུས་བསད་དུས། ནམ་རྒྱུན་ང་ཚོས་མིང་འབོད་ཀི་ཡོད་པ་མ་རེད། ད་ལན་ཁོ་རང་རང་ཡིན་ཟེར་དུས། རེད་ཅེས་ཞུ་འདོད་བྱུང་། འདི་འབེལ་བ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། ཁོ་རང་རྒྱ་ནག་གི་གནད་ཡོད་མི་སྣ་དང་འབེལ་བ་ཡོད་བཞག་པ་དེ་ད་ལྟ་ཁོ་རང་གི་གསུང་སྟངས་བྱས་པ་ཡིན་ན་ཧ་ཅང་གི་གསལ་པོ་རེད་འདུག དེ་ནས་ཕི་ལོ་ ༢༠༡༥ རེས་ལ་འབེལ་བ་ཆད་པ་རེད། ཕི་ལོ་ ༢༠༡༥ རེས་ལ་རྒྱ་ནག་ནང་ལ་ཡིན་ནའང་ལོག་ཟ་རུལ་སུངས་དང་འབེལ་བའི་ཐོག་ནས་རྒྱ་ནག་ནང་གི་ཆབ་སིད་ཧ་ཅང་གི་འཁྲུག་པོ་རེད། དེ་སྔ་ཡང་ཞུས་པ་ཡིན། ཕོགས་ཞེན་བྱས་ཏེ་མང་དག་ཅིག་འགོ་ཡི་ཡོད་པ་རེད། ཁོ་རང་དཀའ་ངལ་འཕད་ཟིན་པའི་རེས་སུ་མཇལ་འཕད་ཀང་བྱུང་ཡོད་པ་མ་རེད་ལ། ད་ལྟ་བར་དུ་མཇལ་འཕད་མེད་པའི་ཐོག་ནས་གནས་བསད་ཡོད་པ་རེད། གཞན་ཁོ་རང་གི་གནས་སྟངས་ཅི་ཞིག་རེད། ཁོ་རང་མི་གང་འད་ཞིག་རེད་དམ། འདི་བཤད་ཐུབ་རྒྱུ་གཏན་ནས་ཡོད་པ་མ་རེད། ཁོ་རང་རྒྱ་ནག་གཞུང་དང་བཀའ་མོལ་གནང་སྐབས་ཁོ་རང་ཡག་པ་རེད། སྡུག་པ་རེད་དང་མ་རེད་ཟེར་བ་དེ། ང་ཚོས་ཚོད་དཔག་བྱས་པ་ཡིན་ན་ཆོ་ཡོད་པ་མ་རེད། ཁོ་རང་སྐབས་དེ་དུས་ཡིན་ནའང་གསུང་སྟངས་དང་གནང་སྟངས་འདི་དག་ཚང་མ་ཀུན་སོང་བཟང་པོའི་ཐོག་ནས་ཕན་ཚུན་ལན་འཕོད་རྒྱུའི་འབད་བརྩོན་གནང་པ་རེད། སྐབས་དེ་དུས་འབེལ་བ་ཡོད་བཞིན་པའི་མི་ཞིག་ཏུ་ངོས་བཟུང་པའི་ཐོག་ནས་འབེལ་བ་བྱུང་པ་ཞིག་རེད། ད་ལྟའི་ཆར་ཁོ་རང་གི་གནས་སྟངས་གང་འད་ཞིག་ཆགས་མིན་ཚང་མས་མཁྱེན་གསལ་རེད་ལ། ཕི་ལོ་ ༢༠༡༥ རེས་སུ་འབེལ་བ་ཆད་པ་རེད། འབེལ་བ་ཡོད་པ་མ་རེད། འདིའི་རེས་སུ་ཁོ་རང་ལའང་དཀའ་ངལ་འཕད་པའི་གནས་སྟངས་ཤིག་ཆགས་འདུག དུས་རག་ཏུ་ཞུ་བཞིན་པ་ལྟར་དེ་དང་དེ་བཞིན་ང་ཚོ་འབེལ་བ་གཅིག་ཡོང་བཞིན་པ་རེད། མཐའ་དོན་དེར་སྔོན་མ་སྐུ་ཚབ་རྣམ་པ་ཕེབས་རྒྱུ་དེ་ཡིན་ནའང་། སྐུ་ཚབ་རྣམ་པ་དང་རྒྱ་ནག་གཞུང་དབར་འབེལ་བ་མཐུད་མཁན་གནད་ཡོད་མི་སྣ་ཞིག་སེབས་ཡོད་པ་རེད། དེ་འད་ཞིག་ཡོད་པ་ཡིན་ན་སྐུ་ཚབ་རྣམ་པ་གཉིས་ཡིན་རུང་། ཕེབས་རྒྱུའི་ཐོག་ལ་ཐུགས་ཕན་སོས་པ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། འབེལ་བ་མཐུད་མཁན་ཞིག་དགོས་ཀི་ཡོད་པ་རེད། འབེལ་བ་མཐུད་མཁན་དེ་ཡང་དང་པོ་རང་ནས་དོ་ནན་བྱེད་དགོས་པ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་སྟབས། རྒྱ་ནག་ནས་གནད་ཡོད་མི་སྣ་སུ་ཞིག་ཕེབས་པ་ཡིན་ནའང་གཞི་རྩའི་ང་ཚོ་ཕི་གསལ་ནང་གསལ་རེད། སུ་ཞིག་ཕེབས་རུང་ང་ཚོ་ཐུག་གི་ཡོད་པ་རེད། དབུ་མའི་ལམ་གཞིར་བཟུང་ནས་ལངས་ཕོགས་ང་ཚོས་འགེལ་བརོད་བྱས་ཏེ་འགོ་མུས་

91

རེད། དེ་འདའི་འབེལ་བ་མཐུད་རྒྱུའི་གནད་ཡོད་མི་སྣ་ཐུག་པ་ཡིན་ན། འདི་དག་དང་ཐུག་སྟེ་ང་ཚོའི་ངོས་ནས་ཀང་འབེལ་བ་བྱེད་དགོས་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་ནས་གལ་ཆེན་པོ་རེད། འདིའི་ཐོག་ལ་འབད་བརྩོན་གནང་དང་གནང་མུས་རེད། གཞི་རྩའི་ད་ལྟ་བཀུར་འོས་སི་འཐུས་འགའ་ཞིག་གིས་གསུངས་སོང། དབུ་མའི་ལམ་གི་ཐོག་ལ་༸གོང་ས་མཆོག་ནས་ཉེ་ཆར་བཀའ་གནང་པ་ལྟར། བཀའ་ཤག་ནས་ཀང་འབད་བརྩོན་གནང་གི་ཡོད་པ་རེད་ཅེས་གསུངས་སོང། འདི་མ་ཚད་གཙོ་ཆེ་ཤོས་འདི་༸གོང་ས་མཆོག་རང་ནས་བོད་རྒྱ་འབེལ་མོལ་ཡོང་རྒྱུའི་ཆེད་དུ་མི་ཚེ་ཧིལ་པོ་འདིར་སྐུ་ལས་བསྐྱོན་ཡོད་པ་རེད་ལ་མུ་མཐུད་དེ་སྐྱོན་གི་ཡོད་པ་རེད། སོང་ཙང་༸གོང་ས་མཆོག་གིས་ཐུགས་སྣང་གནང་གནང་བར་དུ་དབུ་མའི་ལམ་གཞིར་བཞག་པའི་ཐོག་ནས་བོད་རྒྱ་འབེལ་མོལ་བྱུང་སྟེ་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སིད་རང་སྐྱོང་ཐོབ་ཐབས་ལ་ཐུགས་སྣང་གནང་གནང་བར་དུ་སྐུ་ལས་བསྐྱོན་བསྐྱོན་པ་རེད། འདི་ལ་འཐུས་ཤོར་རྩ་བ་ཉིད་ནས་འགོ་ཡི་མ་རེད། འདིར་མཐུན་རེན་སྦྱོར་རྒྱུའི་ཆེད་དུ་བཀའ་ཤིག་གི་ངོས་ནས་གང་གནང་དགོས་བྱུང་བ་ཡིན་རུང་། ང་ཚོའི་ངོས་ནས་འབད་བརྩོན་གནང་དང་གནང་མུས་ཡིན། དེ་སྔ་ཡང་གནང་གི་ཡོད་ལ་ད་ལྟའང་གནང་མུས་ཡིན། མ་འོངས་པ་ལའང་གནད་དོན་འདི་གལ་ཆེ་ཤོས་སུ་བརྩིས་པའི་ཐོག་ནས་བོད་ནང་ཡོད་པའི་ཤ་ཁག་གཅིག་པའི་བོད་རིགས་སྤུན་ཟླ་ཚོ་གལ་ཆེ་ཤོས་སུ་བརྩིས་པའི་ཐོག་ནས། འདིའི་དཀའ་ངལ་དང་འདིའི་གནས་སྟངས་སེལ་ཐབས་ལ་ང་ཚོའི་ངོས་ནས་འབད་བརྩོན་བྱས་དང་བྱེད་མུས་ཡིན་ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་མཐའ་མ་འདི་ཡིན། འདི་དང་འཕོས་པའི་དི་བ་གཞན་པ་ཏན་ཏན་རང་གསལ་བཤད་མ་བྱུང་བ་ཏན་ཏན་བྱུང་ཡོད་ཀི་རེད་སྙམ། འདི་དག་རིམ་པ་བཞིན་ཞུ་ཆོག་པ་གིས། ད་ལན་གོ་སྐབས་གནང་པ་དེར་ཐུགས་རེ་ཆེ་ཞུས་པ་དང་སགས། བསྐྱར་དུ་རྣམ་པ་ཚང་མ་ད་ལན་འདིར་སྐུ་ཁམས་གསལ་ཐང་དང་ཕེབས་ལམ་གི་ཐོག་ནས་སྐུ་ངལ་མེད་པའི་ཐོག་ནས་ཕེབས་ཐུབ་འདུག་ལ་མཇལ་རྒྱུ་བྱུང་བར་ཧ་ཅང་གི་དགའ་པོ་བྱུང་། རྣམ་པ་ཚོའི་དགོངས་ཚུལ་གང་ཞིག་གནང་པ་ཡིན་ནའང་། བཀའ་ཤག་ལ་ཐུགས་ཕན་སོས་ཀི་འདུག་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ང་ཚོ་ཉི་མ་བརྒྱད་དགུའི་དུས་ཡུན་རིང་ལ་དགོངས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་ཡོང་གི་རེད། མཚམས་རེར་མཐོ་ཙམ་དམའ་ཙམ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། ང་ཚོ་ཚང་མ་མི་ཡིན་ཙང་། འདོད་ཆགས་ཞེ་སང་གཏི་མུག་གསུམ་གིས་མནན་ནས་ཡོད་པའི་སྐབས་སུ། ཏན་ཏན་རང་ཚོར་བ་ཡོད་སྟབས་མཐོ་ཙམ་དམའ་ཙམ་ཡོང་གི་རེད་དེ། སི་ཡོངས་བོད་སི་པའི་རྩ་དོན་གི་ཆེད་དུ་དགོངས་པ་བཞེས་ཏེ་༸གོང་ས་མཆོག་གི་བཀའ་དགོངས་གཞིར་བཟུང་བོད་ནང་གི་གནད་དོན་གཙོ་བོར་གཞི་བཞག་པའི་ཐོག་ནས། རྣམ་པ་ཚོས་དགོངས་པ་གསུང་གི་ཡོད་པར་ངོས་འཛིན་ཞུ་ཡི་ཡོད་ལ། བཀའ་ཤག་ནས་དེ་དག་ཐུགས་ཕན་སོས་པ་འདུག་ཅེས་ལག་བསྟར་བྱ་རྒྱུའི་འབད་བརྩོན་བྱེད་བཞིན་ཡོད། ཚང་མས་དགོངས་པ་ཆེ་བཞེས་ཀི་ཐོག་ནས་བཀའ་སི་མཐུན་སྒྲིལ་ཡོང་སད། ད་ལན་བགོ་གེང་གང་ཞིག་ཡོང་བ་ཡིན་ནའང་ཐད་ཀར་རྒྱང་སིང་གི་ཐོག་ནས་བོད་ལའང་གཟིགས་མཁན་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། རྒྱལ་སིའི་ཐོག་ནས་གཟིགས་མཁན་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་དུས། ཏན་ཏན་རང་གོས་ཚོགས་འདི་ལ་ཆེ་མཐོང་ཡོད་པ་ནང་བཞིན་དེ་སྔ་བཀའ་མོལ་གནང་གི་ཡོད་པ་རེད་ལ། དགོངས་ཚུལ་ཡང་གསུང་གི་ཡོད་པ་རེད། དེ་དེ་བཞིན་ད་ལན་ཡོང་གི་ཡོད་པ་བརྒྱ་ཆའི་བརྒྱ་ཡིད་ཆེས་ཡོད་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ཐུགས་རེ་ཆེ།

92

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་ནས།
དེ་རིང་གོས་ཚོགས་ཀི་ལས་ཉིན་དང་པོ་ཆགས་བསད་ཡོད། དེའི་ནང་ལ་ལས་རིམ་གལ་ཆེ་བ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད། གོང་དུ་གཞུང་འབེལ་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་ཀི་གོས་ཆོད་གོས་འཆར་ཡིག་ཆ་ཨང་ ༨ པ་དེ་གལ་ཆེ་ཤོས་ ཤིག་ཆགས་བསད་ཡོད་པ་རེད། རྩ་བའི་སྔོན་གེང་རེད། གོས་ཆོད་རེད། དེ་ཚོ་ཚང་མ་ཧ་ཅང་གི་ཁ་གསལ་པོ་ཡོད་པ་རེད། ཁ་སང་ནས་བཀུར་འོས་སི་འཐུས་རྣམ་པའི་ཕག་ལ་ཡིག་ཆ་ཕུལ་ཟིན་པ་རེད། དེ་འད་ཡིན་དུས་དེ་ཚོའི་སང་ལ་ཐུགས་ཞིབ་གནང་སྟེ་བགོ་གེང་ཞུ་བའི་ཡིད་ཆེས་དང་རེ་བ་བྱས་པ་བཞིན་གང་ལ་གང་འཚམ་ཡག་པོ་བྱུང་སོང་ཞེས་ཞུ་འདོད་བྱུང་།
ད་ལྟ་ང་ཚོའི་བགོ་གེང་གི་ཆ་ཤས་ནང་ལ་གོ་སྐབས་བཞེས་མཁན་བཀུར་འོས་སི་འཐུས་ ༡༧ བྱུང་སོང་། དེའི་རེས་སུ་
ཕག་སྐྱོང་མཁན་ཁ་ཤས་བྱུང་སོང་། ཡིན་ནའང་མཐའ་མ་ཡིན་ཞེས་ཞུས་ཚར་དུས། དེ་ཚོར་གོ་སྐབས་ཕུལ་ཐུབ་མ་སོང་ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། མ་འོངས་པར་གོ་སྐབས་དེ་རིགས་ལེན་དགོས་སྙམ་ན། དང་པོ་ནས་ཕག་བརངས་པ་ཡིན་ན། ང་ཚོས་འདི་ནས་དུས་ཚོད་སྟངས་འཛིན་བྱ་རྒྱུ་སོགས་གང་ཅིའི་ཐད་ལའང་ཐུགས་ཕན་སོས་པ་ཞིག་ཡོང་ས་རེད་ཅེས་འབོད་སྐུལ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
དེ་བཞིན་དུ་བཀུར་འོས་སི་འཐུས་རྣམ་པས་དགོངས་ཚུལ་གསུངས་པའི་རེས་སུ་དཔལ་ལྡན་སིད་སྐྱོང་མཆོག་གིས་
བཀའ་ཤག་གི་ངོས་ནས་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་གསུངས་གྲུབ་པ་རེད། རྩ་བའི་ད་ལྟ་ཚོགས་གཙོ་ཡར་ལངས་དགོས་དོན་ནི་གནད་དོན་གཉིས་ཡོད། གཅིག རང་ལུས་མེ་བསེག་གནང་མཁན་གི་གངས་ཀའི་ཁ་གངས་ཀི་གནས་སྟངས་ཐད་ལ་མཐུན་མིན་སྐད་ཆ་ཞིག་གོས་ཚོགས་ནང་ལ་གསུངས་པ་རེད། རྩ་བའི་བོད་ནང་གི་གནས་ཚུལ་རེད། ལྷག་པར་དུ་ལས་འགུལ་གང་དང་གང་སེལ་བ་ཡིན་ནའང་གནས་ཚུལ་ཇི་བཞིན་ཕི་ལོགས་ཀིས་ཤེས་རོགས་ཐུབ་རྒྱུ་ཧ་ཅང་གི་དཀའ་ལས་ཁག་པོ་ཆགས་བསད་ཡོད་པ་རེད། དཔེར་ན། ས་གནས་གཅིག་ནས་རང་ལུས་མེ་བསེག་བཏང་པ་ཡིན་ན། ས་གནས་དེའི་བརྒྱུད་ལམ་ཚང་མ་རྒྱ་ནག་གིས་བཀག་འགོག་བྱས་ཏེ་གནས་ཚུལ་ཚང་མ་ཁ་གསལ་པོ་དང་ཤེས་རོགས་ཐུབ་ཀི་ཡོད་པ་མ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་ད་ལྟ་ང་ཚོས་ ༡༤༩ གངས་ཀ་བརྩིས་པ་དེ་བོད་ནང་གི་གནས་ཚུལ་ཤེས་རོགས་གང་ལ་གང་འཚམ་ཡོང་ཆེད་དང་། ལྷག་པར་དུ་བདེ་སྲུང་ལས་ཁུངས་ཀིས་མཐའ་མའི་ཐག་གཅོད་གནང་པ་དང་མཉམ་དུ་སི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་ཆབ་སིད་སེ་ཚན་གི་ངོས་ནས་རང་ལུས་མེ་བསེག་གཏོང་མཁན་དེ་ས་གནས་གང་ནས་བྱུང་འདུག ས་གནས་དེའི་ཕོགས་ནས་བཙན་བྱོལ་ནང་ལ་མི་ཡོད་མེད་སོགས་རྩད་ཞིབ་བྱས་ཏེ། ཞིབ་ཅིང་དོ་ནན་གི་ཐོག་ནས་ད་ལྟའི་གངས་ཀ་འདི་བསེབས་པའི་གནས་སྟངས་ཤིག་ཆགས་བསད་ཡོད་པ་རེད། མི་ཁ་ཤས་ཀིས་གངས་ཀ་དེའི་ནང་ལ་གསལ་དགོས་ཀི་འདུག་ཅེས་ཞུ་མཁན་ཁ་ཤས་ ཤིག་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་དེའི་གནས་སྟངས་དེ་གསལ་པོ་ཆགས་ཐུབ་ཡོད་པ་མ་རེད། གལ་སིད་གསལ་པོ་ཆགས་པ་ཡིན་ན་གངས་ཀ་དེའི་ནང་ལ་བསྣན་རྒྱུར་དཀའ་ལས་གང་ཡང་ཡོད་པ་མ་རེད་ཅེས་ཞུ་འདོད་བྱུང་།
དེ་ནས་དོན་ཚན་གཉིས་པ། རྩ་བའི་བཀུར་འོས་སི་འཐུས་རྣམ་པ་མཁྱེན་པའི་བདག་པོ་རེད། དེའི་ནང་ནས་ཆབ་སིད་ཀི་
གནས་སྟངས་སྐོར་ལ་ཐུགས་སྣང་གནང་གི་ཡོད་པ་རེད། རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་ངོས་ནས་ང་རང་ཚོར་ཁག་དཀྲི་རྒྱུ་དང་། ལག་པ་འཕི་རྒྱུའི་རིགས་ག་རེ་གནང་གི་ཡོད་པ་དེ། ང་ཚོས་ཤེས་དགོས་རྒྱུའི་གནད་དོན་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཆགས་འདུག ཕོགས་གཞན་ཞིག་ནས་ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀིས་སིད་བྱུས་ལངས་ཕོགས་ཀི་ངོ་བོའི་གནས་སྟངས་གང་འད་ཆགས་ཡོད་པ་རེད།

93

གནད་དོན་འདི་གཉིས་དེ་ངེས་པར་དུ་ ཤེས་དགོས་པ་རེད་བསམ་གི་འདུག དེ་གཉིས་གང་ཡང་མ་ཤེས་པར་གནས་ཚུལ་ཆ་མ་སྙོམ་པ་དང་གནས་ཚུལ་ཏག་ཏག་མ་བསད་པ་དེ་འད་གསུང་རྒྱུར། སོ་སོའི་ངོས་ནས་སོ་སོར་དི་བ་དིས་ཏེ་ཞིབ་འཇུག་བྱ་ཐུབ་པ་གནང་དགོས་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་ཆགས་འདུག ཚོགས་གཙོས་ནོར་མེད་ན། ད་ལྟ་འདིའི་ཐོག་ལ་བཀུར་འོས་སི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ཀི་ངོས་ནས་རང་ལུས་མེ་བསེག་གནང་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ན། གནས་སྟངས་འདི་དང་འདི་དགོས་པ་རེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུའི་གོ་བ་ཞིག་བསེབས་སོང་། དེ་ཡིན་དུས་ང་རང་ཚོ་གོས་ཚོགས་ཀི་སིངས་ཆ་འདི་ཧ་ཅང་གི་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད། དེ་འདའི་བརྒྱུད་སྐུལ་བྱ་ཡུལ་གི་སིངས་ཆ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཆགས་སོང་ན། ཏག་ཏག་བསད་ཡོད་པ་མ་རེད་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། གསུང་མཁན་བཀུར་འོས་སི་འཐུས་ཀི་ངོས་ནས་འགན་འཁུར་དགོས་པ་རེད་མ་གཏོགས། སི་ཡོངས་ཀི་ཆ་ནས་ཏག་ཏག་བསད་ཡོད་པ་མ་རེད་ཅེས་ཞུ་འདོད་
བྱུང་།

རྩ་བའི་རང་ལུས་མེ་བསེག་གནང་དགོས་དོན་ནི། གོང་དུ་དཔལ་ལྡན་སིད་སྐྱོང་མཆོག་གིས་གསུངས་པ་བཞིན། བོད་
ནང་ལ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་མཁེགས་འཛིན་སིད་བྱུས་དེ་ལོ་ནས་ལོ་བསྟུད་འགྱུར་བ་གང་ཡང་མ་ཕིན་པར་བྱ་ཐབས་བལ་བའི་གནས་སྟངས་འོག རང་ལུས་མེ་བསེག་གནང་པ་ཞིག་ཆགས་ཀི་ཡོད་པ་རེད་མ་གཏོགས། ང་རང་ཚོས་འདི་ནས་བརྒྱུད་སྐུལ་བྱས་བཞག་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་རྩ་བ་ཉིད་ནས་ཆགས་ཀི་ཡོད་པ་མ་རེད། དེ་འད་ཡོང་བའི་སྐབས་སུ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཕི་ལོགས་ནས་བརྒྱུད་སྐུལ་བྱེད་ཀི་འདུག་མདོག་མདོག་དེ་འད་གསུངས་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་ང་རང་ཚོའི་ངོས་ནས་ལན་འདེབས་ག་རེ་བྱས་ཡོད་པ་རེད་ཅེ་ན། རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་འགོ་ཁིད་ཚོ་ཡིན་ནའང་རེད། ཆབ་སིད་ཀི་རོགས་ཞིབ་པ་སུ་ཡིན་ནའང་རེད། དྷ་རམ་སར་ཕེབས་ནས་ཡིག་ཆ་དག་ལ་གཟིགས་ཞེས་ལན་འདེབས་གནང་ཡོད་པ་རེད། དེ་འད་ཡིན་དུས་ང་རང་ཚོའི་སིད་བྱུས་འཛིན་ཕོགས་རེད། གང་གི་ཐོག་ནས་ཡིན་ནའང་ཕི་གསལ་ནང་གསལ་ཡིན་དུས། འདི་ཚོའི་ཐོག་ལ་ང་རང་ཚོའི་ངོས་ནས་ཧ་ཅང་གི་གསལ་པོ་རེད། རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་ངོས་ནས་སིད་བྱུས་འཁབ་སྟེ་ལག་པ་ཕི་ས་བྱས་ནའང་རེད། གནས་ཚུལ་ག་རེ་བཟོ་ཡི་ཡོད་ནའང་ཁོ་རང་ཚོས་འགན་འཁུར་དགོས་པ་རེད་མ་གཏོགས། ང་ཚོའི་ངོས་ནས་འགན་འཁུར་དགོས་པ་གང་ཡང་མི་འདུག་ཅེས་གསལ་པོར་བྱས་ཏེ་ཚོགས་གཙོས་ཞུ་འདོད་བྱུང་། དེ་ཡན་ཆད་ཀིས་བགོ་གེང་གི་ལས་རིམ་གྲུབ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ཡིག་ཆ་ཨང་ ༨ པ་གཞུང་འབེལ་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་ཀི་གོས་ཆོད་གོས་འཆར་དེ་སི་མོས་ཀི་ཐོག་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པར་དགག་བྱ་ཡོད་དམ། དགག་བྱ་མེད་པ་ཡིན་ན། དེ་སི་མོས་ཀིས་ཐོག་ནས་གཏན་འབེབས་ཞུས་པ་ཡིན། དེ་རིང་གི་ལས་རིམ་བདུན་པ། ལས་བསོམས་སྙན་སྒྲོན་དང་། ཞིབ་བཤེར་ལས་དོན་རེད། ནང་གསེས་ཀ་པ། ཆོས་རིག་ལས་ཁུངས་ཀི་ཕི་ལོ་ ༢༠༡༦་་༌༢༠༡༧ ལོའི་ལོ་འཁོར་ལས་བསོམས་སྙིང་བསྡུས་སྙན་སྒྲོན་གནང་མཁན། ཡིག་ཆ་ཨང་ ༩ པར་གཟིགས་རོགས་གནང་། སྙན་སྒྲོན་གནང་མཁན། དཔལ་ལྡན་ཆོས་རིག་བཀའ་བོན་མཆོགདཔལ་ལྡན་ཆོས་རིག་བཀའ་བོན་གཡུ་ཐོག་ཀརྨ་དགེ་ལེགས་མཆོག་ནས།
དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག ཡིག་ཆ་ཨང་ ༩ པ། བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཆོས་རིག་ལས་ཁུངས་ཀི་ཕི་ལོ་ ༢༠༡༦ ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༡ ནས་ཕི་ལོ་ ༢༠༡༧ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༣༡ བར་གི་ལོ་འཁོར་ལས་བསོམས་སྙིང་བསྡུས་སྙན་སྒྲོན་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

94

༈ བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཆོས་རིག་ལས་ཁུངས་ཀི་ཕི་ལོ་ ༢༠༡༦ ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༡ ནས་
ཕི་ལོ་ ༢༠༡༧ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༣༡ བར་གི་ལོ་འཁོར་ལས་བསོམས་སྙིང་བསྡུས། ༄༅། །སི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་༸རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕེང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་ཕི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་བཙན་བྱོལ་དུ་༸ཞབས་སོར་འཁོད་འཕལ་རྒྱ་གར་དུ་བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་གཞི་འཛུགས་མཛད་པའི་ཆ་ཤས་སུ་ལོ་དེའི་ཕི་ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༢༧ ཉིན་ཆོས་དོན་བཀའ་བོན་ཞིག་བསྐོ་གཞག་དང་འབེལ་ལས་ཁུངས་འདི་ཐོག་མར་དབུ་ཚུགས་བྱུང་ ཤིང་། (དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག ཆ་ངེ་ཆུང་ངེ་རིགས་ནོར་བཅོས་ཡོད་པ་དག་བར་ལ་བཅུག་གིན་གཅུག་གིན་ཞུ་ཆོག་པ་གིས་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།) ལས་དོན་གཙོ་བོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་བཀའ་དགོངས་བཞིན་བོད་ཀི་རིས་མེད་ཆོས་སེ་རྣམས་དང་། ད་སྐབས་མཚན་དོན་གཉིས་དགེའི་བོད་ཀི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རིག་གཞུང་སོབ་ཁང་མང་པོའི་རེན་གཞི་གསར་འཛུགས་དང་རྒྱུན་འཛིན་ཐོག་མཐུན་སྐྱོར་རོགས་མགོན་གང་ཟབ་ཞུས་ཡོད། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་ཆོས་རིག་ལས་ཁུངས་ཀི་ཁྱབ་ཁོངས་སེ་ཚན་གི་ངོ་བོར་༸གོང་ས་ཏཱ་ལའི་བ་མའི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་གི་ཚོགས་པ་ཞེས་པ་རྒྱ་གར་གི་ཡུལ་ཁིམས་འོག་དེབ་སྐྱེལ་བྱས་པའི་སོ་ནས་༸རྒྱལ་བསྟན་སི་བྱེ་བག་དང་བཅས་པ་དར་རྒྱས་ཡུན་གནས་དང་། བསྟན་པ་དེ་འཛིན་ཀུན་གི་གཙུག་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་༸རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཅིང་གཟིགས་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་དབུས་པའི་རིས་མེད་བསྟན་འཛིན་གི་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་རྣམས་སྐུ་ཚེ་བརན་ཅིང་མཛད་འཕིན་རྒྱས་པ། བོད་མིའི་སི་མཐུན་བསོད་ནམས་གསོག་སེལ་དང་། བོད་ཀི་བདེན་མཐའ་མྱུར་དུ་གསལ་བ་སོགས་ཀི་ཆེད་དུ་དམིགས་ཏེ་བ་ལྷའི་བཀའ་ལུང་དགོངས་དོན་རྒྱུན་འཕར་རེན་སེལ་རིམ་གོ་སྨིན་སྒྲུབ་ཞུ་རྒྱུས་མཚོན་ཁུར་བབས་ཞུ་སོ་མཐའ་དག་འགོ་ལས་ཡོངས་ནས་འབད་བརྩོན་ལྷོད་མེད་ཞུས་དང་ཞུ་བཞིན་ཡོད་ལགས་པ། གོང་གསལ་རྩིས་ལོའི་ནང་ཆོས་རིག་ལས་ཁུངས་ནས་ལས་དོན་ཇི་ཞུས་དང་གྲུབ་འབས་ཇི་ཐོན་གི་ལས་བསོམས་སྙིང་བསྡུས་ཤིག་ད་ལམ་སྐབས་ ༡༦ པའི་བོད་མི་མང་སི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀི་གོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་བཞི་པ་འདིའི་ཐོག་སྙན་སྒྲོན་ཞུ་རྒྱུར།
༡་༠ ལས་དོན་ཇི་བྱས་དང་གྲུབ་འབས་ཇི་ཐོན།
༡་༡ ཆོས་ཕོགས་ལས་དོན།
ཀ བ་ལྷའི་བཀའ་ལུང་དགོངས་དོན་ཞབས་རིམ་ཇི་བསྒྲུབས།
རྩིས་ལོའི་ནང་ཧི་མཱ་ལ་ཡའི་རི་རྒྱུད་དུ་ས་ཡོམ་ཆེན་པོ་ཡོང་ཉེན་ཡོད་སྐོར་གསར་འགྱུར་བརྒྱུད་ལམ་ཁག་ཏུ་ཐོན་པ་དཔལ་ལྡན་བཀའ་ཤག་གི་བཀའ་འབེལ་ཆོས་རིག་ལས་ཁུངས་ནས་ཆོས་བརྒྱུད་དབུ་འཁིད་དང་བ་ཆེན་ཁག་ཅིག་ལ་ཐུགས་དམ་བརག་པ་ཞུས་པ་དང་། གཞུང་བསྟེན་དག་ལྷའི་གཙོ་བོ་གནས་ཆུང་ཆོས་རྒྱལ་ཆེན་པོ་དང་། བརན་མ་དང་ཚེ་རིང་མ་བཅས་དགུང་གསར་

95

གཟབ་གསོལ་དང་། དབྱར་གསོལ། སི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་དང་བཀའ་ཤག་ཐུན་མོང་ནས་དམིགས་བསལ་སྐུ་གསོལ། བཀའ་ཤག་ནས་དམིགས་བསལ་སྐུ་གསོལ། རོ་རེ་གདན་དུ་དགའ་ལྡན་ཕོ་བང་ཡིག་ཚང་ནས་སན་འདེན་སྐུ་གསོལ་ཞུས་པ་བཅས་ཀི་བཀའ་ལུང་ཕེབས་དོན་རེན་སེལ་རིམ་གོ་དང་། མང་ཚོགས་ནས་དང་བངས་སི་རིམ་བཅས་སྨིན་སྒྲུབ་ཇི་ཞུས་ཞིབ་ཕ་ལས་བསོམས་རྒྱས་པའི་ནང་གསལ་བཀོད་ཞུས་ཡོད་པ་ལྟར་དང་། དཔེ་མཚོན་ཆེ་ཁག་ཁ་ཤས་ཞུས་ན། ༸རྒྱལ་བའི་བཀའ་འགྱུར་རིན་པོ་ཆེ་དག་སྒྲོག་ཚར་ ༨༨ དང་། མ་ཎི་ཡིག་དྲུག་དུང་ཕྱུར་ ༢༧༩ བརྒལ་བ། ཐུབ་པའི་མཚན་སྔགས་དུང་ཕྱུར་ ༡༢ བརྒལ་བ། བཛྲ་གུ་རུ་དུང་ཕྱུར་ ༥ བརྒལ་བ། དུས་འཁོར་རྩ་སྔགས་དུང་ཕྱུར་ ༤ བརྒལ་བ། སྒྲོལ་མའི་གཟུངས་སྔགས་དུང་ཕྱུར་ ༡ བརྒལ་བ། སྒྲོལ་བསྟོད་རྒྱས་པ་ས་ཡ་ ༣༡ བརྒལ་བ། འཕགས་བསྟོད་ས་ཡ་ ༡༩ བརྒལ་བ། ༸རྒྱལ་བའི་མཚན་སྔགས་འབུམ ༤༡ བརྒལ་བ། སྨན་བའི་གཟུངས་སྔགས་འབུམ་ ༢༣ བརྒལ་བ། བཟང་སོད་སྨོན་ལམ་འབུམ་ ༡༩ བརྒལ་བ་སོགས་སྨིན་
འགྲུབ་བྱུང་འདུགཁ གུ་རུའི་འབུམ་ཚོགས་དང་གཞུང་འབེལ་མཆོད་འབུལ།
ཁ་ ༡ གུ་རུའི་འབུམ་ཚོགས།
བོད་ལ་བཀའ་དིན་ལྷག་པར་ཆེ་བའི་སོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་པདྨ་འབྱུང་གནས་ལ་གསོལ་འདེབས་དང་ཐུགས་དམ་བསྐུལ་སད་བོད་ཟླ་ ༥ པའི་ཚེས་ ༡༠ དང་བསྟུན་ཏེ་ཉིན་ལྔའི་རིང་ལོ་ལྟར་ཐེག་ཆེན་ཆོས་གིང་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་སྐུ་བཅར་རྣམ་རྒྱལ་གྲྭ་ཚང་གི་མཁན་སོབ་འདུས་ཚོགས་དབུས་བཞུགས་ཐོག དྷ་ས་ཁུལ་དུ་གཏན་བཞུགས་དང་། གོ་བུར་ལྷགས་པའི་གྲྭ་བཙུན་སྔགས་གསུམ་འདུས་འཛོམས་སར་དགུང་ཚིགས་སོགས་ཀི་བསྙེན་བཀུར་དང་བཅས་བྱང་གཏེར་རིག་འཛིན་གདུང་སྒྲུབ་ཆོ་གའི་སོ་ནས་མཧཱ་གུ་རུའི་འབུམ་ཚོགས་རྒྱས་གཤོམས་ཞུ་མུས་བཞིན། བོད་རྒྱལ་ལོ་ ༢༡༤༣ མེ་སེལ་ལོའི་བོད་ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༡༠ ནས་ ༡༤ དང་། ཕི་ལོ་ ༢༠༡༦ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༡༤ ནས་ ༡༨ བར་བཞུགས་སར་ཐེག་ཆེན་ཆོས་གིང་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་གུ་རུའི་འབུམ་ཚོགས་རྒྱས་སྨིན་འབུལ་སྒྲིག་ཞུས།
ཁ། ༢ ཚེས་གཏོར་དང་དགུང་གསར་དགེས་སྟོན་མཛད་སོབོད་རྒྱལ་ལོ་ ༢༡༤༤ མེ་བྱ་ལོའི་ལོ་གསར་ལྷ་མོའི་ཚེས་གཏོར་དང་། དགུང་གསར་དགེས་སྟོན་མཛད་སོ་ག་སྒྲིག་ཞུ་སོ་ཕི་ལོ་ ༢༠༡༢ ནས་བཟུང་ཆོས་རིག་ལས་ཁུངས་དང་སྐུ་བཅར་རྣམ་རྒྱལ་གྲྭ་ཚང་ཟུང་འབེལ་གིས་གོ་སྒྲིག་གནང་ལམ་འཇགས་པ་བཞིན། བོད་རྒྱལ་ལོ་ ༢༡༤༤ ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༡ ཕི་ལོ་ ༢༠༡༧ ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༢༧ ཉིན་རྣམ་གྲྭ་མཁན་རིན་པོ་ཆེ་དབུ་བཞུགས་ཐོག་ལྷ་མོའི་ཚེས་གཏོར་དང་ལོ་གསར་གི་དགེས་སྟོན་མཛད་སོ་གོ་སྒྲིག་ཞུས།
ཁ། ༣ གསུམ་བརྒྱད་མཆོད་འབུལ།
ཕི་ལོ་ ༡༩༨༩ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༨ ཉིན་ལྷ་སར་ཞི་རྒོལ་ཆེན་པོ་བྱུང་རེས་རྒྱ་ནག་དམར་གཞུང་གིས་བོད་ས་ཡོངས་རོགས་དག་པོའི་ཁིམས་ཀིས་བསམས་ཏེ་བོད་མི་སེར་སྐྱ་བརྒྱ་ཕག་ལྔ་ཙམ་དམར་བསད་དང་། དེ་ལས་མང་བ་ཉེས་མེད་བཙོན་འཇུག བོད་མི་ཡོངས་ལ་མནར་གཅོད་སྡུག་སྦྱོང་ཚད་མེད་བཏང་བ་སོགས་བོད་ཀི་ལོ་རྒྱུས་ནང་ཟུབ་ཐབས་མེད་པའི་དུས་ངན་དེའི་རེས་དན་དུ། ལོ་ལྟར་ཕི་ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༨ ཉིན་ཐེག་ཆེན་ཆོས་གིང་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་གཞུང་འབེལ་མཆོད་འབུལ་ཞིག་བསྐོང་ཚོགས་བྱེད་མུས་

96

བཞིན། ཕི་ལོ་ ༢༠༡༧ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༨ ཉིན་བཞུགས་སར་ཡོད་པའི་དགེ་བཙུན་སྔགས་གསུམ་དང་། བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀི་དབུ་ལས། དེ་བཞིན་མི་མང་བཅས་པ་ལྷན་འཛོམས་ཀིས་གསུམ་བརྒྱད་མཆོད་འབུལ་སྨིན་སྒྲུབ་ཞུས།
ག དམིགས་བསལ་མཆོད་འབུལ་སྨོན་ལམ།
ག་ ༡ ཕི་ལོ་ ༢༠༡༦ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༢༣ ཉིན་བོད་རྔ་བ་མཛོད་དགེ་རོང་དུ་རང་ལུས་མེར་སེག་གནང་མཁན་རྒྱལ་གཅེས་དཔའ་མོ་བསོད་ནམས་འཚོ་དང་། ཕི་ལོ་ ༢༠༡༦ ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༨ ཉིན་རྨ་ཆུ་རོང་དུ་རང་ལུས་མེར་སེག་གནང་མཁན་རྒྱལ་གཅེས་དཔའ་བོ་བཀྲ་ཤིས་རབ་བརན་གཉིས་འདས་གོངས་སུ་གྱུར་པའི་གནས་ཚུལ་གསལ་རོགས་རེས་ཐེག་ཆེན་ཆོས་གིང་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་གཞུང་འབེལ་མྱ་ངན་དང་གདུང་སེམས་མཉམ་བསྐྱེད་ཀི་མཆོད་འབུལ་གོ་སྒྲིག་ཞུས།
ག་༢ དཔལ་ས་སྐྱ་ཕུན་ཚོགས་ཕོ་བང་གི་༸གོང་མ་བདག་ཆེན་འཇིགས་བལ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་ཐིམ་ཚུལ་བསྟན་པ་དང་། བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་གི་ཕི་སིད་དྲུང་ཟུར་སྣར་སྐྱིད་ངག་དབང་དོན་གྲུབ་ལགས་འདས་གོངས་སུ་གྱུར་པའི་ཡིད་སྐྱོའི་གནས་ཚུལ་ཐོན་སྐབས་སོ་སོར་གངས་སྐྱིད་གཉའ་ཁི་ཚོགས་ཁང་དུ་གཞུང་འབེལ་མྱ་ངན་གི་མཆོད་འབུལ་གོ་སྒྲིག་ཞུས།

ང་། སྐུ་ཚེ་ཚེ་སྒྲུབ་ཆེད་སོག་བླུ་ཚེ་ཐར།
༸རྒྱལ་བའི་སྐུ་ཚེ་ཚེ་སྒྲུབ་ལ་དམིགས་ཏེ་བོད་ཟླ་བཞི་པ་ནམ་ཡིན་བོད་མིའི་གཞིས་ཆགས་ཁག་ཅིག་ལ་དགོས་དངུལ་ཟུར་བཀྲམ་ཐོག་སེམས་ཅན་སོག་བླུ་དང་ཚེ་ཐར་གཏོང་བའི་ལས་འགུལ་སེལ་མུས་བཞིན། མེ་སེལ་ལོའི་ས་ག་ཟླ་བའི་སྐབས་ཁྱོན་ཧིན་སོར་ཆིག་འབུམ་ལྔ་ཁི་མཁོ་སོད་བྱས་ཏེ། ཀོ་ལེ་གྷལ་དོན་ལྡན་གིང་དང་། མཎ་ཌི། སྦེལ་ཀོབ་ལུགས་བསམ། སྦེལ་ཀོབ་བདེ་སྐྱིད་སར་གསོ། ཧུན་སུར་རབ་རྒྱས་གིང་། ཨོ་ཌི་ཤ་ཕུན་ཚོགས་གིང་། མན་སར་ཕན་བདེ་གིང་། སེར་ལྡུན་བདེ་སྐྱིད་གིང་། ཏི་ཛུ་དར་རྒྱས་གིང་བཅས་ནས་བ་གང་གངས་ ༡༩ དང་། ཉ་ཆེ་ཆུང་གངས་ ༢,༢༣,༧༧༥ དང་ལིད་ཚད་ཀི་ལོ་ ༦༠༦ སོག་བླུ་ཚེ་ཐར་བཏང་ཐུབ་པ་བྱུང་འདུག དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག དེའི་གཞུག་ལ་བོད་ཕི་ནང་གཉིས་ནས་དང་བང་ཞབས་རིམ་ཁོངས་ནས་སོག་བླུ་ཚེ་ཐར་བཏང་བ། འབི་ ༡༧ ལུག་ ༨༧ ར་ ༤ ཉ་ ༥༡༡༧ བྱུང་འདུགཅ། རྒྱུན་ཕེབས་ཞབས་རིམ་ཁག་ཅིག་དཔེ་བསྐྲུན།
ཆོས་སྐྱོང་གི་བཀའ་ལུང་དགོངས་དོན་གསོག་སྒྲུབ་བྱ་སོ་བརོད་མེད་དོན་གི་བཤགས་པའི་དཔེ་གངས་ ༡༠༠༠ དང་། སོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་པདྨ་འབྱུང་གནས་ཀིས་མཛད་པའི་མནོལ་བསང་ལྷ་ཆབ་སྔོན་མོ་དང་རི་བོ་བསང་མཆོད་ཀི་ངག་འདོན་ཁིགས་བཀོལ་ཞེས་པ་གངས་ ༥༠༠ ཕི་དིལ་སྣར་ཐང་ནས་དཔར་བསྐྲུན་གིས་མི་མང་ལ་བགོ་འགེམས་ཞུས།
༡་༢ བཤད་སྒྲུབ་ཆོས་སོད་བྱ་བར་རོགས་སྐྱོར།
ཀ གསར་འབྱོར་གྲྭ་བཙུན་སོབ་ཡོན།
བོད་ནས་བོས་བྱོལ་དུ་ཕེབས་ཏེ་རྒྱ་བལ་གཉིས་སུ་འཁོད་པའི་གྲྭ་ཚང་བཤད་གྲྭ་རྣམས་སུ་སྒྲིག་ཞུགས་གྲྭ་བཙུན་རང་ལོ་ ༦ ནས་ ༢༥ བར་རྣམས་ལ་ལོ་ངོ་ ༡༥ རིང་སོབ་ཡོན་ངོ་བོར་ཟླ་རེར་ཧིན་སོར་ ༣༠༠ རེའི་རོགས་སྣོན་ཞུ་མུས་བཞིན། ཨ་རིའི་སི་ཨཱར་ཨེམ་དང་། ཡུ་རོབ་མཐུན་ཚོགས། དཔལ་ལྡན་དགའ་ལྡན་ཕོ་བང་། ཆོས་རིག་ལས་ཁུངས་ནས་རོགས་བསྐུལ་ཐབས་འཚོལ་བཅས་ལ་

97

བརེན་ནས་ ༢༠༡༦་་་༢༠༡༧ ལོའི་རྩིས་ལོའི་ནང་གྲྭ་བཙུན་ ༣༨༩༧ ལ་བོད་ནས་གསར་ཕེབས་ཀི་སོབ་ཡོན་སོད་འབུལ་བྱས་ཡོད། དགའ་ལྡན་ཕོ་བང་ཡིག་ཚང་ནས་ཐད་ཀར་གསོལ་སྩལ་གནང་བ་ཕུད་ལས་རིམ་འདིར་འགོ་གོན་ཁྱོན་ཧིན་སོར་འབུམ་ ༡༣༩ ཙམ་བྱས་འདུགཁ། རུ་སོག་སོབ་ཡོན།
སི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་དམིགས་བསལ་བཀའ་དགོངས་འགལ་མེད་རུ་སོག་གི་ཡུལ་གྲུ་ཁག་ཅིག་ཏུ་ནང་བསྟན་སར་གསོ་ཡོང་ཐབས་སོགས་ལ་དམིགས་ཏེ། རུ་སོག་ཁུལ་ནས་ཕེབས་པའི་བོད་ཀི་ཆོས་དང་རིག་གནས་སོབ་གཉེར་བ་རྣམས་ལ་དམིགས་བསལ་སོབ་ཡོན་སོད་འབུལ་གནང་ལམ་བཞིན། རྩིས་ལོ་འདིར་རུ་སོག་སོབ་གཉེར་བ་ ༨༢ ལ་ཟླ་རེར་ཧིན་སོར་ ༣༠༠ རེའི་སོབ་ཡོན་སོད་འབུལ་བྱས་ཡོད།
ག དགེ་རྒན་གསོལ་ཕོགས།
ག་༡ དཔེ་འཁིད་དང་སྐད་ཡིག་དགེ་རྒན་གི་གསོལ་ཕོགས།
ཆོས་སེ་ཁག་གི་བཤད་སྒྲུབ་ཆོས་སོད་ཀི་བྱ་བ་ས་བརན་ཡར་རྒྱས་ཡོང་ཐབས་ལ་དམིགས་ཏེ་འཁོས་འབྱོར་ཞན་པ་དང་། ས་མཚམས་ཁག་ཏུ་ཆགས་པ། དགོན་སེ་ཆུང་གས་ཡིན་པ་བཅས་ཀི་དཔེ་འཁིད་དང་། སྐད་ཡིག་དགེ་རྒན་རྣམས་ལ་གསོལ་ཕོགས་དོད་ཟླ་རེར་ཧིན་སོར་ ༢༥༠༠ རེ་སོད་འབུལ་བྱེད་མུས་བཞིན། རྩིས་ལོ་འདིར་ཆོས་སེ་ ༤༠ དཔེ་འཁིད་དགེ་རྒན་ ༦༢ ལ་རོགས་སྐྱོར་ཞུས་ཡོད། དེ་དག་ཁོངས་སྔ་འགྱུར་རིང་མའི་ཆོས་སེ་ ༡༤ དང་། བཀའ་བརྒྱུད་པའི་ ༥ ས་སྐྱ་པའི་ ༡༠ དགེ་ལུགས་པ་ ༦ ཇོ་ནང་པའི་ ༡ གཡུང་དྲུང་བོན་གི་ ༡ རིག་གཞུང་སོབ་ཁང་ཡིན་པ་ ༣ བཅས་ཡོད།
ག་༢ ཚན་རིག་དགེ་རྒན་གི་གསོལ་ཕོགས།
ཕི་ལོ་ ༢༠༡༣ ལོར་དཔལ་ལྡན་རྒྱུད་སྟོད་གྲྭ་ཚང་དུ་ཆོས་བརྒྱུད་རིས་མེད་དགོན་སེ་ཆེ་ཁག་གི་སྐུ་ཚབ་ཧག་བསྡུས་ཐོག་བཤད་སྒྲུབ་བསྟན་པ་གོང་འཕེལ་ལྷན་ཚོགས་ཞེས་པ་བསྐོང་འཚོགས་བྱས་པའི་གོས་ཆོད་གཞིར་བཟུང་། ཆོས་སེ་ཁག་གི་ཚན་རིག་དགེ་རྒན་ལ་ཕོགས་དོད་ཟླ་རེར་ཧིན་སོར་ ༣༥༠༠ རེ་སྦྱོར་སོད་བྱེད་མུས་བཞིན། རྩིས་ལོ་འདིར་ཆོས་སེ་ཁག་བཅུ་བཞིའི་ཚན་རིག་དགེ་རྒན་ལ་དེ་ལྟར་མཐུན་འགྱུར་ཞུས། དེའི་ཁོངས་སུ་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་ཆོས་སེ་ ༣ དང་། ས་སྐྱ་པའི་ ༢ དགེ་ལུགས་པའི་ ༨ ཇོ་ནང་པའི་ ༡ བཅས་ཡོད།
ག་༣ རྒྱ་ཡིག་དགེ་རྒན་གི་གསོལ་ཕོགས།
སི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་བཀའ་དགོངས་གཞི་བཟུང་རྒྱ་ནག་ཁུལ་དུ་༸རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་སར་གསོ་དར་འཕེལ་ཡོང་ཐབས་དང་། རྒྱ་སྐད་རྒྱག་མཁན་མི་རིགས་རྣམས་ལ་ཆོས་ཕོགས་ངོས་ནས་མཐུན་གོགས་ཡོང་ཐབས་སོགས་ལ་དམིགས་ཏེ། རིས་སུ་མ་ཆད་པའི་བཤད་གྲྭ་ཆེ་ཁག་ནང་དུ་རྒྱའི་སྐད་ཡིག་སྦྱོང་བརར་དགོས་པའི་འབོད་བསྐུལ་དང་སགས། རྒྱ་ཡིག་དགེ་རྒན་རེ་ལ་གསོལ་ཕོགས་ཟླ་རེར་ཧིན་སོར་ ༦༥༠༠ རེ་མཐུན་འགྱུར་ཞུ་མུས་བཞིན། རྩིས་ལོ་འདིར་བཤད་གྲྭ་དགུའི་རྒྱ་སྐད་དགེ་རྒན་དགུ་ལ་གསོལ་ཕོགས་སྦྱོར་སོད་བྱས། དེ་དག་ཁོངས་སུ་སྔ་འགྱུར་བའི་ཆོས་སེ་ ༡ དང་། བཀའ་བརྒྱུད་པའི་ཆོས་སེ་ ༡ དགེ་ལུགས་པའི་ཆས་སེ་ ༧ བཅས་ཡོད།

98

ང་། དཀོན་གཉེར་གི་འཚོ་ཕོགས།
བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ནས་བསྟན་སིད་བདེ་ཐབས་སུ་གསར་བཞེངས་ཞུས་པའི་མཐའ་མཚམས་གུ་རུ་ལྷ་ཁང་ཁག་དང་གཞིས་དགོན་ཁག་འགའི་དཀོན་གཉེར་རྣམས་ལ་གསོལ་ཕོགས་དོད་རེ་སྦྱོར་སོད་བྱེད་མུས་བཞིན། རྩིས་ལོ་འདིར་གུ་རུ་ལྷ་ཁང་ ༥ དང་། གཞིས་དགོན་ ༡༤ བཅས་སེ་ཁག་བཅུ་དགུའི་དཀོན་གཉེར་ལ་གསོལ་ཕོགས་སྦྱོར་སོད་བྱས་ཡོད།

ཅ། ཁ་འཐོར་གྲྭ་གཙུན་འཚོ་སྣོན།
ཆོས་སེ་གང་རུང་གི་སྒྲིག་ཁོངས་མེད་པའི་ཁ་འཐོར་གྲྭ་བཙུན་སྔགས་གསུམ་དང་། ཕོགས་མཐའི་དགོན་སེ་ཁག་ནས་དྷ་སར་བསྙེན་མཚམས་ཆེད་ཕེབས་པའི་གྲྭ་བཙུན་རྣམས་ལ་འཚོ་སྣོན་ངོ་བོར་ཟླ་རེར་ཧིན་སོར་ ༤༠༠ རེ་སོད་འབུལ་བྱེད་མུས་བཞིན། རྩིས་ལོ་འདིར་དྷ་ས་ཁུལ་བཞུགས་གྲྭ་བཙུན་ ༡༠༠ དང་། ཕོགས་མཐའ་ས་གནས་གཞན་ ༢༠ ནང་ཡོད་ ༢༩༣ བཅས། ཁྱོན་དགེ་བཙུན་སྔགས་གསུམ་ ༣༩༣ ལ་འཚོ་སྣོན་གི་རོགས་སྐྱོར་ཞུས་ཡོད།
ཆ། མཚན་དོད་དང་། གསོལ་ཕོགས་དོད།
ཆ།་༡ དབུ་འཁིད་བ་ཆེན་རྣམ་པའི་མཚན་དོད།
ཆོས་བརྒྱུད་དབུ་འཁིད་བ་ཆེན་ངོ་ཡོད་རྣམ་པར་ཟླ་རེར་སྟོང་མིན་མཚན་དོད་རེ་འབུལ་བཞིན་ཡོད་པ་ལྟར། རྩིས་ལོ་འདིར་ས་སྐྱ་ཁི་འཛིན་རིན་པོ་ཆེ་དང་། དགའ་ལྡན་ཁི་རིན་པོ་ཆེ། སྨན་རི་ཁི་འཛིན་རིན་པོ་ཆེ། ཤར་བྱང་ཆོས་རེ་རྣམ་གཉིས་བཅས་ལ་མཚན་དོད་ཕུལ་ཡོད།
ཆ་།༢ མཁན་ལས་ཟུར་རྣམ་པའི་མཚན་དོད།
རིས་མེད་ཆོས་སེ་ཁག་གི་མཁན་པོ་དང་མཁན་ཟུར་རྣམ་པར་ཟླ་རེར་སྟོང་མིན་མཚན་དོད་རེ་འབུལ་བཞིན་ཡོད་པ་ལྟར། རྩིས་ལོ་འདིར་མཁན་པོ་ལས་ཐོག་ ༢༧ དང་མཁན་ཟུར་ ༢༩ ལ་མཚན་དོད་ཕུལ་ཡོད།
ཆ་༣ གཞུང་བསྟེན་ཆོས་སྐྱོང་ཁག་གི་སྐུ་རེན་རྣམ་པར་གསོལ་ཕོགས་དོད།
གཞུང་བསྟེན་ཆོས་སྐྱོང་ཁག་གི་སྐུ་རེན་རྣམ་པར་ཟླ་རེར་གསོལ་ཕོགས་དོད་རེ་འབུལ་སོད་ཞུ་བཞིན་ཡོད་པ་ལྟར། རྩིས་ལོ་འདིར་གཞུང་བསྟེན་དག་ལྷའི་གཙོ་བོ་གནས་ཆུང་ཆོས་རྒྱལ་ཆེན་པོའི་སྐུ་རེན་ལ་ཟླ་རེར་ཧིན་སོར་ ༥༥༠༠ དང་། བརན་མ་དང་ཚེ་རིང་མའི་སྐུ་རེན་ལ་ཟླ་རེར་ཧིན་སོར་ ༥༠༠༠ ལྷ་མོ་གཡུ་སྒྲོན་མའི་སྐུ་རེན་ལ་ཟླ་རེར་ཧིན་སོར་ ༤༥༠༠ རེ་སོད་འབུལ་ཞུས་ཡོད། ཇ་། དམིགས་བསལ་རོགས་ཕན།
ཇ་་།༡ ཛ་དག་སྨན་བཅོས་རོགས་སྐྱོར།
དྷ་ས་གནས་སོད་བཙུན་མ་རྒྱལ་མཚན་དཔལ་སྒྲོན་དུས་འཁོར་དབང་ཆེན་ཞུ་བར་བསྐྱོད་སྐབས་པ་ཋན་ཀོཊ་རུ་སྣུམ་འཁོར་རེན་ངན་འོག་རྨས་སྐྱོན་ཆེན་པོ་བྱུང་བའི་སྨན་བཅོས་ཆེད། དཔལ་ལྡན་དགའ་ལྡན་ཕོ་བང་ཡིག་ཚང་དང་། འདི་གའི་ཛ་དག་སྨན་བཅོས་ཁོངས་ནས་བསོམས་ཧིན་སོར་ ༢,༦༣,༥༦༨ རོགས་ཕན་ཞུས་ཡོད།

99

ཇ་༢ སི་ཏི་རམ་འདེགས་ཚོགས་པར་རོགས་སྐྱོར།
ལོ་མང་གོང་ནས་སིདྡྷ་བ་རིར་ཡོད་པའི་སི་ཏི་རམ་འདེགས་ཚོགས་པའི་སོབ་ཕྲུག་སོད་ཁང་གི་ཁང་གའི་ཆེད་ཟླ་རེར་ཧིན་སོར་ ༥༠༠༠ རེ་རོགས་ཕན་ཞུ་བཞིན་ཡོད་པ་ལྟར་རྩིས་ལོ་འདིར་ཧིན་སོར ༦༠༠༠༠ ཐམ་པ་རོགས་སྐྱོར་ཞུས་ཡོད།
ཉབཙུན་མའི་དགུན་ཆོས།
ཕི་ལོ་ ༡༩༩༥ ནས་བཟུང་ལོ་ལྟར་བཙུན་མའི་འདུས་སེ་རྣམས་ཕི་ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༣ ནས་ཕི་ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༢ བར་ཚོགས་ཡུལ་རེས་མོས་ཀིས་ཚད་མའི་དགུན་ཆོས་ཤིག་བསྐོང་ཚོགས་གནང་བཞིན་ཡོད་པ་ལྟར། དགུན་ཆོས་ཉེར་གཉིས་པ་དགེ་བཤེས་མའི་དམ་བཅའ་དང་ཕག་འཁྱེར་སོད་འབུལ་བྱ་རྒྱུ་དང་སྟབས་བསྟུན། མོན་གྷོ་བཙུན་དགོན་བྱང་ཆུབ་ཆོས་གིང་དུ་ཕི་ལོ་ ༢༠༡༦ ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༡༡ ནས་ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༡༠ བར་བསྐོང་འཚོགས་བྱས་ཤིང་། མོན་གྷོ་བྱང་ཆུབ་ཆོས་གིང་། དྷ་ས་དགེ་ལྡན་ཆོས་གིང་། དྷ་ས་འཇམ་དབྱངས་ཆོས་གིང་། དྷ་ས་སྒྲོལ་མ་གིང་། བལ་ཡུལ་མཁའ་སོད་དགའ་འཁྱིལ་གིང་། བལ་ཡུལ་ཐུགས་རེ་ཆོས་གིང་། ཁུ་ནུ་བྱང་སེམས་གིང་། ཁུ་ནུ་བྱམས་པ་ཆོས་གིང་། སི་ཏི་དབྱངས་ཅན་ཆོས་གིང་། སཽལཱན་རཏྣ་སྨན་གིང་བཅས་བཙུན་དགོན་ཁག་བཅུ་ནས་བཙུན་མ་གངས་ལྔ་བརྒྱ་ཙམ་འདུས་འཛོམས་བྱུང་ཡོད།
ཏ གཞུང་ཆེན་རིགས་གཅིག་རྐང་འཛིན།
༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་ཆོས་ཚོགས་ཐེངས་བཅུ་གཅིག་ཐོག་བསྩལ་བའི་བཀའ་སོབ་དགོངས་དོན་བཤད་སྒྲུབ་བསྟན་པ་གོང་འཕེལ་ལྷན་ཚོགས་སུ་བཀའ་བསྡུར་གོས་ཆོད་གཏན་འབེབས་བྱུང་བ་གཞིར་བཟུང་། ཕི་ལོ་ ༢༠༡༣ ནས་ལག་བསྟར་ཞུས་པའི་གཞུང་ཆེན་རིགས་གཅིག་རྐང་འཛིན་གི་ལས་འཆར་མུ་མཐུད་མཇུག་སྐྱོང་དང་འབེལ། རྩིས་ལོའི་ཟླ་དྲུག་མཚམས་རིགས་གཅིག་རྐང་འཛིན་སོབ་གཉེར་བ་སོ་སོའི་ཁྱབ་ཁོངས་སྒྲིག་འཛུགས་ནས་རྒྱབ་གཉེར་ཡི་གེ་དང་། ལོ་མཇུག་ཏུ་དཔྱད་རྩོམ་ཕུལ་འབྱོར་བྱུང་བསྟུན་སོབ་ཡོན་ཞུ་སོད་བྱས་པ་དང་། ལས་འཆར་འདིའི་ནང་དུ་མཉམ་ཞུགས་གནང་མཁན་སོབ་གཉེར་བ་ ༢༥ ཡོད་ལ། ཁོང་རྣམས་ལ་ཟླ་རེར་ཧིན་སོར་ ༢༥༠༠ རེ་དང་། ལོ་རེར་ཧིན་སོར་ ༣༠༠༠༠ རེ་སོབ་ཡོན་སྦྱོར་སོད་གནང་ཡོད།
ཐ དགོན་པ་ཞིག་གསོའི་རོགས་སྐྱོར།
ལོ་འདིར་དགོན་པ་ཞིག་གསོའི་རྩིས་ཁོངས་ནས། མན་སར་གོང་སེ་དྲུག་པ་དང་། ཀུ་ལུ་སང་སང་རི་ཁོད་བསམ་གཏན་ཆོས་གིང་། ཧར་སྤུར་གོང་དཀར་ཆོས་སེ། ས་ཏོན་ཁམས་ཀཿཐོག་དགོན་པ། ཨོ་ཌི་ཤ་ཨོ་རྒྱན་ཐེག་མཆོག་གིང་དགོན་པ། ལ་དྭགས་ཧང་ལེ་བཅས་ལ་ལྷ་ཁང་ཞིག་གསོ་སོགས་ཀི་ཆེད་རོགས་རམ་བསོམས་ཧིན་སོར་ ༦,༦༩,༦༦༧ ཞུས་སོད་བྱས་ཡོད།
༡་༣ ཆོས་རིག་ངོ་སོད་དང་། ཟབ་སྦྱོང་།
ཀ ནང་ཆོས་ངོ་སོད་ལས་དོན།
བོད་མིའི་གཞིས་ཆགས་རྣམས་སུ་ས་གནས་འགོ་འཛིན་ཚོགས་གཙོར་བཞུགས་པའི་ནང་དོན་རིག་པ་ངོ་སོད་ཚོགས་ཆུང་རེ་གསར་འཛུགས་དགོས་པའི་ལམ་སྟོན་སྔོན་སོང་བཞིན་ས་གནས་ཁག་ ༣༩ ནས་ཚོགས་ཆུང་གསར་འཛུགས་གནང་ཡོད་པ་རྣམས་ནས། ཕི་ལོ་ ༢༠༡༣ ལོར་གཏན་འབེབས་བྱས་པའི་རྩ་འཛིན་ལམ་སྟོན་གཞིར་བཟུང་སོ་སོའི་ས་གནས་སུ་ནང་དོན་རིག་

100

པའི་ངོ་སོད་ལས་འགུལ་ཐེངས་གསུམ་ཉུང་མཐར་སེལ་ཐབས་གནང་མུས་ཡིན་པ་ལྟར། རྩིས་ལོ་འདིར་ཚོགས་ཆུང་ ༢༡ ནས་ལས་འགུལ་སེལ་བའི་སྙན་ཐོ་དང་རྩིས་ཁ་ཕུལ་འབྱོར་བཞིན་འགོ་གོན་ཁག་ཕིར་གསབ་ཞུས་ཡོད།
ཁ བོད་ཡིག་དང་ནང་རིག་ཟབ་སྦྱོང་།
སིར་བོད་ཀི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་མི་ཉམས་རྒྱུན་འཛིན། ཡང་སོས་༸གོང་ས་མཆོག་གི་བཀའ་དགོངས་བཞིན་རང་རིགས་གཞོན་སྐྱེས་ཚོས་ནང་པའི་གཞུང་ཆེན་ལ་ཐོས་བསམ་སོབ་གཉེར་ཐུབ་པའི་དམིགས་ཡུལ་འོག ཕི་ལོ་ ༢༠༡༤ ལོར་དཔལ་ལྡན་རྒྱུད་སྨད་གྲྭ་ཚང་དང་ཟུང་འབེལ་བོད་ཀི་སྐད་ཡིག་དང་ནང་དོན་རིག་པའི་ཟབ་ཁིད་ཅེས་པའི་ལས་འཆར་ཞིག་ལག་བསྟར་ཐོག མཐོ་སོབ་བམ་འཛིན་རིམ་བཅུ་གཉིས་ཐོན་པའི་བོད་རིགས་སོབ་ཕྲུག་ཁག་ལ་ཧུན་སུར་གངས་ཅན་རིག་གནས་སོབ་གྲྭར་ཟླ་བ་དྲུག་རིང་གཞུང་ཆེན་བཀའ་པོད་ལྔའི་སྙིང་དོན་དང་། རིགས་ལམ། སུམ་རགས་སོགས་སོབ་འཁིད་བྱས་པ་ཕན་འབས་གང་ལེགས་བྱུང་བར་བརེན་ཏེ་ཕི་ལོ་ ༢༠༡༦ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༡ ནས་ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༡༥ བར་གོང་གསལ་ཟབ་སྦྱོང་སར་ཡང་གོ་སྒྲིག་བྱས། དེའི་ནང་མཉམ་ཞུགས་གནང་མཁན་སོབ་གཉེར་བ་ ༡༤ བྱུང་།
ག དགེ་བཤེས་མའི་ཐོན་རྒྱུགས་དང་ལག་འཁྱེར།
ཕི་ལོ་ ༢༠༡༦ ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༡ ནས་ ༡༢ བར་དྷ་ས་བཙུན་དགོན་དགེ་ལྡན་ཆོས་གིང་དུ་དགེ་བཤེས་མའི་རྒྱུགས་སོད་ག་སྒྲིག་དང་། ཕི་ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༡༢ ནས་ ༡༥ བར་མོན་གྷོ་བཙུན་དགོན་བྱང་ཆུབ་ཆོས་གིང་དུ་དགེ་བཤེས་མའི་དམ་བཅའ། དེ་བཞིན་ཕི་ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༢༢ ཉིན་མོན་གྷོ་འབས་སྤུངས་གདན་སར་སི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་དབུ་བཞུགས་ཐོག་དགེ་བཤེས་མའི་སོབ་པ་མཐར་སོན་མཛད་སོ་བཅས་བསྐྱངས་སྐབས་གོ་སྒྲིག་འགན་འཁུར་ཞུ་སོ་འཐུས་གཙང་ཞུས། དེ་ལྟར་ཕི་ལོ་ ༢༠༡༢ ལོར་༸གོང་ས་མཆོག་གི་བཀའ་དགོངས་གཞིར་བཟུང་དགེ་བཤེས་མའི་སྒྲིག་གཞི་གཏན་འབེབས་དང་། ༢༠༡༣ ནས་ ༢༠༡༦ བར་ལོ་བཞིའི་རིང་གི་རྒྱུགས་སོད་ག་སྒྲིག་དང་། ལས་རིམ་ཐོག་འཛིན་སྐྱོང་སྟངས་འཛིན་བྱེད་སོ་ཅི་མཆིས་ལེགས་པར་བྱས་འབས། ཕི་ལོ་ ༢༠༡༦ ཟླ་ ༡༢ པའི་ནང་བོད་ཀི་ལོ་རྒྱུས་སུ་སྔར་མ་གགས་པའི་དགེ་བཤེས་མ་གསར་དུ་ཐོན་འགོ་ཚུགས། བརྒྱུད་རིམ་དེའི་ཁོད་དུ་འབེལ་ཐོགས་བཙུན་དགོན་ཁག་དང་། སེ་འབས་དགའ་གསུམ་གི་གྲྭ་ཚང་རྣམ་པ། བོད་ཀི་དཔེ་མཛོད་ཁང་དང་ས་རཱ་བོད་ཀི་མཐོ་སོབ། བོད་ཀི་བཙུན་མའི་ལས་འཆར། བཙུན་དགོན་བྱང་ཆུབ་ཆོས་གིང་། འབས་སྤུངས་སོ་མང་གྲྭ་ཚང་བཅས་ནས་རྒྱུགས་སོད་དང་མཛད་སོ་བཅས་པར་མཐུན་འགྱུར་གཞོགས་འདེགས་གང་ལེགས་གནང་བྱུང་བས་གོ་སྐབས་འདི་བརྒྱུད་ཚང་མར་ཡི་རངས་བསྔགས་བརོད་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
ང ཚན་རིག་ཟབ་སྦྱོང་དང་མཉམ་རོགས།
ཕི་ལོ་ ༢༠༡༣ ལོར་ཚོགས་པའི་བཤད་སྒྲུབ་བསྟན་པ་གོང་འཕེལ་ལྷན་ཚོགས་ཀི་གོས་ཆོད་དགོངས་དོན། ཚན་རིག་འཛིན་གྲྭ་མེད་པའི་ཆོས་སེ་ཁག་ལ་དམིགས་ཏེ་བོད་ཀི་དཔེ་མཛོད་ཁང་གི་མཐུན་འགྱུར་ཐོག་ལོ་ལྟར་ཚན་རིག་ཟབ་སྦྱོང་རེ་གོ་སྒྲིག་གནང་གི་ཡོད་པ་ལྟར། ཕི་ལོ་ ༢༠༡༦ ཟླ་ ༨ ཚེས་ ༡ ནས་ ༡༥ བར་དྷ་ས་དབུས་སྣེ་ལེན་ཁང་དུ་ཚན་རིག་ཟབ་སྦྱོང་ཐེངས་གསུམ་པ་གོ་སྒྲིག་བྱས། ཟབ་སྦྱོང་དེར་མཉམ་ཞུགས་གནང་མཁན་གྲྭ་བཙུན་ ༡༩ དང་། ཆེད་འབོད་ཞུས་པ་དགེ་བཤེས་མ་ལོ་རིམ་གསུམ་པ་དང་བཞི་པའི་སོབ་གཉེར་བ་ ༡༥ བཅས་ཁྱོན་གྲྭ་བཙུན་ ༣༤ མཉམ་ཞུགས་བྱུང་།

101

༡་༤ དུས་འཁོར་དབང་ཆེན་ཐེངས་ ༣༤ པ་གོ་སྒྲིགདཔལ་ལྡན་བཀའ་ཤག་སྐབས་ ༡༤ པས་ཇི་ལྟར་གསོལ་བ་བཏབ་པ་བཞིན་སི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་ཕི་ལོ་ ༢༠༡༧ ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༢ ནས་ ༡༤ བར་གནས་མཆོག་རོ་རེ་གདན་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་དཔལ་དུས་ཀི་འཁོར་ལོའི་དབང་ཆེན་ཐེངས་ ༣༤ པ་སྨིན་སྩོལ་མཛད་སྐབས་གོ་སྒྲིག་ཚོགས་ཆུང་ཟུར་འཛུགས་ཡོད་ཐོག་ཆོས་རིག་ལས་ཁུངས་ནས་འགན་ཁུར་གཙོ་ལེན་བྱས་འབས་དབང་ཆེན་གི་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་ཞུ་སོ་མཐའ་དག་གེགས་མེད་ལམ་ལྷོངས་བྱུང་ཡོད། དེ་ནི་༸གོང་ས་མཆོག་གི་ཐུགས་རེ་བྱིན་རླབས་དང་། གཞུང་བསྟེན་ཆོས་སྐྱོང་སྲུང་མའི་གོགས་འཕིན། རྒྱ་གར་དབུས་སའི་གཞུང་གི་མཐུན་འགྱུར་ཐོག གོ་སྒྲིག་ཚོགས་ཆུང་མ་ལག་ཁག་གི་སི་ཞུ་ལས་བྱེད་དང་། དང་བང་ཚོགས་སེར་ཚང་མས་ལྷག་བསམ་ནུས་པ་གཅིག་སྤུངས་གནང་བ་བཅས་ལ་བརེན་ནས་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་པས། འབེལ་ཆགས་ཡོངས་ལ་བཀའ་དིན་རེས་དན་ཞུ་བཞིན་ཡོད།
༡་༥ མཆོད་རེན་རྣམ་བརྒྱད་བཞེངས་བསྐྲུན།
༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་བཀའ་སོབ་རིན་པོ་ཆེའི་དགོངས་དོན་བཞིན། རྒྱ་གར་གཞུང་མང་གཉིས་ལ་བཀའ་དིན་རེས་དན་གི་ལེགས་འབུལ་མཚོན་བྱེད་དང་། བོད་མིའི་སི་མཐུན་གི་བསོད་ནམས་གོང་སེལ་ལ་དམིགས་ཏེ། ནང་པའི་གནས་ཆེན་བརྒྱད་དུ་བདེ་གཤེགས་མཆོད་རེན་རེ་གསར་བཞེངས་ཞུ་རྒྱུའི་ལས་འཆར་ལག་བསྟར་གིས། གནས་མཆོག་རོ་རེ་གདན་དང་། ཝ་ར་ཎ་སི། ལུམ་བི་ནི། སངྐ་སཱ། (གསལ་ལྡན་) མཉན་ཡོད། ཡངས་པ་ཅན། རྩ་མཆོག་གོང་བཅས་གནས་ཆེན་བདུན་ལ་མཆོད་རེན་བཞེངས་བསྐྲུན་ཟིན་པ་དང་། རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་དབྱེན་བཟླུམས་མཆོད་རེན་བཞེངས་རྒྱུ་དཀའ་ངལ་སྣ་མང་དབང་གིས་ཐོག་མའི་འཆར་གཞི་ལྟར་དུས་ཐོག་བཞེངས་བསྐྲུན་མ་ཐུབ་ཀང་། གོང་གསལ་རྩིས་ལོའི་ལོ་སྨད་ལ་བི་ཧཱར་མངའ་སེའི་སི་ཁྱབ་བོན་ཆེན་ལ་སྙན་ཞུ་དང་མཇུག་གནོན་ཞུས་འབས་མཆོད་རེན་བཞེངས་ཡུལ་ས་ཆ་ལེགས་ཐོབ་ཐུབ་པ་བྱུང་། ལས་འཆར་ཐོག་སྐུ་བཅར་རྣམ་རྒྱལ་གྲྭ་ཚང་དང་། ལྷ་ལྡན་ཆོ་འཕྲུལ་སྨོན་ལམ་ཚོགས་ཆུང་། ཞེ་ཆེན་བསྟན་གཉིས་དར་རྒྱས་གིང་། བཀྲ་ཤིས་རབ་བརན་གིང་། ཐེལནྜ་དགོན་པ་བཅས་ནས་མཆོད་རེན་བཞེངས་ཡུལ་ས་ཆ་རིན་མེད་གནང་བ་དང་། མཆོད་རེན་གི་ལས་དོན་ཐོག་དངོས་སུ་འགན་ཁུར་བཞེས་མཁན་རྒྱུད་སྨད་སྔགས་རམས་པ་སྐུ་ཞབས་ཐུབ་བསྟན་སྐལ་བཟང་ལགས་དང་ཁོང་གི་ཕག་རོགས་བཅས་ནས་ཐུགས་འགན་ཆེ་བཞེས་གནང་སོང་བས་ཚང་མར་ཡི་རངས་བསྔགས་བརོད་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
༡་༦ ༸རྒྱལ་དབང་ཀརྨ་པའི་སྣེ་ཤན་ཞབས་ཞུ།
དཔལ་༸རྒྱལ་དབང་ཀརྨ་པ་ཨོ་རྒྱན་འཕིན་ལས་རོ་རེ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་རྩིས་ལོ་འདིར་ཝར་ཎ་དང་། རོར་གདན། མོན་ཏྭ་ཝང་སོགས་རྒྱ་གར་ནང་ཁུལ་དང་། ཨ་རི། ཇཱར་མཱ་ཎི། སུད་སི་བཅས་ཕི་རྒྱལ་ཁག་ཏུ་ཞབས་སོར་འཁོད་སྐབས་འདི་གའི་དྲུང་ལས་
གནས་རིམ་ཅན་གི་ལས་བྱེད་ཅིག་སྣེ་ཤན་དུ་མཉམ་བཅར་དང་དེ་མིན་སྐབས་འཕལ་ཞབས་འདེགས་ཞུ་སོ་གང་མཆིས་གཟབ་གཟེངས་ཞུས།
༡་༧ བཀའ་བོན་ཕོགས་བསྐྱོད།

102

གུས་ཆོས་རིག་བཀའ་བོན་ནས་བོད་ཀི་ཆོས་བརྒྱུད་དབུ་འཁིད་བ་ཆེན་རྣམ་པར་འཚམས་ཞུའི་མཇལ་བཅར་དང་། མཛད་སོ་ཚོགས་འདུ་རིགས་ལ་ངོ་བཅར། དེ་བཞིན་རྒྱ་གར་བྱང་ཕོགས་དང་། ལྷོ་ཕོགས། དབུས་དཀིལ་བཅས་སུ་ཆགས་པའི་དགོན་སེ་ཁག་ལ་འཚམས་འདི་ལྟ་སྐོར་ཆེད་གཞུང་འབེལ་ཕོགས་བསྐྱོད་ཐེངས་གངས་ ༢༠ ཙམ་ཞུས་ཡོད།
༡་༨ ཡིག་མཛོད་ཚན་པའི་ལས་དོན།
བཀའ་ཡིག་ལོ་རྒྱུས་འབི་རྩོམ་ཚན་པ་ནས་ཆེས་མཐོའི་ཁིམས་ཞིབ་ཁང་གི་ཕི་ལོ་ ༡༩༩༢ ནས་ ༢༠༠༢ བར་གི་ཡིག་སྣོད་དང་། ཤེས་རིག་ལས་ཁུངས་ཀི་ཕི་ལོ་ ༡༩༦༠ ནས་ ༡༩༦༨ བར་གི་ཡིག་སྣོད་རྩིས་ལེན་ཞུས་པ་དང་། ཡིག་སྣོད་དེ་རྣམས་ལོ་ཟླ་སོགས་གཞིར་བཟུང་སྒྲིག་འཇོག་དང་དཀར་ཆག་ཀམ་པཱུ་ཊར་དུ་འཇུག་འགོད་བཅས་བྱས་པ་དང་། ཉམས་ཞིབ་པ་དང་ལས་ཁུངས་ཁག་ནས་ཡིག་ཆ་གཟིགས་ཞིབ་གནང་རྒྱུར་སྐབས་འབེལ་མཐུན་འགྱུར་ཇི་དགོས་ཞུས་ཡོད།
༡་༩ ཁྱབ་ཁོངས་རང་སྐྱོང་སེ་ཚན་ཁག་གི་གནས་བབ།
འདི་གའི་ཁྱབ་ཁོངས་རང་སྐྱོང་སེ་ཚན། བོད་ཀི་ཟློས་གར་ཚོགས་པ་དང་། ཝར་ཎཱ་དབུས་བོད་ཀི་གཙུག་ལག་སོབ་གཉེར་ཁང་། བོད་ཀི་དཔེ་མཛོད་ཁང་། ལྡི་ལི་བོད་ཁང་། ནོར་གིང་བོད་ཀི་རིག་གཞུང་གཅེས་སྐྱོང་ཁང་བཅས་ནས་རྩིས་ལོའི་ནང་ལས་དོན་ཇི་བསྒྲུབས་སོ་སོའི་ལས་བསོམས་རྒྱས་པ་འདི་ག་བརྒྱུད་ཕུལ་ཡོད་པའི་ནང་གསལ་ལྟར་དེ་དག་སོ་སོའི་སྒྲིག་འཛུགས་དང་ལས་དོན་སོགས་ཀི་གནས་བབ་གང་ཅི་དབྱར་གི་ཆུ་བོ་ལྟར་ཡར་རྒྱས་གོང་འཕེལ་ངང་འདུག་ལགས་པ་བཅས། ཆོས་རིག་བཀའ་བོན་གིས་བོད་རྒྱལ་ལོ་ ༢༡༤༤ ཕི་ལོ་ ༢༠༡༧ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༩ ལ་ཕུལ། ཐུགས་རེ་ཆེ།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་ནས།
དེ་རིང་ལས་རིམ་བདུན་པའི་ནང་གསེས་ཁ་པ། སི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་ཀིས་ཆོས་རིག་ལས་ཁུངས་ཀི་ཕི་ལོ་ ༢༠༡༦༌་་༢༠༡༧ ལོའི་ལས་བསོམས་རྒྱས་པར་ཞིབ་འཇུག་གནང་བའི་སྙན་ཐོ། ཡིག་ཆ་ཨང་ ༡༠ པར་གཟིགས་རོགས་གནང་། སྙན་སྒྲོན་གནང་མཁན། སི་འཐུས་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པ་ཨ་ཀྲུག་ཚེ་བརན་ལགས།

སི་འཐུས་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པ་ཨ་ཀྲུག་ཚེ་བརན་ལགས་ནས།
དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག ཡིག་ཆ་ཨང་ ༡༠ པ། བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀི་ཆོས་རིག་ལས་ཁུངས་མ་ལག་དང་བཅས་པའི་ཕི་ལོ་ ༢༠༡༦་་༢༠༡༧ ལོའི་ལོ་འཁོར་ལས་བསོམས་རྒྱས་པ་ཤོག་གངས་ ༢༩༨ ཡོད་པར་སི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་ནས་ཞིབ་འཇུག་ཞུས་པའི་གྲུབ་དོན་སྙན་ཐོ་འགོད་འབུལ་ཞུས་པ་ཁག་གཤམ་གསལ། ཡིག་ཆ་ཨང་ ༡༠ པ་སྙན་སྒྲོན་ཞུ་ཆོག་པ་ཞུ།

103

༄༅། །བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀི་ཆོས་རིག་ལས་ཁུངས་མ་ལག་དང་བཅས་པའི་ཕི་ལོ་ ༢༠༡༦༌༌༌༢༠༡༧ ལོའི་
ལོ་འཁོར་ལས་བསོམས་རྒྱས་པ་ཤོག་གངས་ ༢༩༨ ཡོད་པར་སི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་ནས་ཞིབ་འཇུག་
ཞུས་པའི་གྲུབ་དོན་སྙན་ཐོ་འགོད་འབུལ་ཞུས་པ་ཁག་གཤམ་གསལ།
༡། ལས་བསོམས་རྒྱས་པའི་ཤོག་གངས་ ༢ པར་གཤམ་གསལ་ ༼རེའུ་མིག་ ༢ གྲྭ་བཙུན་གངས་འབོར་༽ ཞེས་པའི་ནང་ཆོས་བརྒྱུད་དང་རིས་མེད་གང་གི་ཁུངས་སུ་མེད་པའི་ཁ་འཐོར་གྲྭ་བཙུན་ཞལ་གངས་ ༢༤༨ གསལ་གི་འདུག་ན།
ཆོས་བརྒྱུད་དང་རིས་མེད་གང་གི་ཁུངས་སུ་མ་གཏོགས་པའི་གྲྭ་བཙུན་ཡོད་མེད་ཀི་གནས་སྟངས་གང་ཡིན་ལན་གནང་
ཡོང་བ་ཞུ།
ཨང་། ཆོས་བརྒྱུད། གྲྭ་གངས། བཙུན་གངས། སྔགས་གངས། བསོམས།
༡ རིང་མ། ༦༦༢༨ ༡༧༡༤ ༩༡ ༤ ༨༤༣༦
༢ བཀའ་བརྒྱུད། ༧༣༨༣ ༡༣༩༣ ༧༧ ༠ ༨༨༥༣
༣ ས་སྐྱ། ༢༨༧༨ ༤༢༡ ༠ ༠ ༣༢༩༩
༤ དགེ་ལུགས། ༡༨༠༦༠ ༡༠༠༦ ༠ ༠ ༡༩༠༦༦
༥ བོན། ༤༣༦ ༨༣ ༤༢ ༠ ༥༨༡
༦ ཇོ་ནང། ༢༥༨ ༠ ༠ ༠ ༢༥༤
༧ བོ་དོང། ༤༦ ༠ ༠ ༠ ༤༦
༨ བུ་ལུགས། ༣༠ ༠ ༠ ༠ ༣༠

༩ རིས་མེད། ༡༠༡ ༢༥༧ ༠ ༠ ༣༥༨
༡༠ ཁ་འཐོར། ༡༠༥ ༩༨ ༠ ༠ ༢༤༨
ཁྱོན་བསོམས། ༣༥༩༦༡ ༤༩༧༢ ༢༡༠ ༤ ༤༡༡༥༡
༢། ལས་བསོམས་ཤོག་གངས་ ༢༡ ཀ༌༢༌༥ གཞུང་ཆེན་རིགས་གཅིག་རྐང་འཛིན། གསལ་ཐད་གཞུང་ཆེན་རིགས་གཅིག་རྐང་འཛིན་གི་ལས་གཞི་འདི་ཕི་ལོ་ ༢༠༡༣ ལོ་ནས་འགོ་འཛུགས་ཞུས་འདུག་ཀང་ད་བར་སྐབས་གཉིས་ལས་ཕིན་མི་
འདུག་པ་དང་། སྐབས་དང་པོར་རིགས་གཅིག་རྐང་འཛིན་སོབ་གཉེར་བ་ཞལ་གངས་ ༡༥ སོབ་ཚན་ལྔ་དང་། སྐབས་
གཉིས་པར་སོབ་གཉེར་བ་ཞལ་གངས་ ༡༠ སོབ་ཚན་གསུམ་བྱས་འདུག་ན། སོབ་གཉེར་བ་དང་སོབ་ཚན་གཉིས་ཀ་
སྐབས་སྔ་མ་ལས་ཕི་མ་ཉུང་དུ་སོང་འདུག་པས་ལས་གཞི་འདི་ཐོག་མའི་དམིགས་ཡུལ་ལྟར་འགོ་རེ་ཇི་ཙམ་ཡོད་མེད་
དང་། ལས་གཞི་ཡར་རྒྱས་གཏང་ཕོགས་སྐོར་ལ་དགོངས་འཆར་གང་དང་གང་ཡོད་དམ།
༣། ལས་བསོམས་ཤོག་གངས་ ༣༦ པར་གསལ་བ་ ཁ༽གྲུབ་འབས་མ་ཐོན་པ། ཁ་ ༡ ཆོས་བརྒྱུད་རིས་སུ་མ་ཆད་པའི་དགེ་འདུན་རང་ལོ་ ༦༠ ཡན་ལ་ཟླ་རེར་ཧིན་སོར་ ༡༠༠ རེའི་འཚོ་སྣོན་འབུལ་བཞིན་འདུག་པ། ཕི་ལོ་ ༢༠༡༤ ཟླ་ ༧

104

པ་ནས་མཚམས་ཆད་འདུག་པར་སྔོན་གི་རོགས་ཚོགས་ནས་ཕག་དངུལ་གནང་སོན་མ་བྱུང་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན་
དང་། དེ་ལས་ནས་རོགས་ཚོགས་གཞན་འཚོལ་ཐབས་ཞུས་པ་དང་ཞུ་འཆར་ཡོད་དམ།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་ནས།
དེ་རིང་ལས་རིམ་བདུན་པའི་ག་པ། གོང་གསལ་ཆོས་རིག་ལས་ཁུངས་ཀི་ལས་བསོམས་སྙིང་བསྡུས་དང་། སི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་ཀིས་ཆོས་རིག་ལས་ཁུངས་ཀིས་ལས་བསོམས་རྒྱས་པར་ཞིབ་འཇུག་གནང་བའི་སྙན་ཐོ་བཅས་སྙན་སྒྲོན་ཟིན་པར་བགོ་གེང་དགོས་པའི་གོས་འཆར་ཡིག་ཆ་ཨང་ ༡༡ པ་གཟིགས་རོགས་གནང་། གོས་འཆར་འདོན་མཁན། སི་འཐུས་སོབ་དཔོན་ཐུབ་བསྟན་རྒྱལ་མཚན་ལགས།

སི་འཐུས་སོབ་དཔོན་ཐུབ་བསྟན་རྒྱལ་མཚན་ལགས་ནས།
དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག ཡིག་ཆ་ཨང་ ༡༡ པ། གཞུང་འབེལ་གོས་འཆར་སྙན་སྒྲོན་ཞུ་ཆོག་པ་ཞུ།
གཞུང་འབེལ་གོས་འཆར།
༄༅། །ཆོས་རིག་ལས་ཁུངས་མ་ལག་དང་བཅས་པའི་ཕི་ལོ་ ༢༠༡༦༌༌༌༢༠༡༧ ལོའི་ལས་བསོམས་སྙིང་བསྡུས་དང་། སི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་ཀིས་ཆོས་རིག་ལས་ཁུངས་མ་ལག་དང་བཅས་པའི་ཕི་ལོ་ ༢༠༡༦༌༌༌༢༠༡༧ ལོའི་ལས་བསོམས་རྒྱས་པར་ཞིབ་འཇུག་གནང་བའི་སྙན་ཐོ་བཅས་སྙན་སྒྲོན་ཟིན་པའི་ཐོག་སི་ཡོངས་བགོ་གེང་དགོས་པའི་གོས་འཆར་དུ། བོད་མི་མང་སི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀིས་ཕི་ལོ་ ༢༠༡༧ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༩ ལ།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་ནས།
གཞུང་འབེལ་གོས་འཆར་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་མཁན། སི་འཐུས་བསྟན་པ་ཡར་འཕེལ་ལགས།

སི་འཐུས་བསྟན་པ་ཡར་འཕེལ་ལགས་ནས།
དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག གཞུང་འབེལ་གོས་འཆར་ཡིག་ཆ་ཨང་ ༡༡ པར་རྒྱབ་སྐྱོར་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་ནས།
གོས་འཆར་འདི་ཚུད་པ་ལ་དགག་བྱ། དགག་བྱ་མེད་པས་གོས་འཆར་འདི་ཚུད་པ་ཡིན། འདིའི་སྔོན་དུ་ལས་རིམ་བདུན་པའི་ནང་གསེས་ང་པ་དེ། གོང་གསལ་སྙན་ཐོ་ནང་གསལ་སི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་ཀི་དི་བ་ཁག་ལ་བཀའ་ཤག་གི་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་གནང་རོགས་གནང་། དཔལ་ལྡན་ཆོས་རིག་བཀའ་བོན་མཆོག

105

དཔལ་ལྡན་ཆོས་རིག་བཀའ་བོན་གཡུ་ཐོག་ཀརྨ་དགེ་ལེགས་མཆོག་ནས།
དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག

༄༅། །ཕི་ལོ་ ༢༠༡༦ ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༡ ནས་ཕི་ལོ་ ༢༠༡༧ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༣༡ བར་གི་ཆོས་རིག་ལས་ཁུངས་ཁྱབ་ཁོངས་དང་བཅས་པའི་ལས་བསོམས་རྒྱས་པ་སི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་རྒྱུན་འབེལ་སེ་ཚན་ནས་ཞིབ་འཇུག་གིས་དོགས་འདི་གནང་བའི་ལན་འདེབས་ཞུ་རྒྱུ་གཤམ་གསལ།
༡། ལས་བསོམས་རྒྱས་པའི་ཤོག་གངས་ ༢ པར་བཀོད་པའི་གྲྭ་བཙུན་གངས་འབོར་རེའུ་མིག་ནང་ཆོས་བརྒྱུད་དང་རིས་མེད་གང་གི་ཁུངས་སུ་མེད་པའི་ཁ་འཐོར་གྲྭ་བཙུན་གངས་ ༢༤༨ གསལ་བ། ཆོས་བརྒྱུད་དང་རིས་མེད་གང་གི་ཁུངས་སུ་མ་གཏོགས་པའི་གྲྭ་བཙུན་ཡོད་མེད་གནས་སྟངས་སྐོར་བཀའ་འདི་གནང་ཐད། ཁ་འཐོར་གྲྭ་བཙུན་གི་གངས་ཐོ་བསྡུ་ལེན་ཆེད་འབེལ་ཡོད་ས་གནས་འགོ་འཛིན་ལས་ཁུངས་ནས་ལོ་རྒྱུས་འགེངས་ཤོག་ཟུར་ཡོད་དུས་ཐོག་བཀང་འབུལ་དགོས་པ་བཟོས་ཡོད་རུང་། དེ་ལྟར་མ་བྱུང་བར་ལས་བསོམས་རྒྱས་པ་འབུལ་ཁར་མིང་ཐོ་ཙམ་ཞིག་འབྱོར་བའི་དབང་གིས་གངས་ཐོའི་ནང་དེ་ལྟར་མི་འགོད་ཐབས་མེད་གྱུར་འདུག་པ་ལས། ཆོས་བརྒྱུད་དང་རིས་མེད་གང་གིའང་ཁུངས་སུ་མ་གཏོགས་པའི་གྲྭ་བཙུན་མེད་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་དང་། ད་ལམ་ཞིབ་རྩད་སྐབས་གོང་གསལ་ཁ་འཐོར་ག་བཙུན་ ༢༤༨ ནས། རིང་མའི་ཁུངས་ཡིན་པ་ ༣༣ བཀའ་བརྒྱུད་ཁུངས་ཡིན་པ་ ༢༣ ས་སྐྱའི་ཁུངས་ཡིན་པ་ ༠༢ དགེ་ལུགས་ཁུངས་ཡིན་པ་ ༡༨༤ རིས་མེད་ཁུངས་ཡིན་པ་ ༠༦ བཅས་རེད་འདུག
༢། གཞུང་ཆེན་རིགས་གཅིག་རྐང་འཛིན་གི་ལས་གཞིའི་སོབ་གཉེར་བའི་གངས་དང་སོབ་ཚན་གི་གངས་གཉིས་ཀ་ཉུང་དུ་སོང་འདུག་པས་ལས་གཞི་འདི་ཐོག་མའི་དམིགས་ཡུལ་ལྟར་འགོ་རེ་ཇི་ཙམ་ཡོད་མེད་དང་། ལས་གཞི་ཡར་རྒྱས་གཏོང་ཕོགས་སྐོར་བསམ་འཆར་གང་ཡོད་ཐད། སོབ་གཉེར་བའི་གངས་འབོར་ཉུང་དུ་སོང་བའི་རྒྱུ་མཚན་འཛུལ་ཞུགས་བྱེད་མཁན་མ་བྱུང་བའི་དབང་གིས་ཡིན། དཔེར་ན། སྐབས་དང་པོར་ས་མིག་ ༥༥ ཡོད་སར་འཛུལ་ཞུགས་བྱེད་མཁན་ ༢༢ ལས་མ་བྱུང་བ་དང་། དེ་ཁོངས་ནས་ཕིར་འཐེན་དང་དགོངས་ཞུ་བྱེད་མཁན་ ༧ བྱུང་བས། མཐར་སོབ་གཉེར་བ་ ༡༥ ལས་མ་བྱུང་བ་དང་། སྐབས་གཉིས་པར་འཛུལ་ཞུགས་བྱེད་མཁན་ ༡༦ བྱུང་བ་ཚང་མ་ངོས་བཞེས་གནང་ཡོད་ཀང་། དེ་ཁོངས་ནས་ཕིར་འཐེན་དང་དགོངས་ཞུ་བྱེད་མཁན་ ༦ བྱུང་སྟེ། མཐར་སོབ་གཉེར་བ་ ༡༠ ལས་མ་ལྷག་པ་རེད་འདུག དེ་ལྟར་ཉུང་དུ་སོང་རེན་གཙོ་བོ་ནི། དགོན་སེ་སོ་སོའི་ལས་དོན་འགན་འཁུར་དགོས་པ་སོགས་ལ་བརེན་ནས་ལས་གཞི་འགོ་འཛུགས་སྐབས་ཕིར་འཐེན་དང་བར་དཀིལ་ནས་དགོངས་ཞུ་བྱ་དགོས་བྱུང་བ་ཅི་རིགས་རེད་འདུག སྐབས་དང་པོ་དང་གཉིས་པའི་དབར་སོབ་ཚན་མང་ཉུང་ཆགས་སྟངས་ནི། ཉམས་ཞིབ་སོབ་གཉེར་བ་སོ་སོས་སོབ་ཚན་གདམ་སྒྲུག་བྱེད་ཕོགས་ལ་བརེན་ནས་རང་བཞིན་གིས་མང་ཉུང་དུ་གྱུར་པ་ཞིག་ལས། གདམ་བྱའི་སོབ་ཚན་ལ་མང་ཉུང་བཏང་བ་དེ་འད་རེད་མི་འདུག ལས་གཞི་འདི་ད་བར་ཚོད་ལྟའི་ངོ་བོར་བཞག་དགོས་བྱུང་འདུག་ཀང་། ལས་གཞིའི་ཐོག་མའི་དམིགས་ཡུལ་ལྟར་འགོ་ཐུབ་པའི་རེ་བ་མུ་མཐུད་ཡོད་ཅིང་། འགལ་རེན་དཀའ་ངལ་ཇི་འཕད་བསལ་ཐབས་སུ་འབེལ་ཡོད་ཚོགས་སེར་སོ་སོར་གོས་འདེབས་སོབ་སྟོན་ཇི་དགོས་ཞུ་རྩིས་དང་། མཐུན་རེན་སོབ་ཡོན་འགོ་གོན་ཇི་དགོས་ཐབས་འཚོལ་ཐུབ་ཐབས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

106

༣། གྲུབ་འབས་མ་ཐོན་ཁོངས། དགེ་འདུན་རང་ལོ་ ༦༠ ཡན་ལ་ཟླ་རེར་ཧིན་སོར་ ༡༠༠ རེའི་འཚོ་སྣོན་འབུལ་མཚམས་བཞག་དོན་རྒྱུ་མཚན་ཇི་ཡིན་ཐད། ལས་གཞི་དེའི་སྦྱིན་བདག་ཕི་བཞུགས་རང་རིགས་ཚོགས་པ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། འཚོ་སྣོན་རོགས་དངུལ་དུས་ཐོག་མ་འབྱོར་བ་དང་རོགས་དངུལ་གཏོང་རྒྱུ་རེ་ཞིག་བར་མཚམས་བཞག་པའི་དབང་གིས་བགོ་སོད་བྱེད་ཐབས་མ་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན། རེས་སུ་གནས་འབེལ་བརྒྱུད་གནས་ལུགས་འགེལ་བཤད་ཞུས་སྐབས། འཚོ་སྣོན་མུ་མཐུད་གནང་རྒྱུ་མ་ཟད། རེ་བསྐུལ་ཞུས་དོན་ལྟར་སར་ཆ་གནང་ཐབས་གཟིགས་རྒྱུ། དེ་སྔོན་འཚོ་སྣོན་གཏོང་ཆད་གྱུར་པ་རྣམས་ཀང་ཕི་གསབ་གནང་ཐབས་ཞུ་རྒྱུའི་ཁས་ལེན་བྱུང་འདུག་པས། སྔ་འཕོས་རོགས་ཚོགས་གཞན་འཚོལ་ཐབས་བྱ་གལ་མ་མཐོང་བ་བཅས། ཆོས་རིག་ལས་ཁུངས་ནས། ཕི་ལོ་ ༢༠༡༧ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༩ ལ།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་ནས།
དེ་རིང་གི་ལས་རིམ་བདུན་པའི་ནང་གསེས་ཅ་པ། ཆོས་རིག་ལས་ཁུངས་ཀི་ཁྱབ་ཁོངས་དང་བཅས་པའི་ལས་བསོམས་ཐོག་སི་ཡོངས་བགོ་གེང་དང་བཀའ་ཤག་གི་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་འགོ་རྒྱུ་ཡིན། སི་འཐུས་ཟླ་བ་ཕུན་སྐྱིད་ལགས།

སི་འཐུས་ཟླ་བ་ཕུན་སྐྱིད་ལགས་ནས།
དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག དཔལ་ལྡན་ཆོས་རིག་བཀའ་བོན་མཆོག་ལ་ལས་བསོམས་དང་འབེལ་བའི་ཐོག་ལ་ཐད་ཀར་འབོད་སྐུལ་ཞུ་རྒྱུ་རེ་གཉིས་ཤིག་ཡོད། དང་པོ་དེར་ག་ ༡ དེའི་ནང་ལ་དཔེ་ཁིད་དགེ་རྒན་དང་སྐད་ཡིག་དགེ་རྒན་རྣམ་པའི་གསོལ་ཕོགས་སྐོར་ལ་ཡིན། གསོལ་ཕོགས་སོར་ག་ཚོད་ཕུལ་ཡོད་མེད་སྐོར་ལ་གང་ཡང་མིན། རྩིས་ལོ་དེའི་ནང་ལ་ཆོས་སེ་གངས་ ༤༠ ཐམ་པ་དང་དགེ་རྒན་ ༦༢ དང་། དེའི་འོག་ལ་ཆོས་བརྒྱུད་སུ་སུ་ལ་འབུལ་གི་ཡོད་མེད་ཀི་ཁ་གངས་དེ་འོག་ལ་འདུག ངའི་དི་བ་འདི། ཆོས་བརྒྱུད་སོ་སོར་ཁ་གངས་མ་འད་བ་ཡོང་རྒྱུ་དེ་འགའ་ཤས་ལ་གཅིག་དང་། འགའ་ཤས་ལ་དྲུག བཅུ། ལྔ། བཅུ་བཞི་འདུག འདི་གསོལ་ཕོགས་འབུལ་དགོས་རྒྱུའི་ཆ་རེན་དང་གངས་འབོར་དབྱེ་བ་མ་འད་བ་ཡོང་དགོས་རྒྱུའི་རྒྱུ་རེན་ནམ་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན་མིན་ཐོག་ལ་གསལ་བཤད་གནང་རོགས་གནང་ཞུ་རྒྱུ་ཞིག་ཡིན། དེ་ནས་དཔེ་ཁིད་དགེ་རྒན་རྣམ་པ་ཚོའི་འཕོད་བསྟེན་གི་ཐོག་ལ་དཔལ་དུས་ཀི་འཁོར་ལོ་དབང་ཆེན་ཐེངས་སོ་བཞི་པ་བསྒྲུབས་པའི་རེས་ཀི་དངུལ་སོར་འབུམ་བརྒྱ་ཐམ་པ་དཔེ་ཁིད་རྒན་ལགས་རྣམ་པ་ཚོའི་འཕོད་བསྟེན་གི་ཐོག་ལ་གཏོང་རྒྱུ་དང་། དེ་བཞིན་མཆིན་པའི་གཉན་ཚད་ཐོག་ལ་གཏོང་རྒྱུའི་འཆར་གཞི་འདུག བཏང་སྟངས་དང་གཏོང་ལུགས་དེ་གང་འད་ཡིན་མིན་དང་། དངུལ་རྣམས་དེ་བེད་སོད་ཇི་ལྟར་བཏང་མིན་དང་། ལས་འཆར་གང་དང་གང་ཡོད་མེད་ཐོག་ལ་བཀའ་འདི་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དེ་ནས་ཅ་དེའི་ནང་ལ་ཁ་འཐོར་གྲྭ་བཙུན་འཚོ་སྣོན་ཞེས་པའི་འོག་ལ་དྷ་སར་བརྒྱ་ཐམ་པ་དང་ཕོགས་མཐའ་ས་གནས་ཁག་གཞན་ ༢༠ ནས་ ༢༩༣ བཅས། ཁྱོན་དགེ་བཙུན་སྔགས་གསུམ་ ༣༩༣ འདུག དེའི་ནང་ལ་སི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་ཀིས་ལས་བསོམས་ཞིབ་བཤེར་གནང་པ་དེའི་ནང་ལ་ཁ་འཐོར་གི་གངས་འབོར་དེ་ ༢༤༨ འདུག བྱས་ཙང་འདིའི་ཁ་འཐོར་གངས་འབོར་འདི་དང་གོང་གི་ལས་བསོམས་ནང་ལ་ཡོད་པའི་གངས་འབོར་དེ་གཉིས་ཀི་བར་ལ་ཁྱད་པར་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཞིག་འདུག དེའི་ཁྱད་པར་གང་འད་རེད་དམ། ངས་ངོས་ལེན་ཞུ་རྒྱུ་དེ་སི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་ཀི་རེའུ་མིག་ནང་

107

ལ་ཡོད་པ་དེ་ཏག་ཏག་མེད་འགོ་བསམ་པ་དན་གི་འདུག རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན་ཟེར་ན། ད་ལྟ་དཔལ་ལྡན་ཆོས་རིག་བཀའ་བོན་མཆོག་གིས་སི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་ལ་ལན་གནང་སྐབས་ ༢༤༨ དེ་ངོས་ལེན་གནང་སོང་། དེ་གནང་པ་ཡིན་ན་གོང་དང་འདིའི་བར་ལ་ཁྱད་པར་ཞིག་འགོ་བསད་འདུག དེ་བཞིན་ཁ་འཐོར་གི་རེའུ་མིག་དེའི་ནང་ལ་གྲྭ་པ་གངས་ ༡༠༥ འདུག བཙུན་མ་གངས་ ༩༨ འདུག འདི་བསོམས་ན་ ༢༠༣ ཆགས་ཀི་འདུག ༢༤༨ དེ་གང་འད་བྱས་ནས་ཆགས་པ་རེད། འཐོལ་པ་དེ་ག་ནས་སེབས་པ་རེད། གོང་གི་གྲྭ་བཙུན་དང་འབེལ་བ་ཆགས་ནས་དི་བ་ཞུ་རྒྱུ་ཞིག་ཆགས་བསད་འདུག དེ་ནས་ནང་ཆོས་ངོ་སོད་ནང་ལ་ས་གནས་ཁག་ ༣༩ འདུག ༣༩ འདི་སྔོན་མ་ཐོག་མར་བཙུགས་དུས་ནས་ངས་ལས་བསོམས་ནང་མཇལ་བའི་སྐབས་དང་རང་འཇགས་རེད་འདུག ནང་ཆོས་ངོ་སོད་ཀི་ས་གནས་དེ་གངས་ཀ་ཡིན་ནའང་འཕར་རྒྱུ་མེད་པ་ཞིག་མཐོང་གི་འདུག དེའི་ཐོག་ལ་དེ་ག་རང་ཡིན་མིན་ཐོག་ལ་གསལ་བཤད་ཅིག་གནང་རོགས་གནང་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ཆོས་རིག་ལས་ཁུངས་ལ་ཐད་ཀར་དི་བ་ཞུ་རྒྱུ་དེ་ཙམ་ཞིག་ཡིན། དེ་ནས་སི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་ཐོག་ནས་ལས་བསོམས་ཞིབ་བཤེར་གནང་བའི་རེའུ་མིག་དེའི་ནང་ལ། དང་པོ་རིང་མ་དང་དེའི་གྲྭ་གངས་དེ་ ༦༦༢༨ དང་། བཙུན་མ་གངས་དེ་ ༡༧༡༤ དང་། སྔགས་པའི་གངས་དེ་ ༩༡ འདུག ཡིན་ནའང་འོག་ལ་ཨང་ ༤ ཞིག་འདུག ཨང་ཀི་ ༤ འདི་ག་རེ་ཡིན་མིན་ཤེས་ཀི་མི་འདུག འདི་ལ་གསལ་བཤད་ཅིག་དང་འདིའི་གངས་འབོར་དེ་དག་མཉམ་དུ་བསོམས་དུས་ ༨༤༣༧ ཆགས་ཀི་འདུག གཅིག་འཐོལ་པ་སེབས་ཀི་འདུག དེ་གང་འད་ཡིན་མིན་སྐོར་ལ་གསལ་བཤད་གནང་རོགས་གནང་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། སིར་བཏང་སྔོན་མ་ནས་ཨང་ཀི་གཅིག་གཉིས་ཁྱད་པར་འགོ་དུས་དི་བ་འབུལ་སྟངས་ཐོག་ལ་དེ་གནམ་ནས་བབས་པ་རེད་དམ་ས་ནས་ཐོན་པ་རེད་ཅེས་གསུངས་ཚུལ་དེ་རིགས་འདུག་སྟེ། ངས་དེ་འད་ཞུ་ཡི་མེད་དེ། གངས་ཀ་འདི་ལ་ཁྱད་པར་ཞིག་འདུག གཅིག་དེ་གང་ནས་སེབས་པ་རེད་ཅེས་བཀའ་འདི་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། གཉིས་པ། བོན་གི་རེའུ་མིག་དེའི་ཨང་གི་ལྔ་པ་དེའི་ནང་ལ་གྲྭ་གངས་ ༤༣༦ བཙུན་མ་ ༨༣ སྔགས་གངས་ ༤༢ དེ་ནས་ ༠ བཅས་ཁྱོན་བསོམས་ན་ ༥༨༡ བིས་འདུག ཡིན་ནའང་བསོམས་དུས་ ༥༦༡ ལས་མི་འདུག་ ༢༠ ཐམ་པ་འཐོལ་པ་ཞིག་འདུག འདི་ཆོས་རིག་ལས་ཁུངས་ཀི་རེའུ་མིག་གཞི་བཞག་བྱས་ཏེ་སི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་ཀིས་མར་བཤུས་བཞག་པ་ཞིག་རེད་དམ། ཡང་ན་ལྕགས་དཔར་བརྒྱབ་པའི་སྐབས་སུ་ནོར་བ་ཞིག་རེད་དམ། གང་ལྟར་སུས་ནོར་བ་རེད་དམ། གངས་ཀ་དེའི་ཁྱད་པར་གི་འགེལ་བཤད་དེ་སུས་བསྐྱོན་ཐུབ་ཀི་ཡོད་དམ་ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དེ་ནས་གོང་དུ་ཞུས་ཟིན་པ་ཡིན། གཞན་ཡང་ཇོ་ནང་གི་རེའུ་མིག་ནང་ལ་གྲྭ་གངས་ ༢༥༨ དང་། བཙུན་མ་གངས་དང་སྔགས་པ་གངས་ལ་ ༠ བིས་འདུག ཡིན་ནའང་ཕར་ཕོགས་དེར་བསོམས་དེར་ ༢༥༤ བིས་འདུག དེ་ནས་ཕར་བལྟ་དུས་ཙམ་གི་ ༤ མ་ཚང་བ་ཞིག་འདུག འདི་གང་འད་བྱས་ཏེ་ཆགས་པ་རེད། དེ་ལ་ཆོས་རིག་ལས་ཁུངས་དང་སི་འཐུས་ཀི་ཐོག་ནས་ཐུགས་སྣང་དང་ཞིབ་བཤེར་གནང་ཡོད་ཀི་རེད། གང་ལྟར་ང་ལ་གྲྭ་པ་ ༤ ཞིག་འཐོལ་པ་ཆགས་ཀི་འདུག དེ་ག་པ་ནས་སེབས་ཡོད་མིན་ཐོག་ལ་གསལ་བཤད་ཅིག་གནང་རོགས་གནང་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དེ་ནས་ཁ་འཐོར་དེར་གྲྭ་པ་གངས་ ༡༠༥ དང་། བཙུན་མ་གངས་ ༩༨ སྔགས་པ་གངས་ ༠ བིས་འདུག ཁྱོན་བསོམས་ན་ ༢༠༣ ཆགས་ཀི་འདུག རྣམ་པ་ཚོའི་ངོས་ལེན་ཡོད་པ་དེར་ཁྱོན་བསོམས་ ༢༤༨ རེད་འདུག དེ་དག་ལ་འབེལ་བ་སུ་ཆགས་ཀི་ཡོད་ནའང་གསལ་བཤད་ཅིག་གནང་རོགས་གནང་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ཐུགས་རེ་ཆེ།

108

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་ནས།
སི་འཐུས་བསྟན་པ་ཡར་འཕེལ་ལགས།

སི་འཐུས་བསྟན་པ་ཡར་འཕེལ་ལགས་ནས།
དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག ཆོས་རིག་ལས་ཁུངས་ཀི་ལས་བསོམས་སྙིང་བསྡུས་ཀི་ཐོག་ལ་དི་བ་ཁ་ཤས་ ཤིག་ཞུ་རྒྱུ་ཡོད། དང་པོ་ཤོག་གངས་ ༥ པའི་ནང་རུ་སོག་སོབ་ཡོན་དང་འབེལ་ནས་དི་བ་ཁ་ཤས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། སིར་བཏང་ནས་རུ་སོག་སོབ་ཡོན་སྐོར་ལ་འདས་ཟིན་པའི་གོས་ཚོགས་ཀི་ནང་ལ་དི་བ་མང་པོ་ཞིག་ཕུལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཡིན་ནའང་དེ་ལ་ལན་གནང་མཁན་ད་སྔ་སུ་གཅིག་ཀང་མ་བྱུང་། དེ་རིང་ཡིན་ནའང་རུ་སོག་སོབ་ཡོན་གནས་སྟངས་སྐོར་ལ་ལན་འདེབས་ཡོད་རེད་བསམ་གི་མི་འདུག ཡིན་ནའང་དེ་གཅིག་ཞུ་དགོས་ཀི་འདུག མ་ཞུས་ན་འགིག་གི་མི་འདུག་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། རུ་སོག་སོབ་ཡོན་གནང་ས་དེ་སོག་པོའི་སོབ་གཉེར་བ་གྲྭ་རྒྱུན་ ༨༢ ལ་བོད་གཞུང་གི་བང་མཛོད་ནང་ནས་ཟླ་རེའི་ནང་སོར་ ༣༠༠ རེ་གནང་དང་གནང་མུས་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་རེད། ཡིན་ནའང་ངས་དེ་ཁྱད་མཚར་འད་ཞིག་མཐོང་སོང་། ད་ལྟ་སི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་ཀི་དི་བ་གསུམ་པའི་ནང་ལ་ཆོས་རིག་ལས་ཁུངས་ཀི་ལས་བསོམས་ཤོག་གངས་ ༣༦ པའི་གྲུབ་འབས་མ་ཐོན་པ་ཞེས་པའི་ནང་། ཆོས་བརྒྱུད་རིས་སུ་མ་ཆད་པའི་དགེ་འདུན་རང་ལོ་ ༦༠ ཡན་ལ་ཟླ་རེར་ཧིན་སོར་ ༡༠༠༠ རེ་འཚོ་སྣོན་འབུལ་བཞིན་འདུག་པ། ཕི་ལོ་ ༢༠༡༤ ལོ་ནས་མཚམས་ཆད་འདུག་ཅེས། དེ་གཉིས་ཁྱད་མཚར་འད་ཞིག་མཐོང་སོང་། ང་རང་ཚོ་ལུང་པ་མེད་མཁན་སྐྱབས་བཅོལ་བའི་གནས་སྟངས་འོག་ལ་གནས་ཡོད་པ་རེད། སྐྱབས་བཅོལ་བའི་གནས་སྟངས་འོག་ནས་ལུང་པ་ཡོད་མཁན། རྒྱལ་ཁབ་ཡོད་མཁན་དག་ལ་ཕོགས་སོད་རྒྱུ་དེ་རན་པོ་ཞིག་སྔ་མ་ནས་མཐོང་མ་སོང་ཞེས་ཞུས་པ་ཡིན། ༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེས་ཡང་ཡང་གསུང་བཞིན་པ་ལྟར། དེ་ལས་ང་རང་ཚོའི་མི་ལ་དཀའ་ངལ་ཡོད་མཁན། གནས་བརན་སྐུ་བགེས། དེ་དག་གི་སྐུའི་འཕོད་བཞེས་ཡིན་ནའང་བརག་དཔྱད་གནང་དགོས་ཀི་ཡོད་པ་དང་། དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་ག་དུས་ཡིན་ནའང་ཐུགས་ཁུར་གནང་དགོས་ཀི་ཡོད་ཚུལ་བཀའ་གནང་གི་ཡོད་ནའང་། དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་ཧིན་སོར་ ༡༠༠ ཡང་སོད་མ་ཐུབ་པར་ལྷག་ཡོད་པའི་གནས་སྟངས་ཤིག་ཆགས་བསད་ཡོད་པ་རེད། དེ་འད་ཡིན་དུས་དེའི་གནས་སྟངས་དེ་ག་རེ་བྱས་ཏེ་ཆགས་པ་རེད་ཅེས་ཞུ་འདོད་བྱུང་།
ང་རང་ཚོར་ཕིའི་རྒྱལ་ཁབ་དག་གིས་རོགས་སྐྱོར་གནང་པ་དེ། ཕིའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀི་མི་དག་ལ་ཕར་ཕོགས་སོད་རྒྱུའི་ཆེད་
དུ་གནང་ཡོད་པ་རེད་དམ་མ་རེད། ང་ཚོའི་གནས་བབ་དེ་སྐྱབས་བཅོལ་བའི་གནས་བབ་དང་། ལྷག་པར་དུ་ང་རང་ཚོ་ཛ་དག་གི་གནས་སྟངས་ཤིག་ཆགས་བསད་དུས། ཁོ་ཚོར་བྱམས་པ་དང་བརྩེ་བ། སྙིང་རེ་དང་ཤ་ཚ་སོགས་ཀི་ཀུན་ནས་བསངས་ཏེ་ཚུར་སད་ཡོང་བ་ཞིག་ཡིན་དུས། དེ་ཕི་ལོགས་ཀི་རྒྱལ་ཁབ་ཡོད་མཁན་གི་མི་དག་ལ་ཕོགས་སད། ང་རང་ཚོའི་ད་ལྟ་བར་དུ་བོད་བསྟན་པ་ཆབ་སིད་དང་། བོད་ཀི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་གི་ཐོག་ལ་མཛད་རེས་བ་ན་མེད་པ་ཡོད་སོད་མཁན་གི་གནས་བརན་སྐུ་བགེས་ཚོར་ཧིན་སོར་ ༡༠༠ ཡང་འབུལ་མ་ཐུབ་པར། སྦྱིན་བདག་ཆད་སོང་ཞེས་སྐད་རྒྱག་དགོས་པའི་གནས་སྟངས་ཤིག་ཆོས་རིག་ལས་ཁུངས་ཀི་ལས་བསོམས་ནང་ནས་མཐོང་ཡོང་དུས། དེ་གཉིས་ཏག་ཏག་ཅིག་བསད་མི་འདུག་སྙམ་པའི་ཚོར་བ་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱུང་སོང་ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

109

དེ་ནས་ཤོག་གངས་ ༧ པའི་ནང་ལ་གཞུང་བསྟེན་ཆོས་སྐྱོང་ཁག་གི་སྐུ་རེན་རྣམ་པའི་གསོལ་ཕོགས་ཅེས་པ་དེ་རེད།
སྔོན་མ་ནས་མང་པོ་ཞིག་ཞུས་དང་ཞུ་བཞིན་པ་རེད། ལྷ་ལ་མིས་ཡར་ཕོགས་སོད་དགོས་པའི་ཚོད་ཅིག་འཁེལ་ཡོད་པ་རེད། དངོས་གནས་བྱས་ན་ལྷ་དེ་དག་གིས་མི་ལ་མར་གནང་དགོས་པའི་འགོ་སྟངས་ཞིག་རེད་དེ། ང་ཚོས་ཡར་སད་དགོས་ཀི་ཡོད་པ་རེད། ཡིག་ཆ་དེའི་ནང་ལ་གནས་ཆུང་ཆོས་རྒྱལ་ཆེན་པོ་ཞེས་པ་དེར་ཧིན་སོར་ ༥༥༠༠ སད་ཀི་ཡོད། བརན་མ་དང་ཚེ་རིང་མའི་སྐུ་རེན་ལ་སོར་ ༥༠༠༠ སད་ཀི་ཡོད་ཅེས་བཀོད་འདུག གང་ལྟར་འདི་གཉིས་ཀི་བར་ལ་དབྱེ་བ་ཞིག་ཕེ་འདུག འདི་ག་རེ་བྱས་ཏེ་དབྱེ་བ་ཕེ་པ་རེད། ལྷ་ཁོ་རང་ཚོར་ཆ་ལག་མང་ཉུང་དང་གདོང་པ་མང་ཉུང་གི་ཆ་ནས་སོད་ཀི་ཡོད་པ་རེད་དམ། ཡང་ན་འཇོན་ཐང་དང་ནུས་པ་ཆེ་ཆུང་གི་སོ་ནས་སོད་ཀི་ཡོད་པ་རེད་དམ། སིར་བཏང་ནས་ཕོགས་སད་ཅེས་པ་དེ་ལས་ཁུངས་ཤིག་གི་ནང་ལ་ཕག་ལས་གནང་ནས་གྲུབ་འབས་ཤིག་འདོན་དགོས་ཀི་ཡོད་པ་རེད། དེ་འདའི་ཐོག་ནས་ང་ཚོས་ལྷ་ཚོར་ཕོགས་སད་པ་དེ་ཏག་ཏག་ཅིག་བསད་ཡོད་པ་རེད་དམ་མ་རེད། ང་ཚོ་སི་འཐུས་རྣམ་པ་མི་མང་གི་སྐུ་ཚབ་དང་བོད་མི་ས་ཡ་དྲུག་གི་འཐུས་ཚབ་ཡིན་ཞེས་འཛམ་བུ་གིང་ལ་བཤད་ནས་འགོ་སོད་ཀི་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་དེ་ཚོར་ཟླ་རེར་ཧིན་སོར་ ༣༠༠༠ མ་གཏོགས་ཡོད་པ་མ་རེད། ལྷ་དེ་ཚོར་ ༥༠༠༠ དང་ ༥༥༠༠ བཅས་མང་པོ་ཞིག་གནང་གི་འདུག དེའི་གནས་བབ་དེ་གང་འད་ཆགས་ཡོད་མེད་དང་། ལྷ་ཚོར་འཇོན་ཐང་དང་ནུས་པའི་དབྱེ་བ་འབྱེད་རྒྱུར་གང་དང་གང་བྱུང་ཡོད་མེད་དང་། ལྷ་ཚོར་དབྱེ་བ་འབྱེད་དགོས་དོན་གང་ཡིན་ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
དེ་ནས་ཤོག་གངས་ ༨ པའི་གཞུང་ཆེན་རིགས་གཅིག་རྐང་འཛིན་ཞེས་པ་དེར། གཞུང་ཆེན་སོབ་གཉེར་གནང་མཁན་
གངས་ ༢༥ ལ་ཟླ་རེར་སོར་ ༢༥༠༠ རེ་འབུལ་གི་ཡོད། ལོ་རེ་ལ་སོར་ ༣༠༠༠༠ རེ་སོབ་ཡོན་སད་ཀི་ཡོད་ཅེས་གསུངས་སོང་། ག་ཕོགས་དེ་གཉིས་གཅིག་རེད་དམ་ཁ་ཁ་རེད་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
དེ་ནས་སིར་བཏང་ནས་ཆོས་རིག་ལས་ཁུངས་ཀི་ལས་བསོམས་ཀི་ཡི་གེའི་དག་ཆ་ཡིན་ནའང་། ནོར་བ་སྔར་བས་མང་
བ་ལས་ཉུང་དུ་ཕིན་མི་འདུག ལྷག་པར་དུ་ཐ་སྙད་བེད་སོད་གཏོང་སྟངས་ཀི་ཐད་ནས་དེ་སྔ་མེད་པའི་ཐ་སྙད་གསར་བཟོ་མང་པོ་འདུག དཔེར་ན། ཤོག་གངས་ ༩ པའི་ནང་ལ་ནང་རིག་ཟབ་སྦྱོང་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་རེད། ཕོགས་གཅིག་ནས་ཁོང་རྣམ་པས་ཚིག་བསྡུ་རྒྱུ་དེ་སྟབས་བདེ་པོར་གཟིགས་ཡོད་སིད། འོན་ཀང་བོད་ཀི་སྐད་བར་རིག་པའི་ཐ་སྙད་ལ་སྦྱངས་པ་དང་གོམས་པ་ཡོད་མཁན་ཞིག་གིས་གཟིགས་པ་ཡིན་ན། འདི་ཚོའི་རིགས་དེ་གད་མོ་འཆོར་རྒྱུའི་གནས་ཚུལ་རིགས་མང་པོ་ཆགས་འདུག འདི་ཚོའི་ཐོག་ལ་ང་ཚོས་ཐུགས་གཟབ་གནང་དགོས་ཀི་འདུག་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
དེ་ནས་ཤོག་གངས་ ༡༡ པའི་ནང་ལ་བཀའ་བོན་ཕོགས་བསྐྱོད་ཅེས་པ་དེ་རེད། དེའི་ནང་ལ་གཞུང་འབེལ་ཐོག་ཡར་མར་
ཐེངས་ ༢༠ ཙམ་ཕེབས་པ་ཡིན་ཞེས་བཀོད་འདུག གངས་ཀ་དེ་མང་པོ་ཞིག་ཚོར་སོང་། དེ་འད་ཡིན་དུས་ཐེངས་མ་མང་པོ་ཞིག་ཕེབས་པར་བརེན་ནས་གྲུབ་འབས་ག་རེ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། ང་རང་གི་བསམ་བོར། ཡར་མར་ཐེངས་མ་ཉི་ཤུ་ཕེབས་སྐབས་སུ་གནམ་གྲུ་སོགས་སུ་ཕེབས་དགོས་ཀི་ཡོད་དུས། དངུལ་འབོར་མང་པོ་ཞིག་འགོ་སོང་ཕིན་ཡོད་པ་རེད། ཕོགས་གཅིག་ནས་གནས་བརན་སྐུ་བགེས་རྣམ་པ་ཚོར་ཧིན་སོར་ ༡༠༠ རེ་ཡང་འདང་གི་མི་འདུག་ཅེས་ཞུ་བཞིན་ཡོད་དུས། དེ་འདའི་ཐོག་ནས་གྲུབ་འབས་གང་དང་གང་ཐོན་ཡོད་པ་རེད་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

110

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་ནས།
དཔལ་ལྡན་ཆོས་རིག་བཀའ་བོན་མཆོགདཔལ་ལྡན་ཆོས་རིག་བཀའ་བོན་གཡུ་ཐོག་ཀརྨ་དགེ་ལེགས་མཆོག་ནས།
དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག བཀུར་འོས་སི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ནས་བཀའ་འདི་ཕེབས་པ་ལ་གང་ཐུབ་ཐུབ་ཀིས་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། བཀུར་འོས་སི་འཐུས་དང་པོས། ག ༡ ནང་ལ་དགེ་རྒན་གི་ཕོགས་སད་ཡུལ་དེ། ཆོས་བརྒྱུད་ཟེར་ནའང་མི་འདུག དགོན་སེ་ཟེར་ནའང་མི་འདུག ཆ་མ་སྙོམ་པ་མང་པོ་ཞིག་འདུག དེ་ཚོ་མི་འད་བའི་རྒྱུ་མཚན་གང་དུ་ཐུག་ཡོད་པ་རེད་ཅེས་བཀའ་འདི་གནང་སོང་།
དགེ་རྒན་གི་ཕོགས་སོད་རྒྱུ་དེ་ཡིག་ཆ་ཁོ་རང་ནང་ལ་གསལ་བ་བཞིན། རོགས་སྐྱོར་དགོས་མཁོ་ཆེ་བའི་མཐའ་
མཚམས་དང་དགོན་པ་ཆུང་ཁག་ལ་དམིགས་པ་ཞིག་རེད། དེའི་ནང་ནས་ཀང་ང་ཚོས་ཕར་ངོས་འཛིན་བྱས་ཏེ་སི་སྙོམ་གིས་སད་བཞག་པ་དེ་འདའང་མ་རེད། ཚུར་ས་གནས་འགོ་འཛིན་བརྒྱུད་དེ་གནས་སྟངས་སྙན་གསེང་ཞུ་རྒྱུར་རོགས་སྐྱོར་དང་གནས་སྟངས་གང་འད་ཡོད་མེད་ཐོག་ལ་ང་ཚོར་བརྒྱུད་ལམ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་ཙང་། འདི་ཚོའི་ཐོག་ནས་བྱུང་སྟེ་ལོ་རེ་རེར་ཐེངས་གཅིག་སད་རེས། ལོ་གཉིས་གསུམ་རེས་སུ་སར་ཡང་སོད་དགོས་ཀི་འདུག་གམ་མི་འདུག་ཅེས་ཞིབ་འཇུག་དང་། བསྐྱར་དུ་རྒྱབ་གཉེར་ཡིག་ཆ་དགོས་ཀི་འདུག་དང་མི་འདུག་སོགས་མང་པོ་ཡོད་པ་རེད། དེ་འདའི་ཐོག་ནས་ཡོང་བ་ཞིག་རེད་མ་གཏོགས། ང་ཚོའི་ངོས་ནས་མར་བོས་བཅད་བྱས་ཏེ་མི་མང་ལ་བགོ་བཤའ་བརྒྱབས་པ་ཞིག་གང་ཡང་མ་རེད། དེ་འད་ཡིན་དུས་མི་འད་བ་ཆགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེ་རེད་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
དེ་ནས་དཔེ་ཁིད་དགེ་རྒན་རྣམ་པ་ཚོའི་འཕོད་བསྟེན་ལ་སོགས་པ་ཡར་རྒྱས་གཏོང་ཐབས་སུ་དུས་འཁོར་དབང་ཆེན་གི་
དངུལ་བབ་ཁོངས་ནས་འཕོད་བསྟེན་ལས་ཁུངས་ཀི་རྩིས་ཁོངས་སུ་ཕུལ་ཞེས་པ་དེ་གང་འད་ཆགས་ཀི་རེད་ཅེས་པ་དེ། རིམ་པས་འཕོད་བསྟེན་ལས་ཁུངས་ཀི་མཁིས་པའི་མཉན་ཚད་ཀི་སྔོན་འགོག་ལས་འཆར་འགོ་དང་འགོ་མུས་ཡིན་དུས། དེ་ཚོའི་སྐབས་སུ་གསལ་པོ་ཆགས་ཀི་རེད། སྔོན་འགོག་དེ་༸གོང་ས་མཆོག་གི་དགོངས་པ་ནང་བཞིན་སྔོན་འགོག་ཐུབ་ཐབས་ཀི་ཆེད་དུ་འབས་བུ་སྨིན་ཐབས་ ཤིག་ཞུ་ཡི་རེད་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
དེ་ནས་ཅ་པ་དེ་ཁ་འཐོར་གྲྭ་བཙུན་སྐོར་དེ་བཀུར་འོས་སི་འཐུས་ཀིས་ཐུགས་ཞིབ་ཆོད་པ་དེ་ཧ་ཅང་གི་ཡག་པོ་བྱུང་
འདུག ཁ་སང་ང་ཡིན་ནའང་དེ་འད་མཐོང་ནས་གོས་བསྡུར་ཞིག་བྱས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ལས་བསོམས་བསྡུས་པའི་ནང་ལ་ཡོད་པ་དང་། སི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་ཀིས་དི་བ་ཕེབས་པ་གཉིས་ཀི་འགལ་བ་དེ་དེ་འད་ཆགས་བསད་འདུག ༣༩༣ ཞེས་པ་དེའི་ནང་ལ་ཁ་འཐོར་གྲྭ་བཙུན་ལབ་པ་རེད་མ་གཏོགས། ༣༩༣ གི་ནང་ནས་ ༢༤༣ ལ་རོགས་སྐྱོར་གི་ཁོངས་དེ་ཁ་འཐོར་གྲྭ་བཙུན་གི་འཚོ་སྣོན་ཁོངས་ནས་གནང་པ་ཞིག་རེད་མ་གཏོགས། ༢༤༣ ཕལ་མོ་ཆེ་བལ་ཡུལ་གི་སོ་སོའི་སྒྲིག་ཁོངས་ལ་ཡོད་པའི་དགོན་པ་ཆུང་ཆུང་དེ་འད་རེད་འདུག དེ་ཚོ་མར་འཐེན་པ་ཡིན་ན། གོང་དུ་གསུངས་པ་ནང་བཞིན་གངས་ཀ་བཞི་ལྔ་མ་གཏོགས་ཁྱད་པར་འགོ་ཡི་མི་འདུག་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱུན་ལས་ཀིས་བཀའ་འདི་གནང་པའི་ནང་ལ་ཐོན་ཟིན་པའི་ཐོ་གངས་དེ། ང་ཚོས་ཕུལ་བ་དེ་དང་ཇི་

111

མ་ཇི་བཞིན་གཅིག་པ་ཡིན་མིན་ད་ལྟ་ཞུ་ཐུབ་ཀི་མི་འདུག་སྟེ། ཡིན་ནའང་གསལ་པོ་བྱས་ཏེ་ཞུ་རྒྱུ་གཅིག་ག་རེ་ཡིན་ཞེ་ན། དགོན་པ་དང་གྲྭ་བཙུན་གི་གངས་ཐོ་དེ་དག་ལོ་རེ་རེའི་ནང་ལ་འགྱུར་བ་ག་རེ་ཕིན་ཡོད་མེད་དེ་ཏག་ཏག་ཅིག་བཟོ་མ་ཐུབ་པར་བརེན། ཁ་ཤས་ལོ་སྔ་མའི་གངས་ཐོ་ལྟར་བསད་ཡོད་པའི་རིགས་ཆགས་བསད་འདུག གང་ལྟར་ང་ཚོས་རྩིས་རྒྱག་ཡོང་བའི་སྐབས་སུ་ ༢ ཙམ་མ་གཏོགས་ཁྱད་པར་འགོ་ཡི་མི་འདུག་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
དེ་ནས་གོང་དུ་གཞན་མང་པོ་ཞིག་འགལ་བ་ཕིན་པ་གསུངས་གནང་སོང་སྟེ། ངས་ཇི་མ་ཇི་བཞིན་ཚང་མའི་རེས་ཟིན་མ་
སོང་ལ། རེས་སུ་ཞིབ་ཕས་བརག་དཔྱད་བྱས་ཏེ་ལན་ཕུལ་ཐུབ་པ་བྱ་རྒྱུ་ཡིན། ཕལ་ཆེར་དེའི་ནང་གི་བསོམས་དེ་ནོར་ཡོད་ཀི་རེད་སྙམ། ༢༩༣ དང་ ༢༤༨ གཉིས་ཀི་བསོམས་དེ་ནོར་བ་ཡིན་གི་རེད་སྙམ། འོན་ཀང་འདི་ག་པར་ནོར་ཡོད་མེད་དེ་རེས་སུ་དཔྱད་ནས་ཞུ་ཆོག་པ་ཞུ།
དེ་ནས་བཀུར་འོས་སི་འཐུས་དེ་ག་རང་གིས་ནང་ཆོས་ངོ་སོད་བྱ་ཡུལ་ས་གནས་ཁག་ ༣༩ ཐོ་གཞུང་ཞིག་སྔོན་མ་ནས་
གཅིག་ཕུལ་གནང་སོང་། ཐོ་གཞུང་དེ་དེ་རིང་རང་འཇགས་རེད་དམ་ཞེས་ཞུས་སོང་། ཐོ་གཞུང་དེ་རང་འཇགས་རེད་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དེ་དག་ལ་ང་ཚོས་ནང་ཆོས་ངོ་སོད་གནང་རྒྱུའི་མ་དངུལ་ཞིག་དང་ཆ་རེན་འབོད་སྐུལ་ལམ་སྟོན་ཞིག་བཞག་ཡོད། ས་གནས་ཁག་ ༣༩ དེ་མངོན་གསལ་དོད་པོ་བྱས་ཏེ་ཐོན་པ་ནང་བཞིན་ལོ་རེ་རེར་ཐེངས་གསུམ་གནང་དགོས་ཀི་རེད་ཅེས་ཞུ་བཞིན་ཡོད་པ་རེད་དེ། ད་ལྟ་ཐེངས་གསུམ་བྱ་རྒྱུ་བཞག་སྟེ། ད་ལྟ་ ༣༩ ནས་ ༢༡ མ་གཏོགས་ལས་བསོམས་དེ་འབྱོར་ཐུབ་ཡོད་པ་མ་རེད། ཡིན་ནའང་ལས་བསོམས་མ་འབྱོར་བར་བརེན་ནས་ཕར་ཕོགས་ལ་བྱུང་ཡོད་པ་མ་རེད་ཅེས་ཞུ་ཚོད་ཀང་ཐིག་གི་མི་འདུག གང་ལྟར་ལས་བསོམས་དེ་སྐུལ་འདེད་བྱས་ཏེ་དུས་བཀག་ནང་ལ་གང་འབྱོར་པ་དག་འབུལ་རྒྱུ་རེད་མ་གཏོགས་ གཞན་པ་མེད་པ་ཡིན་དུས་གནས་སྟངས་དེ་འད་ཆགས་བསད་ཡོད་པ་རེད་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
དེ་ནས་བཀུར་འོས་སི་འཐུས་གཞན་ཞིག་ནས་རུ་སོག་སོབ་ཡོན་སྐོར་ལ་བཀའ་གནང་པ་རེད། དེ་སྔོན་མའང་ཞུས་ཟིན་
པ་རེད། དེ་ལ་དམིགས་བསལ་བསྒྱུར་བཅོས་གང་ཡང་ཡོད་པ་མ་རེད། དེང་སང་ང་ཚོས་རུ་སོག་ཟེར་གི་ཡོད་པ་རེད། རུ་སོག་ཅེས་རུ་ཞིག་རྒྱག་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། རྩ་བའི་ཆ་ནས་སོག་རིགས་ཡིན་པ་གང་ཞིག་ལ་ཕིས་སུ་ཨུ་རུ་སུའི་ཁོངས་སུ་ཆགས་ཡོད་དུས། ང་ཚོས་རུ་སོག་ཅེས་ལབ་པ་རེད་མ་གཏོགས། ང་རང་ཚོ་སྔོན་མའི་བྱེད་སྟངས་ལྟར་ན། སོག་རིགས་རང་རང་ཆགས་བསད་ཡོད་པ་རེད། སོག་པོའི་ནང་ལ་ལུང་ཚན་དང་རིགས་མང་པོ་ཡོད་ཙང་སོག་རིགས་ཁོ་ན་རེད། དེ་ཚོ་སྔོན་མའི་བོད་ཀི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་གི་ཐོག་ནས་འབེལ་བ་ཟབ་པོ་ཡོད་པ་དང་། བར་ལམ་ཞིག་ནས་དམར་པོའི་འོག་ལ་ཉམས་དམས་ཆེན་པོ་བྱུང་བར་བརེན་ནས། བོད་ལ་ཉམས་དམས་ཆེན་པོ་བྱུང་སྐབས་ང་ཚོ་ཕིས་སུ་བཙན་བྱོལ་རྒྱ་གར་ལ་འབྱོར་རེས་འད་འདའི་ནང་ནས་མི་འད་བ་ཞིག་ཆགས་ཏེ། ང་ཚོ་གང་ལ་གང་འཚམ་སོ་སོའི་དེ་སྲུང་སྐྱོབ་བྱ་ཐུབ་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་པ་རེད། རྩ་བའི་ཁོ་རང་ཚོ་རང་དབང་ལུང་པའི་ནང་ལ་བཞུགས་ཡོད་པ་རེད་དེ། ཆོས་རིག་སར་གསོ་བྱ་རྒྱུ་དེ་ཧ་ཅང་ཉམས་དམའ་པོ་ཞིག་གི་སང་ལ་ཡོད་དུས། ང་ཚོའི་བ་ན་མེད་པའི་དབུ་ཁིད་ཀི་དམིགས་བསལ་བཀའ་དགོངས་གཞིར་བཟུང་གིས་ཐོག་མར་ང་ཚོ་བོད་པའི་ངོས་ནས་ཕར་ཁོ་རང་ཚོའི་ལུང་པར་སིར་ནང་ཆོས་ཙམ་མ་ཡིན་པར་མཐུན་གོགས་བྱ་རྒྱུར་དམིགས་ཏེ་འགོ་བཙུགས་པ་ཞིག་རེད། དེ་དུས་ཁོ་རང་ཚོ་རང་བཙན་ཅན་གི་རྒྱལ་ཁབ་རེད་དེ། དེ་ཚོའི་གནས་སྟངས་ལ་བལྟས་ན་ང་ཚོའི་ངོས་ནས་རོགས་

112

རམ་དགོས་ངེས་ཀི་གནས་བབ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། ཕིས་སུ་ཏན་ཏན་ཡར་རྒྱས་ཕིན་ཡོད་ཀི་རེད། སྔོན་མ་ངས་དན་ཚོད་ལྟར་ན། སྔོན་མ་འགོ་འཛུགས་དུས་ཟླ་རེར་ ༦༠༠ དང་ ༨༠༠ དེ་འད་ཡོད་པ་རེད། དེ་ནས་རིམ་པས་བསམ་འཆར་མང་པོ་བྱུང་པ་ཡིན་དུས། ང་རང་ཚོའི་གསར་འབྱོར་གྲྭ་བཙུན་ཚོའི་སོབ་ཡོན་དང་གཅིག་པ་ལྟ་བུ་བྱས་ཏེ། གང་ལྟར་ང་ཚོས་ཁ་ཐུག་གངས་ཀ་ཙམ་ལ་བལྟས་པ་མ་ཡིན་པར་ཕོགས་མང་པོ་ཞིག་ལ་གཟིགས་དགོས་ཀི་མེད་དམ་སྙམ་གི་འདུག་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
དེ་དང་འབེལ་གོང་དུ་གནས་བརན་བགེས་པ་དགུང་ལོ་ ༦༠ ཡན་ལ་སོར་ ༡༠༠ སད་ཐུབ་དང་མི་ཐུབ་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་
སྦྱར་གནང་སོང་། དེ་སྙན་ངག་གི་སྐད་ཆ་ལྟ་བུ་སྦྱར་གནང་རྒྱུ་ཡོད་པ་མ་རེད་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དགུང་ལོ་ ༦༠ ཡན་ལོན་མཁན་གི་གྲྭ་བཙུན་ཁག་ལ་སོར་ ༡༠༠ རེ་སད་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་པ་དེ། ཆོས་རིག་ལས་ཁུངས་ནས་ལས་འཆར་འགོ་བཙུགས་པ་ཞིག་མ་རེད་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དེ་ང་ཚོའི་ཡིག་ཆའི་ནང་ལ་གསལ་བ་ནང་བཞིན། རང་རེའི་ལྷག་བསམ་ཡོད་མཁན་གི་ཚོགས་པ་ཞིག་གིས་དེ་རིགས་བྱ་འདོད་ཡོད་ཅེས། དེ་ཆོས་རིག་བརྒྱུད་དེ་འགེམས་སེལ་གནང་རོགས་གནང་ཞེས་ཏེ། ད་ལྟའི་བར་དུ་ཞབས་ཞུ་བསྒྲུབས་པ་ཞིག་ཆགས་བསད་ཡོད། དེ་ཡིན་དུས་དེ་གཉིས་བར་གཅིག་ནས་བསྡུར་རྒྱུ་ཡོད་པ་མ་རེད་ལ། གཉིས་ཐད་ནས་དགུང་ལོ་ ༦༠ སོན་མཁན་དག་ལ་ཕར་ཕོགས་གནང་མཁན་གི་སྦྱིན་བདག་དེས་སོར་ ༡༠༠ མ་གཏོགས། གཞན་ཁོངས་གང་ནས་ཀང་རག་གི་མེད་པ་དེ་ཡང་ཞུ་ཚོད་ཐིག་གི་མ་རེད་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
དེ་ནས་སྐུ་རེན་གི་གསོལ་ཕོགས་སྐོར་ལ་མང་པོ་ཞིག་གསུངས་གནང་སོང་། ངས་དེའི་སྐོར་ལ་ལན་འདེབས་ཚ་པོ་ཞུ་
གིན་ཡོད་པ་འད་པོ་བྱེད་འདོད་ཡང་མེད་ལ་བྱེད་ཀི་ཡང་མིན། ཡིན་ནའང་ང་ཚོས་ཆོས་སྐྱོང་གི་སྐུ་རེན་ལ་གསོལ་ཕོགས་ཀི་དོད་འབུལ་གི་ཡོད་པ་རེད་མ་གཏོགས། ལྷ་ཆོས་སྐྱོང་ཁོ་རང་ལ་ཕོགས་འབུལ་གི་ཡོད་པ་མ་རེད་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ལྷ་ཆོས་སྐྱོང་ཁོ་རང་ལ་ཕོགས་འབུལ་དགོས་ཀི་མེད་པ་དེ་སི་འཐུས་ཀིས་གསུངས་པ་དེ་ལྟར་རེད་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ང་ཚོས་ཆོས་སྐྱོང་སྐུ་ཕེབས་སའི་སྐུ་རེན་དེར་ང་ཚོས་ལས་བྱེད་ཀི་ཚུལ་དང་ཞབས་ཞུ་བ་ཞིག་ཀང་ཆགས་བསད་ཡོད་པ་རེད་ལ། གདན་ཐོབ་གཅིག་ཀང་གནང་ཡོད་པ་རེད། བོད་ལ་སྔ་མ་ནས་བཟུང་སྟེ་གདན་ཐོབ་ཅིག་ཀང་གནང་ཡོད་པ་རེད། སྐུ་རེན་ལ་བརེན་ནས་གདན་ཐོབ་ཀང་མི་འད་བ་རེ་རེ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། དེའི་ནང་ནས་ང་རང་ཚོའི་གནས་ཆུང་ཆོས་རྒྱལ་གི་སྐུ་རེན་དེ་ཕན་བུའི་མཐོ་བ་ཡོད་པ་དེ། གཞུང་བསྟེན་དག་ལྷའི་གཙོ་བོ་ཞེས་སྔོན་མ་ནས་ལབ་སོལ་ཡོད་པ་བཞིན་ད་ལྟ་ཡང་དེ་མཚུངས་རེད། ང་རང་ཚོ་ལ་ཡང་གདན་ཐོབ་མཐོ་དམའ་ཡོད་དུས། སྐུ་རེན་དག་ལའང་གདན་ཐོབ་ལ་བལྟས་ཏེ་གསོལ་ཕོགས་ཀི་དོད་དེ་ཡང་ཕན་བུ་མི་འད་བ་ཆགས་པ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་དེ་ལ་དམིགས་བསལ་གི་སྐྱོན་ཆེ་བ་ཨེ་ཡོད་དམ་བསམ་གི་འདུགདེ་ནས་རིགས་གཅིག་རྐང་འཛིན་ཞེས་པར་ཟླ་རེར་སོར་ ༢༥༠༠ དང་། ལོ་རེར་ ༣༠༠༠༠ ཞེས་པ་དེ་གཉིས་གཅིག་རེད་
དམ་སོ་སོར་རེད་ཅེས་གསུངས་སོང་། དེ་གཅིག་རེད་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དེ་ནས་ཐ་སྙད་ནང་ལ་འད་མི་འད་ཁ་ཤས་འདུག དཔེ་མཚོན་ལ་ནང་རིག་ཞེས་པ་གསུངས་གནང་སོང་། ཡིན་ནའང་ནང་དོན་རིག་པ་ཞེས་པ་དེ་བསྡུས་ནས་ནང་རིག་ཅེས་བིས་པ་དེ། ཐ་སྙད་གསར་པ་དེ་འད་ཆགས་ཀི་ཨེ་ཡོད་དམ་སྙམ། ཐ་སྙད་བསྡུས་པ་དང་བརངས་པ་ལ་བརེན་ནས་གནད་དོན་དེ་ཁ་ཐུག་དེར་གོ་ཐུབ་ཀི་མེད་ན། འགིག་གི་ཡོད་པ་མ་རེད། གལ་སིད་གོ་ཐུབ་ཀི་ཡོད་པ་ཡིན་ན་འགིག་གི་ཡོད་པ་རེད། ང་ཚོས་དེར་ནང་རིག་ནང་རིག་ཞེས་པ་དེ་ནང་དོན་རིག་པ་ལ་གོ་དགོས་ཀི་ཡོད་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

113

དེ་ནས་བཀའ་བོན་ཕོགས་བསྐྱོད་ཐེངས་ ༢༠ ཙམ་ཞིག་ཕེབས་འདུག གྲུབ་འབས་ག་རེ་ཐོན་སོང་། དེའི་གནམ་གྲུའི་ག་
ཆ་དེ་ཚོ་གཞན་དག་ལ་བཏང་ན་ཡག་པོ་མ་རེད་དམ་ཞེས་གསུངས་སོང་། དེ་ཚོའི་རིགས་དེ་གོས་ཚོགས་ནང་ནས་དགོངས་བཞེས་གནང་སྟེ་གཏན་འབེབས་གནང་པ་ཡིན་ན། ཧ་ཅང་གིས་ཡག་པོ་ཡོང་ས་རེད། དཔེར་ན་ཆ་བཞག་པ་ཡིན་ན་ལོ་གཅིག་ཙམ་འགོ་གི་ཡོད་པ་རེད་དེ། ཆོས་རིག་ལས་ཁུངས་རང་གི་ལས་དོན་ཐོག་ལ་དུས་ཚོད་བོ་འདོད་ཁེངས་པ་ཞིག་གཏོང་རྒྱུ་བྱུང་མ་སོང་། དེ་རིང་གོས་ཚོགས་ནང་ལ་འགན་ཁུར་ནས་ཞུ་བཞིན་ཡོད། དང་པོ་འགོ་བཙུགས་པ་ནས་ཕོགས་བསྐྱོད་མང་པོ་ཆགས་རྒྱུ་དེ། སོ་སོའི་ངོས་ནས་གནད་དོན་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་ལ་བརྩིས་ཏེ་རིས་སུ་མ་ཆད་པའི་ཆོས་བརྒྱུད་ཁག་གི་དབུ་ཁིད་བ་ཆེན་རྣམ་པའི་སྐུ་མདུན་ལ་དངོས་སུ་ཕར་ཆེད་དུ་བཅར་ཏེ། ད་ལྟའི་གནས་སྟངས་དེ་དག་ཡར་སྙན་གསེང་ཞུས། གནད་དོན་དེ་ཚོའི་སང་ནས་མར་བཀའ་སོབ་ཞུས་པ་ཡིན། གནས་སྟངས་དེ་ཚོའི་སྐོར་ལ་ཡར་སྙན་གསེང་ཞུས་པ་དང་། མར་བཀའ་སོབ་ཕེབས་རྒྱུའི་ཐོག་ལ་ཕན་ཐོགས་བ་ན་མེད་པ་བྱུང་སོང་བསམ་གི་ཡོད་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
དེ་བཞིན་དུ་དགོན་སེ་ཁག་ལ་འཚམས་འདི་ལྟ་སྐོར་ལ་བཅར་བའི་སྐབས་སུ། དགོན་སེ་ཁག་ལ་དམིགས་བསལ་ཕན་
ཐོགས་གང་ཡང་ཡོད་པ་མ་རེད་དེ། སེམས་ཀི་ཁྱད་པར་ཞིག་ལ་རིས་སུ་མ་ཆད་པའི་དགོན་སེ་ཁག་ལ་འཚམས་འདི་ལྟ་སྐོར་ཕིན་ཏེ་གནས་སྟངས་རོགས་ཞིབ་ཅིག་བྱས་པ་ཡིན་ན། ཕན་ཐོགས་ཡོད་པ་རེད་སྙམ་ནས་དཀའ་ངལ་འཛེམ་མེད་ཀིས་ཕིན་བཞག་པ་ཞིག་ཡིན། མི་དང་མིའི་དབར་ལ་འབེལ་བ་ཡིན་དུས་ཕན་ཐོགས་ཧ་ལས་པ་ཡོང་གི་འདུག ཕར་ཕོགས་ཀི་གནས་སྟངས་ལེགས་ཞན་མང་པོ་ཡོད་པ་དག་རོགས་ཐུབ་ཀི་འདུག ལྷག་པར་དུ་བར་ལམ་ཞིག་ནས་འཛུགས་སྐྲུན་གི་སང་ལ་ཕན་བུའི་དབྱིངས་འད་ཞིག་ཞུགས་ནས། ད་ལྟའི་གྲྭ་རྒྱུན་གི་གནས་སྟངས་ཐོག་ལ་དཀོན་པོ་ཆགས་པ་སོགས་ཕན་ཚུན་གཉིས་ལ་ར་སོད་ཐུབ་པ་བྱུང་དུས། མ་འོངས་པར་སངས་རྒྱས་ཀི་བསྟན་པ་འཛིན་སྐྱོང་སེལ་གསུམ་ག་འད་བྱེད་དགོས་མིན་སོགས་ཀི་སྐོར་ལ་གོ་བསྡུར་ཞུ་རྒྱུ་སོགས་ཀི་སྐོར་ནས་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་ཡོང་གི་འདུག་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
དེ་ནས་གཞིས་ཆགས་ཁག་ནང་ལ་བཀའ་བོན་རྣམ་ལས་བགོས་བྱས་ཏེ་ཕེབས་པ་རེད། གཞིས་ཆགས་ཁག་ནང་ལ་ལྟ་
སྐོར་དུ་བསྐྱོད་པའི་སྐབས་སུ་སོ་སོ་ཡིན་ནའང་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་བྱུང་སོང་། ཕ་གིར་ཡིན་ནའང་བཀའ་ཤག་ནང་ལ་བཀའ་འབེལ་བྱས་ཏེ་གཏམ་བཤད་སོགས་གང་ཐུབ་ཐུབ་ཅིག་ཞུ་དུས། གཞིས་ཆགས་ཁག་ནང་ཡིན་ནའང་དབུ་མའི་ལམ་གི་སྐོར་ལ་གོ་རོགས་དེ་ཙམ་ཡོང་གི་མེད་པ་དང་། མི་མང་ཚོར་གོ་བར་འཕོད་ཀི་མེད་པའི་གནས་སྟངས་ཤིག་ཡོང་གི་འདུག ཡིན་ནའང་ང་རང་འགོ་ས་དེར་སྟབས་ལེགས་པ་ཞིག་མིན་ནམ། ཡར་དི་བ་གཏོང་རྒྱུ་ཡིན་ནའང་རེད། མར་འགེལ་བཤད་ཞུས་ནའང་རེད། ཕན་ཚུན་གཉིས་ཕན་ཞིག་བྱུང་སོང་སྙམ་པའི་ཚོར་སྣང་སད་སོང་། དེར་བརེན་ས་གནས་ཁག་ལ་ཐེངས་མང་པོ་སོང་བ་དེས་གང་ལ་གང་འཚམ་ཕན་ཐོགས་བྱུང་སོང་། གལ་སིད་རེས་མ་དེ་རིགས་འགོ་དགོས་ཀི་མི་འདུག་ཅེས་བཀའ་ཕེབས་པ་ཡིན་ན། དགའ་བཞིན་སོ་བཞིན་བརྩི་བཀུར་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ཐུགས་རེ་ཆེ།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་ནས།
སི་འཐུས་སོབ་དཔོན་ཐུབ་བསྟན་རྒྱལ་མཚན་ལགས།

114

སི་འཐུས་སོབ་དཔོན་ཐུབ་བསྟན་རྒྱལ་མཚན་ལགས་ནས།
དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག ངའི་དི་བ་འདི་ཆོས་རིག་ལས་ཁུངས་ཀི་ལས་བསོམས་བསྡུས་པ་ཤོག་ལྷེ་ ༩ པ་དེའི་ནང་གི་ཁ་པ་དེར། བོད་ཡིག་དང་ནང་དོན་རིག་པའི་ཟབ་སྦྱོང་ཞིག་ཟླ་བ་དྲུག་དྲུག་གི་མཚམས་ལ་འཚོགས་ཀི་ཡོད་པ་འད། སྐབས་དེར་ནང་དོན་རིགས་པ་དང་རིག་ལམ། སུམ་རགས་སོགས་མང་པོ་ཞིག་སོབ་ཀི་ཡོད་ས་རེད། སོབ་ཁིད་ཀི་དགེ་རྒན་དེ་གཏན་འཇགས་ཤིག་ཡོད་པ་རེད་དམ་ཡང་ན་ཟླ་བ་དྲུག་དྲུག་གི་མཚམས་སུ་དགོན་སེ་ཁག་དང་སོབ་གྲྭ་ཁག་ལ་འབོད་སྐུལ་གནང་སྟེ། སོབ་མཁན་གི་དགེ་རྒན་གསར་པ་ཡང་བསྐྱར་སྐད་བཏང་གནང་གི་ཡོད་པ་རེད་དམ། དགེ་རྒན་མར་གཏན་འཇགས་ཉར་ནས་དེར་ཆོས་རིག་ལས་ཁུངས་ཀི་ངོས་ནས་མཐུན་རེན་སྦྱར། དེ་ནས་ཟླ་བ་དྲུག་དྲུག་མཚམས་ལ་སོབ་ཁིད་བྱ་རྒྱུའི་མཐུན་རེན་ཞིག་ཡོད་པ་རེད་དམ་གཞན་གང་འད་ཞིག་རེད་ཅེས་བཀའ་འདི་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
དེ་ནས་དི་བ་གཉིས་པ་དེ་ང་ཚོ་སི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་ཀི་ལས་བསོམས་འདིའི་ནང་ལ་རིས་མེད་ཅེས་རེའུ་མིག་ཡོད་སའི་
གྲྭ་ཚང་ཁག ཨང་ཀི་ ༩ པ་རིས་མེད་ཅེས་པ་འདུག དེར་རིས་མེད་ཀི་གྲྭ་པ་ ༡༠༡ དང་། བཙུན་མ་ ༢༥༧ ཡོད་ཅེས་གསུངས་འདུག དེ་ཡིན་དུས་ད་ལྟ་ཆོས་རིག་ལས་ཁུངས་ཀིས་རིས་མེད་ཅེས་པའི་རིས་མེད་ཀི་གཞི་དེ་གང་ལ་འཛིན་གི་ཡོད་པ་རེད། རིས་མེད་ངོས་འཛིན་བྱེད་སྟངས་དེ་གང་འད་ཞིག་ལ་བལྟས་ནས་འཛིན་གི་ཡོད་པ་རེད། དེ་གཅིག་ཞུ་འདོད་བྱུང་། ང་ཚོ་སིར་བཏང་བོད་གངས་ཅན་གི་ལོངས་ལ་རིས་མེད་ཀི་ཉམས་བཞེས་གནང་མཁན་དང་ཆོས་ལུགས་རིས་མེད་ཀིས་བསྟན་པ་ལ་སི་ཞུ་སྒྲུབ་མཁན་བསྟན་པ་སྔ་དར་གི་སྐབས་སུ་མཁན་སོབ་ཆོས་གསུམ་རེད། བསྟན་པ་ཕི་དར་གི་སྐབས་སུ་ཆོས་རྒྱལ་ཁུ་དབོན་གཉིས་ལ་སོགས་པ་དང་། དེ་ནས་མར་རིམ་པར་ཡོང་ན་མཁྱེན་བརྩེ་དབང་པོ། ཀོང་སྤྲུལ་བོ་གོས་མཐའ་ཡས། གཏེར་ཆེན་མཆོག་འགྱུར་གིང་པ་བཅས་ལ་(མཁྱེན་ཀོང་མཆོག་གསུམ་)ལ་སོགས་པའི་རིས་མེད་ཀིས་ཉམས་བཞེས་གནང་མཁན་བསམ་གིས་མི་ཁྱབ་པ་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་ད་ལྟ་དེའི་ནང་ལ་རིས་མེད་ཀི་ག་བཙུན་སུམ་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་ཡོད་ཟེར་ནས་ཆོས་རིག་ལས་ཁུངས་ཀིས་རིས་མེད་ཀི་ངོས་བཞེས་དེ་འད་གནང་གི་འདུག དེ་ཡིན་དུས་གནང་སའི་གཞི་རྩའམ་རྩ་འཛིན་དེ་གང་འད་ཞིག་ལ་བྱེད་དགོས་ཀི་རེད་དམ་ཟེར་ནས་བཀའ་འདི་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ཐུགས་རེ་ཆེ།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་ནས།
སི་འཐུས་མཁན་པོ་ཀཿབག་དངོས་གྲུབ་བསོད་ནམས་ལགས།

སི་འཐུས་མཁན་པོ་ཀཿབག་དངོས་གྲུབ་བསོད་ནམས་ལགས་ནས།
དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག ཆོས་རིག་ལས་ཁུངས་ཀི་ལོ་འཁོར་ལས་བསོམས་སྙན་ཐོའི་ཡིག་ཆ་ཨང་ ༩ པར་ཆ་ཤས་ལེན་བཞིན་ཡོད། གཞི་རྩའི་ཆ་ནས་ ཤོག་གངས་ ༤ པའི་ནང་དུ་བོད་ཡིག་གི་བར་དག་ལ་ནོར་འཁྲུལ་གང་ལ་གང་འཚམ་ཞིག་མཐོང་གི་འདུག་ལ། ཐ་སྙད་བེད་སོད་གཏོང་སྟངས་ཡིན་ནའང་བཀུར་འོས་སི་འཐུས་ཁག་ཅིག་གིས་གསུངས་ཚར་སོང་བསྐྱར་ཟློས་ཞུ་ཡི་མིན། ཡིན་ནའང་ཆོས་རིག་ལས་ཁུངས་དེ་དོན་སྙིང་ལྡན་པ་ཞིག་དགོས་པ་དེ་ཧ་ཅང་གི་གལ་ཆེན་པོ་རེད་འདུག ང་ཚོའི་སྐད་ཡིག་

115

གི་ཐོག་ལ་ཐ་སྙད་ཡོད་བཞིན་པ་ལ་གཞིགས་ན་མི་རིགས་གཞན་ཞིག་གི་ཐ་སྙད་བེད་སོད་གཏོང་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་རྩ་བ་ནས་མི་འདུག་ཅེས། དེ་ནི་ཚིག་ཐག་ཆོད་པོའི་ཐོག་ནས་ཞུ་འདོད་བྱུང་སོང་། རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན་ཟེར་ན། ང་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་ན་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག ཨིན་སྐད་ ABCD ཐོག་ནས་རང་ཉིད་ཀི་རིག་གཞུང་གཅེས་སྲུང་བྱེད་ཐུབ་ཀི་མེད། ཡིན་ནའང་ང་རང་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་རིག་གཞུང་ལ་དོ་སྣང་ཡོད་པའི་ཆ་ནས་ངས་དེ་སྐྱོན་བརོད་བྱ་རྒྱུའི་སོབས་པ་ཡོད་ལ་གདེང་ཚོད་ཀང་ཡོད། དེར་བརེན་འདིའི་ནང་ལ་རང་རིགས་ཀི་སྐད་ཡིག་མ་ཡིན་པར་ Kilo དང་ Computer ཟེར་བའི་ཐ་སྙད་བེད་སོད་བཏང་འདུག སྔོན་མའི་ནང་དུ་ Tarig ཟེར་བ་བེད་སོད་བཏང་འདུག ད་རེས་ Tarig བཏང་མི་འདུག་སྟེ་ལིད་ཚད་ kilo ཟེར་བ་ལྟ་བུ། Computer ཟེར་བ་དེ་འད་བེད་སོད་བཏང་འདུག དེ་ཚོ་སྔོན་མ་ནས་གཞིས་ལུས་བོད་མིའི་ནང་ལ་ཐ་སྙད་འདི་ཡོད་བཞིན་པ་ཞིག་རེད་ལ། ང་ཚོ་མཛད་གཙོ་རྣམ་པས་རིག་གཞུང་ཐོག་ལ་གཅིག་བྱེད་དགོས་པ་རེད། གཉིས་བྱེད་དགོས་པ་རེད་ཟེར་ནས་ནམ་མཁའ་དཀིལ་གི་བྱ་སྐད་ལྟ་བུ་ཞིག་བརྒྱབས་ནས་འབབ་དགོས་ས་དེར་མ་བབས་ནས་བསད་ན་རན་པོ་གང་ཡང་མི་འདུག་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ཡིན་ནའང་ Computer ཟེར་བ་དེ་བཀའ་ཤག་སྐབས་སྔོན་མའི་སྔོན་མ་ནས་གཏན་འབེབས་གནང་པ་ཞིག་དན་གི་འདུག་མོད། ཡིན་ཡང་དེ་ཚོ་ཚང་མ་བོད་ཀི་ཐ་སྙད་གོད་ཀད་ཟེར་བ་ཡོད་པ་དང་། Kilo ལ་རྒྱ་མ་ཟེར་བ་ཡོད་པར་བརེན་ངེས་པར་དུ་དོ་སྣང་གནང་རོགས་གནང་ཟེར་ནས་ལག་གཉིས་ཐལ་མོ་སྦྱར་ཏེ་འབོད་སྐུལ་ཞུ་ཡི་ཡོད། ཚིག་རེ་རེའི་ཐོག་ནས་རིག་གཞུང་གཅེས་འཛིན་འགོ་དགོས་པ་ཞིག་རེད་མ་གཏོགས་མགོ་ལ་རྭ་དང་རྐུབ་ལ་རྔ་མ་བྱས་ཏེ་རིག་གཞུང་གཅེས་འཛིན་ཡོང་རྒྱུ་ཡོད་པ་མ་རེད་ཟེར་ནས་ཞུ་འདོད་བྱུང་།
སིར་བཏང་དཔེ་ཁིད་དགེ་རྒན་ཚོར་ག་ཕོགས་བཤད་སྐབས། ངར་མཚོན་ན་རྒྱུན་ལྡན་ནས་དགེ་རྒན་ཚོར་ག་ཕོགས་
ངེས་པར་དུ་འབུལ་དགོས་ཀི་འདུག་ཅེས་ཞུ་ཡི་ཡོད། འབྱུང་འགྱུར་གི་སྣེ་ཁིད་པའམ་ཁ་ལོ་སྒྱུར་མཁན་དེ་སོབ་གྲྭའི་ཁོར་ཡུག་ཆགས་ཀི་ཡོད་པ་རེད། སོབ་གྲྭའི་ཁོར་ཡུག་གི་སྣེ་འཁིད་མཁན་དེ་དགེ་རྒན་ལ་རག་ལས་ཡོད་པ་རེད། དགེ་རྒན་དེ་ཡང་མཁས་བཙུན་བཟང་གསུམ་གཞུང་ལུགས་ཀི་ཐོག་ནས་བཤད་པ་ལྟར་མེད་ནའང་། ངེས་པར་དུ་ཤེས་ཡོན་དང་ལྷག་བསམ་ལྡན་པ་ཞིག་དགོས་ཀི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ལ་དཔག་པའི་ག་ཆ་ཞིག་སར་དགོས་པ་ཧ་ཅང་གི་གལ་ཆེན་པོ་རེད་འདུག་ཅེས་ཞུ་འདོད་བྱུང་།
དེ་ནས་ཤོག་གངས་ ༨ པའི་ཏ། གཞུང་ཆེན་རིགས་གཅིག་རྐང་འཛིན་ཟེར་བ་འདིའི་ནང་ལ་གངས་ཚད་ ༢༥ ཞིག་བཀོད་
འདུག གངས་ཚད་ ༢༥ དེ་ས་མིག་གང་འད་བྱས་ནས་འཇོག་གི་ཡོད་མེད་མི་ ཤེས། གང་ལྟར་མང་པོ་ཞིག་ཆགས་བསད་ཀི་འདུག ས་མིག་དེ་གྲྭ་ཚང་མང་ཉུང་དང་ཡང་ན་གྲྭ་ཚང་ལ་གྲྭ་པ་མང་ཉུང་ལ་བརེན་ནས་ས་མིག་འཇོག་གི་ཡོད་པ་རེད་དམ། ཡང་ན་གྲྭ་ཚང་སྟོབས་འབྱོར་མངའ་ཐང་ཆེ་ཆུང་ལ་བརེན་ནས་གྲྭ་ཚང་གི་ས་མིག་འཇོག་གི་ཡོད་པ་རེད། གྲྭ་ཚང་ས་མིག་ ༢༥ བཞག་འདུག ས་མིག་ ༢༥ དེ་གང་དང་གང་རེད་ཟེར་ནས་ཞུ་འདོད་བྱུང་། རིགས་གཅིག་རྐང་འཛིན་ལ་འཛུལ་རྒྱུར་སིར་བཏང་འདིའི་ནང་ལ་ཚིག་སྙན་པོ་བཤད་ཀི་འདུག ལས་ཁུངས་ལ་བཅར་བའི་སྐབས་སུ་ཧ་ཅང་སྙན་པོ་དང་སྟབས་བདེ་པོ་ཁ་བཀག་པ་ཞིག་འཆད་ཀི་འདུག ངས་རིགས་གཅིག་རྐང་འཛིན་ནང་ལ་སྙན་ཞུ་ཕུལ་མྱོང་ཡོད། སྐབས་དེར་ང་ཉིན་གཅིག་དུས་ཚོད་རེས་ལུས་ཐེབས་པའི་དབང་གིས་ཁྱོད་དུས་ཚོད་རོགས་ཚར་སོང་ཟེར་ནས་ཆ་རེན་ཚང་གི་མི་འདུག རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡིན་མི་ཤེས། ཕིས་སུ་གསལ་བསྒྲགས་སྐབས་ལ་ཆོས་བརྒྱུད་ས་སྐྱ་པའི་ངོས་ནས་རིགས་གཅིག་རྐང་འཛིན་ནང་འཛུལ་མཁན་གི་སྙན་ཐོ་རྒྱག་མཁན་སེབས་མ་སོང་ཟེར་

116

ནས་གསལ་བསྒྲགས་གནང་སོང་། དོ་བདག་སྙན་ཞུ་རྒྱག་མཁན་གི་གང་ཟག་ཅིག་ཡིན། བལ་ཡུལ་ནས་འདི་ལ་ཡོང་སྐབས་ཉིན་གཅིག་རེས་ལུས་ཐེབས་ནས་ཚུད་མ་སོང་། འདི་ཚོ་ཆ་རེན་གང་ཚང་དགོས་པ་རེད། ཆ་རེན་དེ་མཁན་པོ་དང་སོབ་དཔོན་གང་རུང་གི་ཆ་རེན་ཚང་ན་འགིག་གི་རེད་ཟེར་ནས་སྔོན་མ་ངས་ཡིག་ཆ་ཞིག་མཐོང་སོང་། ཡིན་ཡང་ང་ལྟ་བུར་མཚོན་ན་གྲྭ་ཚང་ཞིག་ནས་ཐོན་ཏེ་གཞུང་ཆེན་བཀའ་པོད་ལྔའམ་དྲུག་གི་བསབ་པ་མཐར་སོན་ཏེ་རབས་འབྱམས་པའམ་མཁན་པོའི་མཚན་ཐོག་ཡོད་མཁན་གི་གལ་ཞིག་ཡིན། དེར་ཆ་རེན་གང་འད་བྱས་ཏེ་ཚང་ཡོད་པ་མ་རེད་ཟེར་ནས་ཞུ་འདོད་བྱུང་།
དེ་བཞིན་ ༡་༣ ཆོས་རིག་གི་ངོ་སོད་དང་ཟབ་སྦྱོང་ནང་ཆོས་ངོ་སོད་ཟེར་བ་དེ། ནང་ཆོས་ངོ་སོད་དེ་གང་འད་བྱེད་ཀི་ཡོད་
ན། དེ་དང་འོག་གི་དི་བ་དེ་གཉིས་མཉམ་དུ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ནང་ཆོས་ངོ་སོད་བྱེད་སྟངས་དེ་ནང་ཆོས་ངོ་སོད་ཟེར་བ་དེ་སིར་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པའི་ཆོས་ངོ་སོད་གནང་གི་ཡོད་པ་རེད་དམ། ཡང་ན་རི་བོ་གངས་ཅན་པའི་ས་དགེ་བཀའ་རིང་གཡུང་དྲུང་བོན་དང་བཅས་པའི་ཆོས་ངོ་སོད་གནང་གི་ཡོད་པ་རེད། ངའི་ཚོར་སྣང་ལ་ཆོས་ངོ་སོད་བྱ་རྒྱུ་དེ་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པའི་ཆོས་ངོ་སོད་བྱས་པ་ཞིག་ཕལ་ཆེར་ཚོར་མ་སོང་། ཆོས་བརྒྱུད་བྱེ་བག་པ་ཞིག་གི་ལྟ་གྲུབ་དང་གཞི་ལམ་འབས་གསུམ་གི་རྣམ་གཞག ཆོས་བརྒྱུད་དེའི་ཆོས་འབྱུང་དང་ལོ་རྒྱུས་གང་ཟག་དེའི་ཆེད་དུ་དམིགས་ནས་མཛད་ཆེན་དེར་ངོ་སོད་གནང་བསད་པ་ཞིག་ཧ་ལམ་མཐོང་སོད་ཀི་འདུག ངས་ག་རེ་ཞུ་ཡི་ཡོད་པ་རེད་ཅེ་ན། ནང་ཆོས་ངོ་སོད་དང་རིགས་ལམ་དང་བོད་ཡིག་ཟབ་སྦྱོང་ཟེར་བ་དེ་མང་ཚོགས་ཀད་པ་བསྒྱུར་བཅོས་གཏོང་རྒྱུར་ཐབས་ལམ་ཁྱད་པར་ཅན་ཞིག་མཐོང་གི་ཡོད་ལ། རྩོམ་ཡིག་ཀང་སེལ་མྱོང་ཡོད། སོང་ཙང་ཆོས་རིག་ལས་ཁུངས་འདི་ཆོས་བརྒྱུད་བྱེ་བག་པ་ཞིག་གི་ཆོས་རིག་ལས་ཁུངས་ཆགས་ཡོད་པ་མ་རེད། ས་དགེ་བཀའ་རིང་གཡུང་དྲུང་བོན་དང་བཅས་པའི་ཆོས་རིག་ལས་ཁུངས་ཤིག་ཆགས་བསད་པ་ཡིན་ཙང་། མ་འོངས་པར་འདི་ནས་ཟབ་སྦྱོང་སོད་སའི་ཡུལ་ཡིན་ནའང་རེད། སོད་པ་པོའི་གང་ཟག་ཡིན་ནའང་རེད། ཆོས་བརྒྱུད་ཚང་མས་ས་གནས་མི་འད་བ་མི་འད་བ། ལོ་རེ་ལོ་རེར་བརེ་པོ་གནང་དགོས་ཀི་འདུག་ལ། ཟབ་སྦྱོང་སོད་མཁན་ཡིན་ནའང་རེད། ནང་ཆོས་ངོ་སོད་བྱེད་མཁན་རེད། ཆོས་ལུགས་དེས་ས་དགེ་བཀའ་རིང་གཡུང་དྲུང་བོན་དང་བཅས་པའི་བར་དང་ཐ་སྙད་དེ་ཚོ་མི་མང་ཚོའི་ཀད་པའི་ནང་དུ་བླུག་དགོས་རྒྱུ་ཞིག་རེད་མ་གཏོགས། ཆོས་བརྒྱུད་བྱེ་བག་པ་ཞིག་གི་ལོ་རྒྱུས་བླུགས་ནས་ཀད་པ་བསྒྱུར་བཅོས་གཏོང་རྒྱུ་ཞིག་ངས་ཚོར་གི་མི་འདུག བྱས་ཙང་མ་འོངས་པར་ཡང་ནང་ཆོས་ངོ་སོད་དེ་ཚོ་ས་གནས་བརེ་པོ་སོག་དགོས་འདུག གདན་ས་ཁག་གང་འད་བྱས་ནས་མངགས་དགོས་ཀི་འདུག ཡང་གདན་ས་ཟེར་ན་ཡིན་གཅིག་མིན་གཉིས་སེ་འབས་དགའ་གསུམ་གཅིག་པུ་མ་རེད། ཆོས་ལུགས་ཚང་མ་ལ་གདན་ས་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་ཐ་སྙད་བེད་སོད་གཏོང་མཁན་ཚོས་གཏོང་ལུགས་མཁས་པོར་བརེན་ནས་གདན་ས་ཟེར་ཡོང་དུས་དགེ་ལུགས་ལ་གོ་འགོའི་ཡོད་པ་རེད་མ་གཏོགས། ས་སྐྱ་དང་བཀའ་བརྒྱུད་རིང་མ་བོན་པོ་ལ་གདན་ས་གོ་མི་ཐུབ་པའི་གནད་དོན་ཞིག་སེབས་བསད་འདུག་ཨཱ། བྱས་ཙང་གདན་ས་ཟེར་བ་དེ་ཡང་ས་སྐྱའི་གདན་ས། བཀའ་བརྒྱུད་ཀི་གདན་ས། རིང་མའི་གདན་ས་ཟེར་བ་ཞིག་འཇོག་དགོས་རྒྱུ་ཞིག་རེད་འདུག་ཅེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དེ་བཞིན་རིགས་ལམ་ཟེར་དུས་གཞུང་ཆེན་བཀའ་པོད་ལྔ་ལ་ཟེར་གི་འདུག ང་ཚོས་གཞུང་ཆེན་བཀའ་པོད་དྲུག་ཐ་སྙད་བེད་སོད་གཏོང་གི་ཡོད་པ་རེད། དེར་བརེན་དེ་ཚོའི་ཐ་སྙད་དེ་མི་དམངས་བོད་མི་ས་ཡ་དྲུག་གི་མི་མང་རེད་མ་གཏོགས་ཆོས་བརྒྱུད་བྱེ་བག་གཅིག་གི་མི་མང་མ་རེད། དེའི་ཀད་པའི་ནང་དུའང་ཆོས་བརྒྱུད་གཅིག་གི་བར་དང་ཐ་སྙད་དེ་ཚོ་བླུགས་པའི་ཐོག་ནས། གཞུང་ཆེན་ལྔའམ་དྲུག་འདི་དང་འདི་རེད། དྲུག་འདི་དང་འདི་

117

རེད། ལྔ་འདི་དང་འདི་རེད་ཟེར་ནས་བླུགས་ན། ཕྲུ་གུ་དེའང་རིགས་ལམ་གསར་པ་ཞིག་སེབ་ཀི་ཡོད་པ་རེད། དེ་བཞིན་རིགས་ལམ་ཡིན་ནའང་གདན་ས་ཁག སེ་འབས་དགའ་གསུམ་ལ་རིགས་ལམ་མི་འད་བ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། ཡོངས་འཛིན་བསྡུས་གྲྭ་དང་ར་སྟོད་བསྡུས་གྲྭ་ཟེར་བ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཚོའང་མི་འད་བ་འཁིད་དགོས་པ་རེད། བཀའ་བརྒྱུད་པ་ལའང་བསྡུས་གྲྭ་ཡོད་པ་རེད། ས་སྐྱ་པ་ལའང་བསྡུས་གྲྭ་ཆེ་འབིང་ཆུང་གསུམ་ཆ་ཚང་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཚོ་ལའང་བར་དང་ཐ་སྙད་མི་འད་བ་མི་འད་བ་ཕྲུ་གུ་དང་མི་མང་ཚང་མའི་ཀད་པའི་ནང་དུ་སེབས་དགོས་ཀི་ཡོད་པ་རེད། དེ་བཞིན་སུམ་རགས་ལ་པྲ་ཏི་དང་སི་ཏུ། ཞ་ལུ། ཀུན་མཁྱེན་གོ་རམས་པ་བསོད་ནམས་སེང་གེ་སོགས་ཀི་སུམ་རགས་ཡོད་པ་རེད། སུམ་རགས་མང་པོ་ཡོད་ཙང་འདི་ཚོ་ཚང་མ་དཔེ་ཁིད་བྱ་ཡུལ་དང་གནས། དེ་དག་ཚང་མ་ལོ་རེར་འགྱུར་བ་གཏོང་རོགས་གནང་། ཆོས་བརྒྱུད་སོ་སོ་ནས་བར་དང་ཐ་སྙད་ཚང་མ་ཕྲུ་གུའི་ཀད་པར་བླུགས་པ་ཡིན་ན། ཕྲུ་གུ་དེ་རིས་མེད་ཚད་ལྡན་ཆགས་ཀི་རེད། ༸སྐྱབས་མགོན་དོན་གི་བདག་པོས་དུས་དང་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་རིས་མེད་ཅེས་པའི་ཚིག་དེ་དོན་དང་ཚིག་གི་ངོ་གདོང་ཚང་མ་ཧ་ཅང་གི་ནུས་པ་ཆེན་པོ་ཡིན་དུས། ཁ་ནས་རིས་མེད་ཅེས་བཤད་ནས་དོན་དུ་རིས་མེད་ཆགས་ཐུབ་ཀི་མི་འདུག བྱས་ཙང་མ་འོངས་པར་འདི་ཚོ་ཚང་མ་ཆོས་བརྒྱུད་དེས། དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་ནས། དེ་ཏོག་ཙམ་ཚར་མ་སོང་ན། སང་ཉིན་གོ་སྐབས་འབུལ་རྒྱུ་ཡིན། བཀུར་འོས་སི་འཐུས་ལགས་ནས། ལགས་སོ། ཚར་གབས་ཡོད། ཆོས་བརྒྱུད་དེའི་བར་དང་ཐ་སྙད་ཚང་མ་འཁིད་དགོས་ཀི་འདུག འདི་ཁིད་དེ་མི་མང་ཚང་མའི་ཀད་པར་བླུགས་པ་ཡིན་ན། མི་མང་ཚང་མ་རིས་མེད་ཆགས་ཀི་རེད། རིམ་པས་ཕོགས་ཞེན་མེད་མཁན་ཆགས་ཀི་རེད། དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་ནས། སྐར་མ་གཅིག་ནང་བསྡུ་རོགས་གནང་། བཀུར་འོས་སི་འཐུས་ལགས་ནས། ལགས་སོ། གོས་ཚོགས་ཀི་ཡིག་ཆ་ཨང་ ༡༠ པའི་ནང་ས་སྐྱའི་གངས་ཐོ་ཞིག་འདུག ས་སྐྱའི་གྲྭ་ཚང་གི་གངས་ཐོ་དེ་གཞི་གང་ལ་བཟུང་ཡོད་པ་རེད་ཟེར་ནས་ཐོག་མར་དི་བ་དེ་འདི་འདོད་བྱུང་། འོ་ན་དེ་རྒྱ་གར་རང་པའི་ཐད་ནས་ཚད་བཟུང་པ་རེད་དམ། ཡང་ན་རྒྱ་བལ་འབྲུག་གསུམ་རེད་དམ། ངས་ཚོད་དཔག་བྱས་པ་ནོར་མེད་ཚེ་ཆོས་བརྒྱུད་ས་སྐྱ་པའི་གངས་ཚད་དེ་ ༣༢༩༡ ཡིས་ཕལ་ཆེར་ཚད་ཀི་མ་རེད་བསམ་གི་ཡོད། བྱས་ཙང་དེ་ཚད་ག་པར་བཟུང་ཡོད་པ་རེད། དགོན་སེ་དང་གྲྭ་ཚང་ག་ཚད་ཡོད་པ་རེད། ཉེ་ཆར་ངས་རྒྱ་བལ་འབྲུལ་གསུམ་བོད་དང་བཅས་པའི་ས་སྐྱའི་དགོན་ཐོ་བསྡུ་རུབ་བྱས་པའི་སྐབས་ལ་རྒྱ་བལ་འབྲུག་གསུམ་གི་དགོན་ཐོ་ཧ་ཅང་མང་པོའི་མཚན་ཐོ་རག་བྱུང་། བྱས་ཙང་དེ་ཚོ་ཚང་མར་ ༣༠༠༠ ལྷག་ཙམ་གིས་ཚད་ཀི་ཨེ་ཡོད་དམ་སྙམ།
དེ་ནས་མཐའ་མ་དེ་ཡིན། རྒྱབ་ལོགས་ལ་ ༣ པ་ད་ལྟ་སང་ལ་བཀུར་འོས་སི་འཐུས་གཅིག་གིས་གསུངས་ཟིན་པ་ཞིག་
རེད། བསྐྱར་ཟློས་བྱེད་མི་དགོས་པ་ཞིག་རེད་དེ་ཡིན་ནའང་ངས་བསྐྱར་དུ་ཞུ་འདོད་བྱུང་སོང་། ཆོས་རིག་བཀའ་བོན་གི་བཀའ་ལན་ནང་ལ་བགེས་སོང་གནས་བརན་པ་ཞིག་ལ་སོར་མོ་བརྒྱ་དེ་ཆོས་རིག་ལས་ཁུངས་ངོས་ནས་འབུལ་གི་མེད། རོགས་ཚོགས་བརྒྱུད་ནས་འབུལ་གི་ཡོད་ཅེས་གསུངས་སོང་། འོན་ཀང་ངས་འདི་ལ་གཞི་རྩའི་ཆ་ནས་ཆོས་རིག་ལས་ཁུངས་ནས་འབུལ་གི་ཡོད་ནའང་རེད། རོགས་སྐྱོར་ཚོགས་པས་བརྒྱུད་ནས་འབུལ་གི་ཡོད་ནའང་རེད། གང་ལྟར་ཡང་མ་འོངས་པར་བསྟན་པ་འཛིན་དགོས་ཀི་ཡོད་ན། བཤད་སྒྲུབ་གཉིས་ཀི་སོ་ནས་འཛིན་དགོས་ཀི་ཡོད་ན། དེ་ཡང་དགེ་འདུན་གི་སེ་ལ་རག་ལས་ཀི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་མཐུན་རེན་སྦྱར་དགོས་ཀི་ཡོད་པ་རེད། བཀའ་ཤག་ནས་འབུལ་གི་ཡོད་ནའང་རེད། རོགས་ཚོགས་ནས་འབུལ་གི་ཡོད་ནའང་རེད། སོར་མོ་བརྒྱ་མ་དགོས་ཆིག་སྟོང་ངམ་ཁི་གཅིག་གི་བར་སར་དགོས་ཀི་ཡོད་ཀང་སར་དགོས་ངེས་ཤིག་རེད་འདུག

118

རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན་ཞེ་ན་དཔལ་ལྡན་སིད་སྐྱོང་མཆོག་གིས་དཔལ་འབྱོར་མཁོ་སྒྲུབ་ཧ་ཅང་གནང་པ་ཡིན་དུས། འདི་ཚོར་མཐུན་རེན་ཞིག་ངེས་པར་དུ་སྦྱར་དགོས་པ་འདུག བརྒྱ་མི་དགོས་ཆིག་སྟོང་དུའང་སར་དགོས་ངེས་ ཤིག་རེད་འདུག རང་གཞུང་ནས་སད་ཀི་ཡོད་ནའང་རེད། གང་ལྟར་ངེས་པར་དུ་འབུལ་དགོས་ཀི་འདུག དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་ནས། བཀུར་འོས་སི་འཐུས་ལགས། བཀུར་འོས་སི་འཐུས་ལགས་ནས། དེ་ག་ནང་བཞིན་འདིར་ཕི་ལོ་ ༢༠༡༤ ཟླ་ ༧ པའི་ནང་ལ་ཆད་སོང་ཞེས་ལབ་འདུག་སྟེ་ཐབས་ལམ་ག་རེ་བྱས་ནས་བཏོན་ཡོད་པ་མ་རེད། སོར་ ༡༠༠ སོད་རྒྱུར་རོགས་སྐྱོར་ག་རེ་བྱས་ནས་འཚོལ་ཐུབ་ཡོད་པ་མ་རེད། དེ་ཚོ་ཡང་འདི་འདོད་འདུག གང་ལྟར་རང་བཞིན་གིས་དོགས་པ་དང་རྣམ་རོག་ཡོང་གི་འདུག ང་སིར་བཏང་ཡོན་ཏན་ཀུན་ཟད་སྐྱོན་ཀུན་དང་ལྡན་པ་ཡིན་དུས། རྣམ་རོག་རགས་པ་མང་པོ་ཞིག་ཤར་ཡོང་གི་འདུག ཡིན་ནའང་མ་འོངས་པར་ཆ་ཤས་ལེན་གི་ཡིན། ཐུགས་རེ་ཆེ།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་ནས།
འཕོས་ཀི་ལས་རིམ་དེ་དག་སང་ཉིན་གི་ལས་རིམ་ནང་དུ་འཁུར་ཡོང་རྒྱུ་ཡིན། སང་སྔ་དོ་ཕག་ཚོད་ ༩།༣༠ བར་དུ་ཚོགས་གསེང་ཡིན།